

BULETIN INFORMATIV

INFORMATIVE BULLETIN

Curtea de Conturi
a Republicii Moldova

Court of Accounts
of the Republic of Moldova

NR. 1-2
1-2(19)2012

Invităm pentru conlucrare:

- Organe ale administrației publice centrale
- Instituții de cercetări științifice
- Instituții de învățămînt superior
- Absolvenți ai instituțiilor de învățămînt superior și masteranzi din domeniile economiei, finanțelor, juridicii.

Versiunea on-line a Buletinului Informativ: www.ccrm.md

SUMAR CONTENTS

✓ <i>Ședința comună a Plenului Curții de Conturi a Republicii Moldova și Colegiului Curții de Conturi a Federației Ruse</i>	
Serafim URECHEAN	2
Serghei STEPĂȘIN	6
Mihail ODINȚOV	10
Ion STURZU	14
Valeriu LAZĂR	20
Vasile BUMACOV	24
Veaceslav IONIȚĂ	30
Oleg ALDOȘIN	32
Raport final	34
Protocolul ședinței comune	56
✓ <i>Activitatea de audit</i>	
Tudor ȘOITU. Călea succesului prin organizare și implicare responsabilă	60
Sofia CIUVALSCHI. Probleme și nereguli constatate de către audit atât la nivel de sistem, cât și la entitățile auditate din domeniul aviației civile	62
Olesea DJURENCO. Raportul auditului performanței în domeniul mediului – aprovizionarea cu apă și canalizarea localităților	76
George ANTOCI. O etapă importantă a progresului societății informaționale ratată datorită implicării superficiale a factorilor de decizie	80
Valentina MADAN. Obiectivele de dezvoltare ale Proiectului Energetic II n-au fost realizate integral, iar o parte din mijloacele creditului acordat pentru implementarea acestuia au fost utilizate ineficient	90
Sergiu TERGUȚĂ. Conceptul și esența securității informaționale, locul și rolul ei în sistemul informațional	98
Valeriu CHIȚAN. Administrarea finanțelor publice – slăbiciuni instituționale și riscuri	102
Angela CURCHIN. Documentarea activității de audit, aspecte practice	108
✓ <i>Colaborări internaționale</i>	
Activitatea internațională a Curții de Conturi	114
Angela PASCARU. <i>Journal de călătorie</i> . Participarea la seminarul cu tema: „Comunicarea dintre ISA și Legislativ – impact sigur asupra buneii guvernări”	122
Angela PASCARU. <i>Journal de călătorie</i> . Participarea la ședința a 5-a a grupului de lucru INTOSAI privind indicatorii-cheie naționali	128
✓ <i>Resurse umane și instruirii</i>	
Noua structură organizatorică a Curții de Conturi	136
Noii angajați ai Curții de Conturi 2012	138
Seminar de instruire pentru angajații Curții de Conturi	140
✓ <i>Partajarea cunoștințelor</i>	
Oxana CHIRILICI. Frauda și corupția în obiectivul instituțiilor supreme de audit	142
✓ <i>Alte activități ale Curții de Conturi</i>	
„Ultimul sunet” la Școala-internat auxiliară din or. Bălți	152
Ediția a IX-a a Spartachiadei angajaților în serviciul public	154
✓ <i>Acte ale Curții de Conturi</i>	
Hotărârile Curții de Conturi privind activitatea de audit ..	156
✓ <i>Joint Meeting of the Plenum of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and the Collegium of the Accounts Chamber of the Russian Federation</i>	
Serafim URECHEAN	3
Sergey STEPASHIN	7
Mikhail ODINTSOV	11
Ion STURZU	15
Valeriu LAZAR	21
Vasile BUMACOV	25
Veaceslav IONITA	31
Oleg ALDOȘIN	33
Final report	35
Minutes of the joint meeting	57
✓ <i>Audit activity</i>	
Tudor ȘOITU. The way to success through responsible organization and commitment	61
Sofia CIUVALSCHI. Problems and irregularities identified by audit both at the system level, as well as in the audited entities of civil aviation	63
Olesea DJURENCO. Performance audit report on the environment – water supply and sanitation of localities	77
George ANTOCI. An important stage of the information society missed because of the superficial involvement of decision-makers	81
Valentina MADAN. Development objectives of the Energy Project II have not been fully implemented and a part of the loan for its implementation has been used inefficiently	91
Sergiu TERGUTA. The concept and essence of information security, its place and role in the information system	99
Valeriu CHITAN. Public finance management – institutional weaknesses and risks	103
Angela CURCHIN. Documentation of audit work, practical aspects	109
✓ <i>International cooperation</i>	
International activity of the Court of Accounts	115
Angela PASCARU. <i>Travel Journal</i> . Participation in the seminar “Communication between SAI and Legislature – definite impact on good governance”	123
Angela PASCARU. <i>Travel Journal</i> . Participation in the 5 th meeting of the INTOSAI working group on key national indicators	129
✓ <i>Human resources and training</i>	
New organisational structure of the Court of Accounts	136
New employees of the Court of Accounts 2012	139
Training seminar for the employees of the Court of Accounts ..	141
✓ <i>Sharing knowledge</i>	
Oxana CHIRILICI. Fraud and corruption in the sight of SALS	143
✓ <i>Other activities of the Court of Accounts</i>	
Last Bell Ceremony at the Special Boarding School of Balti ..	153
The 9 th Spartacus Games of Public Service Employees	155
✓ <i>Acts of the Court of Accounts</i>	
Decisions of the Court of Accounts on the audit activity	157

Colegiul redacțional / Editorial Board

Responsabil de ediție / Supervisor and editor: *Regina RUDOI, Violeta BALAN*

Serviciul redacțional / Romanian text editors and proofreading: *Alexandra AMIHALACHIOAE, Tatiana OPREA*

Responsabil de ediție în limba engleză / English text proofreading: *Natalia BURCIU, Irina SANDU, Violeta BALAN*

„Rezultatele Raportului final vor contribui la sporirea eficacității colaborării bilaterale în domeniul auditului”

Serafim URECHEAN,
*Președintele Curții de Conturi a
Republicii Moldova*

Acordul privind desfășurarea acțiunilor de audit paralel, semnat de către Curtea de Conturi a Federației Ruse și Curtea de Conturi a Republicii Moldova la 11 octombrie 2011, stabilește importanța socială și economică a evaluării realizării Programului de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova. În acest context, la 21 mai curent, s-a desfășurat ședința comună a Plenului Curții de Conturi a Republicii Moldova și Colegiului Curții de Conturi a Federației Ruse, în cadrul căreia au fost examinate rezultatele auditului paralel asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009–2011 a Programului de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova, inclusiv asupra livrărilor de produse alimentare din Moldova în Rusia.

Colaborarea moldo-rusă în domeniul comercial-economic are un caracter dinamic și se caracterizează printr-o activitate multilaterală, fiind o confirmare a cursului de parteneriat strategic și de cooperare reciproc avantajoasă, în baza căreia se dezvoltă relațiile între statele noastre.

Drept documente de bază pentru dezvoltarea relațiilor comercial-economice între Moldova și Rusia servesc Programul de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009–2020 din 14 noiembrie 2008, precum și prevederile din pachetele de documente. Acestea creează un cadru benefic pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale, orientate spre o utilizare mai eficientă a potențialului de colaborare a ambelor state. La dezvoltarea dinamică a relațiilor reciproc avantajoase între agenții economici ai Moldovei și Rusiei contribuie regimul de comerț liber între Republica Moldova și Federația Rusă, protecția reciprocă a investițiilor, cooperarea în diverse ramuri ale industriei, colaborarea în domeniul umanitar, relațiile interdepartamentale, precum și alți factori.

Un mecanism important ce înlesnește aprofundarea relațiilor economice bilaterale, precum și lichidarea obstacolelor care apar în calea comerțului reciproc este Comisia interguvernamentală de colaborare economică dintre Republica Moldova și Federația Rusă. Activitatea acestei Comisii, în ultimii ani, a contribuit la soluționarea unui șir de probleme-cheie privind colaborarea moldo-rusă în diferite domenii, unele probleme aflându-se, în prezent, la etapa de realizare.

În ultimii ani, conlucrarea între Republica Moldova și Federația Rusă în diverse domenii a devenit mai productivă. Au început a fi soluționate problemele care creează impedimente în procesul de reluare a exportului pe piața rusă a producției vinicole, cârnii și produselor

“The results of the Final Report will enhance the bilateral cooperation in auditing”

The Agreement on Parallel Audit, signed by the Accounts Chamber of the Russian Federation and by the Court of Accounts of the Republic of Moldova on October 11, 2011, stipulates the social and economic importance of evaluating the implementation of the Economic Cooperation Program between the Russian Federation and the Republic of Moldova. In this context, a joint meeting of the Plenum of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and of the Collegium of the Accounts Chamber of the Russian Federation was organized on May 21, 2012. During the meeting they discussed the results of the parallel audits on the use of public resources allocated for the implementation of the 2009-2011 Economic Cooperation Program between the Republic of Moldova and the Russian Federation and the export of food products from Moldova to Russia.

The Russian-Moldovan cooperation in the trade-economic area has a dynamic nature and a multilateral activity, representing a confirmation of the strategic partnership and of mutually advantageous cooperation, which represent a basis for the development of relationships between our states.

The 2009-2020 Economic Cooperation Program between the Republic of Moldova and the Russian Federation signed on November 14, 2008, as well as the provisions from the documents package are the main documents for the development of the trade-economic relationships between Moldova and Russia. These set up a beneficial framework for the development of bilateral relationships, oriented towards a more efficient use of the cooperation potential of both states. The development of the mutually advantageous relationships between the business entities from Moldova and Russia is fostered by the free trade regime between the Republic of Moldova and the Russian Federation, the mutual protection of investments, the cooperation within various industry branches, the cooperation for humanitarian action, the interdepartmental relationships, as well as other factors.

The Intergovernmental Commission on Economic Cooperation between the Republic of Moldova and the Russian Federation is an important mechanism that facilitates the bilateral economic relationships, as well as the elimination of the obstacles hindering the trade. During the recent years, the activity of the Commission has contributed to the settlement of several key issues regarding the Russian-Moldovan cooperation in different areas; some issues are currently being solved.

Serafim URECHEAN,
*President of the Court of
Accounts of the Republic of
Moldova*

din carne (cu excepția produselor din carne de porc), precum și a produselor de origine vegetală.

Relațiile bilaterale înregistrează astăzi o dinamică pozitivă, iar amploarea cooperării comercial-economice între Moldova și Rusia.

Federația Rusă ocupă poziția întâi între statele partenere ale Republicii Moldova în domeniul comerțului exterior. Conform datelor Biroului Național de Statistică (fără a ține cont de unitățile administrativ-teritoriale din stînga Nistrului), volumul schimbului de mărfuri în anul 2011 a constituit 1 448, 5 milioane dolari SUA, majorîndu-se de 1,5 ori comparativ cu anul 2010.

În pofida dinamicii pozitive stabile, mai există rezerve neexplorate în domeniul schimbului de mărfuri între statele noastre.

Realizarea continuă a Programului economic va impulsiona colaborarea reciprocă, va contribui la soluționarea problemelor existente în relațiile economice bilaterale dintre Republica Moldova și Federația Rusă.

Consider că rezultatele Raportului final, aprobat la ședința comună a Plenului Curții de Conturi a Republicii Moldova și Colegiului Curții de Conturi a Federației Ruse din 21 mai 2012, vor contribui la sporirea eficacității colaborării bilaterale în domeniul auditului, la creșterea exportului de produse alimentare pe piața Federației Ruse, la ridicarea nivelului de responsabilitate pentru calitatea mărfurilor exportate din Moldova, la lărgirea sortimentului și la simplificarea regimului existent al livrărilor de producție vinicolă, dar și la informarea oficială a organelor de stat despre cazurile și caracterul încălcărilor cerințelor veterinare și fitosanitare, la recunoașterea reciprocă a certificatelor de inofensivitate, la definitivarea indicatorilor de evaluare a calității producției vinicole, la inspectarea întreprinderilor care produc carne de porc și la admiterea livrării acestei producții pe piața rusă. Toate aceste acțiuni vor contribui la realizarea obiectivelor Programului și vor favoriza dezvoltarea relațiilor economice bilaterale dintre statele noastre.

During the recent years, the cooperation between the Republic of Moldova and the Russian Federation has become more productive in various fields. The settlement of the issues that hinder the resumption of exports of wine products, meat and meat products (except for pork), as well as of the vegetable products to the Russian market has started.

The bilateral relations have now a positive trend and the commercial-economic cooperation between Moldova and Russia is developing.

The Russian Federation ranks the first among the foreign trade partners of the Republic of Moldova. According to the National Statistics Bureau data (without taking into account the administrative-territorial units from Transnistria), the volume of merchandise exchange for 2011 amounted to USD 1,448.5 millions, increasing 1.5 times if compared with 2010.

Despite the positive stable improvements, there are still unexplored resources in the merchandise exchange between our states.

The continuous implementation of the Economic Program will stimulate mutual cooperation

and will contribute to the settlement of the existing problems related to the bilateral economic relations between the Republic of Moldova and the Russian Federation.

I think that the results of the Final Report, approved at the joint meeting of the Plenum of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and the Collegium of the Accounts Chamber of the Russian Federation on May, 21, 2012, will enhance the bilateral cooperation in auditing, increase the food products exports to the Russian market, increase the accountability for the quality of the Moldovan exported products, diversify the assortment and simplify the existing regulatory framework on wine products delivery; inform officially the state bodies about violations of veterinary and plant sanitation requirements, mutual recognition of harmless certificates, determine the evaluation indicators of the wine products quality, inspect pork producers and approve the delivery deliver these products to the Russian market. All these actions will contribute to the achievement of the Program objectives and will support the development of the bilateral economic relationships between our states.

«Основными целями контрольного мероприятия являлись оценка выполнения положений Программы экономического сотрудничества»

Сергей СТЕПАШИН,
Председатель Счетной
палаты Российской
Федерации

В рамках состоявшейся в июле 2011 года встречи глав Счетных палат России и Республики Молдова, учитывая социальную и экономическую значимость реализации программы экономического сотрудничества между Российской Федерацией и Республикой Молдова на 2009 – 2020 годы, которая была подписана в ноябре 2008 года, было принято решение о проведении совместной проверки, которая также послужит повышению эффективности двустороннего сотрудничества в сфере финансового контроля.

Осенью 2011 года было подписано соглашение о проведении параллельной проверки использования государственных средств, направленных на реализацию в 2009–2011 годах программы экономического сотрудничества между Российской Федерацией и Республикой Молдова, в том числе в части поставок в Российскую Федерацию продовольственной продукции из Республики Молдова.

Основными целями указанного контрольного мероприятия являлись оценка выполнения положений Программы экономического сотрудничества, эффективности законодательных и нормативных правовых актов, регламентирующих сферу государственного регулирования импорта (экспорта) продовольственной продукции, и, конечно, выявление факторов, негативно влияющих на импорт (экспорт) продовольственной продукции наших стран.

В ходе контрольного мероприятия российской Счетной палатой проверена работа органов исполнительной власти Российской Федерации, осуществляющих фитосанитарный контроль при импорте и экспорте продовольственной продукции, а также проанализирована деятельность Межправительственной комиссии по экономическому сотрудничеству между Российской Федерацией и Республикой Молдова.

Результаты проверки показали, что механизм реализации Программы экономического сотрудничества между Российской Федерацией и Республикой Молдова не функционирует должным образом. План мероприятий по реализации Программы Межправительственной комиссией не утверждался, что затрудняет оценку достижения целей Программы.

При этом отмечается определенный результат по реализации основной цели Программы – по росту объема товарооборота между странами. Объем товарооборота в 2011 году составил почти 1,5 млрд. долларов США, что на 46 % больше, чем в предыдущем году.

Одним из факторов, негативно влияющих на развитие торговых отношений двух стран, является действие законодательной нормы Республики Молдова, в соответствии с которой взимается

“The main goals of this control event were to assess the enforcement of the provisions from the Program for economic cooperation”

During the meeting of the Heads of Supreme Audit Institutions of the Russian Federation and the Republic of Moldova, which took place in July, 2011, taking into account the social and economic significance of the implementation of the Economic Cooperation Program between the Russian Federation and the Republic of Moldova for 2009-2020, which was signed in November, 2008, there was made the decision to conduct a joint verification, which would also help improving the efficiency of bilateral cooperation in the area of financial control.

In autumn 2011, there was signed an agreement to start a parallel verification of using state funds directioned for implementation of the Economic Cooperation Program between the Russian Federation and the Republic of Moldova in 2009-2011, including the provision of foodstuff from the Republic of Moldova to the Russian Federation.

The main goals of this control event were to assess the enforcement of the provisions from the Economic Cooperation Program, the effectiveness of legal and regulatory acts that govern the area of state import (export) of foodstuff and, obviously, to identify the factors that have negative influence on the import (export) of foodstuff of our countries.

During the control, the Russian Accounts Chamber verified the work of the executive bodies of the Russian Federation that carry out phytosanitary control on import and export of foodstuff, as well as analyzed the activity of the Intergovernmental Commission on Economic Cooperation between the Russian Federation and the Republic of Moldova.

The result of the check-up revealed that the mechanism for the implementation of the Economic Cooperation Program between the Russian Federation and the Republic of Moldova doesn't function properly. The Action Plan for the implementation of the Program was not approved by the Intergovernmental Commission, which complicates to appreciate the Programm goals' achievement.

At the same time there is noticed some achievement of the main goal of the Program – increase of the merchandise flow between the countries. The turnover in 2011 amounted to almost USD 1.5 billion, which is 46% more than in the previous year.

One of the factors that influences negatively the development of commercial relationships between the two countries is the action of the legal provision of the Republic of Moldova, according to which there is charged an import fee for about 180 products in an amount of up to 5% of its customs value, which sets unequal conditions for domestic producers and importers.

Besides, there are still unsolved some issues related to the cooperation between Russia and Moldova in the area of gas supply. There

*Sergey STEPASHIN,
Chairman of the Accounts
Chamber of the Russian
Federation*

плата за импорт около 180 наименований продукции в размере до 5 процентов ее таможенной стоимости, что ставит в неравные условия национальных производителей и импортеров.

Кроме того, остаются нерешенными проблемные вопросы сотрудничества России и Молдовы в газовой сфере. До настоящего времени задолженность АО «Молдовагаз» за поставленный в Республику газ в размере 2,8 млрд. долларов США не урегулирована.

Отчет о результатах контрольного мероприятия, проведенного Счетной палатой Российской Федерации утвержден Коллегией 26 марта 2012 года (протокол № 12К (845)). По решению Коллегии направлены информационные письма Председателю Российской части Межправительственной комиссии по экономическому сотрудничеству – заместителю Председателя Пра-

вительства Российской Федерации Д.О.Рогозину и Министру сельского хозяйства Российской Федерации Е.Б.Скрынник.

В результате совместной работы со Счетной палатой Республики Молдова для подписания подготовлен итоговый отчет о результатах параллельной проверки, содержащий общие оценки контрольных органов двух стран, а также основные результаты Счетной палаты Российской Федерации и Счетной палаты Республики Молдова.

Предлагается направить итоговый отчет о результатах параллельной проверки правительствам Российской Федерации и Республики Молдова, а также в Федеральное Собрание Российской Федерации и парламент Республики Молдова.

hasn't been solved yet the issue related to the debt of the JSC Moldovagaz for the gas supplied to the country, amounting to USD 2.8 billion.

The report on the results of the control conducted by the Accounts Chamber of the Russian Federation was approved by the Collegium on 26 March 2012 (minutes no. 12K (845)). According to the decision of the Collegium, information letters were submitted to the Chairperson of the Russian part of the Intergovernmental Commission on Economic Cooperation – Deputy Chairperson of the Government of the Russian Federation, D.O. Rogozin and to the Minister of Agriculture of the Russian Federation, E.B.Skrynnik.

As a result of the cooperation with the Court of Accounts of the Republic of Moldova, there was prepared for signing the final report on the results of the parallel verification, which includes the general assessment of the control bodies of two countries, as well as the main results of the Accounts Chamber of the Russian Federation and the Court of Accounts of the Republic of Moldova.

There is proposed to submit the final report on the results of parallel verification to the Governments of the Russian Federation and the Republic of Moldova, as well as to the Federal Assembly of the Russian Parliament and to the Parliament of the Republic of Moldova.

«Наша работа будет способствовать более тесному и эффективному торгово-экономическому сотрудничеству наших стран»

Михаил ОДИНЦОВ,
Аудитор Счетной палаты
Российской Федерации

В соответствии с подписанным осенью прошлого года соглашением проведена параллельная проверка использования государственных средств, направленных на реализацию в 2009 – 2011 годах программы экономического сотрудничества между Российской Федерацией и Республикой Молдова, в том числе в части поставок в Российскую Федерацию продовольственной продукции из Республики Молдова.

В ходе проверки была рассмотрена деятельность органов исполнительной власти Российской Федерации, осуществляющих фитосанитарный контроль при импорте и экспорте продовольственной продукции. Проанализирована также информация, полученная из Минэкономразвития России, Минсельхоза России, Россельхознадзора, Роспотребнадзора и таможенных органов. Проверена деятельность Межправительственной комиссии по экономическому сотрудничеству между Российской Федерацией и Республикой Молдова.

В ходе контрольного мероприятия Счетной палатой Российской Федерации установлено, что механизм реализации Программы не функционирует должным образом. План мероприятий по реализации Программы Межправительственной комиссией не утверждался.

В 2011 году в Россию было ввезено 25,6 млн. тонн продовольственной продукции на 241,6 млн. долларов. Это находится практически на уровне 2010 года. Экспорт продовольственной продукции из России имеет тенденцию к увеличению.

Доля импорта продовольствия из Республики Молдова от всего объема импорта продовольствия в Россию в стоимостном выражении составляет менее одного процента и практически не оказывает влияния на российский рынок.

Основу экспорта из России в Молдову составляют поставки природного сырья – 75 процентов, продовольственные товары – 8 процентов, продукция химической промышленности (в основном минеральные удобрения) – 5 процентов, машины, оборудование и транспортные средства – 5 процентов.

Из Молдовы в Россию поставляются в основном продовольственные товары и сельскохозяйственная продукция.

По нашей общей оценке законодательство Российской Федерации, которое регламентирует сферу государственного регулирования импорта продовольственной продукции в Российскую Федерацию из Республики Молдова, позволяет осуществлять достаточный государственный контроль в части обеспечения безопасности пищевых продуктов.

Основная задача молдавских и российских органов управления заключается в доведении требований российских стандартов и регламентов качества продовольственной продукции до всех производителей.

С учетом того, что имеют место факты поставок некачественной продовольственной продукции из Молдавии, выявлена необходимость гармонизации законодательства обоих государств в части

“Our work will contribute to a closer and more effective commercial-economic cooperation of our countries”

*Mikhail ODINTSOV,
Auditor from the Accounts
Chamber of the Russian
Federation*

In line with the agreement signed last year, there was carried out the parallel verification of using state funds directed to implement the Economic Cooperation Program between the Russian Federation and the Republic of Moldova in 2009-2011, including the provision of foodstuff from the Republic of Moldova to the Russian Federation.

During the audit there was analyzed the activity of the executive authorities of the Russian Federation that perform phytosanitary control on import and export of foodstuff. There was also considered the information received from the Ministry of Economic Development of Russia, the Ministry of Agriculture of Russia, the Rosselkhoznadzor, the Rospotrebnadzor, and the customs bodies. There was checked the activity of the Intergovernmental Commission on Economic Cooperation between the Russian Federation and the Republic of Moldova.

During the auditing the Accounts Chamber of the Russian Federation revealed that the mechanism of the Program implementation does not function properly. The Action Plan for the implementation of the Program was not approved by the Intergovernmental Commission.

In 2011 there were imported to Russia 25.6 million tons of foodstuff worth of USD 241.6 million. This is almost equal to the level of year 2010. The export of foodstuff from Russia has an upwards trend.

The share of imports of foodstuff from the Republic of Moldova in the total foodstuff imports to Russia in monetary terms accounts for less than one per cent and has almost no influence over the Russian market.

The main part of the Russian exports to Moldova consists of raw materials – 75%; foodstuff – 8%; chemical industry products (mainly mineral fertilizers) – 5%; machinery, equipment and means of transport – 5%.

Moldova provides to Russia mainly foodstuff and agricultural products.

According to our assessment, the legislation of the Russian Federation that governs the area of importing foodstuff from the Republic of Moldova to the Russian Federation allows exerting enough state control in terms of ensuring the safety of food.

The main task of the Moldovan and the Russian authorities is to raise the awareness of all producers about the requirements of the Russian standards and quality requirements for foodstuff.

Taking into account that there happen cases of providing poor quality products from Moldova, there was identified the need to harmonize the legislation of both countries with respect to quality standards, safety, and certification of foodstuff.

Allover, the measures taken by the state authorities of the Russian Federation and the Republic of Moldova to ensure the safety and quality of foodstuff are admitted to be effective.

стандартизации качества, безопасности и сертификации продовольственной продукции.

В целом меры, принимаемые органами государственной власти Российской Федерации и Республики Молдова, по обеспечению безопасности и качества продовольственной продукции признаны как эффективные.

Основными вопросами в области развития сельскохозяйственных отношений являются вопросы упрощения процедур поставки алкогольной продукции и увеличение количества винодельческих предприятий, поставляющих свою продукцию на российский рынок, а также вопрос возобновления поставок свинины из Республики Молдова, отвечающей требованиям безопасности пищевой продукции.

Вместе с тем, участвовавшие в 2011 году случаи выявления российскими надзорными органами несоответствующей требованиям качества и безопасности продукции, не позволили упростить процедуры поставки молдавской алкогольной продукции и снять ограничения поставок свинины.

В этой связи необходимо обеспечить согласованные действия государственных органов России и Молдовы при обнаружении фактов нарушений ветеринарии и фитосанитарных требований, опре-

делить арбитражную лабораторию и обеспечить функционирование независимой экспертизы.

Отчет о результатах Счетной палаты Российской Федерации был утвержден Коллегией в марте текущего года, направлены информационные письма в российскую часть Межправительственной комиссии и Министерство сельского хозяйства Российской Федерации.

В результате взаимодействия с коллегами из Республики Молдова подготовлен итоговый отчет о результатах параллельной проверки, в котором нашли отражение помимо результатов каждой из сторон общие оценки Счетных палат России и Молдовы. При этом можно отметить, что наши позиции близки по всем вопросам.

Поэтому, не вызывает сомнения, что наша работа будет способствовать не только повышению уровня двустороннего сотрудничества в сфере финансового контроля, но и более тесному и эффективному торгово-экономическому сотрудничеству наших стран.

Предлагается утвердить итоговый отчет и направить его правительствам Российской Федерации и Республики Молдова, а также Федеральному Собранию Российской Федерации и парламенту Республики Молдова.

The main issues in the area of developing the agricultural relationships relate to simplifying the provision of alcoholic beverages and increasing the number of wine-making companies providing production to the Russian market and to resuming the provision of pork from the Republic of Moldova if it meets the safety requirements for foodstuff.

At the same time, the increased frequency of cases when the Russian surveillance authorities reveal the failure to meet the appropriate quality and safety requirements didn't allow simplifying the procedure of providing the Moldovan alcoholic beverages and eliminate the restrictions on pork supply.

With respect to this it is necessary to ensure coordinated actions of the state authorities of Russia and Moldova when founding evidences of infringement of veterinary and phytosanitary requirements; to establish an arbitrage laboratory and to ensure the functioning of an independent expert review.

The report on the results of the Accounts Chamber of the Russian Federation was approved by

the Collegium in March, current year. Information letters were submitted to the Russian part of the Intergovernmental Commission to the Ministry of Agriculture of the Russian Federation.

As a result of cooperation with the colleagues from the Republic of Moldova, there was prepared a final report on the results of the parallel verification, which reflects not only the particular results of each party, but also the common opinions of the Supreme Audit Institutions of Russia and Moldova. However it is worth mentioning that our positions were close to each other with respect to all issues.

That is why there is no doubt that our work will contribute not only to improving the bilateral cooperation in the area of financial control, but also to a closer and more effective commercial-economic cooperation of our countries.

There is proposed to approve the final report and submit it to the Governments of the Russian Federation and the Republic of Moldova, as well as to the Federal Assembly of the Russian Parliament and to the Parliament of the Republic of Moldova.

„Misiunea de audit efectuată în comun va contribui la ridicarea eficacității colaborării bilaterale în domeniul auditului financiar”

Ion STURZU,
Membru al Curții de Conturi
a Republicii Moldova

Stimați reprezentanți ai organelor supreme de control financiar din Federația Rusă și Republica Moldova, ai organelor administrației publice centrale, stimați oaspeți și invitați,

În cadrul planificării, pregătirii și realizării auditului paralel auditorii Curții de Conturi a Republicii Moldova au reieșit din importanța social-economică a realizării Programului de cooperare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009–2020.

În rezultatul auditului desfășurat, s-au stabilit următoarele:

Mecanismul de realizare a Programului de cooperare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009–2020 prevede elaborarea și desfășurarea anumitor activități, concretizate în Planul de acțiuni al acestui Program. Însă, auditorii au stabilit că Planul de acțiuni n-a fost elaborat, și, respectiv, n-a fost aprobat de către Comisia interguvernamentală pentru cooperare economică între Republica Moldova și Federația Rusă.

Neconcretizarea acțiunilor privind realizarea Programului prin intermediul Planului de acțiuni nu asigură coordonarea direcțiilor, termenelor de executare, controlului și responsabilității organelor de stat și a agenților economici pentru realizarea sarcinilor și obiectivelor Programului.

Analiza sarcinilor și problemelor examinate în anii 2008–2011 în cadrul a 3 ședințe ale Comisiei interguvernamentale denotă că ele au fost actuale situației social-economice create în perioada respectivă în relațiile dintre cele două țări și corespund obiectivelor și sarcinilor Programului. Unele sarcini rămân nerealizate, determinând dificultăți în domeniul reglementării exporturilor de produse alimentare în Federația Rusă.

Se menționează obținerea, în perioada anilor 2009–2011, a unor rezultate privind realizarea obiectivului principal al Programului – creșterea volumului schimbului de mărfuri.

Federația Rusă ocupă prima poziție între țările partenere ale Republicii Moldova la capitolul comerțul exterior, inclusiv la exportul produselor alimentare. Volumul schimbului de mărfuri în anul 2011 (fără a lua în considerație regiunile din stînga Nistrului) a constituit 1448,0 milioane dol. SUA, majorîndu-se cu 46 la sută față de anul 2010. În anul 2011 exportul a constituit 625,0 milioane dol. SUA, ceea ce e de 1,5 ori mai mult în comparație cu anul 2010. Exportul de produse alimentare în Federația Rusă în anul 2011 a alcătuit 234,0 milioane dol. SUA, sau 37 la sută în structura exportului. Importul mărfurilor în Federația Rusă în anul 2011 a constituit 823,0 milioane dol. SUA, majorîndu-se cu 40 la sută față de indicele anului 2010.

“The audit mission carried out jointly will enhance the effectiveness of bilateral cooperation in the area of financial audit”

Distinguished representatives of the supreme financial control bodies from the Russian Federation and the Republic of Moldova, representatives of central public authorities, dear guests and invitees,

During the planning, preparation, and conduct of the parallel audit, the auditors of the Court of Account from the Republic of Moldova worked based on the social-economic significance of the implementation of the Economic Cooperation Program between the Republic of Moldova and the Russian Federation for 2009-2020.

The following was found out as a result of the conducted audit:

The mechanism for implementation of the Economic Cooperation Program between the Republic of Moldova and the Russian Federation for 2009-2020 foreseen the development and performance of activities specified in the Action Plan of this Program. Nevertheless, the auditors revealed that the Action Plan hasn't been developed and, respectively, was not approved by the Intergovernmental Commission on Economic Cooperation between the Republic of Moldova and the Russian Federation.

The failure to specify the actions for the Program implementation by means of the Action Plan does not ensure the coordination of directions, deadlines, control, and accountability of state bodies and economic operators for the performance of the Program tasks and goals.

The analysis of tasks and issues considered in 2008-2011 during 3 meetings of the Intergovernmental Commission reveals that they were topical for the social-economic situation of that time in the relationship between the two countries and comply with the Program goals and tasks. Some tasks have not been accomplished yet, generating difficulties in the regulation of foodstuff exports to the Russian Federation.

There is worth mentioning the achievement of some results in 2009-2011 related to the achievement of the main goal of the Program – increase the turnover of goods.

The Russian Federation ranks first among the foreign trade partner countries of the Republic of Moldova, including on the export of foodstuff. The amount of goods turnover in 2011 (except for the Transnistria region) was USD 1448.0 million, which is 46% higher than in 2010. In 2011 the exports amounted to USD 625.0 million, which is 1.5 times more than in 2010. The export of foodstuff to the Russian Federation amounted to USD 234.0 million in 2010, or 37% of the total exports. The import of goods from Russian Federation amounted USD 823.0 million, being 40% higher than the figure for 2010.

The audit revealed that the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova (MAFI of the Republic of Moldova), in the capacity of a body responsible to enforce the state policy in the area of alcoholic beverages, did not ensure in 2009-2011 the keeping of a proper level of their exports. The export of alcoholic beverages to

Ion STURZU,
Member of the Court of
Accounts of the Republic of
Moldova

Auditul relevă că Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova (MAIA al Republicii Moldova), în calitate de organ responsabil de desfășurarea politicii de stat în domeniul exportului producției alcoolice, n-a asigurat, în anii 2009-2011, menținerea nivelului de export al acesteia. Exportul producției alcoolice în Federația Rusă în anul 2011 a constituit 48,0 milioane dol. SUA, ceea ce e cu 8 la sută mai puțin decât nivelul anului 2009 și cu 13 la sută mai puțin decât nivelul anului 2010.

Începînd cu anul 2006, în scopul soluționării celei mai importante probleme în domeniul dezvoltării exportului de produse alimentare – asigurarea calității și inofensivității, în Republica Moldova a fost adoptat un set întreg de acte legislative și normative. Cadrul legal în vigoare, în pofida caracterului său amplu, are un șir de deficiențe, care constau în faptul că în procesul de elaborare și implementarea a reglementărilor, de certificare a inofensivității produselor alimentare participă mai multe structuri statale, ceea ce duce la paralelism (dublare), la necoordonarea acțiunilor și la lipsa schimbului de informație.

Se menționează un șir de neajunsuri și lipsa coordonării acțiunilor de către organele administrației de stat în problemele ce țin de formarea Registrului de circulație a alcoolului etilic și producției alcoolice, crearea posturilor sanitar-veterinare și de control fitosanitar la punctele vamale.

Relațiile în domeniul inofensivității producției de origine vegetală se realizează în cadrul Memorandumului încheiat în data de 2 octombrie 2008 și anexelor la acesta. În conformitate cu anexele la Memorandum, în rezultatul acțiunilor comune ale MAIA al Republicii Moldova și „Rosselkhoznadzor”, a fost aprobat Registrul agenților economici în număr de 175 de întreprinderi-exportatoare de producție vegetală în Federația Rusă.

Auditul a constatat că în Registrul respectiv au fost incluse un șir de întreprinderi care nu corespund cerințelor stabilite, care nu sînt nici producători, nici exportatori ai producției vegetale produse în Republica Moldova.

Începînd cu anul 2006, din momentul interdicției de către „Rospotrebnadzor” a importului de vinuri moldovenești în Federația Rusă, exportul producției alcoolice s-a redus de 4,9 ori.

Se relevă că, în perioada anilor 2007-2011, în scopul reluării livrărilor de producție alcoolică pe piața Federației Ruse, MAIA al Republicii Moldova,

în comun cu experții „Rospotrebnadzor”, a întreprins unele măsuri, ceea ce a contribuit la crearea unor condiții benefice reluării livrărilor pentru exportul producției alcoolice.

În rezultatul controalelor din partea Ministerului, precum și a specialiștilor „Rospotrebnadzor”, au fost întocmite Listele întreprinderilor care au dreptul de a exporta producția vinicolă finită (46 de întreprinderi) și Listele exportatorilor de vin în cisterne (13 întreprinderi). De fapt, exportul în ultimii ani a fost efectuat de către 31 de întreprinderi vinicole.

Auditul menționează că rămîn neexecutate Deciziile Comisiei interguvernamentale în ce privește simplificarea regimului de export pentru întreprinderile moldovenești (care livrează în prezent producție alcoolică în regim de „fereastră unică”), cantitatea și structura indicatorilor de inofensivitate a producției alcoolice, recunoașterea bilaterală a certificatelor, lărgirea sortimentului de producție alcoolică exportată (votcă, lichioruri, balsamuri, aperitive), încheierea procedurilor de acreditare a laboratoarelor Centrului Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice.

Problemele respective, de asemenea, au fost expuse și în timpul discuțiilor cu conducătorii întreprinderilor producătoare și exportatoare de producție vinicolă, care dispun de un potențial considerabil de mărire a exporturilor acestui tip de marfă.

Alocarea, în perioada anilor 2007-2009, de la bugetul de stat, a sumei de 12,0 mil. lei pentru reconstrucția și utilizarea Î.S. „Centrul Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice” a avut rezultate pozitive. Centrul dispune de tot necesarul pentru testarea producției alcoolice la 15 indicatori de inofensivitate coordonați cu Partea rusă și, în afară de aceasta, la indicatorii suplimentari (pînă la 52 de indicatori ai inofensivității) recomandați de Organizația Internațională a Viei și Vinului.

Se menționează necoordonarea acțiunilor Părților privind executarea unei serii de acorduri interguvernamentale și interdepartamentale în domeniul calității, inofensivității și certificării producției, încheiate în lipsa informării oficiale a organelor de stat despre cazurile de livrare către agenții economici a producției necalitative, nerecunoașterii reciproce a certificatelor de inofensivitate, nestabilirii laboratorului arbitral, coordonat de Părți, pentru efectuarea expertizelor independente.

the Russian Federation in 2011 amounted to USD 48.0 million, which is 8% less than it was in 2009 and 13% less than it was in 2010.

Since 2006, in order to solve the most important problems in the area of foodstuff export development – quality and safety assurance, a set of legal and regulatory acts was passed in the Republic of Moldova. Although the legal framework in force is broad, it has a series of deficiencies expressed in the fact that several state bodies participate in the development and enforcement of regulations, certification of foodstuff safety, which leads to parallelism (duplication), lack of action coordination, and failure to exchange information.

There should be mentioned a series of flaws and lack of action coordination by the state authorities in the issues related to the creation of the Register on the circulation of ethanol an alcoholic beverages, establishment of sanitary-veterinary and phytosanitary control posts on customs posts.

The relationships in the area of vegetal production safety fall under the Memorandum signed on 2 October 2008 and annexes to it. In line with the annexes to the Memorandum, as a result of the joint actions of the MAFI of the Republic of Moldova and the Rosselkhoznadzor, there was approved the Register of economic operators, consisting of 175 companies that export vegetal production to the Russian Federation.

The audit found that this Register contained some enterprises that do not meet the established requirements, which are neither producers nor exporters of vegetal production in the Republic of Moldova.

Starting with 2006, since the Rospotrebnadzor prohibited the import of the Moldovan wines to the Russian Federation, the export of alcoholic beverages decreased by 4.9 times.

It was revealed that during 2007-2011, in order to resume the supply of alcoholic beverages to the Russian Federation, the the MAFI of the Republic of Moldova took some measures together with the Rospotrebnadzor, which contributed to creation of some beneficent conditions to resume the export of alcoholic beverages.

As a result of two controls carried out by the Ministry and the Rospotrebnadzor specialists, there were developed the List of companies that have the right to export end wine production (46 companies) and the List of exporters of bulk wine (13 companies). Actually in the past years the export was done by 31 wine-making companies.

The audit found that there have not been implemented yet the Decisions of the Intergovernmental

Commission related to simplification of the export regime for the Moldovan companies (that nowadays supply alcoholic beverages under single-window regime), quantity and structure of alcoholic beverages safety indicators, bilateral recognition of certificates, widening of exported range of alcoholic beverages (vodka, liquors, balsams, appetizers), completion of accreditation procedures of the laboratories of the National Center for Alcoholic Beverages Quality Verification .

These issues were also discussed with the managers of the wine-making and exporting companies that have a significant potential to increase the exports of this type of goods.

The allocation of MDL 12.0 million from the state budget in 2007-2009 for the reconstruction and equipment of the SE National Center for Alcoholic Beverages Quality Verification achieved positive results. The Center has everything needed for testing alcoholic beverages on 15 safety indicators coordinated with the Russian Party and, besides, on additional indicators (up to 52 safety indicators) recommended by the International Organization of Vine and Wine.

It is worth mentioning the lack of the Parties' action coordination while implementing of a series of intergovernmental and interdepartmental agreements in the area of quality, safety, and certification of the goods, which were concluded without informing the state authorities on the cases of poor quality production supply to the economic agents, with a lack of mutual recognition of safety certificates, failure to establish the arbitrage laboratory, agreed by the Parties, which would carry out independent expert reviews.

In line with the Action Plan and the Protocol of 20 May 2005 signed by the Veterinary Services of the Russian Federation and the Republic of Moldova, the Moldovan Party undertook the following measures: drafted and submitted the lists of animal production manufacturers admitted by the Veterinary Service of the Republic of Moldova as exporters to the Russian Federation; ensured granting access only for the meat obtained from the slaughter of animals raised in Moldova; each consignment of animal production is confirmed by veterinary certificates with protection signs; exchanges information on the temporary prohibition of animal production import from countries that undergo an unfavorable period of time, etc.

In order to resume the export of meat and dairy products, the Moldovan Party took efficient measures in line with the Action Plan and the Protocol of 20 May 2005. At the same time, the MAFI and

Partea moldovenească, în conformitate cu Planul de acțiuni și potrivit Protocolului din 20 mai 2005, semnat de Serviciile Veterinare ale Federației Ruse și Republicii Moldova, a întreprins următoarele măsuri: a întocmit și a prezentat listele producătorilor de producție animală admiși de către Serviciul Veterinar al Republicii Moldova ca exportatori în Federația Rusă; a asigurat garantarea accesului numai al cărnii primite de la tăierea vitelor crescute pe teritoriul Moldovei; fiecare lot de producție animală exportată este confirmat de certificate veterinare cu însemne de protecție; efectuează schimbul de informații privind introducerea restricțiilor temporare la importul producției animale din țările în situație episodic nefavorabilă etc.

În scopul reluării exportului de carne și lactate, Partea moldovenească, în conformitate cu Planul de acțiuni și potrivit Protocolului din 20 mai 2005, a întreprins măsuri eficiente. Concomitent, MAIA și „Rosselkhoznadzor”, pe parcursul ultimilor ani, au efectuat inspectări comune ale întreprinderilor complexului de creștere a animalelor din Republica Moldova, în rezultatul cărora 10 întreprinderi au reluat exportul cărnii de bovină, ovine, canină și de lactate.

De menționat că pentru evitarea admiterii încălcărilor, Serviciile veterinare din republică au intensificat controlul veterinar și, în mod obligatoriu, fiecare lot de producție animală exportată în Federația Rusă este supus verificărilor suplimentare de laborator la Centrul republican de diagnostică veterinară.

Pînă în prezent nu sînt negociate termenele definitive de vizitare de către specialiștii „Rosselkhoznadzor” a întreprinderilor care fabrică produse din carne de porc, în scopul inspectării lor și reluării livrărilor de carne de porc pe piața Federației Ruse. Colaborarea între organele vamale de stat se realizează în baza acordurilor în vigoare. Serviciile Vamale ale Republicii Moldova și Federației Ruse efectuează trimestrial schimb de informații privind comerțul reciproc, iar din 1 martie anul curent au

purces la realizarea experimentului în legătură cu schimbul de informații preliminare despre mărfurile și mijloacele de transport care se deplasează peste hotarele de stat. Sînt coordonate pozițiile Părților privind proiectul Acordului cu privire la deplasarea și legalizarea producției pomilegumicole. În problemele de colaborare în domeniul transportului auto și aerian, se remarcă nerespectarea termenelor de desfășurare a ședințelor Comisiei mixte în acest domeniu.

Volumul total al investițiilor rusești atrase în Republica Moldova, la situația din 01.10.2011, constituie 4,5mlrd. lei, sau 20% din totalul investițiilor străine în republică. La 12 ședințe ale Comisiei interguvernamentale s-a menționat că mai mult de 40 de subiecți ai Federației Ruse întrețin relații cu formațiunile administrativ – teritoriale din Republica Moldova, fiind în vigoare și 28 de acorduri interregionale de colaborare.

Pe parcursul realizării Programului de cooperare economică și a acordurilor interstatale și interdepartamentale în vigoare, au fost coordonate acțiunile privind dezvoltarea cooperării reciproc avantajoase în sfera umanitară, precum și în domeniile ocrotirii sănătății, îmbunătățirii condițiilor sanitaro-epidemiologice, schimbului de specialiști, savanți, aspiranți, stagiați și studenți, culturii și artei, sportului și turismului.

Curtea de Conturi a Republicii Moldova consideră că misiunea de audit efectuată în comun va contribui la ridicarea eficacității colaborării bilaterale în domeniul auditului financiar și la dezvoltarea relațiilor comercial-economice între două state în condiții egale și reciproc avantajoase, la soluționarea problemelor existente în relațiile economice, precum și la realizarea scopurilor și sarcinilor Programului de cooperare economică între Republica Moldova și Federația Rusă pe anii 2009-2020.

the Rosselkhoznadzor carried out joint inspections of enterprises raising animals in the Republic of Moldova and as a result of the inspections 10 enterprises resumed the export of beef, mutton, horse meat, and dairy products.

It is worth mentioning that in order to avoid infringements, the Veterinary Services of Moldova intensified the veterinary control and each consignment of animal production is obligatorily subjected to additional laboratory investigation at the Republican Center for Veterinary Diagnosis.

There haven't been negotiated yet the final deadlines for the Rosselkhoznadzor specialists to visit the enterprises that produce pork foodstuff in order to inspect them and resume the supply of pork to the Russian Federation. The cooperation between the customs bodies takes place based on the agreements in force. The Customs Services of the Republic of Moldova and the Russian Federation make quarterly exchange of information on mutual trade and as of March, 1 of the current year they started the experiment related to the exchange of preliminary information about the goods and means of transport that leave the borders of the country. There are coordinated the positions of the Parties regarding the draft Agreement on the movement and legalizing of vegetable production. With respect to cooperation in the motor and air transport area, the failure to meet the schedule of the Joint Commission meetings for this field is noticed.

The total amount of the Russian investment attracted to Moldova as of 01.10.2011 is MDL 4.5 billion or 20% of the total foreign investment in the country. There was mentioned at 12 meetings of the Intergovernmental Commission that over 40 subjects of the Russian Federation have relationships with the administrative-territorial units of the Republic of Moldova, so that 28 inter-regional cooperation agreements are in force.

During the implementation of the Economic Cooperation Program and of the intergovernmental and interdepartmental agreements in force, actions were coordinated with respect to mutually advantageous cooperation in humanitarian area; as well as in health care; improvement of sanitary-epidemiological conditions; exchange of specialists, scientists, post-graduates, interns, and students; culture and arts; sports and tourism.

The Court of Accounts of the Republic of Moldova thinks that the audit mission carried out jointly will enhance the effectiveness of bilateral cooperation in the area of financial audit and development of commercial-economic relationships between two countries in equally and mutually advantageous conditions; solve existing issues in the economic relationships; as well as achieve goals and tasks of the Economic Cooperation Program between the Republic of Moldova and the Russian Federation for 2009–2020.

„Importanța Comisiei interguvernamentale este recunoscută de conducerea ambelor țări”

Valeriu LAZĂR,
Viceprim-ministru, ministrul economiei Republicii Moldova, copreședintele Comisiei interguvernamentale moldo-ruse de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă

Potrivit Raportului final al Curților de Conturi, Programul de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova pe anii 2009 – 2020, care a fost semnat la 14 noiembrie 2008, în cadrul vizitei oficiale în Republica Moldova a dlui Vladimir Putin, prevede Planul de măsuri pentru realizarea acestuia.

În cadrul ședinței a 10-ea a Comisiei interguvernamentale pentru cooperare economică între Republica Moldova și Federația Rusă s-a hotărât ca elaborarea Planului să fie pusă în sarcina Ministerelor Economiei ale ambelor țări.

Întrucât toate direcțiile cooperării bilaterale, prevăzute de Program, constituie problemele de bază de pe ordinea de zi a fiecărei ședințe a Comisiei interguvernamentale, s-a convenit de a încredința Comisiei realizarea Programului dat, în procesele-verbale ale ședințelor fiind indicate măsurile concrete de soluționare a problemelor existente și de dezvoltare a cooperării economice bilaterale.

Un argument suplimentar în favoarea acestei hotărâri este faptul că organele de stat ale Federației Ruse și Republicii Moldova îi desemnează ca responsabili de realizarea Programului pe reprezentanții componenței nominale a Comisiei interguvernamentale.

Începând cu anul 2010, în procesele-verbale ale ședințelor a 11-ea și a 12-ea ale Comisiei interguvernamentale se acordă o atenție deosebită și se apreciază realizările în îndeplinirea Programului.

Dacă decizia Părții ruse în acest aspect s-a schimbat, sîntem disponibili să reluăm activitatea privind elaborarea Planului de acțiuni pentru realizarea Programului și cu plăcere vom examina proiectul care va fi prezentat în rezultatul controlului comun efectuat de Curtea de Conturi a Federației Ruse și Curtea de Conturi a Republicii Moldova.

Chestiunea dată va fi examinată la următoarea ședință a Comisiei interguvernamentale de colaborare economică dintre Republica Moldova și Federația Rusă.

a. Comisia interguvernamentală de colaborare economică dintre Republica Moldova și Federația Rusă

Ședința a 12-ea a Comisiei interguvernamentale de colaborare economică dintre Republica Moldova și Federația Rusă s-a desfășurat în or. Moscova, la 17 martie 2011.

Ședința ordinară a Comisiei interguvernamentale a fost planificată spre desfășurare în luna mai anul curent, în or. Chișinău, dar, din motive obiective, a fost amînată pentru a doua jumătate a anului.

De menționat că Partea moldovenească a expediat Președintelui Părții ruse, viceprim-ministrului Rusiei dl Dmitrie Rogozin invitația și proiectul procesului-verbal al ședinței a 13-ea a Comisiei interguvernamentale, la care așteaptă răspunsul.

Chestiunea privind organizarea următoarei ședințe a fost abordată și în cadrul primei vizite oficiale în Republica Moldova a dlui D. Rogozin, din 16–17 aprilie 2012.

The importance of the Intergovernmental Commission is acknowledged by the leadership of both countries

According to the final report of the Court of Accounts, the Economic Cooperation Program between the Russian Federation and the Republic of Moldova for 2009–2020, which was signed on 14 November 2008 during the official visit of Vladimir Putin to the Republic of Moldova, contains an Action Plan for its implementation.

During its 10th meeting, the Intergovernmental Commission on Economic Cooperation between the Republic of Moldova and the Russian Federation decided that the Plan should be developed by the Ministries of Economy of the two countries.

As all the bilateral cooperation issues, stipulated by the Program, are on the agenda of each meeting of the Intergovernmental Commission, it was tasked with implementing the Program, indicating in the meetings' minutes the concrete solutions for the existing problems of bilateral economic cooperation development.

An additional argument in favor of this decision is the fact that the state authorities of the Russian Federation and of the Republic of Moldova assign the implementation of the Program to the nominal representatives of the Intergovernmental Commission.

Since 2010, the minutes of the commission's meetings no. 11 and 12 pay special attention to and evaluate the progresses with Program implementation.

If the Russian party changed its decision in this respect, we are open to resume the development of the Action Plan for Program implementation and we will gladly examine the draft that will be presented as a follow-up of the joint control conducted by the Accounts Chamber of the Russian Federation and the Court of Accounts of the Republic of Moldova.

The issue will be considered during the next meeting of the Moldovan – Russian Intergovernmental Commission on Economic Cooperation.

a. The Intergovernmental Commission on Economic Cooperation between the Republic of Moldova and the Russian Federation.

The 12th meeting of the Intergovernmental Commission on Economic Cooperation between the Republic of Moldova and the Russian Federation took place in Moscow on 17 March 2011.

The ordinary meeting of the Intergovernmental Commission was planned to take place this May in Chisinau, however, due to objective reasons, it was postponed for the second half of the year.

It is worth mentioning that the Moldovan party has sent to the Russian chairman of the Commission, Deputy Prime Minister Dmitry Rogozin, the invitation and the draft minutes of the 13th meeting of the Commission, and is awaiting a reply in this regard.

The organization of the next meeting was discussed during the first official visit of Mr. D. Rogozin in the Republic of Moldova, on 16–17 April 2012.

*Valeriu LAZAR,
Deputy Prime Minister,
Minister of Economy of the
Republic of Moldova, Co-
Chairman of the Moldovan-
Russian Intergovernmental
Commission on Economic
Cooperation between the
Republic of Moldova and the
Russian Federation*

b. Importanța Comisiei interguvernamentale de colaborare economică dintre Republica Moldova și Federația Rusă

Dat fiind ritmul dinamic al dezvoltării relațiilor moldo-ruse, îmi permiteți încă o dată să subliniez importanța Comisiei interguvernamentale mixte de colaborare economică ca fiind platforma ce permite găsirea soluțiilor pentru tot spectrul de probleme din relațiile bilaterale, inclusiv în ce privește Programul de cooperare economică pe anii 2009 – 2020.

Importanța Comisiei interguvernamentale este recunoscută de conducerea ambelor țări (dl V.Putin atribuie o semnificație deosebită mecanismului dat de cooperare, iar în următorii 6 ani această activitate se preconizează a fi intensificată).

Este necesar de menționat și faptul că problemele colaborării în domeniile care au constituit obiectul auditului paralel efectuat de Curtea de Conturi

a Federației Ruse și Curtea de Conturi a Republicii Moldova rămân a fi principale și pe ordinea de zi a ședințelor Comisiei, inclusiv relațiile comerciale între Rusia și Moldova; recunoașterea reciprocă a unor rezultate ale controlului vamal; procedura de deplasare și de îndeplinire a formalităților referitoare la producția pomilegumicolă; colaborarea inter-regională; colaborarea dintre Camerele de Comerț și Industrie; cooperarea în domeniul complexului de energie și combustibil, transportului auto și aerian, precum și în sfera umanitară.

c. Acordul pentru colaborare

Ministerul Economiei va include reprezentantul Curții de Conturi a Republicii Moldova în componența Părții moldovenești a Comisiei interguvernamentale și va lua în considerație toate propunerile constructive care vor fi înaintate pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale.

b. The importance of the Intergovernmental Commission on Economic Cooperation between the Republic of Moldova and the Russian Federation

Given the dynamic development of the Moldovan-Russian relations, please allow me to highlight once again the importance of the joint Intergovernmental Commission on Economic Cooperation, which is a platform used to identify solutions for various issues, including the Economic Cooperation Program for 2009-2012.

The importance of the Intergovernmental Commission is acknowledged by the leadership of both countries (Mr. V. Putin assigns a special significance to the given mechanism of cooperation, and in the following six years this activity is expected to enhance).

It is necessary to mention that the cooperation areas which formed the scope of the joint audit of the Accounts Chamber of the Russian Federa-

tion and the Court of Accounts of the Republic of Moldova represent the key issues on the agenda of the Commission meetings, including the trade relations between the Republic of Moldova and the Russian Federation, mutual recognition of some outcomes of the customs control; the movement of fruits and vegetables and related paper work; inter-regional cooperation; cooperation between the Chambers of Industry and Commerce; the cooperation in the energy and fuel sectors, air and road transport, as well as in the humanitarian area.

c. The Cooperation Agreement

The Ministry of Economy will include a representative of the Court of Accounts as member of the Moldovan side of the Intergovernmental Commission and will take into consideration all the constructive proposals that will be submitted for the development of the bilateral relations.

„Este important să luăm măsuri eficiente de îmbunătățire a calității produselor alimentare și să consolidăm tendința constatată privind creșterea exportului acestora”

Vasile BUMACOV,
Ministrul agriculturii
și industriei alimentare
a Republicii Moldova

Stimate domnule Președinte al Ședinței plenare comune a Curții de Conturi a Republicii Moldova și Curții de Conturi a Federației Ruse,

Stimați oaspeți, onorată asistență,

Permiteți-mi, în primul rând, să adresez cele mai calde cuvinte de salut oaspeților noștri și, în al doilea rând, să apreciez pozitiv Raportul privind rezultatele controlului realizării Programului de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova și activitatea auditorilor ambelor țări.

Vreau să menționez că structura producției agricole a Republicii Moldova, în special suprafețele de livezi și viță de vie, istoric este determinată de piața rusă. Într-un trecut nu chiar îndepărtat, cunoștințele și experiența oamenilor muncii din satele moldovenești, înzestrate de Dumnezeu cu pământ roditor și cu condiții climaterice favorabile, au fost orientate, în temei, asupra creșterii volumelor de producere a producției de origine vegetală pentru asigurarea necesităților crescânde ale pieței interne și celei externe. La momentul actual, producătorii agricoli, utilizând tehnologiile moderne, în special la protecția plantelor de dăunători, trebuie să asigure producție în dependență de cerințele pieței, în sortiment larg, de o calitate înaltă și inofensivă. Ultimele, avînd o importanță primordială pentru consumator, constituie un obiect de control special și concret din partea statului, îndeosebi la importul produselor alimentare.

În legătură cu aceasta, voi sublinia concluzia Curții de Conturi a Federației Ruse despre faptul că legislația Federației Ruse în domeniul supravegherii veterinare, de carantină și fitosanitare, ce prevede reglementarea de stat a importului de produse alimentare, permite să fie efectuat un control suficient în ce privește asigurarea inofensivității produselor alimentare.

În această direcție lucrăm și noi. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în ultimii ani, mai ales după cunoscutul an 2005, a întreprins un șir de măsuri eficiente privind crearea structurilor instituționale, precum și a cadrului normativ-legal, care au contribuit la efectuarea unui control eficient asupra calității și inofensivității producției de origine vegetală, de origine animală și a vinului.

Printre acestea, aș menționa următoarele:

- **Legea nr. 228 din 23.09.2010**, „Cu privire la protecția plantelor și la carantina fitosanitară”;
- **Hotărârile Guvernului:**
 - nr. 1045 din 05.10.2005 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la importul, stocarea, comercializarea și utilizarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților”;
 - nr. 1402 din 09.12.2008 „Cu privire la crearea Inspectoratului General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer”;

“It is important for us to take effective improvement measures regarding the quality of the foodstuff and to strengthen the constant upward tendency of its export”

Dear Mr. Chairman of the joint plenary session of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and of the Accounts Chamber of the Russian Federation,

Distinguished guests, esteemed audience,

Allow me, first of all, to warmly greet our guests, and, secondly, to express high regard to the Report on the results of the parallel audit of the implementation of the Economic Cooperation Program – between the Russian Federation and the Republic of Moldova and the activity of the auditors from both countries.

I want to mention that the structure of the agricultural production of the Republic of Moldova, especially the orchards and vineyards surfaces, is historically determined by the Russian market. Not so long ago, the knowledge and the experience of the workers from the Moldovan villages, blessed by God with fertile soils and favorable climatic conditions, were mainly oriented towards the boosting of the volume of vegetable origin products in order to meet the growing internal and external market demands. At the moment, the agricultural producers, using modern technologies, especially for protection of plants against pests, must provide production that fits the market demands, in a wide range and of high quality and safety. The latter, having a vital importance to the consumer, represent an area of special and substantive state control, especially related to the import of foodstuff.

Thereby, I would like to highlight the conclusion of the Accounts Chamber of the Russian Federation which underlines that the Russian legislation in the area of veterinary, quarantine, and phytosanitary surveillance, which regulates at state level the import of foodstuff, allows performing sufficient state control on the safety of foodstuff.

We work in the same direction. In the last years, the Ministry of Agriculture and Food Industry, especially after the well known year 2005, undertook several efficient measures regarding the creation of the institutional structures, as well as of the legal-regulatory framework that have contributed to the achievement of an efficient control over the quality and safety of the animal, vegetal, and of the wine products.

Furthermore, I want to mention the following:

- **Law no. 228 of 23.09.2010** on Plant Protection and Phytosanitary Quarantine;
- **The Government Decision:**
 - no. 1045 of 05.10.2005 approving the Regulations on the Import, Storage, Sale and Use of Phytosanitary Products and Fertilizers;
 - no. 1402 of 09.12.2008 on the Establishment of the General Inspectorate for Phytosanitary Surveillance and Seed Control;

*Vasile BUMACOV,
Minister of Agriculture and
Food Industry of the Republic
of Moldova*

- nr. 929 din 31.12.2009 „Cu privire la aprobarea Reglementării tehnice «Cerințe de calitate și comercializare pentru fructe și legume proaspete»”;
- nr. 747 din 03.10.2011 „Cu privire la aprobarea Strategiei în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2011–2015”.

Obiectivul general al Strategiei este asigurarea siguranței alimentelor și atingerea celui mai înalt grad de protecție a sănătății publice și a intereselor consumatorilor în ceea ce privește inofensivitatea alimentelor. La momentul actual, organele ierarhic superioare au înaintat, pentru examinare și adoptare, proiectul privind crearea la nivel național a Agenției pentru Siguranța Produselor.

Stimați domni,

Nu pot să nu mă opresc și la întâlnirile constructive care s-au organizat și desfășurat în ultimii ani:

- Vizita delegației Serviciului Federal de Supraveghere Veterinară și Fitosanitară condusă de A.I.Saurin, șef adjunct (23–25 septembrie 2010). Delegația (4 colaboratori) a vizitat livezile industriale și frigiderele unui șir de întreprinderi agricole specializate în producerea și stocarea fructelor. De asemenea, au avut loc întâlniri cu exportatorii producției pomilegumicole față de care au fost înaintate cerințe privind calitatea și inofensivitatea producției, prevăzută pentru export în Federația Rusă.

- Ședința comună a Colegiului Ministerului Agriculturii al Federației Ruse și Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova (1 iulie 2011). S-a menționat că Părțile dispun de un potențial semnificativ, neutilizat privind activizarea cooperării. A fost semnat Memorandumul de înțelegere între Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova și Ministerul Agriculturii al Federației Ruse cu privire la cooperarea în domeniul complexului agroindustrial. De asemenea, Părțile au aprobat balanțele prognozate privind cererea și oferta pentru carne și produse din carne, ulei vegetal și zahăr.

- Întîlnirile cu G.G.Onișcenko, șeful Serviciului Federal pentru Supravegherea în Domeniul Protecției Drepturilor Consumatorilor și Bunăstării Populației („Rospotrebnadzor”).

- Întîlnirile cu S.A.Dankvert, șeful Serviciului Federal de Supraveghere Veterinară și Fitosanitară („Rosselkhoznadzor”).

Este important că șefii organelor de control al calității și inofensivității sus-numite au găsit înțelegere și susținere, practic, în toate problemele discutate. Astfel, în perioada 20-31 mai 2012, specialiștii „Rosselkhoznadzor” vor studia eficacitatea sistemului

de inspectare al Serviciului Veterinar al Republicii Moldova privind asigurarea garanției inofensivității producției de origine animală. Este preconizată desfășurarea inspecțiilor la 10 întreprinderi de producere a cărnii de bovine, ovine, cabaline, porcine, cărnii de pasare, produselor finite din carne, peștelui și produselor din pește, cointeresați în livrările de producție pe piața rusă. Șintem convinși că în țara noastră vom crea un sistem tot atît de bine pus la punct și eficient de control de stat asupra calității și inofensivității produselor alimentare ca și în Federația Rusă.

Articolele de bază ale importurilor din Republica Moldova pe teritoriul Federației Ruse sînt fructele, în special merele și strugurii de masă, băuturile alcoolice și nealcoolice, producția provenită de la prelucrarea legumelor și fructelor, zahărul. Cifrele concrete sînt indicate în Raport și nu le voi repeta. Pentru noi este important să luăm măsuri eficiente de îmbunătățire a calității produselor alimentare și să consolidăm tendința constatată privind creșterea exportului acestora pe piața, *tradițional*, rusească.

Cîteva cuvinte despre problemele care limitează dezvoltarea potențialului existent de export al producției sectorului agrar. Acestea, spre regret, nu sînt soluționate și se află la ordinea zilei, pentru a fi discutate în cadrul următoarelor întâlniri, care vor avea loc între organele corespunzătoare ale Părților. Este important faptul că căile de soluționare a lor sînt prevăzute în acordurile interstatale, însă problemele rămîn nerezolvate, de regulă, din cauza caracterului contradictoriu și neconcordanței unor norme în diverse acte legislative. Acestea, pe bună dreptate, sînt indicate și în raportul Curții de Conturi a Federației Ruse.

De exemplu:

În Programul de cooperare economică sînt prevăzute „asigurarea posibilităților și garanțiilor egale pentru agenții economici”, „crearea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea reciproc avantajoasă a comerțului”, iar Ministerului deseori i se amintește că Lista exportatorilor trebuie să conțină nu mai mult de 50-60 de exportatori.

Deja se înscrie pe ordinea de zi și elaborarea noii redacții a Memorandumului referitor la inofensivitatea producției de origine vegetală, livrată din Republica Moldova în Federația Rusă (în ce privește conținutul de pesticide, nitrați și nitriți) din 2 octombrie 2008 și a Acordurilor adiționale la Memorandumul încheiat între „Rosselkhoznadzor” și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova. Există problema majorării numărului de inspec-

- no. 929 of 31.12.2009 approving the Technical Regulations "Quality and Sale Requirements for Fresh Fruits and Vegetables";
- no.747 of 03.10.2011 Approving the Food Safety Strategy for 2011-2015.

The general goal of the Strategy is to ensure the food safety and to achieve the highest level of public health and consumer interest protection regarding the harmlessness of foodstuff. Currently, the hierarchically superior authorities have submitted for consideration and approval a draft paper on the creation of a National Agency for Food Safety.

Ladies and gentlemen,

I also have to remember the constructive meetings which were organized and took place in the last years:

- The visit of the Federal Service for Veterinary and Phytosanitary Surveillance delegation under the leadership of the Deputy Head A.I.Saurin, (September 23-25, 2010). The delegation (4 persons) visited the industrial orchards and the refrigerators of a series of agricultural enterprises, specialized in production and storage of fruits. There were also organized meetings with those exporters of vegetal products against whom requirements were raised with respect to the quality and safety of the products planned to be exported to the Russian Federation.

- The joint meeting of the Board of the Ministry of Agriculture of the Russian Federation and of the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova (July 1, 2011). It was mentioned that the Parties had a significant potential which is not employed to enhance the cooperation. A Memorandum of Understanding was signed between the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova and the Ministry of Agriculture of the Russian Federation regarding the cooperation in the field of agribusiness. As well, the Parties have approved the forecast balances regarding the demand and supply of meat and meat products, vegetable oil and sugar.

- The meetings with G.G. Onishchenko, the Head of the Federal Service on Customers' Rights Protection and Human Well – Being Surveillance (the Rospotrebnadzor).

- The meetings with S.A. Dankvert, the Head of the Federal Service for Veterinary and Phytosanitary Surveillance (the Rosselkhoz nadzor).

It is important that the Heads of the bodies responsible for quality and safety control reached an agreement and support in almost all the discussed issues. Thus, between May 20-31 2012, the Ros-

selkhoz nadzor experts will study the efficiency of the Veterinary Service of the Republic of Moldova inspection system in terms of animal products safety assurance. It is planned to inspect 10 companies that produce beef, mutton, pork, poultry, meat end products, fish and fish products and which are interested to supply their production to the Russian market. We believe that we will also create in our country such an effective and well-defined foodstuff quality and safety state control system similar to the Russian one.

The main items of import from the Republic of Moldova to the Russian Federation are fruits, especially apples and table grapes, alcoholic and non-alcoholic beverages, processed fruit and vegetable production, and sugar. The figures are pointed out in the Report and I shall not repeat them. It is important for us to take effective improvement measures regarding the quality of foodstuff and to strengthen the constant upward tendency of its export to the traditional Russian market.

A few words about the problems that hinder the development of the existing export potential of agricultural products. Unfortunately, they are not solved and are on the agenda of the following meetings of the appropriate bodies of the two Parties. It is important that the ways to solve these problems are foreseen in the intergovernmental agreements. However, usually, the problems stay unresolved due to the contradictory character and discrepancies between the provisions in various legal acts. These are justly mentioned in the Russian Accounts Chamber Report.

For example:

The Economic Cooperation Program foresees the "assurance of equal opportunities and guarantees for business entities", "the creation of favorable conditions for the mutually advantageous development of trade", and the Ministry is often reminded that the Exporters List should not contain more than 50-60 exporters.

The development of a new draft of the Memorandum on the safety of vegetal products exported from the Republic of Moldova to the Russian Federation (with respect to containing pesticides, nitrates, and nitrites) of 2 October 2008 and of the additional Agreements to the Memorandum signed between the Rosselkhoz nadzor and the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova gets priority nowadays. Another current issue is the increase of the number of inspectors employed by the General Inspectorate for Phytosanitary Surveillance and Seed Control.

tori ai Inspectoratului General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer.

De pe timpuri producția vinicolă a Republicii Moldova s-a bucurat de căutare pe piețele statelor CSI și, în primul rând, pe piața Federației Ruse.

Pînă în anul 1990 întreprinderile vinicole rusești au folosit peste 60 la sută din materia primă importată din Republica Moldova pentru producerea vinurilor din struguri și a vinurilor spumante îmbuteliate.

După anii '90 întreprinderile vinicole moldovenești au început, deopotrivă cu vinurile în vrac, să mărească exportul volumelor sale sub formă de vinuri îmbuteliate, vinuri spumante și coniac. Astfel, în anul 2005, volumul exportului producției vinicole moldovenești pe piața Federației Ruse a constituit 360,0 milioane de sticle în sumă de peste 400,0 milioane dol.SUA. Importul producției vinicole din Republica Moldova în acea perioadă a constituit 60 la sută din totalul importului de producție vinicolă pe piața Federației Ruse.

La obținerea unor asemenea indicatori buni a contribuit, în primul rând, calitatea înaltă a producției moldovenești, care a adus renume și înaltă prețuire brand-urilor moldovenești din partea consumatorului rus.

Este pusă la punct activitatea ce ține de certificarea și recunoașterea reciprocă de către Părți a Certificatelor de conformitate, relațiile de lungă durată bazate pe încredere între partenerii business ai Părților și interesul comun în promovarea și majorarea volumelor producției moldovenești realizate pe piața rusă.

Situația s-a schimbat radical după aprilie 2006, cînd de către organele corespunzătoare ale Federației Ruse au fost întreprinse un sir de măsuri cu caracter de restricție față de importul producției alcoolice din Republica Moldova.

Prin Ordinul său din 25 martie 2006, șeful Serviciului Federal de Supraveghere în Domeniul Protecției Drepturilor Consumatorilor și Bunăstării Populației a anulat toate Avizele sanitar-epidemiologice, primite anterior. Astfel, aceste acțiuni au stabilit restricții unilaterale dure pentru regimul de comerț cu băuturi alcoolice între țările noastre.

În afară de măsurile menționate, Serviciul „Rospotrebnadzor” a întreprins un șir de alte măsuri legate de reducerea numărului de posturi vamale pentru vămuirea producției vinicole importate din

Republica Moldova, precum și de testarea obligatorie, începînd cu anul 2010, numai a vinurilor moldovenești la prezența indicatorului nereglementat nici de legislația internațională, nici de cea rusă de dibutilftalat.

Ca rezultat, a scăzut brusc volumul exportului producției moldovenești, care a constituit în anul 2011 mai puțin de 30 la sută din volumul exportat pînă la adoptarea măsurilor de restricție în anul 2006.

Aș vrea să menționez că, în această perioadă, și mai cu seamă în ultimul timp, noi am colaborat activ cu partea rusă în ce privește restabilirea încrederii între țările noastre și întreprinderea măsurilor corespunzătoare privind asigurarea calității și inofensivității vinurilor moldovenești.

Îndeosebi aș vrea să menționez ultima întâlnire cu conducerea Serviciului „Rospotrebnadzor”, în cadrul căreia s-a convenit asupra anulării regimului de „fereastră unică” privind producția vinicolă îmbuteliată moldovenească și necesitatea de elaborare a unui Plan de acțiuni ce ține de exportul vinurilor în vrac moldovenești.

În această perioadă s-a realizat o muncă mare de inspectare a întreprinderilor vinicole moldovenești (46 de fabrici) în urma căreia expertii „Rospotrebnadzor” s-au putut convinge de dotarea tehnico-tehnologică și starea sanitară a întreprinderilor noastre.

În prezent s-a încheiat activitatea de acreditare a Centrului Național de Verificare a Calității Producției Alcoolice în sistemul „Rospotrebnadzor”. Primierea Certificatului corespunzător va da posibilitate să fie rezolvată problema privind recunoașterea reciprocă a Certificatelor de conformitate pentru producția exportată.

Trebuie să recunoaștem că pe piața rusească, începînd cu anul 2006, au fost spuse puține cuvinte bune în adresa vinului moldovenesc, aducînd un anumit prejudiciu imaginii viticulturii moldovenești.

Ținînd cont de nivelul înalt al relațiilor între părțile departamentale cointeresate și de atitudinea bună a șefului Serviciului „Rospotrebnadzor” față de vinurile moldovenești, i-aș ruga pe toți și, în primul rând, Partea rusă să aprecieze la justa valoare calitatea vinurilor moldovenești și să folosească toate posibilitățile, inclusiv mijloacele de informare în masă pentru restabilirea imaginii vinurilor moldovenești.

For a long time, the wine production of the Republic of Moldova was highly praised on the CIS countries market, and especially on the Russian Federation market.

Until 1990 the Russian wine producing companies were using over 60% of raw material imported from the Republic of Moldova for production of grape wine and bottled sparkling wine.

After the 90s the Moldovan wine producing companies started to increase the export of bottled wine, sparkling wine and cognac, along with bulk wine. Therefore, in 2005, the amount of the Moldovan wine production export to the Russian market reached 360 million bottles worth of more than USD 400 million. The import of wine production from the Republic of Moldova accounted in that period for 60% of the total wine production import to the market of the Russian Federation.

Such good indicators were achieved because of high quality of the Moldovan production that has created a good reputation and high appraisals of the Moldovan brands among the Russian consumers.

The activity related to the certification and the Parties' mutual recognition of the Compliance Certificates is set up, as well as the long term relationships based on trust among the business partners of the two Parties and on the common interest to promote and increase the amount of Moldovan production sold on the Russian market.

The situation has changed dramatically after April 2006, when the Russian authorities had applied several restriction measures on the import of Moldovan alcoholic beverages.

By an Order signed on 25 March 2006, the Head of the Federal Service on Customers' Rights Protection and Human Well – Being Surveillance canceled all sanitary-epidemiological certificates received previously. Thus, these actions have set tough unilateral restrictions on the alcoholic beverages trade regime between our countries.

Besides the above mentioned measures, the Rospotrebnadzor has implemented a series of other legal measures to decrease the number of customs points dealing with customs clearance of the wine products imported from Moldova and to establish as of 2010 the mandatory testing of

Moldovan wines only on the presence of Dibutyl Phthalate – an indicator that is not regulated by the international nor the Russian legislation.

As a consequence, the export of the Moldovan products has dramatically decreased; in 2011 it amounted to less than 30% of the exports before the implementation of the restriction measures in 2006.

I would like to mention that during this period and especially in recent past, we have actively collaborated with the Russian counterpart regarding the rehabilitation of the mutual confidence between our countries and the implementation of adequate measures to ensure the quality and safety of the Moldovan wines.

I would especially like to mention the last meeting with the management of the Rospotrebnadzor, where we agreed to cancel the single-window regime for the Moldovan bottled wine production and agreed to develop an Action Plan related to the Moldovan bulk wine export.

During this time a lot of efforts were made to inspect the Moldovan wine-making companies (46 enterprises) and as a result of this activity the Rospotrebnadzor experts were able to see the state of the technical-technological equipment and the sanitary condition of our enterprises.

It is already over the accreditation of the National Center for the Verification of Alcoholic Beverages Quality in the Rospotrebnadzor system. The awarding of the respective Certificate will give the opportunity to solve the issue of mutual recognition of compliance certificates for the exported products.

We have to admit that since 2006, few good things were said about Moldovan wine on the Russian market, which damaged to a certain extent the image of the Moldovan viticulture.

Taking into consideration the good relations between the interested departmental parties and the positive attitude of the Head of the Rospotrebnadzor towards the Moldovan wines, I would like to ask everyone, and first of all the Russian counterpart, to take the Moldovan wine for what is worth and to use all the opportunities, including the media, to recover the image of the Moldovan wines.

„Considerăm că trebuie să se lucreze în continuare asupra unui nou tip de audit – auditul actelor normative atât în cadrul Republicii Moldova, cât și al Federației Ruse”

Veaceslav IONIȚĂ,
*Președintele Comisiei
permanente economie, buget
și finanțe a Parlamentului
Republicii Moldova*

Aducem sincere mulțumiri pentru abordarea unui nou aspect al dezvoltării Curții de Conturi a Republicii Moldova, care, după părerea mea, ca președinte de comisie, este prioritară aspectelor legate de energia electrică și agricultură. Important este procesul în care Curtea de Conturi a Republicii Moldova, împreună cu Curtea de Conturi a Federației Ruse, au fundamentat un audit în comun. Acesta este rezultatul pe care am vrut să-l marchez. Deja de câțiva ani se lucrează intensiv asupra reformării Curții de Conturi a Republicii Moldova, prin ajustare la standardele instituțiilor supreme de audit, înregistrându-se rezultatele așteptate.

Noua abordare a Curții de Conturi va servi ca model pentru soluționarea aspectelor menționate, prin utilizarea acestui instrument. Considerăm că trebuie să se lucreze în continuare asupra unui nou tip de audit – auditul actelor normative atât în cadrul Republicii Moldova, cât și al Federației Ruse.

Primul pas presupune constatarea segmentelor problematice înguste atât la noi, cât și la Partea vecină. Acest instrument de audit este important prin faptul că va oferi claritate originii problemelor din domeniu.

Al doilea pas important este auditul procedurilor. Este vorba de siguranța acelor proceduri care funcționează pe teritoriul Republicii Moldova, dacă corespund așteptărilor Părților, pentru că ceea ce de dispune sistemul nostru poate corespunde principiilor de înțelegere reciprocă, de bună vecinătate și de bune relații economice între țările noastre. Posibil că unele proceduri nu sînt percepute pînă la urmă de către ambele părți. În cazul dat, se efectuează anume acest tip de audit al procedurilor. Întrebarea este dacă nu vor apărea careva consecințe neprevăzute pentru Federația Rusă, și viceversa, odată cu schimbarea legislației în Republica Moldova.

Mulțumim Părților pentru acest instrument, reciproc avantajos, care s-a produs cu ajutorul Curții de Conturi a Federației Ruse. Contăm pe rezultatele acestor audite, care vor ajuta atât politicienii noștri, cât și ai Federației Ruse să găsească punctele vulnerabile. Am încredere în relațiile noastre multilaterale, în metodele interguvernamentale și interparlamentare de ajutor reciproc, precum și în faptul că va apărea ca succes, în cadrul activității ambelor părți interesate, încă un nou instrument – *auditul profesional al actelor normative și al documentelor existente*, care cu siguranță poate exclude neconcordanțele parvenite între statele noastre.

“We believe that we should continue working on a new type of audit – the audit of normative documents, both in the Republic of Moldova and in the Russian Federation”

We are deeply thankful for addressing a new aspect of the development of the Court of Accounts of the Republic of Moldova which, to my mind, as Chairperson of a Parliamentary Committee, exceeds by importance the issues related to electricity and agriculture. The process by which the Court of Accounts of the Republic of Moldova and the Accounts Chamber of the Russian Federation have put the basis of a joint audit is important. This is the result I wanted to point out. For several years the Court of Accounts of the Republic of Moldova underwent a deep reform by adjusting itself to the standards of Supreme Audit Institutions; and the expected results were achieved.

The new approach of the Court of Accounts will serve as a model for solving the mentioned issues by using this instrument. We believe that we should continue working on a new type of audit – the audit of normative documents, both in the Republic of Moldova and in the Russian Federation.

The first step implies determining the specific bottlenecks both here and at the counterpart. This audit instrument is important as it will offer clarity regarding the origin of the problems in this area.

The second important step is the audit of procedures. It means the safety of those procedures that function on the territory of the Republic of Moldova, and if they correspond to the expectations of the Parties, as the features of our system may correspond to the principles of mutual understanding, neighborliness and good economic relations between our countries. It is possible that some procedures are not completely acknowledged by the two parties. In such a case, the procedure audit is carried out. The open question is, will the change of the Moldovan legislation lead to unforeseen consequences for the Russian Federation and vice versa.

We thank the Parties for this mutually advantageous instrument that was produced with the support of the Accounts Chamber of the Russian Federation. We are counting on the results of these audits, which will help both our politicians and the Russian ones to identify the sensitive issues. I trust in our multilateral relationships, the inter-governmental methods and inter-parliamentary mutual support, as well as in the fact that a new instrument will be created by the two interested parties – *professional audit of the normative and of the existing documents, that surely will eliminate any disparities among our states.*

Veaceslav IONITA,
*Chairperson of the Standing
Economy, Budget and Finance
Commission of the Parliament
of the Republic of Moldova*

«Такие совместные мероприятия очень полезны, способствует развитию и экономических, деловых и чисто человеческих отношений между нашими странами»

Олег АЛДОШИН,
Заместитель министра
сельского хозяйства
Российской Федерации

В принципе, такие ключевые моменты, которые связаны с развитием наших двухсторонних отношений, в том числе и в сфере сельского хозяйства, здесь были высказаны. Самое главное хочу подчеркнуть, что есть действительно понимание тех проблем, которые стоят в рамках наших двухсторонних отношений. Мы действительно в прошлом году провели ряд встреч, подписан меморандум о взаимопонимании, определены основные направления нашей работы, и, самое главное хочу, подчеркнуть, что эта работа действительно проводится.

Основное замечание, которое здесь прозвучало со стороны ряда выступающих, это то, что на пути развития товарооборота, прежде всего, оборота сельхозпродукции, стоят технические барьеры, а именно: это нечеткие требования в отношении той продукции, которая поставляется на российский рынок.

За последние годы у нас принят ряд нормативных актов, которые четко устанавливают и ветеринарные требования, фитосанитарные требования, санитарно-эпидемиологические требования к той продукции, которая поставляется на наш рынок. Сейчас проводится работа, в том числе и в рамках Комиссии таможенного Союза по гармонизации этих требований с международными нормами, правилами и рекомендациями. Мы также разрабатываем технические регламенты, в том числе технический регламент на алкогольную продукцию, на упаковку и маркировку продукции. Принят уже технический регламент о безопасности пищевой продукции, который также четко устанавливает соответствующие требования к той или иной продукции, причем в рамках переговорного процесса мы приняли на себя соответствующие обязательства по применению принципа недискриминации. Поэтому с нашей стороны ведется активная работа, чтобы в наш адрес не звучали какие-либо претензии, обвинения в том, что мы действительно создаем технические барьеры, дискриминируемую продукцию.

Я еще раз хочу выразить благодарность нашим коллегам проверяющим, потому что действительно это профессиональный подход, который способствует устранению тех проблем, которые возникают в нашей отрасли, а проблемы всегда были, есть и будут, к сожалению, это специфика нашей отрасли, считаю, что такие совместные мероприятия очень полезны, способствует развитию и экономических, деловых и чисто человеческих отношений между нашими странами.

“This kind of joint events is very useful, help developing economic, business, and purely human relationships between our countries”

Actually, there were mentioned the key moments that are related to the development of our bilateral relationships, including in the area of agriculture. The most important thing that I want to underline is that there really exists an understanding of the issues influencing our bilateral relationships. Last year we arranged a series of meetings, signed a memorandum of understanding, determined the main directions of our work and I would like to emphasize that the most important is that the work is actually done.

The main objection expressed by a number of speakers is that there exist technical barriers that hinder the development of goods turnover, especially turnover of agricultural products, namely: unclear requirements towards the production provided to the Russian market.

There has been passed a series of regulatory acts during the last years, which set clearly the veterinary, phytosanitary, and sanitary-epidemiological requirements towards the production provided to our market. Work is being done now, including within the Customs Union Commission, on the harmonization of these requirements with the international norms, rules, and recommendations. We also develop technical regulations, including the technical regulation on alcoholic beverages, package and marking of production. There has been already approved the technical regulation on the safety of foodstuff, which also clearly sets appropriate requirements towards one or another product, and it is worth mentioning that during the negotiations we have assumed corresponding commitments related to the enforcement of non-discrimination principle. That is why we work actively in order not to get any objections, accusations related to the fact that we do create technical obstructions that discriminate the production.

I want to express once more our gratitude to the auditor colleagues, because this is a really professional approach, which facilitates the elimination of the issues that emerge in our branch, because problems always existed and will exist, since this is unfortunately specific for our branch. I think that this kind of joint events is very useful, help developing economic, business, and purely human relationships between our countries.

Oleg ALDOSHHIN,
*Deputy Minister of Agriculture
of the Russian Federation*

RAPORT FINAL

cu privire la rezultatele auditului paralel al Curții de Conturi a Republicii Moldova și Curții de Conturi a Federației Ruse asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009–2011 a Programului de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova, inclusiv asupra livrărilor de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova

Curtea de Conturi a Republicii Moldova și Curtea de Conturi a Federației Ruse, denumite în continuare Părți, conducându-se de prevederile și principiile de bază ale activității Organizației Internaționale a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI), Organizației Europene a Instituțiilor Supreme de Audit (EUROSAI), Consiliului conducătorilor organelor supreme de control financiar din statele membre ale Comunității Statelor Independente, de Acordul de cooperare dintre Curtea de Conturi a Republicii Moldova și Curtea de Conturi a Federației Ruse din 7 iunie 2001, au efectuat auditul paralel asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009-2011 a Programului de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova, inclusiv asupra livrărilor de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova.

1. DREPT BAZĂ PENTRU EFECTUAREA AUDITULUI, în conformitate cu Acordul privind desfășurarea unor acțiuni de audit paralel de către Curtea de Conturi a Federației Ruse și Curtea de Conturi a Republicii Moldova din 11 octombrie 2011, servește importanța socială și economică a realizării Programului de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova.

2. OBIECTUL AUDITULUI îl constituie Programul de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova pe anii 2009-2020, acordurile internaționale, legislația Federației Ruse și cea a Republicii Moldova, alte documente ce țin de reglementarea importurilor/exporturilor de produse alimentare.

3. SCOPURILE AUDITULUI PARALEL sînt următoarele:

- 1) evaluarea executării prevederilor Programului de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova pe anii 2009–2020;
- 2) evaluarea eficacității actelor legislative și normative ale Federației Ruse și Republicii Moldova, care legiferează domeniul reglementării de stat a exportului de produse alimentare în Federația Rusă;

- 3) evaluarea plenitudinii și eficacității activității organelor de control (supraveghere) fitosanitar ale Părților în domeniul reglementării exportului de produse alimentare în Federația Rusă;
- 4) identificarea factorilor care afectează importurile de produse alimentare în Federația Rusă.

4. OBIECTELE AUDITULUI: autoritățile executive ale Federației Ruse și ale Republicii Moldova și organele lor teritoriale care efectuează controlul (supravegherea) fitosanitar în domeniul importurilor (exporturilor) de produse alimentare, precum și Comisia interguvernamentală de colaborare economică dintre Federația Rusă și Republica Moldova (în continuare – Comisia interguvernamentală).

5. REZULTATELE AUDITULUI PARALEL

5.1. Analiza realizării obiectivelor și sarcinilor de bază ale Programului de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova pe anii 2009-2020, precum și a activităților în domeniul relațiilor comerciale

5.1.1. Evaluarea comună a Curții de Conturi a Federației Ruse și Curții de Conturi a Republicii Moldova

Șefii Guvernelor Federației Ruse și Republicii Moldova au semnat, în data de 14 noiembrie 2008, Programul de cooperare economică între Federația Rusă și Republica Moldova pe anii 2009-2020 (în continuare – Programul). Programul a fost elaborat în scopul realizării de către Federația Rusă și Republica Moldova, pe o perioadă de lungă durată, a unui complex coordonat de acțiuni pentru dezvoltarea ulterioară a relațiilor economice și tehnico-științifice reciproc avantajoase dintre cele două state, obținerea unui progres semnificativ în domeniul cooperării de producție a ramurilor economiei naționale și a unei creșteri în acest context a schimbului de mărfuri.

Părțile au stabilit că mecanismul de realizare a Programului nu funcționează corespunzător. De

FINAL REPORT

on the results of the parallel audit of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and the Accounts Chamber of the Russian Federation on the use of public funds allocated during 2009-2011 for the implementation of the Economic Cooperation Program between the Russian Federation and the Republic of Moldova, including on the supply of foodstuff from the Republic of Moldova to the Russian Federation

The Court of Accounts of the Republic of Moldova and the Accounts Chamber of the Russian Federation, hereinafter – the Parties, being guided by the provisions and underlying principles of the activity of the International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI), the European Organization of Supreme Audit Institutions (EUROSAI), the Council of Heads of Supreme Financial Control Bodies of CIS member states, the Cooperation Agreement between the Court of Accounts of the Republic of Moldova and the Accounts Chamber of the Russian Federation signed on 7 June, 2001, carried out a parallel audit on the use of public funds allocated during 2009-2011 for the implementation of the Economic Cooperation Program between the Russian Federation and the Republic of Moldova, including on the supply of foodstuff from the Republic of Moldova to the Russian Federation.

1. THE REASON FOR THE CONDUCT OF THE AUDIT, in line with the Agreement on the conduct of some parallel audit activities by the Accounts Chamber of the Russian Federation and the Court of Accounts of the Republic of Moldova signed on 11 October, 2011, is the social-economic significance of the implementation of the Economic Cooperation Program between the Republic of Moldova and the Russian Federation.

2. THE AUDIT OBJECT is the Economic Cooperation Program between the Republic of Moldova and the Russian Federation for 2009-2020, international agreements, legislation of the Russian Federation and of the Republic of Moldova, other papers related to the regulation of imports/exports of foodstuff.

3. THE PARALLEL AUDIT AIMS at the following:

1) assessing the implementation of the provisions of the Economic Cooperation Program between the Republic of Moldova and the Russian Federation for 2009-2020;

2) assessing the efficiency of legal and regulatory acts of the Russian Federation and the Republic of Moldova, which legislate on the area of export of foodstuff to the Russian Federation;

3) assessing the completeness and effectiveness of the activity of the Parties' phytosanitary control (surveillance) bodies in the area of governing the export of foodstuff to the Russian Federation;

4) identifying the factors that affect the import of foodstuff to the Russian Federation.

4. AUDIT SUBJECTS: the executive authorities of the Russian Federation and the Republic of Moldova and their territorial bodies that carry out phytosanitary control (surveillance) in the area of import (export) of foodstuff, as well as the Intergovernmental Commission on Economic Cooperation between the Republic of Moldova and the Russian Federation (hereinafter – the Intergovernmental Commission).

5. RESULTS OF THE PARALLEL AUDIT:

5.1. The analysis of achievement of main goals and tasks of the Economic Cooperation Program between the Republic of Moldova and the Russian Federation for 2009–2020, as well as of the activities in the area of commercial relations

5.1.1. Joint assessment of the Accounts Chamber of the Russian Federation and the Court of Accounts of the Republic of Moldova

The Heads of the Governments of the Russian Federation and the Republic of Moldova signed on 14 November 2008 the Economic Cooperation Program between the Republic of Moldova and the Russian Federation for 2009-2020 (hereinafter – the Program). The Program was developed in order for the Russian Federation and the Republic of Moldova to accomplish in the long run a coordinated series of actions for further development of mutually advantageous economic and technical-scientific relationships between the two countries; to achieve significant progress in the area of production cooperation in the branches of national economies and an increase of the merchandise turnover on the background of the aforementioned.

The Parties agreed that the Program implementation mechanism does not function properly. Ac-

fapt, Programul nu conține descrieri și termene ale acțiunilor și activităților concrete, dar numai declarațiile intențiilor Părților de a acționa în diverse direcții de colaborare economică. Totodată, Planul de acțiuni privind realizarea Programului n-a fost aprobat de către Comisia interguvernamentală, ceea ce nu permite să fie trase concluzii despre nivelul de atingere a scopurilor Programului.

Cu toate acestea, Părțile menționează anumite rezultate ce țin de realizarea scopului principal al Programului – privind creșterea volumului comerțului exterior între țări.

Una din problemele care reprezintă un impediment pentru dezvoltarea relațiilor comerciale între cele două țări este că pe teritoriul Republicii Moldova este în vigoare articolul 11 din Legea Republicii Moldova nr.1540-XIII din 25 februarie 1998 „Privind plata pentru poluarea mediului”, care prevede plata pentru importul a circa 180 de denumiri de producție în mărimi de la 0,5 pînă la 5% din valoarea în vamă a acesteia. Încasarea plății respective creează condiții inegale pentru producătorii locali și importatorii acestor tipuri de producție.

În cadrul auditului au fost stabilite probleme privind colaborarea între Federația Rusă și Republica Moldova în domeniul gazelor.

Astfel, datoria S.A. „Moldovagaz” pentru gazele livrate în Republica Moldova de către OAO „Gazprom”, la situația din 31 decembrie 2011, a depășit suma de 2,8 miliarde dolari SUA. Factorii determinanți în crearea datoriei sînt: neachitățile de către unitățile administrativ-teritoriale din stînga Nistrului, care constituie 2,5 miliarde dolari SUA, nivelul redus la plata gazelor de către întreprinderile din sectorul public al Republicii Moldova. La Ședința a 12-ea a Comisiei interguvernamentale au fost adoptate decizii orientate la reglementarea datoriilor, respectarea de către întreprinderile din domeniul termoelectric al sectorului public al Republicii Moldova a disciplinei plăților și aplicarea de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a Republicii Moldova a politicilor tarifare, care asigură o activitate eficientă pentru întreprinderile din complexul termoelectric al Republicii Moldova. În prezent, Părțile desfășoară activități de realizare a deciziilor indicate ale Comisiei interguvernamentale.

În legătură cu expirarea la data de 31 decembrie 2011 a termenelor de acțiune a contractelor încheiate între OAO „Gazprom” și S.A. „Moldovagaz” privind livrările de gaze naturale în Republica Moldova și transportarea lor prin teritoriul republicii, la Ședința a 12-ea a Comisiei interguvernamentale le-a fost încredințat OAO „Gazprom” și S.A. „Moldo-

vagaz”, ca pînă la sfîrșitul anului 2011, să pregătească și să coordoneze condițiile contractelor cu privire la livrările de gaze în Republica Moldova și tranzitarea de către acestea prin teritoriul său în alte țări începînd cu anul 2012. Pînă la momentul actual, Părțile n-au semnat noi contracte, în legătură cu neatingerea unei înțelegeri referitor la condițiile principale ale acestora. În primul semestru al anului 2012, gazele se livrează în Republica Moldova și se transportează prin teritoriul ei în baza contractelor semnate anterior.

Relațiile comerciale între Federația Rusă și Republica Moldova se realizează în regim de comerț liber și în conformitate cu Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind comerțul liber, semnat în data de 9 februarie 1993.

Îndeplinirea Programului de către serviciile vamale ale Federației Ruse și Republicii Moldova în diverse domenii ale activității vamale se realizează în format multilateral și bilateral.

Continuă să se dezvolte relațiile comercial-economice între regiunile Federației Ruse și Republicii Moldova.

5.1.2. Rezultatele Curții de Conturi a Federației Ruse

Conform datelor Serviciul Federal Vamal al Federației Ruse, în anul 2011 volumul comerțului reciproc a crescut, față de anul 2010, cu 27,7% și a constituit 1952,2 mil.dolari SUA, exportul din Rusia în Republica Moldova s-a majorat cu 33,9% (1483,6 mil.dolari SUA), iar exportul din Republica Moldova în Federația Rusă a crescut cu 11,3% (468,6 mil. dolari SUA).

Baza exporturilor din Federația Rusă în Republica Moldova o constituie livrările de produse minerale (75,8%), produse alimentare și materie primă agricolă (7,6%), producția industriei chimice (5,3%), mașini, utilaj și mijloace de transport (4,9%).

În structura exporturilor din Republica Moldova în Federația Rusă predomină produsele agricole și materia primă agricolă (51,6%), metalele și articolele din acestea (22,7%), mașinile, utilajele și mijloacele de transport (9,9%) țesăturile și articolele textile (9,4%).

Între Federația Rusă și Republica Moldova acționa regimul de comerț liber cu excluderi în conformitate cu Acordul între Guvernul Federației Ruse și Guvernul Republicii Moldova privind comerțul liber din 9 februarie 1993. La data de 27 iunie 2003, la Chișinău a fost semnat Protocolul între Guvernul Federației Ruse și Guvernul Republicii Moldova privind anularea pe etape a excluderilor din comerțul

tually, the Program does not include description and deadlines of specific actions and activities, but only states the Parties' intentions to act in various directions of economic cooperation. At the same time, the Action Plan for implementation of the Program was not approved by the Intergovernmental Commission, which does not allow making conclusions on the extent to which the Program goals were achieved.

Nevertheless, the Parties mention some results in achievement of the Program's main goal – increase of foreign trade between the countries.

One of the issues that obstructs the development of commercial relationships between the two countries is the Article 11 of the Law of the Republic of Moldova no 1540-XII on Environment Pollution Charges signed on 25 February 1998, which is in force on the territory of the Republic of Moldova and provides for the import of about 180 product names the payment of 0.5-5% of their customs value. Levying this charge creates unfair conditions for local producers and importers of this kind of products.

There were found during the audit some problems related to the cooperation between the Russian Federation and the Republic of Moldova in the area of natural gas.

So, the debt of the JSC Moldovagaz for the natural gas supplied to the Republic of Moldova by the JSC Gazprom, as of 31 December 2011, exceeded the amount of USD 2.8 billion. The driving factors of the debt creation are: failure of some administrative-territorial units from the left bank of the Nistru River to pay for gas, so that their debt amounts to USD 2.5 billion; poor level of settlement of the public sector enterprises of the Republic of Moldova. The Intergovernmental Commission during its 12th meeting passed decisions on the regulation of debts; making the enterprises that work in the heating energy area of the public sector from the Republic of Moldova observe the payment discipline; and on enforcement of tariff policies by the Moldova's National Agency for Energy Regulation, which would ensure an efficient activity for the companies working in the heating energy sector of the Republic of Moldova. Nowadays the Parties conduct activities to enforce the mentioned decisions of the Intergovernmental Commission.

As the validity of the contracts between the JSC Gazprom and the JSC Moldovagaz on provision of natural gas to the Republic of Moldova and its transit through the territory of the country was to expire on 31 December 2011, the Intergovernmental Commission during its 12th meeting entrusted

the JSC Gazprom and the JSC Moldovagaz prepare and coordinate until the end of 2011 the contract clauses on the provision of gas to the Republic of Moldova and its transit through Moldova to other countries starting with 2012. The Parties have not signed new contracts yet, since they had not reached an understanding related to the main contract clauses. In the first semester of 2012, the gas has been delivered to the Republic of Moldova and transited through its territory based on the previously signed contracts.

The commercial relations between the Russian Federation and the Republic of Moldova take place under a free trade regime in line with the Agreement on Free Trade between the Government of the Republic of Moldova and the Government of the Russian Federation, signed on 9 February 1993.

The customs bodies of the Russian Federation and of the Republic of Moldova enforce the Program in various areas of customs activity in a multi-lateral and bilateral format.

There keep developing the commercial-economic relationships between the regions of the Russian Federation and of the Republic of Moldova.

5.1.2. Results of the Accounts Chamber of the Russian Federation

According to the data of the Federal Customs Service of Russia, in 2011 the amount of mutual trade increased by 27.7% compared to 2010 and amounted to USD 1952.2 million; the export from Russia to Moldova increased by 33.9% (USD 1483.6 million) and the export from the Republic of Moldova to the Russian Federation increased by 11.3% (USD 468.6 million).

The core of the Russian export to Moldova is the delivery of minerals (75.8%); foodstuff and agricultural raw materials (7.6%); chemicals (5.3%); machinery, equipment and means of transport (4.9%).

The structure of exports from the Republic of Moldova to the Russian Federation is dominated by agricultural products and raw materials (51.6%); metal and metallic items (22.7%); machinery, equipment and means of transport (9.9%); fabric and textiles (9.4%).

On 9 February 1993 there came into force the free trade regime with exceptions between the Russian Federation and the Republic of Moldova, in line with the Free Trade Agreement between the Russian Federation and the Republic of Moldova. There was signed on 27 June, 2003 in Chisinau the Protocol between the Government of the Russian Federation and the Government of the Republic of

liber. În anul 2011, excluderea s-a păstrat numai la alcoolul etilic, care a fost anulat începând cu 1 ianuarie 2012. În scopul dezvoltării și consolidării colaborării comercial-economice în cadrul CSI, la 18 octombrie 2011 de către șefii statelor membre ale CSI (inclusiv Federația Rusă și Republica Moldova) a fost semnat Acordul privind crearea zonei de liber schimb.

În domeniul transporturilor Părțile interacționează în cadrul Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse cu privire la principiile de colaborare și condițiile relațiilor reciproce în domeniul transporturilor din 27 mai 1993, altor convenții și acorduri interguvernamentale, interdepartamentale și multilaterale privind transporturile auto, feroviar și aerian.

Părțile, de asemenea, desfășoară activitatea asupra proiectului Acordului privind arenda pavilionului „Standartî” pe teritoriul OAO „FAO BBL”, pentru crearea Centrului expozițional comercial „Moldova”.

5.1.3. Rezultatele Curții de Conturi a Republicii Moldova

Federația Rusă ocupă poziția întâi între țările-parteneri ale Republicii Moldova în comerțul exterior. Astfel, conform datelor Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova (fără a ține cont de unitățile administrativ-teritoriale din stînga Nistrului), volumul schimbului de mărfuri, în anul 2011, a constituit 1 448,5 mil.dolari SUA, majorîndu-se cu 46,2% comparativ cu anul 2010 și cu 119% față de anul 2009.

În perioada anilor 2009-2011, s-a înregistrat o creștere de 2,2 ori a exportului mărfurilor din Republica Moldova în Federația Rusă.

În anul 2011, exportul a constituit 625,5 mil.dolari SUA, ceea ce este de 1,5 ori mai mult comparativ cu anul 2010 și de 2,2 ori mai mult față de anul 2009. În anul 2011, ponderea exporturilor Republicii Moldova a constituit 28,2% față de 26,2% – în anul 2010 și 22,3% – în anul 2009.

Principalele mărfuri exportate în Federația Rusă sînt: produsele alimentare (37,4%), mașinile și aparatul, utilajul electrotehnic (12,8%), producția industriei chimice, produsele farmaceutice (13,5%), țesăturile și articolele textile (10,5%).

E necesar de menționat că exportul produselor agricole (producția de origine vegetală, de origine animală, vinicolă) în Federația Rusă în anul 2011 a constituit 234,1 mil.dolari SUA (37,4% în structura exportului), în anul 2010 – 231,2 mil.dolari SUA (57,2%) și în anul 2009 – 171,8 mil.dolari SUA (60%). Se menționează că, în anul 2005, acest indicator a

constituit 278,3 mil.dolari SUA, sau 80,1% în structura exportului. Factorul principal care condiționează micșorarea exportului de produse alimentare, îndeosebi a producției alcoolice, în perioada indicată, este înăsprirea controlului și introducerea unei supravegheri speciale, din anii 2005-2006, din partea organelor Federației Ruse asupra calității și inofensivității producției exportate din Republica Moldova.

În perioada anilor 2009-2011, exportul de fructe și legume în Federația Rusă a crescut de la 67,1 mil. dolari SUA (22,4% în structura exportului în Federația Rusă) pînă la 123,2 mil.dolari SUA în anul 2011 (19,7%). Totodată, volumul exportului de legume a crescut de 13,5 ori, a fructelor – de 1,6 ori.

Importul mărfurilor din Federația Rusă în anul 2011 a constituit 823,0 mil.dolari SUA, majorîndu-se cu 40,3% comparativ cu indicatorul anului 2010, ceea ce reprezintă 15,8% în volumul total al importurilor Republicii Moldova.

În structura importurilor din Federația Rusă în Republica Moldova prevalează produsele minerale (67,1%), produsele agricole (8,8%), producția industriei chimice (6,4%), mașinile și aparatul, utilajul electrotehnic (5,1%), masa plastică și articole din aceasta, cauciucul (2,2%).

Colaborarea organelor vamale ale statelor se efectuează în baza Acordurilor în vigoare, inclusiv în conformitate cu Protocolul interdepartamental cu privire la colaborarea metodologică și informațională în domeniul statisticii vamale a comerțului exterior din 15 martie 2001.

Serviciile vamale ale celor două state au început, de la 1 martie 2012, efectuarea experimentului cu privire la schimbul de informație prealabilă privind mărfurile și mijloacele de transport deplasate peste frontierele vamale ale Republicii Moldova și Federației Ruse în conformitate cu Protocolul interdepartamental din 9 octombrie 2009. La ședința de lucru a experților au fost coordonate aspectele tehnice ale experimentului, precum și pozițiile Părților referitor la proiectul Acordului cu privire la simplificarea deplasării și îndeplinirii formalităților referitoare la producția pomilegumicolă, care prevede posibilitatea aderării la acesta a statelor membre ale CSI interesate.

Se menționează că la Ședința a 12-ea a Comisiei interguvernamentale din 17 martie 2011 Serviciului Federal Vamal al Federației Ruse și „Rospotrebnadzor”-lui le-a fost încredințat să studieze aprofundat problema privind oportunitatea stabilirii locurilor suplimentare pentru vămuirea producției alcoolice moldovenești.

În ce privește colaborarea în domeniul transportului auto și transportului aerian, se relevă nedes-

Moldova on the gradual annulment of exceptions in free trade regime. In 2011 the only exception in force was the ethanol, which was canceled as of 1 January 2012. For the purpose of development and strengthening of commercial-economic cooperation within the CIS, on 18 October 2011 the Heads of the CIS member states (including the Russian Federation and the Republic of Moldova) signed the Agreement on the Establishment of the Free Trade Area.

In the area of transport, the Parties interact under the Agreement on cooperation principles and mutually advantageous relations in the area of transport between the Government of the Republic of Moldova and the Government of the Russian Federation signed on 27 May 1993, other conventions and intergovernmental, interdepartmental, and multilateral agreements on road, railway and air transport areas.

The Parties also work on the draft Agreement on the rental of the "Standarty" pavilion on the territory of the JSC "GAO VVC", with the purpose to create the Commercial Exhibition Center "Moldova".

5.1.3. Results of the Court of Accounts of the Republic of Moldova

The Russian Federation ranks first among the foreign trade partner countries of the Republic of Moldova. According to the data of the National Bureau of Statistics (not taking into account the administrative-territorial units on the left bank of the Nistru river), the exchange of goods in 2011 amounted to USD 1448.5 million, having increased by 46.2% compared to 2010 and by 119% compared to 2009.

During 2009-2011 years the export of goods from Moldova to Russia increased by 2.2 times.

In 2011 the exports amounted to USD 625.5 million, which were 1.5 times more than in 2010 and 2.2 times more than in 2009. In 2011 the share of exports of the Republic of Moldova to the Russian Federation accounted for 28.2%, compared to 26.2% in 2010 and 22.3% in 2009.

The main goods exported to the Russian Federation are the following: foodstuff (37.4%); machinery, equipment and electrotechnical devices (12.8%); chemicals and pharmaceuticals (13.5%); fabric and textiles (10.5%).

It is worth mentioning that in 2011 the export of agricultural products (vegetal, animal, wine production) to the Russian Federation amounted to USD 234.1 million (37.4% in the structure of exports); USD 231.2 million (57.2%) in 2010 and USD 171.8 million (60%) in 2009. It is worth mentioning

that in 2005 this indicator amounted to USD 278.3 million or 80.1% in the structure of exports. The main factor that determined the decrease of foodstuff export during the mentioned period, particularly of alcoholic beverages, was the tightening of control and establishment of a special surveillance of the Russian Federation authorities related to the quality and safety of the products exported from the Republic of Moldova.

During 2009-2011, the export of fruits and vegetables to the Russian Federation increased from USD 67.1 million (22.4% in the structure of exports to the Russian Federation) up to USD 123.2 million in 2011 (19.7%). At the same time, the amount of vegetables export increased by 13.5 times and of fruits – by 1.6 times.

The import of goods from the Russian Federation amounted in 2011 to USD 823.0 million, having increased by 40.3% compared to the figure of 2010, which was 15.8% of the total imports to the Republic of Moldova.

The structure of imports from the Russian Federation to the Republic of Moldova is dominated by mineral products (67.1%); agricultural products (8.8%); chemicals (6.4%); machinery, equipment and electrotechnical devices (5.1%); plastics and plastic items, rubber (2.2%).

The cooperation of the customs authorities of the two countries takes place under the Agreements in force, including the Interdepartmental Protocol on methodological and information cooperation in the area of customs statistics related to foreign trade signed on 15 March 2001.

The customs authorities of the two countries started on 1 March 2012 the experiment related to the preliminary exchange of information on goods and means of transport that cross the customs borders of the Republic of Moldova and the Russian Federation, in line with the Interdepartmental Agreement signed on 9 October 2009. During the working meeting the experts coordinated the technical aspects of the experiment, as well as the Parties' positions with respect to the draft Agreement on simplifying the movement and formalities related to the vegetal products, which foresees the possibility for the CIS member state to adhere to it.

It is worth mentioning that during the 12th Intergovernmental Commission meeting of 17 March 2011, the Federal Customs Service of the Russian Federation and the Rospotrebnadzor were entrusted to analyze deeply the issue related to the opportunity to establish additional places for the customs clearance of the Moldovan alcoholic beverages.

fășurarea ședințelor Comisiei mixte în problemele colaborării în domeniul traficului internațional de automobile conform rezultatelor activității pe anul 2010, preconizate pentru toamna anului 2011, care s-au amânat pentru o perioadă nedeterminată.

La ședințele Comisiei interguvernamentale s-au discutat de nenumărate ori chestiunile ce țin de numărul insuficient de permise, acordate de către Partea rusă transportatorilor din Republica Moldova pentru transportările de mărfuri în/din țările-terțe în număr de 150-200 de permise pe an, eliberate pe principiul parității. Însă, la Ședința a 12-ea a Comisiei interguvernamentale s-a menționat dinamica pozitivă în domeniul organizării transporturilor auto.

5.2. Evaluarea eficacității și a plenitudinii legislației în domeniul fitosanitar a Federației Ruse și Republicii Moldova care legiferează domeniul reglementării de stat a importului (exportului) de produse alimentare în Federația Rusă

5.2.1. Rezultatele Curții de Conturi a Federației Ruse

Colaborarea „Rosselihoznadzor” cu organele de supraveghere ale Republicii Moldova în domeniul inofensivității produselor alimentare se desfășoară în cadrul Convenției internaționale în domeniul carantinei și protecției plantelor (Roma, 1951, în redacția anului 1997), Standardelor internaționale pentru măsuri fitosanitare, documentelor Organizației Europene și Mediteraneene pentru Protecția Plantelor (OEPP), Convenției între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse de colaborare în domeniul carantinei plantelor din 17 aprilie 1998, Acordului privind colaborarea în domeniul carantinei plantelor între statele membre al CSI din 13 noiembrie 1992, Memorandumului cu privire la inofensivitatea producției de origine vegetală exportată din Republica Moldova în Federația Rusă (în ce privește conținutul de pesticide, nitrați și nitriți) din 2 octombrie 2008 și Acordului adițional la Memorandum referitor la inofensivitatea producției de origine vegetală exportată din Republica Moldova în Federația Rusă (în ce privește conținutul de pesticide, nitrați și nitriți) din 23 iunie 2009.

Analiza legislației în vigoare a Federației Ruse în domeniul controlului (supravegherii) fitosanitar la importul (exportul) producției pe teritoriul Federației Ruse denotă contradicții, neconcordanță și incoerența unor norme în diferite surse regulatorii. Aceasta creează condiții pentru adoptarea de către persoanele cu funcții de răspundere ale „Rosseli-

hoznadzor” a unor hotărâri neunivoce, care limitează sau permit importul (exportul) de producție prin frontiera vamală a Federației Ruse.

Legislația Federației Ruse care reglementează domeniul reglementării de stat a importului de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova permite să se efectueze un control de stat suficient în ce privește asigurarea inofensivității produselor alimentare.

5.2.2. Rezultatele Curții de Conturi a Republicii Moldova

Colaborarea organelor de supraveghere ale Republicii Moldova în domeniul prevenirii extinderii riscurilor pentru sănătatea publică și comerțul exterior cu „Rosпотреbnadzor” se desfășoară în cadrul Regulilor medico-sanitare internaționale (2005), Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind colaborarea în domeniul standardizării, metrologiei și certificării din 27 mai 1993, Acordului nr.1902 din 19 februarie 1999 între Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Ministerul Sănătății al Federației Ruse, Acordului privind procedura de cooperare reciprocă la evaluarea igienică a producției potențial periculoase importată în statele-membre CSI, semnat în or. Ciolpan-Ata la 16 aprilie 2004.

Începând cu anul 2006, în scopul soluționării problemei importante în domeniul exportului de produse alimentare – asigurarea calității și inofensivității lor – în Republica Moldova au fost adoptate și aprobate un șir de acte normative și legislative (legi, hotărâri de Guvern, reglementări tehnice), operate modificări și completări esențiale în legislația în vigoare, controlul strict asupra respectării cărora de către organele administrației publice urmează să asigure un sistem eficient de control al calității și inofensivității producției fabricate și exportate, monitorizarea producției la toate etapele de producere, prelucrare, păstrare, transportare și realizare a acesteia.

Se menționează lipsa coordonării acțiunilor de către organele administrației publice în problemele ce țin de formarea registrului circulației alcoolului etilic și a producției alcoolice, crearea posturilor de control sanitar-veterinar și fitosanitar la punctele vamale, ce condiționează anumite riscuri în procesul de control (supraveghere) fitosanitar și veterinar asupra inofensivității produselor alimentare.

Sistemul de control al calității produselor alimentare, inclusiv eliberarea certificatelor igienice ce confirmă inofensivitatea lor, poartă un caracter fragmentar. Șase centre de standardizare se subordonează la trei ministere, ceea ce duce la para-

With respect to the cooperation in the area of motor and air transport, there was revealed the failure to conduct meetings of the mixed Commission for cooperation in the area of international traffic of vehicles in line with the activity results for 2010, planned for autumn 2011, which were postponed for an indefinite term.

There were often discussed during the Intergovernmental Commission meetings the issues related to the insufficient number of permits provided by the Russian Party to the transporters from the Republic of Moldova for transportation of goods to/from third-party countries – 150-200 permits per year issued based on parity principle. However, during the 12th meeting of the Intergovernmental Commission the positive dynamics of motor transport organization was mentioned.

5.2. Assessing the efficiency and completeness of phytosanitary legislation of the Russian Federation and the Republic of Moldova, which legislate in the area of import (export) of foodstuff to the Russian Federation

5.2.1. Results of the Accounts Chamber of the Russian Federation

The cooperation of the Rosselkhoznadzor with the surveillance bodies of the Republic of Moldova in the area of foodstuff safety take place under the International Plant Protection Convention (Rome, 1951; in the version of 1997); the International Standards for Phytosanitary Measures; the European and Mediterranean Plant Protection Organization (OEPP); the Convention between the Governments of the Republic of Moldova and the Russian Federation on the cooperation in area of plant quarantine signed on 17 April 1998; the Agreement of the CIS countries on plant quarantine area cooperation signed on 13 November 1992; the Memorandum on safety of vegetal products exported from the Republic of Moldova to the Russian Federation (with respect to containing pesticides, nitrates, and nitrites) signed on 2 October 2008; and the Additional Agreement to the Memorandum on safety of vegetal products exported from the Republic of Moldova to the Russian Federation (with respect to containing pesticides, nitrates, and nitrites) signed on 23 June 2009.

The analysis of the Russian legislation in force in the area of phytosanitary control (surveillance) on import (export) of production to the territory of the Russian Federation reveals contradictions, discrepancies, and inconsistency of some provisi-

ons in different regulatory sources. This generates conditions for people holding accountable positions at the Rosselkhoznadzor to pass ambiguous decisions that limit or allow the import (export) of production across the border of the Russian Federation.

The legislation of the Russian Federation, which regulates at state level the import of foodstuff from the Republic of Moldova to the Russian Federation allows performing sufficient state control on safety of foodstuff.

5.2.2. Results of the Court of Accounts of the Republic of Moldova

The cooperation of the surveillance bodies of the Republic of Moldova working on prevention of public health risks and foreign trade with the Rospotrebnadzor takes place under the International Health Regulations (2005); the Agreement between the Governments of the Republic of Moldova and the Russian Federation on cooperation in the area of standards, metrology, and certification signed on 27 May 1993; the Agreement no 1902 signed on 19 February 1999 between the Ministry of Health of the Republic of Moldova and the Ministry of Health of the Russian Federation; the Agreement on cooperation procedure related to the hygienic assessment of potentially dangerous production imported in the CIS member states, signed in Cholpon-Ata on 16 April 2004.

Since 2006 a series of legal and regulatory acts (laws, Government decisions, technical regulations) were passed in the Republic of Moldova in order to solve the important issue related to the foodstuff exports – quality and safety assurance; the legislation in force was subject essential amendments and addenda and the tight control of the public authorities over the observance of legislation is going to ensure an efficient quality and safety control system of the produced and exported goods, goods' monitoring at all stages – production, processing, storage, transportation and sale.

There should be mentioned the failure of public authorities to coordinate the actions related to the issues in establishment of ethanol and alcoholic beverages circulation register; creation of sanitary-veterinary and phytosanitary control posts within the customs stations that generate risks in phytosanitary and veterinary control (surveillance) of foodstuff safety.

The foodstuff quality control system, including the issuance of hygiene certificates confirming product safety, is fragmented. Six standardization centers are subordinated to three ministers, which

lelism, acțiuni necoordonate, lipsa schimbului de informație între aceste structuri. Situația respectivă a condiționat aprobarea de către Guvernul Republicii Moldova, în octombrie 2011, a hotărârii care prevede instituirea în republică a unui organ unic de asigurare a inofensivității produselor alimentare.

5.2.3. Evaluarea comună

Controlul a constatat că cadrul legal al Federației Ruse și Republicii Moldova în ce privește stabilirea cerințelor sanitar-epidemiologice, măsurilor sanitar-veterinare și fitosanitare la importul (exportul) produselor alimentare totalmente permit efectuarea unui control suficient de stat asupra asigurării inofensivității produselor alimentare. Totodată, se menționează un șir de neajunsuri, care se exprimă prin neconcordanțe ale normelor legale, precum și prin dublarea și necoordonarea acțiunilor între organele de stat.

În afară de aceasta, se relevă necesitatea armonizării cadrului legal al ambelor state în partea ce se referă la standardizarea calității, inofensivității și certificării produselor alimentare.

5.3. Analiza și evaluarea măsurilor întreprinse de către autoritățile publice din Federația Rusă și Republica Moldova pentru a asigura inofensivitatea și calitatea produselor alimentare importate din Republica Moldova în Federația Rusă

5.3.1. Rezultatele Curții de Conturi a Federației Ruse

Pentru a asigura inofensivitatea produselor aflate sub control (supraveghere) veterinar și fitosanitar, „Rosselkhoznadzor” întreprinde următoarele măsuri:

1) în comun cu organele de stat împuternicite cu efectuarea controlului produselor aflate sub control veterinar și fitosanitar – membre ale Uniunii Vamale, inspectează întreprinderile țărilor terțe care exportă și sînt cointeresate în livrarea producției sale pe teritoriul Uniunii Vamale în ce privește producerea producției animale, în aspectul corespunderii cerințelor și normelor sanitare ale Federației Ruse și Uniunii Vamale. În afară de aceasta, referitor la exercitarea controlului fitosanitar, efectuează examinări ale pepinierii de culturi pomicole și plante decorative în cadrul livrărilor reciproce de material săditor;

2) efectuează controlul (supravegherea) veterinar și fitosanitar de stat la frontiera de stat a Federației Ruse.

La exercitarea controlului documentar și fizic în cadrul importului mărfurilor aflate sub control

(supraveghere) veterinar din Republica Moldova în Federația Rusă de către inspectorii „Rosselkhoznadzor” în anul 2009 au fost stabilite 22 de cazuri de încălcări ale legislației Federației Ruse în domeniul supravegherii veterinare, iar în anii 2010 și 2011 – respectiv, 30 și 37 de cazuri de încălcare a legislației Uniunii Vamale și a legislației Federației Ruse în domeniul supravegherii veterinare.

Conform rezultatelor atestării pepinierelor de culturi pomicole și plante decorative, din 8 octombrie 2009 „Rosselkhoznadzor” a reluat eliberarea permiselor de carantină pentru importul materialului săditor la 9 pepiniere din 10.

În anii 2009-2010, n-au fost constatate încălcări ale cerințelor fitosanitare internaționale și ale Federației Ruse la exporturile din Republica Moldova în Federația Rusă a produselor aflate sub carantină. În anul 2011 au fost stabilite 49 de cazuri de descoperire a obiectelor de carantină.

În legătură cu intrarea în Federația Rusă din Republica Moldova a producției de origine vegetală cu depășirea semnificativă a nivelurilor maximal admisibile de pesticide, nitrați și nitriți, stabiliți prin legislația Federației Ruse, „Rosselkhoznadzor”, în conformitate cu Memorandumul privind asigurarea inofensivității producției de origine vegetală, exportată din Republica Moldova în Federația Rusă (în ce privește conținutul de pesticide, nitrați și nitriți), a luat decizia despre însoțirea cu certificate de inofensivitate a fiecărei partide de producție livrată în Federația Rusă: din 25 decembrie 2008 – pentru mere, din 15 iunie 2011 – pentru cartofi și roșii.

De la 1 ianuarie 2011 pînă la 1 august 2011 au fost descoperite 64 de loturi de produse ofensive în volum de 1 226 tone.

În anul 2011 n-au corespuns normelor igienice 28 de loturi de producție alcoolică moldovenească, sau 3,1% din toate loturile de producție de acest fel exportate din Republica Moldova. Totodată, e de menționat că Partea rusă a luat măsuri privind mărirea numărului de furnizori ai producției alcoolice moldovenești, precum și a sortimentului producției ei propuse de aceștia.

Din cauza restricțiilor temporare de livrare în Federația Rusă a cărnii de porc, întrebarea ce ține de exportul acesteia din Republica Moldova în prezent rămîne deschisă și va fi examinată după scoaterea restricțiilor respective.

În timp ce volumele de produse alimentare necalitative, importate în Federația Rusă, conform datelor „Rosselkhoznadzor” în anii 2008-2010 au avut tendința de micșorare de la 39,6 mii tone în anul 2008 pînă la 17,2 mii tone în anul 2010, volumele acelorași produse livrate din Republica Moldova au

leads to parallelism, lack of coordination and exchange of information between these bodies. This situation made the Government of the Republic of Moldova approve in October 2011 the Decision that foresees the establishment of a single body responsible to ensure the safety of foodstuff.

5.2.3. Joint Assessment

The control found that the legal framework of the Russian Federation and the Republic of Moldova on setting sanitary-epidemiological and phytosanitary requirements, sanitary-veterinary and phytosanitary measures for the import (export) of foodstuff allows exerting sufficient state control over the safety of foodstuff. There was also mentioned a series of flaws expressed in discrepancies of legal provisions, as well as in duplication and state bodies' failure to coordinate the actions.

Besides, there was revealed the need to harmonize the legal framework of both countries in terms of quality standardization, safety, and certification of foodstuff.

5.3. Analysis and assessment of the measures taken by the public authorities of the Russian Federation and the Republic of Moldova to ensure the safety and quality of foodstuff imported from the Republic of Moldova to the Russian Federation.

5.3.1. Results of the Accounts Chamber of the Russian Federation

In order to ensure the safety of the products under veterinary and phytosanitary control (surveillance), the Rosselkhozadzor takes the following measures:

1) together with the state authorities empowered to control the products under veterinary and phytosanitary surveillance – members of the Customs Union – inspects the enterprises of third-party countries that make exports and are interested to provide their goods, animal products in this case, onto the territory of the Customs Union with respect to harmonization of sanitary requirements and norms of the Russian Federation and the Customs Union. Besides that, in terms of exerting phytosanitary control, it investigates nurseries of trees and decorative plants within the mutual supply of seedlings;

2) performs veterinary and phytosanitary control (surveillance) on the state border of the Russian Federation.

When performing documentary and physical control on importing goods under veterinary control (surveillance) regime from the Republic of

Moldova to the Russian Federation, the Rosselkhozadzor inspectors found 22 cases of violation of the Russian Federation law in the area of veterinary surveillance in 2009, while in 2010 and 2011 they found 30 and, respectively, 37 cases of violation of the Customs Union and the Russian Federation legislation in the area of veterinary surveillance.

Having seen the result of attestations of tree and decorative plants nurseries, since 8 October 2009 the Rosselkhozadzor resumed the issuance of quarantine permits for import of seedlings to 9 out of 10 nurseries.

There were not identified in 2009-2010 infringements of international and Russian phytosanitary requirements on the exports of goods under quarantine regime from the Republic of Moldova to the Russian Federation. 49 cases of finding goods under quarantine regime were identified in 2011.

Since some vegetal products exported from the Republic of Moldova to the Russian Federation exceed the maximum limits of pesticides, nitrates, and nitrites allowed by the legislation of the Russian Federation, the Rosselkhozadzor, in line with the Memorandum on the safety of vegetal products exported from the Republic of Moldova to the Russian Federation (with respect to containing pesticides, nitrates, and nitrites), decided on the fact that every consignment of production provided into the Russian Federation shall have accompanying safety certificates: for apples as of 25 December 2008 and for potatoes and tomatoes as of 15 June 2011.

Between 1 January 2011 and 1 August 2011 there were found 64 consignments of dangerous products in an amount of 1226 tons.

In 2011 28 consignments of the Moldovan alcoholic beverages, or 3.1% of the total consignments of this type of production exported from the Republic of Moldova, were found as not compliant with the hygiene rules. It is also worth mentioning that the Russian Party took measures related to increase in number of providers of the Moldovan alcoholic beverages and widening of the range of products supplied by them.

Because of temporary restrictions to export pork to the Russian Federation, the question related to its export from the Republic of Moldova is still open and will be considered after these restrictions are withdrawn.

The amounts of poor quality foodstuff imported to the Russian Federation used to decrease in 2008-2010. According to The Rosselkhozadzor data they declined from 39.6 thousand tons in 2008 down to

constituit în anul 2008 1,2 mii tone, în anul 2009 – 2,6 mii tone și în anul 2010 – 2,1 mii tone.

În linii generale, măsurile întreprinse de către autoritățile publice din Federația Rusă privind asigurarea inofensivității și calității produselor alimentare exportate din Republica Moldova în Federația Rusă, pot fi evaluate ca fiind eficiente.

5.3.2. Rezultatele Curții de Conturi a Republicii Moldova

Urmare încheierii Memorandumului privind asigurarea inofensivității producției de origine vegetală, exportată din Republica Moldova în Federația Rusă (în ce privește conținutul de pesticide, nitrați și nitriți) din 2 octombrie 2008 și completărilor la acesta din 23 iunie 2009, Partea moldovenească, în persoana Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova, are posibilitatea să obțină informația oficială de la „Rosselkhoznadzor” despre cazurile și caracterul pretențiilor înaintate față de calitatea producției de origine vegetală, exportată din Republica Moldova.

În perioada anilor 2010–2011, „Rosselkhoznadzor” a expediat Părții moldave șapte scrisori în care a menționat încălcările normelor privind inofensivitatea a 3488,1 tone de producție pomilegumicolă de către 24 de agenți economici.

În scopul evitării repetării cazurilor analogice, Ministerul Economiei al Republicii Moldova, în baza Dispoziției Guvernului Republicii Moldova, a elaborat un Plan de acțiuni privind asigurarea inofensivității și a calității producției pomilegumicole și vinicole exportate în Federația Rusă, despre executarea căruia raportează trimestrial Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova și Ministerului Sănătății al Republicii Moldova.

Toate pretențiile „Rosselkhoznadzor” față de inofensivitatea producției au fost examinate de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova, a fost stopată eliberarea certificatelor fitosanitare exportatorilor, care au fost indicați în scrisori, a fost încredințată efectuarea examinării fiecărui caz de depășire a normelor de limite admisibile de pesticide, nitrați și nitriți în fructe, indicați de către „Rosselkhoznadzor”, și prezentarea către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova a unui raport și a propunerilor privind măsurile concrete.

În rezultatul acțiunilor Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova și monitorizării din partea „Rosselkhoznadzor”-ului, în prezent, în registrul exportatorilor sînt incluse 175 de întreprinderi care au dreptul să exporte producție de origine vegetală din Republica Moldova în

Federația Rusă. Se menționează că în acest registru Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova, cu acordul „Rosselkhoznadzor”-ului, a inclus un șir de întreprinderi care nu îndeplinesc cerințele stabilite, nu sînt nici producători, nici exportatori ai producției de origine vegetală, fabricată în Moldova, dar reprezintă niște transportatori ai producției țărilor terțe, utilizînd schema reexportului.

Eliberarea, în cazurile de reexport, de către structurile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova, a certificatelor fitosanitare în baza certificatelor țărilor terțe, precum și importul acestei producții, cu acordul părții rusești, fără certificatele de inofensivitate, eliberate în modul stabilit în Moldova, creează riscuri esențiale, care, pentru partea moldovenească, constau în primirea reclamațiilor privind calitatea producției nefabricate în țară, iar pentru partea rusească – intrarea pe teritoriul său a produselor a căror inofensivitate nu este confirmată în modul stabilit.

Din anul 2005, de la momentul interzicerii de către „Rospotrebnadzor” a importului de vinuri moldovenești în Federația Rusă, exportul producției alcoolice din Republica Moldova pe piața rusească s-a redus de 4,9 ori.

În baza Dispoziției Guvernului Republicii Moldova din 22 noiembrie 2006, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova a supus controalelor toate 174 întreprinderi vinicole și a analizat deficiențele în ce privește calitatea, cu întreprinderea măsurilor respective.

Se menționează că în perioada anilor 2007–2011, în scopul reluării livrărilor de producție alcoolică fabricată în Moldova pe piața Federației Ruse, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova, Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Producției Alcoolice al Republicii Moldova, în comun cu experții „Rospotrebnadzor”-ului, au luat măsurile corespunzătoare pentru inspectarea întreprinderilor vinicole, negocieri, organizarea seminarelor, explicarea cerințelor înaintate de Federația Rusă față de calitatea producției, elaborarea actelor normativ-juridice, a regulamentelor tehnice, regulilor și cerințelor sanitaro – epidemiologice, ceea ce a contribuit la crearea unor condiții favorabile pentru reluarea activității agenților economici care exportă producție alcoolică pe piața rusească.

În urma controlului efectuat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova, precum și a 3 inspecții ale specialiștilor „Rospotrebnadzor”-ului, în prezent sînt întocmite listele întreprinderilor care au dreptul la exportul producției vinicole finite (46 întreprinderi) și listele

17.2 thousand tons in 2010, but the same type of products supplied from the Republic of Moldova amounted to 1.2 thousand tons in 2008, 2.6 thousand tons in 2009, and 2.1 thousand tons in 2010.

Altogether, the measures taken by the public authorities from the Russian Federation on ensuring the safety and quality of foodstuff exported from the Republic of Moldova to the Russian Federation can be assessed as being efficient.

5.3.2. Results of the Court of Accounts of the Republic of Moldova

Having concluded the Memorandum on safety of vegetal products exported from the Republic of Moldova to the Russian Federation (with respect to containing pesticides, nitrates, and nitrites) on 2 October 2008 and addenda to it on 23 June 2009, the Moldovan Party represented by the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova has the possibility to obtain official information from the Rosselkhoznadzor with respect to the cases and types of claims towards the vegetal products exported from the Republic of Moldova.

During 2010-2011 the Rosselkhoznadzor submitted to the Moldovan Party seven letters in which they mentioned that 24 economic operators with 3488.1 tons of vegetal production infringed the safety rules.

In order to avoid similar cases in the future, the Ministry of Economy of the Republic of Moldova, based on the Order of the Government of the Republic of Moldova, developed an Action Plan to ensure the safety and quality of vegetal and wine products exported to the Russian Federation and it reports quarterly on its implementation to the Ministry of Agriculture and Food Industry and Ministry of Health of the Republic of Moldova.

All claims of the Rosselkhoznadzor towards product safety were considered by the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova. The issuance of phytosanitary certificates to exporters mentioned in the letters was suspended. There was ensured the consideration of every case listed by the Rosselkhoznadzor when the allowed limits of pesticides, nitrates, and nitrites in fruits were exceeded and the submission of a report and specific proposals to the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova.

As a result of the actions taken by the Ministry of Agriculture of the Republic of Moldova and the Rosselkhoznadzor monitoring, nowadays the exporters' register includes 175 enterprises that have the right to export vegetal production from the Republic of Moldova to the Russian Federation. It is

worth mentioning that this register of the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova, upon the agreement of the Rosselkhoznadzor, also includes a series of enterprises that do not meet the established requirements since they are neither producers nor exporters of vegetal production made in Moldova, but rather represent transporters of third-party countries production that use the re-exporting scheme.

The issuance of phytosanitary certificates by the bodies of the Ministry of Agriculture and Food Industry based on the certificates from the third countries, in case of re-export, as well as the import of this production, with the consent of the Russian Party, in the absence of safety certificates issued properly in Moldova, generates significant risks. For the Moldovan Party the risks relate to the receipt of claims on the quality of production not made in the country, while the risk of the Russian Party relates to the fact that products whose safety is not properly confirmed enter the territory of the country.

Starting with 2005, since the Rospotrebnadzor has prohibited the import of Moldovan wine to the Russian Federation, the export of alcoholic beverages from the Republic of Moldova to the Russian market decreased by 4.9 times.

Based on the Order of the Government of the Republic of Moldova signed on 22 November 2006, the Ministry of Agriculture and Food Industry inspected all 174 wine-making companies and analyzed their deficiencies related to quality and took appropriate measures.

It is worth mentioning that during 2007-2011, in order to resume the supply of alcoholic beverages produced in Moldova to the Russian market, the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova, the State Inspectorate for the Surveillance of Alcoholic Beverages of the Republic of Moldova together with the Rospotrebandzor specialists took appropriate measures related to the inspection of wine-making companies, negotiations, conduct of seminars, explanation of the requirements set by the Russian Federation towards production quality; development of legal-regulatory acts, technical regulations, and of sanitary-epidemiological requirements, which contributed to creation of favorable circumstances for the economic agents that export alcoholic beverages to the Russian market to resume their activity.

As a result of the control performed by the Ministry of Agriculture and Food Industry, as well as of 3 inspections done by the Rospotrebnadzor professionals, there are nowadays drafted the lists of

exportatorilor de vinuri în vrac (13 întreprinderi). De facto, în ultimii ani exportul se efectuează de către 31 întreprinderi vinicole.

Conform explicațiilor „Rospotrebnadzor”-ului (scrisoarea nr.0100/602-07-39 din 25.01.2007), producția alcoolică fabricată în Republica Moldova, la importare, este supusă testării la 15 indicatori de inofensivitate, identici cu cei reglementați și în Republica Moldova. Prin aceeași scrisoare se explică că este posibilă testarea și la alți indicatori de inofensivitate (în număr de pînă la 52 de indicatori), recomandați de Organizația Internațională a Viei și Vinului. Cu toate acestea, „Rospotrebnadzor”-ul pînă în prezent n-a prezentat Părții moldovenești informația suplimentară, cu lista actualizată a indicatorilor normativi de inofensivitate a producției alcoolice, inițial nestabiliți în vin (asupra celor 52 indicatori), și metodele de determinare a lor.

În octombrie 2010, Ministerul Economiei al Republicii Moldova, cu participarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova, au elaborat și aprobat Planul de acțiuni pentru asigurarea calității și inofensivității producției vinicole și pomilegumicole, exportată în Rusia, pe anii 2010–2015, ce conține un complex de măsuri privind lichidarea neajunsurilor în aspectele ce țin de calitatea și inofensivitatea acestei producții.

Unele hotărâri ale Comisiei interguvernamentale rămîn neexecutate, ceea ce nu asigură posibilități și garanții egale atât exportatorilor, cît și importatorilor de producție vinicolă pe piața rusă.

Nu este soluționată problema privind simplificarea regimului de livrări pentru întreprinderile moldovenești care în prezent livrează producție alcoolică în regim de „fereastră unică”; nu sînt soluționate chestiunile referitor la numărul și conținutul indicatorilor de inofensivitate a producției alcoolice, precum și privind procedurile de confirmare a calității și inofensivității, de recunoaștere a certificatelor; nu este definitivată procedura de acreditare a laboratorului Centrului național de verificare a calității producției alcoolice în cadrul prevederilor legislației Federației Ruse; nu sînt soluționate chestiunile privind posibila lărgire a asortimentului producției alcoolice exportate (votcă, lichior, balsam, aperitive).

În scopul restabilirii exportului de carne, specialiștii Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova și ai „Rosselkhoznadzor”-ului, pe parcursul ultimilor ani, au inspectat în comun întreprinderile de prelucrare a cărnii din Republica Moldova. În rezultatul atestării, 10 întreprinderi au reluat exportul cărnii de bovină, de ovine, de cabalină și al lactatelor.

Pînă în prezent nu sînt negociate termenele definitive de efectuare de către „Rosselkhoznadzor” a inspecțiilor la întreprinderile producătoare de carne de porcină și care dispun de un potențial fundamental de exportare a acesteia, în scopul reluării livrărilor de carne de porc pe piața Federației Ruse.

5.3.3. Evaluarea comună

În rezultatul controlului, Părțile au evaluat măsurile întreprinse de către organele puterii de stat din Federația Rusă și Republica Moldova pentru asigurarea inofensivității și calității producției alimentare livrate din Republica Moldova în Federația Rusă ca fiind, în general, efective.

Totodată, Părțile remarcă că în ultimii ani se observă necoordonarea acțiunilor în cadrul executării unor acorduri interguvernamentale și interdepartamentale în domeniul calității, inofensivității și certificării producției. Necoordonarea acțiunilor constă, în fond, în insuficiența informării oficiale a organelor de stat despre cazurile și caracterul încălcărilor cerințelor veterinare și fitosanitare, în nerecunoașterea reciprocă a certificatelor de inofensivitate, precum și în lipsa laboratorului arbitral, coordonat de Părți, pentru efectuarea expertizelor independente.

5.4. Analiza eficienței utilizării mijloacelor publice alocate autorităților puterii executive a Părților pentru exercitarea competențelor de control și supraveghere în domeniul inofensivității și calității producției alimentare, inclusiv importată/exportată din Republica Moldova

5.4.1. Rezultatele Curții de Conturi a Federației Ruse

Din lipsa frontierei comune dintre Federația Rusă și Republica Moldova, livrările de producție alimentară se realizează prin frontiera de stat ruso-ucraineană. Controlul și supravegherea în domeniul inofensivității și calității producției alimentare în punctele de trecere sînt asigurate de către 5 organe teritoriale ale „Rosselkhoznadzor”-ului.

Pentru efectuarea controlului selectiv de laborator al mărfurilor aflate sub controlul (supravegherea) veterinar de stat, inclusiv livrate în Federația Rusă din Republica Moldova, realizat în cadrul monitorizării de laborator veterinare de stat a reziduurilor de substanțe interzise și dăunătoare în organismul animalelor vii, produsele de origine animală și în nutrețuri, „Rosselkhoznadzor”-ului i-au fost alocate din bugetul federal mijloace financiare în volum de 151,6 mil. ruble – în a. 2009, de 81,0 mil. ruble – în a. 2010, și de 150,0 mil. ruble – în a. 2011.

enterprises that have the right to export end wine production (46 companies) and the list of exporters of bulk wine (13 companies). Actually in past years the export was performed by 31 wine-making companies.

According to the Rospotrebnadzor explanations (letter no 0100/602-07-39 of 25.01.2007), the alcoholic beverages produced in the Republic of Moldova during import is tested on 15 safety indicators, similar to the ones regulated in the Republic of Moldova. The same letter explains that it is possible to test on other safety indicators (on up to 52 indicators) recommended by the International Organization of Vine and Wine. However the Rospotrebnadzor has not submitted yet to the Moldovan Party the additional information with the updated list of regulated safety indicators of alcoholic beverages that had not been initially established for wine (the 52 indicators) and methods to assess them.

In October 2010, the Ministry of Economy of the Republic of Moldova, with the participation of the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova, developed and approved the Action Plan to ensure the safety and quality of vegetal and wine products exported to the Russian Federation for 2010-2015, which includes a set of measures on elimination of deficiencies related to the quality and safety of these products.

Some decisions of the Intergovernmental Commission have not been implemented yet and this failed to ensure equal possibilities and guarantees both to exporters and importers of wine products on the Russian market.

It is not solved the problem related to simplification of the export regime for the Moldovan companies that nowadays supply alcoholic beverages under single-window regime. There are not solved the issues regarding the number and content of safety indicators of alcoholic beverages, as well as of the procedures confirming the quality and safety, recognizing the certificates. There was not completed the procedure on accreditation of the National Center for the Verification of Alcoholic Beverages Quality in line with the provisions of the Russian law. The issues related to the potential widening of exported range of alcoholic beverages (vodka, liquors, balsams, appetizers) were not solved either.

In order to resume the export of meat, the specialists of the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova and of the Rosselkhoz nadzor have inspected together the meat processing companies from the Republic of Moldova during the last years. As a result of the attestation,

10 enterprises resumed the export of beef, mutton, horse meat and dairy.

Final deadlines have not been negotiated yet for the Rosselkhoz nadzor to inspect the pork processing companies that have a substantial potential to export it, in order to resume the supply of pork to the market of the Russian Federation.

5.3.3. Joint Assessment

As a result of the control, the Parties appreciated the measures taken by the state authorities of the Russian Federation and the Republic of Moldova to ensure the safety and quality of alcoholic beverages exported from Moldova to Russia as being generally effective.

At the same time, the Parties mention that there was noticed during the last years the failure to coordinate the actions under the implementation of some intergovernmental and interdepartmental agreements on production quality, safety, and certification. The failure to coordinate the actions means mainly insufficient information of state authorities on the cases and nature of veterinary and phytosanitary requirements infringement; lack of mutual recognition of safety certificates; as well as the absence of an arbitrage laboratory, agreed by the Parties, which would carry out independent expert reviews.

5.4. Analysis of efficiency of using the public funds allocated to the executive authorities of the Parties for it keeping under control and surveillance the safety and quality of foodstuff, including the one imported/exported from/to the Republic of Moldova

5.4.1. Results of the Accounts Chamber of the Russian Federation

Since there is not a common state border between the Russian Federation and the Republic of Moldova, the supply of foodstuff is performed through the Russian-Ukrainian state border. The control and surveillance of foodstuff safety and quality on border crossing points are ensured by 5 territorial divisions of the Rosselkhoz nadzor.

The federal budget allocated to the Rosselkhoz nadzor funds amounting to RUR 151.5 million in 2009, RUR 81.0 million in 2010, and 150.0 million in 2011 for it to perform the selective laboratory investigation of goods under state veterinary control (surveillance) regime, including the ones delivered to the Russian Federation from the Republic of Moldova, in the framework of veterinary laboratory monitoring of remainders of prohibited substances in the bodies of living animals, animal products, and fodder.

În anul 2009 s-au efectuat 2 cercetări de monitorizare a producției din Republica Moldova, din care la 1 s-au obținut rezultate pozitive; în anul 2010 – respectiv, 244 de cercetări, din care la 32 – rezultate pozitive, iar în anul 2011 – 370 de cercetări, din care la 4 – rezultate pozitive.

Cota importului de producție alimentară în anii 2009–2011 din Republica Moldova a constituit, în medie, circa 60% din volumul total al importului din republică, iar cota exportului aceleiași producții din volumul total al exportului din Rusia s-a majorat de la 0,8% pînă la 7,8%, sau de circa 10 ori, ceea ce adevărește extinderea livrărilor reciproce de mărfuri agricole din contul creșterii exportului de produse alimentare. Totodată, privind această producție, s-a păstrat dinamica creată a soldului negativ al bilanțului comercial rusesc. În anul 2011, comparativ cu anul 2009, soldul negativ al bilanțului comercial rusesc s-a majorat de la 116,3 mil. dolari SUA pînă la 128,0 mil. dolari SUA.

Volumul de bază al importului de producție alimentară moldovenească de origine vegetală în Federația Rusă îl constituie fructele, vinurile și cartofii, iar de origine animală – carnea de ovine, de bovină, lactatele, producția apicolă.

În structura marfară a importului producției alimentare moldovenești în Federația Rusă, cota de bază (în expresie valorică) a venit numai la 2 grupe de mărfuri – fructe (mere, prăseade) și vinuri din struguri. În anul 2009, cota importului acestei producții a constituit 47%, inclusiv: la fructe – 25,2%, la vinuri din struguri – 21,8%; în anul 2010 – 43,3%, inclusiv 19,8 % și, respectiv, 23,5%; în anul 2011 – 43,0%, inclusiv 28,7% și, respectiv, 14,3%. La alte fructe (caise, struguri), la producția de prelucrare a fructelor și legumelor, în cota importului, au venit anual circa 7% și, respectiv, 9%.

5.4.2. Rezultatele Curții de Conturi a Republicii Moldova

Exportul producției alcoolice în Federația Rusă a constituit în anul 2011 suma de 47,9 mil. dolari SUA, ceea ce e cu 8,2% sub nivelul din anul 2009 și cu 13% – sub nivelul din anul 2010. Dacă în anul 2009 ponderea exportului producției alcoolice în Federația Rusă în volumul total al exportului acestei producții a fost de 33,2%, în anul 2010 – 35,4%, apoi în anul 2011 a constituit 27%. Acești indici atestă faptul că Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova, ca organ responsabil de realizarea politicii de stat în domeniul exportului producției alcoolice, n-a asigurat în anii 2009-2011 menținerea nivelului exportului acestei producții.

În scopul ridicării eficienței sistemului de certificare a producției alcoolice, ca răspuns la cerințele Părții rusești, a fost creat centrul unic de certificare a acestei producții – Întreprinderea de stat „Centrul național de verificare a calității producției alcoolice”, care trebuia să fie acreditat în sistemul „Rosпотребнадзор”-lui. Din anul 2007 pînă în anul 2009, statul a alocat 12,1 mil. lei pentru reconstrucția și utilizarea acestei întreprinderi.

Eforturile statului îndreptate, în ultimii ani, la crearea Întreprinderii de stat „Centrul național de verificare a calității producției alcoolice”, a cărei acreditare în sistemul „Rosпотребнадзор”-lui urmează să fie încheiată, au dat rezultate pozitive. Acest Centru este acreditat și în sistemul GOST R, dispune de tot necesarul pentru testarea producției alcoolice la 15 indicatori de inofensivitate coordonați și, în afară de aceasta, la indicatorii stabiliți suplimentar (pînă la 52 indicatori de inofensivitate), recomandați de Organizația Internațională a Viei și Vinului.

5.4.3. Evaluarea comună

Organele puterii executive a Părților folosesc mijloacele la exercitarea competențelor de control și supraveghere în domeniul inofensivității și calității producției alimentare în cadrul legislațiilor naționale.

5.5. Analiza rezultatelor de realizare a măsurilor privind apropierea principalelor direcții de reformă economică și de dezvoltare a cooperării economice

5.5.1. Evaluarea comună a Curții de Conturi a Federației Ruse și Curții de Conturi a Republicii Moldova

În Program sînt stabilite direcțiile principale ale acțiunilor reciproce ale Federației Ruse și Republicii Moldova, în scopul apropierii condițiilor activității economice și creării unei baze stabile pentru dezvoltarea în continuare a proceselor de integrare în economie. Programul a prevăzut și faptul că Rusia și Moldova vor armoniza baza normativ-juridică, creînd condiții avantajoase egale pentru agenții economici din ambele state.

Între state există relații îndelungate de cooperare. Acțiunea Protocolului bilateral privind livrarea mărfurilor în cadrul cooperării de producție pe anul 2011 a expirat la 31 decembrie 2011. Semnarea acestui Protocol pentru anul 2012 se planifică în cadrul ședinței a 13-ea a Comisiei interguvernamentale.

Ministerele, departamentele și organizațiile Republicii Moldova și Federației Ruse își dau concurs nelimitat la dezvoltarea cooperării unităților admi-

2 monitoring researches on production from the Republic of Moldova were carried out in 2009, out of which 1 achieved positive results; in 2010 – 244 researches out of which 32 achieved positive results; and in 2011 – 370 researches out of which 4 positive results.

The share of foodstuff import from the Republic of Moldova accounted for about 60% on average of the total import from Moldova in 2009-2011, while the share of exports of the same products in the total amount of export from Russia increased from 0.8% up to 7.8% or about 10 times. This proves the extension of mutual supply of agricultural products on the account of increase in the export of foodstuff. At the same time, the created dynamics of the negative Russian commercial trade balance continued. In 2011, compared to 2009, the negative Russian trade balance increased from USD 116.3 million up to USD 128.0 million.

The main part of the Moldovan vegetal foodstuff import to the Russian Federation is represented by fruits, wine, and potatoes, while the main part of animal production is represented by mutton, beef, dairy, bee products.

The main share in the merchandise structure of the Moldovan foodstuff production imported to the Russian Federation (in terms of value) belonged to only 2 groups of goods – fruits (apples, pears) and wine. In 2009 the share of these goods' import accounted for 47%, including: 25.2% for fruits and 21.8% for wine; in 2010 – 43.3% including 19.8% and respectively 23.5%; in 2011 – 43.0%, including 28.7% and respectively 14.3%. The other fruits (apricots, grapes), fruit and vegetable processing production in the share of import accounted for about 7% and 9%.

5.4.2. Results of the Court of Accounts of the Republic of Moldova

The export of alcoholic beverages to the Russian Federation amounted in 2011 to USD 47.9 million, which is 8.2% less than in 2009 and 13% less than in 2010. In 2009 the share of alcoholic beverages export to the Russian Federation in the total export of this type of products accounted for 33.2%; in 2010 – 35.4%, but in 2011 – 27%. These indicators show that the Ministry of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova, being responsible to implement the state policy in the area of alcoholic beverages export, failed to maintain in 2009-2011 the level of export of this type of products.

In order to raise the efficiency of the alcoholic beverages certification system and as a response to the requirements of the Russian Party, there was

established a single center for certification of this production – the State Enterprise National Center for the Verification of Alcoholic Beverages Quality, which must have been accredited in the Rospotrebnadzor system. During 2007-2009, the state allocated MDL 12.1 million for the reconstruction and equipping of this enterprise.

The state efforts that have been focused lately on the establishment of the State Enterprise National Center for the Verification of Alcoholic Beverages Quality, whose accreditation in the Rospotrebnadzor system is going to be finished, achieved good results. The Center is also accredited in the GOST R system, it has everything needed for testing of alcoholic beverages on 15 coordinated safety indicators and, besides, on additional indicators (up to 52 safety indicators) recommended by the International Organization of Vine and Wine.

5.4.3. Joint Assessment

The executive authorities of the Parties use the funds to exert their control and surveillance competences in the area of foodstuff safety and quality in compliance with the national legislation.

5.5. Analysis of the results of the measures undertaken to harmonize the main economic reform and economic cooperation development directions

5.5.1. Joint assessment of the Accounts Chamber of the Russian Federation and the Court of Accounts of the Republic of Moldova

The Program sets forth the main directions of the mutual actions of the Russian Federation and the Republic of Moldova, in order to bring closer the economic activity conditions and create a stable basis for further development of economic integration processes. The Program also foresees that Russia and Moldova will harmonize the legal-regulatory framework, creating equally advantageous conditions for the economic operators from both countries.

The cooperation between our countries has a long story. The validity of the Bilateral Protocol on the Supply of Goods under the Production Cooperation for 2011 expired on 31 December 2011. It is planned for the 13th meeting of the Intergovernmental Commission to sign this Protocol for 2012.

The ministries, departments, and organizations of the Republic of Moldova and the Russian Federation provide unlimited room for the development of cooperation between administrative-territorial units, partnership relations between towns and regions of both countries. Over 40 subjects of the

nistrativ-teritoriale, relațiilor de parteneriat între orașele și regiunile ambelor state. Mai mult de 40 de subiecți ai Federației Ruse au stabilit și întrețin relații cu unitățile administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova, sînt în vigoare 28 de acorduri de colaborare între regiuni.

Se constată o cooperare activă între Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova și Camera de Comerț și Industrie a Federației Ruse în cadrul Acordului de colaborare din 6 februarie 2008.

5.5.2. Rezultatele Curții de Conturi a Federației Ruse

Conform datelor Serviciului federal al statisticii de stat, investițiile Rusiei în economia Moldovei, acumulate la situația din 1 octombrie 2011, au constituit circa 200,0 mil. dol.SUA. Așa companii rusești, precum OAO „Gazprom”, OAO „ИНТЕР PAO ЭС”, OAO „Lukoil”, OAO „XK” „Metalloinvest”, Compania „Dionis Club”, ЗАО ТД „Аroma”, ООО „Rosgosstrah” etc., au active în Republica Moldova.

Investițiile Moldovei în economia Rusiei constituie circa 26,0 mil. dol. SUA, care, în fond, sînt introduse în companiile ce se ocupă de realizarea producției vinicole și altei producții agricole, producției Uzinei metalurgice din Moldova, articolelor industriei ușoare.

5.5.3. Rezultatele Curții de Conturi a Republicii Moldova

Conform informației Ministerului Economiei al Republicii Moldova și a Organizației pentru promovarea exportului Republicii Moldova, volumul total al investițiilor rusești atrase în Republica Moldova, la situația din 1 octombrie 2011, constituie 4,5 mlrd. lei. Cota Federației Ruse în volumul total al investițiilor străine atrase în Moldova constituie 19,7%.

În cadrul programului de lucru al Expoziției interstatale „20 ani ai CSI –spre noi orizonturi ale parteneriatului”, Ministerul Economiei al Republicii Moldova a prezentat informația despre condițiile legale de creare și funcționare a parcurilor industriale și de inovare în Republica Moldova, precum și despre posibilitățile de realizare a unor proiecte concrete de investiții în acest domeniu.

5.6. Analiza rezultatelor coordonării măsurilor de soluționare a problemelor sociale comune

5.6.1. Evaluarea comună a Curții de Conturi a Federației Ruse și Curții de Conturi a Republicii Moldova

Pe parcursul realizării Programului, precum și a acordurilor interguvernamentale și interdepar-

tamentale în vigoare, au fost coordonate acțiunile privind dezvoltarea cooperării reciproc avantajoase în domeniile: ocrotirii sănătății, îmbunătățirii condițiilor sanitaro-epidemiologice, pregătirii cadrelor de înaltă calificare pentru diferite ramuri și schimbului de specialiști, savanți, aspiranți, stagiați și studenți, precum și în domeniul culturii și artei, sportului și turismului.

Colaborarea între aceste țări s-a realizat în cadrul programelor interguvernamentale de colaborare în sfera umanitară pe anii 2009-2010, precum și pe anii 2011-2013. În conformitate cu Acordul între Ministerul Educației și Tineretului al Republicii Moldova și Ministerul Învățămîntului și Științei al Federației Ruse privind colaborarea în domeniul educației din 27 noiembrie 2006, Partea rusă desfășoară regulat activități de pregătire a specialiștilor potrivit listei de specialități coordonată.

Instituțiile superioare de învățămînt din Republica Moldova și din Federația Rusă realizează acorduri de colaborare între instituțiile superioare de învățămînt în domeniile de interes reciproc, promovînd realizarea proiectelor de cercetări științifice, efectuînd vizite de inițiere, schimburi de profesori și studenți.

Colaborarea în domeniul culturii se realizează în baza Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse privind cooperarea culturală și științifică din 17 august 1994. Părțile asigură colaborarea între organizațiile și instituțiile respective în domeniile culturii, științei, învățămîntului, turismului, sportului și politicii tineretului, editurilor și presei, radioului și televiziunii, cinematografei pe principiile respectului reciproc și al parității.

În scopul realizării Programului interdepartamental de colaborare în domeniul culturii pe anii 2009-2011, în septembrie 2011 s-au sărbătorit Zilele culturii Rusiei în Moldova, în cadrul cărora au fost organizate expoziții „Rusia –Moldova: de la Canteмир pînă la Gagarin”; săptămîna filmului rusesc în Moldova; „Masa rotundă” cu participarea oamenilor de cultură din Rusia și Moldova.

În cadrul Programului interdepartamental de colaborare în domeniul culturii pe anii 2012-2014, semnat la Kiev, în octombrie 2011, se planifică desfășurarea Zilelor culturii moldovenești în Rusia în semestrul II al anului curent.

Colaborarea în domeniul turismului se realizează în baza Acordului între Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova și Agenția Federală pentru Turism a Federației Ruse privind cooperarea în domeniul turismului din 19 martie 2007.

În ultimii cinci ani se înregistrează tendința de intensificare a schimbului anual de turiști.

Russian Federation established and keep relations with administrative-territorial units of the Republic of Moldova. Nowadays 28 cooperation agreements between regions are in force.

There was noticed an active cooperation between the Chamber of Commerce and Industry of the Republic of Moldova and the Chamber of Commerce and Industry of the Russian Federation under the Cooperation Agreement signed on 6 February 2008.

5.5.2. Results of the Accounts Chamber of the Russian Federation

According to the data of the Federal State Statistics Service, the investments of the Russian Federation in the economy of Moldova as of 1 October 2011 amounted to about USD 200.0 million. Such Russian companies like the JSC Gazprom, JSC INTER RAO EAS, JSC Lukoil, JSC XK, Metalloinvest, Dionis Club, CJSC Aroma, Rosgosstrah Ltd., etc. own assets in the Republic of Moldova.

The Moldovan investment in the economy of the Russian Federation amounts to about USD 26.0 million, which are mainly invested in companies selling wine and other agricultural products, products of the Moldovan Metallurgic Factory, light industry items.

5.5.3. Results of the Court of Accounts of the Republic of Moldova

According to the information of the Ministry of Economy of the Republic of Moldova and the Moldovan Export Promotion Organization, the total amount of the Russian investment attracted to the Republic of Moldova as of 1 October 2011 amounts to MDL billion. The share of the Russian Federation in the total amount of foreign investment attracted to Moldova accounts for 19.7%.

Within the program of the Interstate Exhibition "20 Years of CIS: New Horizons of Partnership", the Ministry of Economy of the Republic of Moldova presented information about the legal requirements for the creation and functioning of industrial and innovation parks in the Republic of Moldova, as well as on the possibilities to implement specific investment projects in this area.

5.6. Analysis of the results of coordinated measures taken to solve the common social issues

5.6.1. Joint assessment of the Accounts Chamber of the Russian Federation and the Court of Accounts of the Republic of Moldova

During the implementation of the Program and of intergovernmental and interdepartmental agree-

ments in force, actions were coordinated with respect to mutually advantageous cooperation in the following areas: health care; improvement of sanitary-epidemiological conditions; training high qualification specialists for various branches; exchange of specialists, scientists, post-graduates, interns, and students; culture and arts; as well as in sports and tourism.

The cooperation between these areas of the countries took place under the Intergovernmental Cooperation Programs in the humanitarian area for 2009–2010, as well as for 2011–2013. In line with the Agreement between the Ministry of Education and Youth of the Republic of Moldova and the Ministry of Education and Science of the Russian Federation on cooperation in the area of education signed on 27 November 2006, the Russian Party conducts regularly specialist training activities, in line with the coordinated list of professions.

The higher educational institutions from the Republic of Moldova and the Russian Federation sign mutually advantageous cooperation agreements, thus promoting the scientific research projects, making initial visits and exchanges teachers and students.

The cooperation in the area of culture takes place under the Agreement between the Government of the Republic of Moldova and the Government of the Russian Federation on cultural and scientific cooperation signed on 17 August 1994. The Parties ensure the cooperation between organizations and institutions in the area of culture, science, education, tourism, sports, youth policy, publishing and press, radio, television, and cinematography based on principles of mutual respect and parity.

In order to implement the Interdepartmental Cooperation Program in the area of culture for 2009–2011, there were celebrated in September 2011 the Days of Russian Culture in Moldova, accompanied by the conduct of exhibitions "Russia-Moldova: from Cantemir to Gagarin"; the week of the Russian films in Moldova; round table with the participation of people working in the area of culture in Russia and Moldova.

It is planned to conduct the Days of Moldovan Culture in Russia in the II semester of this year, in line with the Interdepartmental Cooperation Program in the area of culture for 2012–2014 signed in Kiev in October 2011.

The cooperation in the area of tourism takes place in line with the Agreement between the Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Moldova and the Federal Agency for Tourism of the Russian

Colaborarea în domeniul ocrotirii sănătății are loc în baza Acordului între Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Ministerul Sănătății al Federației Ruse privind colaborarea în domeniul medicinei și sănătății din 7 octombrie 1996.

În scopul asigurării asistenței medicale gratuite pentru cetățenii Federației Ruse și ai Republicii Moldova, anual se elaborează și se aprobă Programul interstatal al garanțiilor de stat pentru acordarea asistenței medicale gratuite.

5.6.2. Rezultatele Curții de Conturi a Federației Ruse

În prezent se desfășoară lucrările de pregătire pentru semnarea între „Rospotrebnadzor” și Ministerul Sănătății al Republicii Moldova a Memorandumului privind colaborarea în lupta cu bolile infecțioase, al cărui scop de bază este acordarea ajutorului tehnic – material gratuit sub formă de livrări ale utilajului de laborator și mijloacelor de diagnosticare, produse în Federația Rusă, dar și de pregătiri ale cadrelor în baza instituțiilor științifice ale „Rospotrebnadzor”-ului.

În cursul realizării Acordului între Ministerul Educației și Tineretului al Republicii Moldova și Ministerul Învățământului și Științei al Federației Ruse privind colaborarea în domeniul educației din 27 noiembrie 2006, în anul de studii 2010-2011, cetățenilor Moldovei le-au fost acordate 536 de burse pentru studii în instituțiile superioare de învățământ din Rusia. Sînt stabilite și se dezvoltă relații directe între instituțiile superioare de învățământ ale ambelor state.

Reprezentanții Academiei de Științe și ai organizațiilor de stat din Republica Moldova au participat la diferite ședințe interstatale privind cooperarea în domeniul tehnico-științific și al inovațiilor.

Întru executarea Programului interguvernamental de colaborare în sfera umanitară pe anii 2011-2013, se lucrează asupra proiectului Acordului interdepartamental privind politica tineretului.

Sportivii ruși participă în mod regulat la acțiunile sportive internaționale în Republica Moldova. Cel mai activ se dezvoltă schimbul în așa tipuri de sport, cum ar fi: sambo, tenis, box, biliard.

În cadrul Acordului interguvernamental privind colaborarea în domeniul protecției mediului înconjurător și utilizării raționale a resurselor naturale din 20 februarie 2008, sînt coordonate direcțiile primordiale de colaborare a Părților: protecția și utilizarea rațională a resurselor acvatice, cercetările geologice și exploatarea subsolului, mecanismele economice în domeniul protecției mediului înconjurător și exploatarea resurselor naturale, păstrarea diversităților biologice și administrarea unor supra-

fețe naturale special păzite. A fost aprobat Planul de acțiuni privind realizarea Acordului nominalizat pe anii 2009-2013.

S-a semnat Acordul privind colaborarea în domeniul migrației de lucru dintre Serviciul Federal de Migrațiuni al Federației Ruse și Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova, din 26 mai 2011.

5.6.3. Rezultatele Curții de Conturi a Republicii Moldova

Ministerul Învățământului al Republicii Moldova, în cursul realizării Acordului interdepartamental privind colaborarea în domeniul educației din 27 noiembrie 2006, efectuează activități legate de ridicarea calificării cadrelor pedagogice, recunoașterea diplomelor, participarea în comun la acțiunile educative, schimbul donațiilor de carte, odihnă de vară a elevilor și studenților, participarea la olimpiade și concursuri.

În anul de studii 2009-2010, Federația Rusă a oferit Ministerului Educației al Republicii Moldova, pentru cetățenii republicii, 100 burse universitare și 10 burse postuniversitare. Pe bază de concurs, în luna mai 2009, în instituțiile superioare de învățământ din Rusia au fost înscriși 77 cetățeni ai Moldovei. În aceeași perioadă, Republica Moldova a anunțat concurs la 100 de locuri pentru cetățenii Rusiei. În vacanțele de vară, mai mult de 100 elevi moldoveni s-au odihnit în taberele de vară din Federația Rusă. Pentru anul de studii 2010-2011, Federația Rusă a repartizat cetățenilor Republicii Moldova același număr de burse pentru învățământul superior și cel postuniversitar ca și în anul de studii precedent.

În prezent, în Republica Moldova funcționează 281 instituții de învățământ preuniversitar, cu un contingent de 89,6 mii elevi, în care se predă limba rusă, precum și 90 școli moldo-rusești, în care studiază 28,4 mii elevi. Pentru această categorie de elevi, în toate instituțiile superioare de învățământ din Republica Moldova, pe diferite specialități, sînt create grupe cu studierea în limba rusă.

În scopul formării și susținerii componentei etnoculturale a învățământului, în instituțiile de învățământ din Republica Moldova și în instituțiile de cultură generală din Federația Rusă, Ambasada Republicii Moldova în Federația Rusă a desfășurat prezentarea Republicii Moldova pentru studenții Universității Lingvistice de Stat din Moscova (21 mai 2009).

Ambasada Republicii Moldova a participat la organizarea expoziției pictorilor contemporani „TRANSFER”, care s-a desfășurat în or. Moscova, la 5

Federation on cooperation in the area of tourism signed on 19 March 2007.

During the last five years, the annual exchange of tourists has been increasing.

The cooperation in the area of health care takes place under the Agreement between the Ministry of Health of the Republic of Moldova and the Ministry of Health of the Russian Federation on cooperation in the area of health care and medicine signed on 7 October 1996.

In order to ensure free health care for the citizens of the Russian Federation and of the Republic of Moldova, there is annually developed and approved the Intergovernmental Program of State Guarantees for the Provision of Free Health Care.

5.6.2. Results of the Accounts Chamber of the Russian Federation

Preparation work is being done now for the Rosпотребнадзор and the Ministry of Health of the Republic of Moldova to sign a Memorandum on Cooperation for the Combating of Infectious Diseases. It aims at providing free technical-material support under the form of laboratory equipment and diagnosis means produced by the Russian Federation and also at training the staff on the basis scientific institutions of the Rosпотребнадзор.

During the implementation of the Agreement between the Ministry of Education and Youth of the Republic of Moldova and the Ministry of Education and Science of the Russian Federation on cooperation in the area of education signed on 27 November 2006, in the study year 2010-2011 the citizens of Moldova were provided with 536 scholarships in the higher educational institutions of Russia. Direct relations between higher educational institutions of both countries were established and have been developing.

The representatives of the Academy of Sciences and state organizations of the Republic of Moldova participated in various inter-state meetings on the cooperation in the technical-scientific and innovation area.

In order to implement the Intergovernmental Cooperation Program in the humanitarian area for 2011-2013, work is done on the draft Interdepartmental Agreement on Youth Policy.

The Russian sportsmen participate regularly in the international sport activities performed in Moldova. The most active exchange takes place in such sports like sambo, tennis, box, and billiard.

The Intergovernmental Cooperation Agreement in the Area of Environment Protection and Rational Use of Natural Resources signed on 20 February

2008 coordinates the primary directions of cooperation: protection and rational use of aquatic resources; geologic research and soil exploitation; economic mechanisms in the area of environment protection and exploitation of natural resources; preservation of biodiversity; and management of special protected natural areas. The Action Plan for implementation of the aforementioned Agreement for 2009-2013 was approved.

On 26 May 2011 the Federal Migration Service of the Russian Federation and the Ministry of Labor, Social Protection and Family of the Republic of Moldova signed the Agreement on cooperation in the area of labor migration.

5.6.3. Results of the Court of Accounts of the Republic of Moldova

During the implementation of the Interdepartmental Cooperation Agreement in the Area of Education signed on 27 November 2006, the Ministry of Education of the Republic of Moldova performs activities related to enhancing the qualification of teaching staff, recognition of diplomas, joint participation in educational activities, mutual book donations, summer camps for pupils and students, participation in Olympiads and contests.

In the study year 2009-2010, the Russian Federation offered to the Ministry of Education of the Republic of Moldova 100 university scholarships and 10 postgraduate scholarships for the citizens of the republic. On contest basis, 77 citizens of the Republic of Moldova enrolled to the higher educational institutions from the Russian Federation in May 2009. During the same period of time, the Republic of Moldova announced the contest on 100 scholarships for the citizens of the Russian Federation. During the summer vacation over 100 Moldovan pupils had rest in the summer camps from the Russian Federation. For the study year 2010-2011, Russia provided to the citizens of the Republic of Moldova the same number of scholarships for university and postgraduate studies as in the previous study year.

Nowadays 281 pre-university educational institutions work in the Republic of Moldova with the total number of 89.6 thousand pupils, where the Russian language is taught, as well as there are 90 Moldovan-Russian schools where 28.4 thousand pupils are studying. For this category of pupils all higher educational institutions from the Republic of Moldova created groups on various specializations, where courses are taken in Russian.

In order to form and support the ethno-cultural component of education in the educational insti-

august 2009, de către Fondul interstatal de colaborare umanitară a statelor membre ale CSI.

Academia de Științe a Moldovei și Academia de Științe a Federației Ruse au desfășurat Zilele științei moldovenești la Dubna, în mai 2009.

În cadrul desfășurării Zilelor culturii și scrisului slavon (mai 2011), s-au organizat festivaluri, expoziții de pictură, prezentări de carte, expoziții de lucrări ale meșterilor populari, lecții, serate literare, „Mese rotunde”, întâlniri cu scriitori și poeți tineri.

Studioul „Moldova-film” a participat la Festivalul internațional de la Moscova privind coordonarea producției comune și difuzării producției cinematografice.

La Expoziția internațională cu vânzare de carte pentru copii și tineret, care a avut loc la Chișinău, au participat 29 de edituri din Federația Rusă.

În octombrie 2011, în Moldova, s-au desfășurat Zilele literaturii și spiritualității rusești.

În noiembrie 2011, la Moscova, au fost organizate un șir de acțiuni culturale, consacrate sărbătoririi a 75 de ani ai regizorului, actorului, scriitorului și poetului Emil Loteanu.

Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova a organizat participarea agențiilor turistice moldovenești la expozițiile turistice internaționale „Inturmarket-2009” și „MITF-2009”, care s-au desfășurat la Moscova, în lunile martie și mai 2009.

Agenția Turismului a Republicii Moldova a participat la diferite expoziții turistice internaționale, organizate în or. Moscova.

În noiembrie 2011, Republica Moldova a participat la Seminarul de instruire consacrat dezvoltării potențialului în domeniul statisticii turismului, organizat de către Organizația Turistică Mondială pentru statele membre ale CSI, în or. Bacu (Azerbaidjan).

Conform prescripțiilor Protocolului nr. 11 (pct. 5.3.1.), Agenția Națională de Telemedicină a Federației Ruse a înaintat Părții moldovenești propunerea privind crearea unui sistem complex de telemedicină, care a fost aprobată de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova.

În ianuarie 2012 a avut loc ceremonia de semnare a Acordului de colaborare între Universitatea

de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu” și Universitatea de Stat de Medicină din Krasnoiarșk „V.F. Voino – Iasenețkii”.

Reprezentanți ai instituțiilor superioare de învățămînt medical din Republica Moldova de repetate ori au participat la seminarele, conferințele, congresele, forumurile și simpozioanele științifice, efectuînd schimburi de experiență în diferite domenii ale medicinei.

Totodată, în conformitate cu prescripțiile Protocolului nr.12 al Comisiei interguvernamentale, au fost trimiși pentru tratament în Rusia trei pacienți din Republica Moldova.

5.7. Analiza cursului îndeplinirii Planului coordonat de acțiuni pentru realizarea Programului. Evaluarea comună a Curții de Conturi a Federației Ruse și Curții de Conturi a Republicii Moldova

Planul de acțiuni la Program, prevăzut de mecanismul de realizare a acestuia, pînă în prezent nu este elaborat și aprobat de către Comisia interguvernamentală. Lipsa concretizării activităților privind realizarea Programului nu asigură obținerea rezultatelor convenite ca urmare a necoordonării direcțiilor principale, termenelor de executare, controlului și responsabilității organelor de stat în timpul executării sarcinilor și realizării scopurilor de bază ale acestuia.

6. ÎNCHEIERE

Părțile sînt de acord cu faptul că rezultatele auditului au contribuit la ridicarea nivelului colaborării bilaterale în domeniul auditului public extern și își vor da concursul la utilizarea mai eficientă a mijloacelor publice, la respectarea acordurilor internaționale și legislațiilor naționale în domeniul colaborării comercial-economice a Părților.

Executat la 21 mai 2012, în două exemplare, fiecare în limbile rusă și moldovenească, ambele texte avînd aceeași valoare.

Președintele
Curții de Conturi
a Federației Ruse
Serghei STEPAȘIN

Președintele
Curții de Conturi
a Republicii Moldova
Serafim URECHEAN

tutions from the Republic of Moldova and mainstream educational institutions from the Russian Federation, the Embassy of the Republic of Moldova in the Russian Federation delivered the presentation of the Republic of Moldova for the students of the Moscow State Linguistics University (21 May 2009).

The Embassy of the Republic of Moldova participated in the organization of the exhibition of contemporaneous painters – TRANSFER – which took place in Moscow, on 5 August 2009 and was organized by the Intergovernmental Foundation for Educational, Scientific and Cultural Cooperation of the CIS Member States.

The Academy of Sciences of Moldova and the Russian Academy of Sciences organized the Days of Moldovan Science in Dubna, on May 2009.

During the Days of Slavonic Culture and Writing (May 2011) various festivals, painting exhibitions, book presentations, popular craft exhibitions, lectures, literature evenings, round tables, meetings with young writers and poets were organized.

Moldova-film studio participated in the Moscow International Festival on coordination of joint production and broadcast of cinematographic production.

29 publishing houses from the Russian Federation participated in the International Children Books Fair, organized in Chisinau.

In October 2011, the Days of Russian Literature and Spirituality were organized in Chisinau.

In November 2011 a series of cultural activities was organized in Moscow, dedicated to the celebration of 75th anniversary of the director, actor, writer, and poet Emil Loteanu.

The Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Moldova organized the participation of Moldovan tourism agencies in the international tourism exhibitions Inturmarket-2009 and MITF-2009, which took place in Moscow in March and May 2009 respectively.

The Tourism Agency of the Republic of Moldova participates in various international exhibitions organized in Moscow.

In November 2011, the Republic of Moldova participated in the Training Seminar designated to develop the potential of tourism statistics organized by the World Tourism Organization for the CIS countries in Baku (Azerbaijan).

According to the provisions of the Protocol no 11 (item 5.3.1.), the National Telemedicine Agency of the Russian Federation submitted to the Moldovan Party the proposal to create a complex teleme-

dicine system, which was approved by the Ministry of Health of the Republic Moldova.

In January 2012 there was signed the Cooperation Agreement between the State University of Medicine and Pharmacy "N.Testemitanu" and the V.F.Voino-Yasenetsky Krasnoyarsk State Medical University.

The representatives of medical higher educational institutions from the Republic of Moldova participated many times in seminars, conferences, congresses, forums, and scientific symposiums thus making exchange of experience in various area of medicine.

At the same time, in line with provisions of the Protocol no 12 of the Intergovernmental Committee, three patients from the Republic of Moldova were sent to get treatment in the Russian Federation.

5.7. Analysis of the implementation of the coordinated Action Plan for the achievement of the Program. Joint assessment of the Accounts Chamber of the Russian Federation and the Court of Accounts of the Republic of Moldova

The Action Plan of the Program, foreseen by its implementation mechanism, has not been developed and approved yet by the Intergovernmental Commission. The lack of specified actions for the implementation of the Program does not ensure the achievement of the appropriate results because of failure to coordinate the main directions, deadlines, control and responsibility of state authorities during the fulfillment of tasks and achievement of its main goals.

6. CONCLUSION

The Parties agree that the audit results contributed to the raising of bilateral cooperation level in the area of public external audit and will make efforts for a more efficient use of public funds, observance of international agreements and national legislations in the area of commercial-economic collaboration of the Parties.

Developed on 21 May 2012, in two copies, each in Russian and Romanian languages, both texts having the same value.

Chairman of the Accounts Chamber of the Russian Federation
Sergey STEPASHIN

President of the Court of Accounts of the Republic of Moldova
Serafim URECHEAN

PROTOCOLUL ȘEDINȚEI COMUNE

a Plenului Curții de Conturi a Republicii Moldova și Colegiului Curții de Conturi a Federației Ruse

21 mai 2012
or. Chișinău

Nr. 21/23K (856)

Au prezidat:

Președintele Curții de Conturi
a Republicii Moldova – Serafim Urechean

Președintele Curții de Conturi
a Federației Ruse – Serghei Stepașin

Au fost prezenți:

Membrii Curții de Conturi a Republicii Moldova	V. Chițan, A. Pascaru, Gh. Trocin	E. Paknehad, I. Sturzu,
Membrii Colegiului, auditorii Curții de Conturi a Federației Ruse	Odiņov M. V., Vasiliev I. V., Kuzimițkii A. A.	
Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Federației Ruse în Republica Moldova	Muhametșin F.M.	
Colaboratorii Curții de Conturi a Republicii Moldova	Gh. Mihai, S. Tataru, V. Andrieș, S. Rusu, N. Trofim, V. Potlog, T. Triboi,	S. Ciuvalschi, A. Frunze, M. Sitalov, A. Curchin, V. Madan, N. Cneagnițchi, V. Balan
Viceprim-ministru, ministrul economiei al Republicii Moldova, președintele Părții moldave a Comisiei interguvernamentale moldo-ruse pentru colaborare economică	V. Lazăr	
Președintele Comisiei economie, buget și finanțe a Parlamentului Republicii Moldova	V. Ioniță	
Viceministrul sănătății al Republicii Moldova	Gh. Țurcan	
Ministrul agriculturii și industriei alimentare al Republicii Moldova	V. Bumacov	
Reprezentantul Serviciului Vamal	T. Cunețchi	
Viceministrul agriculturii al Federației Ruse	Aldoșin O. N.	
Director de Departament al Curții de Conturi a Federației Ruse	Paruzin N. V.	
Șef de inspecție a Curții de Conturi a Federației Ruse	Șkurkin S. I.	
Reprezenții Curții de Conturi a Federației Ruse	Rubina I. V.	Matrosov V. B. Urazova A. A.

MINUTES OF THE JOINT MEETING

of the Plenum of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and the Collegium of the Accounts Chamber of the Russian Federation

21 May 2012
Chisinau municipality

No 21/23K (856)

Chairs:

President of the Court of Accounts
of the Republic of Moldova – Serafim Urechean

Chairman of the Accounts Chamber
of the Russian Federation – Sergey Stepashin

Attendance:

Members of the Court of Accounts of the Republic of Moldova	V. Chitan, A. Pascaru, Gh. Trocin	E. Paknehad, I. Sturzu,
Members of the Collegium of the Accounts Chamber of the Russian Federation	Odintsov M. V., Vasilyev I. V., Kuzmitcky A. A.	
Extraordinary and Plenipotentiary Ambassador of the Russian Federation in the Republic of Moldova	Muhametshin F. M.	
Employees of the Court of Accounts of the Republic of Moldova	Gh. Mihai, S. Tataru, V. Andries, S. Rusu, N. Trofim, V. Potlog, T. Triboi,	S. Ciuvalschi, A. Frunze, M. Sitalov, A. Curchin, V. Madan, N. Cneagnitchi, V. Balan
Vice-prime-minister, Minister of Economy of the Republic of Moldova, Chairman of the Moldovan Party in the Intergovernmental Moldovan-Russian Commission on Economic Cooperation	V. Lazar	
Chairman of the Commission for Economy, Budget and Finance of the Parliament of the Republic of Moldova	V. Ionita	
Deputy-minister of Health of the Republic of Moldova	Gh. Turcan	
Minister of Agriculture and Food Industry of the Republic of Moldova	V. Bumacov	
Representative of the Customs Service	T. Cunetchi	
Deputy-minister of Agriculture of the Russian Federation	Aldoshin O. N.	
Head of Department of the Accounts Chamber of the Russian Federation	Paruzin N. V.	
Head of Inspection of the Accounts Chamber of the Russian Federation	Shkurkin S. I.	
Representatives of the Accounts Chamber of the Russian Federation	Rubina I. V. Urazova A. A.	Matrosov V. B.

**Cu privire la rezultatele auditului paralel
al Curții de Conturi a Republicii Moldova și Curții de Conturi a Federației Ruse
asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009-2011
a Programului de cooperare între Federația Rusă și Republica Moldova,
inclusiv asupra livrărilor de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova**

(S. Urechean, S. Stepașin, M. Odințov, I. Sturzu, V. Lazăr, V. Bumacov, V. Ioniță, O. Aldoșin)

Plenul Curții de Conturi a Republicii Moldova și Colegiul Curții de Conturi a Federației Ruse au decis:

1. Să aprobe Raportul final cu privire la rezultatele auditului paralel al Curții de Conturi a Republicii Moldova și Curții de Conturi a Federației Ruse asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009-2011 a Programului de cooperare între Federația Rusă și Republica Moldova, inclusiv asupra livrărilor de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova.

2. Să remită Raportul final cu privire la rezultatele auditului paralel al Curții de Conturi a Republicii Moldova și Curții de Conturi a Federației Ruse asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009-2011 a Programului de cooperare între Federația Rusă și Republica Moldova, inclusiv asupra livrărilor de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului Republicii Moldova, Guvernului Republicii Moldova, Guvernului Federației Ruse și Sovietului Federal al Adunării Federale a Federației Ruse, Dumei de Stat a Adunării Federale a Federației Ruse.

Președintele Curții de Conturi
a Republicii Moldova

Serafim Urechean

Președintele Curții de Conturi
a Federației Ruse

Serghei Stepașin

**On the results of the parallel audit of the Court of Accounts
of the Republic of Moldova and the Accounts Chamber of the Russian Federation
on the use of public funds allocated during 2009-2011 for the implementation of the
Economic Cooperation Program between the Russian Federation and the Republic of Moldova,
including on the supply of foodstuff from the Republic of Moldova to the Russian Federation**

(S. Urechean, S. Stepashin, M. Odintsov, I. Sturzu, V. Lazar, V. Bumacov, V. Ionita, O. Aldosin)

The Plenum of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and the Collegium of the Accounts Chamber of the Russian Federation have decided:

1. To approve the Final Report on the results of the parallel audit of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and the Accounts Chamber of the Russian Federation on the use of public funds allocated during 2009-2011 for the implementation of the Economic Cooperation Program -between the Russian Federation and the Republic of Moldova, including on the supply of foodstuff from the Republic of Moldova to the Russian Federation.

2. To submit the Final Report on the results of the parallel audit of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and the Accounts Chamber of the Russian Federation on the use of public funds allocated during 2009-2011 for the implementation of the Economic Cooperation Program between the Russian Federation and the Republic of Moldova, including on the supply of foodstuff from the Republic of Moldova to the Russian Federation to the President of the Republic of Moldova, the Parliament of the Republic of Moldova, the Government of the Republic of Moldova, the Government of the Russian Federation, the Federal Assembly of the Russian Federation, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation.

President of the Court of Accounts
of the Republic of Moldova

Serafim Urechean

Chairman of the Accounts Chamber
of the Russian Federation

Sergey Stepashin

Calea succesului prin organizare și implicare responsabilă

Tudor ȘOITU,
Vicepreședintele
Curții de Conturi a Republicii
Moldova

Efectele utilizării banului public și a bunurilor publice administrate de către organele statului sînt direct dependente de buna gestionare a tot ce înseamnă patrimoniu public. Faptul că banul public a fost administrat cu nerespectarea cadrului legal de către persoane responsabile ale statului, inclusiv ale autorităților de nivelul I și de nivelul II, în special proprietatea publică care este diversificată ramural în societăți pe acțiuni cu capital mixt, dar și străin, înstrăinat cu abateri de la norma legală, pune la îndoială buna administrare a fondurilor publice și obținerea unor rezultate eficiente. Mai mult decît atît, în cadrul realizării Programelor de privatizare, unii factori de decizie au ignorat norma legală a evaluării costului fondurilor publice (pe de o parte, ca valoare, iar pe de altă parte, ca existență fizică a acestora, și continuă pînă în prezent să fie administrate de conducerea societăților cu capital străin, formată în procesul de privatizare). Regretabil este faptul că în componența consiliilor de administrare și de observatori ale societăților cu capital străin au fost desemnați reprezentanți ai statului, care în realitate nu-și îndeplineau atribuțiile statutare și profitau de onorarii financiare importante.

La realizarea Programelor de privatizare și la constituirea unor societăți cu capital străin nu s-au respectat prevederile referitor la obligațiunea de vărsare în termen a cotei de participare în capitalul societăților nou-formate, în care o parte din participanți pînă în prezent nu au depus întreaga cotă. Situația dată nu asigură corectitudinea utilizării patrimoniului public luat în administrare în urma procesului de privatizare și impune necesitatea revizuirii procesului de privatizare a proprietății publice și de deetatizare a patrimoniului public, după cum procedează organele de control suprem ale țărilor din Comunitatea Statelor Independente.

Cheia succesului unei Instituții Supreme de Audit (ISA), pentru a corespunde celor mai înalte standarde de independență, obiectivitate și profesionalism în realizarea auditului extern al finanțelor publice, o reprezintă resursele umane, fiind cele mai valoroase resurse strategice ale Curții de Conturi, prin intermediul cărora au fost și continuă să fie realizate obiectivele instituției. Personalul Curții de Conturi constituie elementul creator, activ și coordonator al activității instituției, influențînd decisiv eficacitatea utilizării resurselor materiale, financiare și informaționale, capabil să utilizeze la maxim oportunitățile pentru obținerea rezultatelor așteptate.

Prioritatea de bază a Curții de Conturi este promovarea abordării de audit în conformitate cu standardele internaționale de audit și cu bunele practici europene în domeniul auditului public extern și îmbunătățirea calității rapoartelor de audit. Aceasta se va realiza prin instruirea continuă a angajaților Curții de Conturi pentru dezvoltarea capacităților și abilităților practice de a efectua audite calitative. Dezvoltarea capacității și profesionalismului Curții de Conturi va oferi multe beneficii societății, deoarece un audit mai bun condiționează o responsabilitate mai mare a executorilor de buget, a conducătorilor de entități, precum și o gestionare mai eficientă a finanțelor publice.

Way to success via organization and responsible involvement

Effects from using public money and public property administered by state bodies are directly dependent on proper management of all so called “public property”. The fact that public money was used in violation of legal framework by responsible state persons, including authorities of I and II level, especially public property diversified by branch into joint stock companies with mixed and foreign capital, disposed with deviations from legal norms, questions good management of public funds and achievement of efficient results. Moreover, in the run of Privatization Programs, some decision makers have ignored the legal norm on assessing costs of public funds (on one hand, their value, on the other hand, their physical existence, and they are still managed by companies with foreign capital created in the process of privatization). Unfortunately, members appointed for the Administrative Councils and Supervisory Boards of foreign-owned companies were representatives of the state, which in reality did not fulfill their statutory duties and took advantage of significant fees.

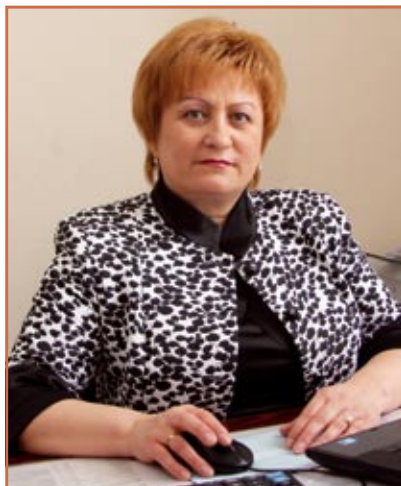
When implementing Privatization Programs and establishing some foreign-owned companies, the obligation to pay up in time its participation quota in the capital of newly established companies, when a part of participants did not submit their full share, was not complied with. This situation does not ensure correct use of public property administered further to privatization process and it requires revision of privatized public property and public assets, as it is done by the supreme control bodies of CIS countries

Key success of a Supreme Audit Institution (ISA), in order to comply with standards on independence, fairness and professionalism in carrying out external audit of public funds, represents its human resources, the most valuable strategic resources of the Court of Accounts, who continue achievement of objectives set by the institution. Employees of the Court of Accounts represent the creating, active and coordinating element in the activity of the institution, by influencing the objectivity of used material, financial and informational resources, able to use all opportunities to get expected results.

Basic priority of the Court of Accounts is the promotion of audit approach in accordance with international audit standards and best European practices in external public audit, as well as increase quality of audit reports. These can be achieved by continuous training of the employees of the Court of Accounts to develop their capacities and practical abilities to carry out qualitative audits. Developing capacities and professionalism of the Court of Accounts will offer more benefits to the society, since a better audit conditions a higher responsibility for budget spenders, managers of the entities, but also, a better management of public funds.

*Tudor SOITU,
Vice-President of the Court
of Accounts of the Republic
of Moldova*

Probleme și nereguli constatate de către audit atât la nivel de sistem, cât și la entitățile auditate din domeniul aviației civile

Sofia CIUVALSCHI,
*Șef al Direcției generale II
(Auditul finanțelor sectorului
social și economiei naționale)
a Curții de Conturi a RM*

Ținând cont de importanța ramurii date și de creșterea cererii pe piață a serviciilor prestate de entitățile din domeniul aeronauticii, auditul s-a axat și a cuprins 97% din totalul patrimoniului statului din acest domeniu, verificând 6 entități din domeniu, ale căror activități în totalitate influențează direct costurile serviciilor prestate beneficiarilor. În acest context, auditul a analizat sistemul instituțional existent implicat în prestarea serviciilor aeronautice și relevă că acesta este foarte complex și nu dispune de criterii și procese în vederea eficiențării activităților și îmbunătățirii calității serviciilor prestate beneficiarilor.

Analiza evoluției patrimoniului statului în perioada auditată a evidențiat creșterea semnificativă a acestuia cu 565,6 mil. lei, datorită procurării de mijloace fixe, creșterii activelor financiare pe termen lung, precum și creșterii creanțelor pe termen scurt. Totodată, în perioada anilor 2010–2011, activitatea economico-financiară a entităților verificate a înregistrat un declin economic, nivelul creșterii cheltuielilor depășind nivelul creșterii veniturilor cu 8,7 puncte procentuale, acesta fiind caracteristic pentru toate entitățile auditate. În aceste condiții, rezultatul din activitatea operațională a fost în descreștere în anul 2011, comparativ cu anul 2009, cu 68,5 mil. lei, iar profitul net pentru aceeași perioadă s-a diminuat cu 49,5 mil. lei.

În rapoartele de audit s-a remarcat faptul că, în totalul cheltuielilor entităților auditate din domeniul aviației civile, cota semnificativă o dețin cheltuielile pentru remunerarea muncii, care în anul 2010 au constituit 247,7 mil. lei, iar în anul 2011 – 255,1 mil. lei. Analiza componentelor acestor cheltuieli a relevat că, din totalul lor pe 2 ani de circa 500,0 mil. lei, doar 200,0 mil. lei au fost alocate pentru salariul tarifar, și peste 300,0 mil. lei – pentru suplimente și premii. Salariul mediu anual al angajaților ce activează în domeniu (2047 persoane) în anul 2011 a constituit 125,0 mii lei. Totodată, se relevă că pentru unele categorii de angajați salariile au depășit 200,0 mii lei anual, numărul acestora în anul 2010 fiind de 221 de angajați, iar în anul 2011 a crescut, constituind 265 de angajați. Astfel, ponderea cea mai semnificativă a angajaților cu salarii, suplimente și premii majore o dețin ASAC, Î.S. "MoldATSA" și Î.S. Compania Aeriană „AIR Moldova”.

În cadrul auditurilor au fost constatate probleme și nereguli de sistem, determinate de lipsa politicilor în domeniu, precum și de managementul defectuos, la toate nivelurile – de la unitățile economice implicate în acordarea serviciilor aeronautice pînă la autoritățile administrației publice centrale de specialitate.

Astfel, n-a fost asigurată o gestionare eficientă a patrimoniului public de către entitățile auditate, iar fondatorii n-au întreprins măsurile necesare în vederea monitorizării stricte a situației patrimoniale în domeniu, condiții în care nu se asigură integritatea patrimoniului. În acest aspect, se relevă neînregistrarea conformă în evidența unită-

Problems and irregularities identified by audit both at the system level, as well as in the audited entities of civil aviation

Given the importance of this branch and the increasing market demand for services provided by aeronautics entities, the audit team focused and comprised 97% of all state property in this area, and verified six entities whose overall activities directly affect the costs of services rendered to beneficiaries. In this context, the audit team reviewed the existing institutional system engaged in aviation services and showed that it is very complex and does not have criteria and processes to secure the efficiency of activities and improvement of quality of services provided to beneficiaries.

Analysis of the evolution of state assets in the audited period showed a significant increase by MDL 565.6 million, due to the purchase of fixed assets, growth of long-term financial assets and short-term receivables. At the same time, during the years 2010–2011, the economic and financial activity of the audited entities had a downturn, and the growth rates of expenditures exceeded the revenue growth by 8.7 percentage points, which is characteristic for all audited entities. In these conditions, the outcome from operational activities was decreasing in 2011 compared with 2009 by MDL 68.5 million and the net profit for the same period decreased by MDL 49.5 million.

In the audit reports it was noted that in the total expenditure of auditees from civil aviation, a significant share belongs to costs for wages, which in 2010 were MDL 247.7 million and in 2011 MDL 255.1 million. Analysing the components of these expenses we can see that of their total for 2 years, MDL 500.0 million, only 200.0 million were allocated for salary, and more than 300.0 million – for supplements and awards. Average annual salary of employees working in this area (2047 people) in 2011 amounted to 125.0 thousand. Also it is revealed that for some categories of employees the wages exceeded 200.0 thousand annually; the number of staff in 2010 was 221 employees and increased in 2011 up to 265 employees. Thus, the most significant share of employees with salaries, supplements and awards are in the ASAC, the SE "MoldATSA" and the SE Air Company „AIR Moldova”.

The audit teams found system problems and deficiencies caused by the lack of specific policies and poor management at all levels – from business units involved in providing aviation services up to central public professional authorities.

Thus, the audited entities have not ensured an effective management of public assets, and the founders have not taken steps to monitor strictly the economic situation in the field; these conditions threaten the integrity of the state property. In this regard, the economic units failed to regularly record the real estate in their accounts, including the related land and rights over them with the land registry bodies; state assets have not been regularly handed over for management, etc. The most relevant irregularities and problems found are:

Sofia CIUVALSCHI,
Head of the General Division
II (Audit of funds of the social
sector and national economy)
of the Court of Accounts of RM

șilor economice din domeniu a bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor aferente, precum și a drepturilor asupra acestora la organele cadastrale; netransmiterea regulamentară în gestiune a bunurilor statului etc. Cele mai relevante nereguli și probleme constatate sunt:

- Întreprinderile din domeniul aviației civile nu dispun de un cadru regulator relevant privind organizarea și desfășurarea procedurilor de achiziție a bunurilor și serviciilor, iar atribuțiile personalului implicat în aceste procese atestă un nivel scăzut de responsabilitate. Astfel, la achizițiile efectuate de către entitățile auditate în valori semnificative: de 509,2 mil. lei – în anul 2010, și de 83,7 mil. lei – în anul 2011, n-au fost respectate principiile de transparență, eficiență și economicitate.
- Admiterea de către entitățile auditate a creșterii semnificative a creanțelor cu 45,1 mil. lei și a datoriilor – cu 293,6 mil. lei, a fost cauzată și de lipsa elementelor și proceselor sistemului de control intern, de nemonitorizarea și neelaborarea mecanismelor de redresare a situației economico-financiare atât de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate, cât și de operatorii aeronautici.
- Lipsa reglementărilor la capitolul politici tarifare pentru serviciile prestate de către entitățile din domeniul aviației civile generează precondiții pentru majorarea neargumentată a costurilor acestora.
- Verificarea justificării și temeiniciei cheltuielilor incluse în serviciile prestate a relevat posibilitatea de diminuare a costurilor biletelor avia tur/retur cu suma de circa 800 lei, determinată de majorarea neargumentată a cheltuielilor salariale (8,2 mil. lei); achitarea primelor și suplimentelor în lipsa indicatorilor de performanță și de eficiență; suportarea pierderilor de la prestarea serviciilor prin Sala Delegațiilor Oficiale și Sala VIP (9,2 mil. lei); includerea neargumentată în cheltuieli a uzurii pentru unele echipamente care nu funcționau (9,1 mil. lei); admiterea cheltuielilor pentru sponsorizări (8,2 mil. lei) etc.

Reieșind din situațiile constatate de audit, se relevă că MTID și Agenția Proprietății Publice, în calitate de fondatori ai unităților economice din acest domeniu, nu și-au onorat cu prudență atribuțiile, nu au supravegheat riguros implementarea de către entitățile din subordine a unui management responsabil și eficient, ceea ce a determinat adminis-

trarea patrimoniului și gestiunea economică în detrimentul intereselor publice, iar serviciile prestate au generat inegalități sociale.

Situațiile constatate la entitățile verificate

În perioada auditului, activitatea Administrației de Stat a Aviației Civile a fost nedeterminată regulamentar și incertă. Astfel, începând cu septembrie 2008, în legătură cu reorganizarea unor organe centrale de specialitate ale administrației publice, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, prin intermediul instituțiilor subordonate, a preluat realizarea unor atribuții specifice în domeniul aviației civile, inclusiv a atribuțiilor Administrației de Stat a Aviației Civile.

Totodată, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 1057 din 19.10.1998, care nu a fost abrogată sau modificată, ASAC a rămas în continuare desemnată ca organ de specialitate al administrației publice centrale în domeniul aviației civile, cu atribuții de supraveghere, certificare și control în domeniu, fiind subordonată Guvernului.

În același timp, prin modificarea Legii aviației civile, Administrația de Stat a Aviației Civile a pierdut atribuțiile de exercitare a activităților de certificare, supraveghere și control în domeniul aviației civile, acestea fiind atribuite noului organ public instituit – Autoritatea Aeronautică Civilă, care pînă la 1.03.12 nu dispunea de reglementări privind organizarea și desfășurarea activităților. Concomitent, ASAC-ului în perioada auditată i-au fost delegate atribuțiile Autorității Aeronautice Civile, stabilite conform normelor legale.

În cadrul efectuării misiunii de audit la Administrația de Stat a Aviației Civile s-au constatat neregularități la gestionarea patrimoniului statului, achiziționarea de bunuri, lucrări și servicii, la reglementarea tarifară, remunerarea angajaților etc.

La capitolul **gestionarea patrimoniului public**, Administrația de Stat a Aviației Civile nu a înregistrat în evidența contabilă un teren, deținut în folosință, cu suprafața de 1,3 ha, ce creează precondiție de neasigurare a integrității patrimoniului aflat în gestiune.

ASAC, cu admiterea unor neregularități, a contractat și a executat lucrări de construcție a unei piste de decolare a elicopterelor (în s. Giurgiulești) în sumă de 689,1 mii lei, pentru care pînă în prezent nu s-a efectuat recepția finală. Nemonitorizarea procesului de executare a lucrărilor și neîndeplinirea unor clauze contractuale din partea factorilor de decizie au determinat unele riscuri privind: suportarea unor cheltuieli suplimentare sub formă de

- The civil aviation companies have no relevant regulatory framework on the organization and conduct of procurement procedures for goods and services, and the responsibilities of the personnel involved in these processes show a low level of accountability. Thus, the important purchases: 509.2 million – in 2010, and 83.7 million – in 2011, were made by audited entities disregarding the principles of transparency, efficiency and economy.
- The significant growth of auditees' receivables by 45.1 million and debts – by 293.6 million was caused by lack of internal control elements and processes, no monitoring and mechanisms for improving the economic and financial situation both by the central government authorities, as well as by the aeronautical operators.
- The lack of regulations in terms of pricing policy for services provided by the civil aviation entities generates preconditions for groundless increase of their costs.
- Checking the justification and grounds for the expenditure included in services we revealed the possibility to reduce the cost of round trip tickets by almost MDL 800, which was raised by the groundless increase of salary expenses (8.2 million), payment of premiums and supplements without performance and efficiency indicators, losses from service provision in the Room for official delegations and VIP room (9.2 million), groundless inclusion in expenditures of wear of some non-operational equipment (9.1 million), costs for sponsorship (8.2 million), etc.

Given the circumstances found by the audit team it is clear that the Ministry of Transport and Road Infrastructure and the Public Property Agency, the founders of the economic units in this area, have not honoured with care their responsibilities, have not rigorously supervised the implementation of a responsible and efficient management by subordinated entities, which led to a property and economic management detrimental to public interests, and the services rendered generated social inequalities.

The situations identified at audited entities

During the audit the business of the State Administration of the Civil Aviation was indefinite and uncertain. Thus, beginning with September 2008 the Ministry of Transport and Road Infrastructure took over, ***via subordinate institutions***, the discharge

of specific functions in civil aviation, including the duties of the State Administration of Civil Aviation (SACA), in connection with the reorganization of central public professional bodies.

At the same time, according to the Government Decision no. 1057 of 19.10.1998, which has not been repealed or amended, the SACA has remained designated as a professional body of central public administration in civil aviation, subordinated to the Government, with supervisory, certification and control responsibilities.

At the same time, by modifying the Law of Civil Aviation, the SACA lost the powers to exercise certification, supervision and control activities in civil aviation, which are assigned to a newly established public body – the Civil Aviation Authority, which until 01.03.2012 did not have the regulations on organization and pursuit of activities. Therefore, during the audited period the SACA has been *delegated the duties of the Civil Aviation Authority, set out according to law*.

When carrying out the audit mission in the SACA we have found irregularities in the management of state property, in purchase of goods, works and services, in setting the pricing rules, in remuneration for staff, etc.

As regards the public asset management, the SACA has not registered in accounting records the land held in use with the surface of 1.3 hectares, which jeopardizes the integrity of property in their custody.

The SACA contracted and executed with irregularities works to build a helicopter runway (in village Giurgiulesti) amounting to 689,100 MDL, for which the final acceptance has not been concluded until now. The lack of monitoring of the works execution and the failure to perform some contractual terms by decision makers have led to some risks: additional costs as a penalty (894,400 MDL); repayment of investment value to the contractor (if the final acceptance of the object did not take place – 407 200 MDL), thus using inefficiently funds amounting to 689,100 MDL. To note that the SACA did not submit to the audit team the justification of the Moldova's need for building this runway.

In respect of regulation of tariffs for services provided, the SACA had not set the manner of fees formation, which was set arbitrarily, under the Order of the Director General from 2007, generating profits for the period audited of 17.7 million.

Regarding the regularity of spending, the SACA has allocated 2.1 mln illegally in order to increase the social capital of certain entities founded by the MTID.

penalități (894,4 mii lei); restituirea valorii investițiilor antreprenorului (în cazul în care nu a fost efectuată recepția finală a obiectului – 407,2 mii lei), fiind utilizate neeficient mijloace financiare în sumă de 689,1 mii lei. De remarcat că ASAC nu a prezentat auditului argumentarea necesității pentru Republica Moldova a edificării acestei piste.

La capitolul **reglementarea tarifelor pentru serviciile prestate**, ASAC nu a dispus de modalitatea de formare a tarifelor, care au fost stabilite arbitrar, în baza Ordinului directorului general din anul 2007, generând profituri pentru perioada auditată în sumă de 17,7 mil. lei.

La capitolul **regularitatea efectuării cheltuielilor**, ASAC a alocat nelegitim 2,1 mil. lei, în scopul majorării capitalului social al unor entități al căror fondator este MTID.

De asemenea, ASAC, pierzându-și calitatea de fondator al unor entități, nu a întreprins măsuri în vederea reflectării conforme în evidență a valorii investițiilor pe termen lung de 113,9 mil. lei.

La capitolul **regularitatea remunerării muncii**, în lipsa evaluării performanțelor angajaților, ASAC a achitat 580,0 mii lei pentru înaltă eficiență, complexitate și intensitate a muncii în condiții subiective.

Misiunea de audit la **Întreprinderea de Stat Compania Aeriană „Air Moldova”** a constatat unele nereguli privind gestionarea patrimoniului public. Fondatorul întreprinderii – Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, și Consiliul de administrație nu și-au exercitat pe deplin atribuțiile de monitorizare și control al activității întreprinderii, fapt ce a condiționat o situație economică precară, exprimată prin depășirea cu 1,7% a nivelului de creștere a cheltuielilor, în raport cu cel al veniturilor; micșorarea nivelului rentabilității vânzărilor de la 13,8 % – la începutul a.2010, pînă la 6,5% – la finele anului 2011. Creșterea semnificativă cu suma de 79,8 mil. lei a cheltuielilor operaționale este cauzată de remunerarea suplimentară a angajaților, prin stabilirea nemotivată a diferitor sporuri, prime și altor plăți etc. De asemenea, fondatorul nu a stabilit indicii economici ai întreprinderii, ceea ce a condiționat planificarea arbitrară a volumelor de venituri, astfel creîndu-se condiții pentru nerealizarea uneia dintre sarcinile principale, prevăzute de legislație, privind asigurarea dezvoltării durabile a întreprinderii.

- În lipsa surselor de acoperire, ministerul și Consiliul de administrație al întreprinderii, în anul 2010, au luat decizia de majorare a capitalului social cu 420,5 mil. lei, prin depunerea unei aeronave, ceea ce a cauzat: majorarea

valorii capitalului nevărsat pînă la 568,9 mil. lei, înregistrarea capitalului propriu în valoare mai mică decît valoarea capitalului social cu 406,8 mil. lei, precum și beneficierea de facilități fiscale aferente scutirii de TVA, în sumă de circa 86,0 mil. lei, la importul aeronavei de către companie.

- Transmiterea de către fondator a proprietății publice în gestiunea administratorului întreprinderii, la data încheierii contractului, fără întocmirea actelor de primire – predare a activelor și pasivelor, potrivit bilanțului contabil, generează situații de neasigurare a integrității patrimoniului public.
- Efectuarea inventarierii mijloacelor fixe cu unele abateri de la prevederile regulamentare, în consecință, a generat divergențe între datele din evidența contabilă și cele din listele de inventariere în sumă de 3,8 mil. lei, aferente unui motor avia și unei aeronave, care efectiv lipsesc la întreprindere.
- Nivelul înalt de îndatorare a întreprinderii creează condiții de înstrăinare forțată a patrimoniului statului. În acest context, se remarcă că contractarea de la instituțiile financiare a creditelor în sumă semnificativă de 369,8 mil. lei, preponderent pentru procurarea unei aeronave, a condiționat: gajarea mijloacelor fixe, gestionate de întreprindere, în proporție de circa 94%; suportarea cheltuielilor aferente plăților pentru dobînzile bancare în sumă de 65,7 mil. lei.
- Î.S. C.A. „Air Moldova” a preluat, în baza unui contract de cesiune, datoria Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” față de ASAC, în sumă de 16,0 mil. lei, nerecunoscută și nereflectată în evidența contabilă de către Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”.

La capitolul **reglementarea prețurilor și tarifelor**, auditul a constatat lipsa acestora la întreprindere pentru perioada auditată. Totodată, se remarcă că structura tarifelor, formate în mod arbitrar de către întreprindere, este foarte complexă și lipsită de transparență, ceea ce a dus la includerea în acestea a cheltuielilor salariale, neținîndu-se cont de cele real suportate anterior, fapt care a determinat majorarea tarifelor cu 8,2 mil. lei, calculate pe perioada noiembrie 2011 – martie 2012 pentru aeronavele de tip Airbus 320.

La capitolul **remunerarea muncii**, s-a constatat că compania, pentru perioada auditată, nu dispunea de reglementări și metodologii de stabilire a indicatorilor măsurabili, precum și de evaluare a

Also, losing its title as founder of certain entities, the SACA did not take measures to disclose accurately in accounts the long-term investments of 113.9 million.

In terms of regularity of payroll, the SACA has paid 580.0 thousand for high efficiency, complexity and intensity of labour under subjective conditions without conducting employees' performance evaluation.

Audit mission at the **SE Air Company „Air Moldova“** found a number of irregularities in public assets management. The founder of the company – the Ministry of Transport and Road Infrastructure, and the Administrative Board did not exercise fully their functions of control and monitoring of the enterprise activity, which conditioned a precarious economic situation, expressed by an excess of 1.7% expenditure growth in relation to the income, and reduction in profitability of sales from 13.8% – beginning of 2010, down to 6.5% – at the end of 2011. Significant increase of 79.8 million in operational expenses was caused by additional remuneration of employees, by setting unreasonably different benefits, premiums and other payments, etc. Also, the founder has not established economic indicators for the company, which has conditioned arbitrary income planning; this way conditions are created to fail the fulfilment of one of the main tasks provided by law – the sustainable development of the company.

- In the absence of financial coverage sources, the Ministry and the Administrative Board of the company decided in 2010 to increase the social capital by 420.5 million, by investing an aircraft in it, which caused: increase in the value of unpaid capital up to 568.9 million, registration of own capital worth less than the value of social capital by 406.8 million, and benefit from tax incentives related to VAT exemption worth about 86.0 mln upon the import of aircraft by the company.
- The founder handed over the public property under the management of company administrator, without drawing up the acts of receipt-delivery of assets and liabilities according to balance sheet, upon conclusion of the contract, which generate threats for the integrity of public assets.
- Inventory of fixed assets with some deviations from the regulations causes divergence between accounting data and the inventory lists in the amount of 3.8 mln, related to an air plane and an aircraft engine, which actually are missing from the enterprise.

- The high indebtedness of the company creates preconditions for forced alienation of state assets. In this context, it is noted that the contracting of significant loans from financial institutions amounting to 369.8 mln, mainly for the purchase of an aircraft, conditioned: pledging of fixed assets managed by the enterprise in the proportion of about 94%; spending related to bank interest payments amounting to 65.7 million.
- The SE Air Company “Air Company” took over under an assignment contract the debt of the SE “Chisinau International Airport” to the SACA worth MDL 16.0 mln, unaccepted by and not disclosed in the accounts of the SE “Chisinau International Airport”.

As regards **the regulations of prices and tariffs**, the audit team found they are absent at the enterprise for the period audited. At the same time, we noticed that the tariff structure, formed arbitrarily by the company, is very complex and lacks transparency, leading to its inclusion of wage costs, without taking into account the costs actually incurred before, which prompts the increase of tariffs by 8.2 million, calculated for the period November 2011-March 2012 for 320 Airbus aircraft.

In terms of wages it was found that the company did not have for the period audited regulations and methodology for setting measurable indicators and for assessing the activity of employees, which conditioned the payment of wages increments for labour efficiency amounting to 26,8 mln, though under the significant decline of economic indicators; 4.1 million were paid as awards to employees with deviations from statutory provisions.

In the “Chisinau International Airport”, that has as type of activity – serving passengers, baggage, aircraft on the ground, security on the Chisinau Airport territory, it was found that the management of state assets was performed with irregularities.

activității angajaților, ceea ce a condiționat achitarea unor sporuri la salarii pentru eficiența muncii în sumă de 26,8 mil. lei, în condițiile diminuării esențiale a indicatorilor activității economice. Cu abateri de la prevederile statutare, au fost achitate angajaților premii în sumă de 4,1 mil. lei.

La Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, cu genul de activitate – deservirea călătorilor, bagajelor, navelor aeriene la sol, asigurarea securității aeronautice pe teritoriul Aeroportului Chișinău, s-a constatat că administrarea patrimoniului statului s-a efectuat cu neregularități.

Întreprinderea n-a ținut o evidență integrală și conformă a bunurilor aflate în gestiune, inclusiv a terenurilor aferente, acestea nefiind racordate cu cele din Listele bunurilor imobile proprietate publică a statului, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 351. Totodată, întreprinderea n-a înregistrat regulamentar la organele cadastrale dreptul său asupra unor bunuri.

În acest aspect, se remarcă că, potrivit Statutului, suprafața terenului atribuit întreprinderii constituie 480 ha, pe când în evidența contabilă sînt înregistrate fără valoare la contul extrabilanțier – 363,4 ha, iar la organele cadastrale – 309 ha.

De asemenea, cele mai semnificative (după valoare și suprafață) bunuri imobile neînregistrate la organele cadastrale sînt: baza tehnică aeriană – cu suprafața de 1,2 mii m², în valoare de 1,5 mil. lei; depozitul comercial – cu suprafața de 1,1 mii m², în valoare de 2,3 mil. lei; clădirea postului de control – cu suprafața de 1,1 mii m², în valoare de 5,4 mil. lei etc.

La capitolul achiziționarea bunurilor și executarea contractelor, au fost constatate nereguli și fenomene ce demonstrează că conducerea întreprinderii, în condiții de management ineficient, a admis efectuarea unor operațiuni economico-financiare cu risc și dezavantaj pentru entitate și care afectează interesele financiare ale acesteia.

Astfel,

- în lipsa transparenței și criteriilor de economicitate, a fost achiziționat portalul pentru scanare cu valoarea de 2,2 mil. lei, care nu este exploatat;
- contractarea și procurarea complexului patrimonial – sistemul integrat de securitate în valoare de peste 130,0 mil. lei, s-a efectuat neregularitar;
- în anexele la contract nu este stabilită expres detalierea componentelor complexului patrimonial, cu reflectarea denumirii, mărcii, producătorului și a prețului fiecărui utilaj în parte;
- transmiterea complexului patrimonial nu a fost fixată în actul de primire-predare, cu confirmarea integrității, funcționării corespunzătoare;
- acest complex a fost dat în exploatare doar de către Î.S. „AIC”, la 01.04.2011, fiind înregistrat în evidența contabilă ca un singur mijloc fix în valoare de 90,8 mil. lei.

Riscurile majore privind neintegritatea sistemului, precum și nefuncționalitatea conformă a lui au fost confirmate și de specialiștii externi din domeniu.

Înregistrarea creanțelor cu risc sporit de nerecuperare, în sumă de 14,4 mil. lei, denotă faptul că managementul întreprinderii nu asigură în măsură deplină acțiunile privind perceperea acestora.

Totodată, se remarcă că ASAC a cesionat Î.S. C.A. „Air Moldova” creanța Î.S. „AIC” în sumă de 16,0 mil. lei, nerecunoscută și nereflectată în evidența contabilă de către ultima.

Situația economico-financiară a întreprinderii în anul 2011, comparativ cu anul 2010, s-a caracterizat printr-un declin economic, exprimat prin depășirea nivelului creșterii cheltuielilor, comparativ cu nivelul creșterii veniturilor, cu 30,9 puncte procentuale.

La capitolul **reglementarea politicii tarifare**, se remarcă că taxele pentru serviciile aeroportuare se percep de la companiile aeriene potrivit Ordinului ASAC din anul 2007, însă metodologia privind modul de calculare a tarifelor pentru serviciile aeroportuare lipsește. Î.S. „AIC”, pentru perioada auditată, a continuat încasarea taxei de modernizare, destinată achitării creditelor contractate pentru modernizarea Aeroportului Chișinău, care inițial a fost aprobată prin Ordinul ASAC din decembrie 1999, în mărime de 10 dolari SUA/pasager la plecare. Această taxă a avut ca scop rambursarea primului credit contractat de la BERD pentru modernizarea aeroportului, fiind achitat anticipat integral – în ianuarie 2007. Urmare contractării unui nou credit

The company has not held a full and consistent accounting records of assets under management, including adjacent land; they are not consistent with the lists of real estate in public property, approved by the Government Decision no. 351. Moreover, the company has not regularly registered with cadastral bodies its right to certain assets.

In this regard it is noted that, according to the Statute, the land surface ascribed to the company is 480 ha, while in the accounts 363.4 ha are recorded without value under the off-balance sheet account, and 309 ha – with the cadastral bodies.

Also, the most significant (by value and surface) immovable property registered with cadastral bodies covers: the technical air basis – 1200 m², worth 1.5 million; commercial storehouse – 1100 m², worth 2.3 million, the building of control station – 1100 m², worth 5.4 million, etc.

In the procurement of goods and performance of contracts we found deficiencies and phenomena that show that the leadership of the enterprise that has an inefficient management made certain risky economic and financial operations detrimental to the entity and affecting its financial interests.

Thus,

- with no transparency and economy criteria set, they purchased the scanning portal worth MDL 2.2 mln that is not used;
- contracting and procurement of the property complex – integrated security system worth over 130.0 million – were made irregularly;
- the annexes to the contract do not contain specific details about the property complex components, which would show the name, brand, manufacturer and price of each machine;
- the transmission of property complex has not been mentioned in the act of reception-delivery, to confirm its integrity, and proper functioning;
- that complex was put into operation only by the SE “CIA” at 4.1.2011, being recorded in the accounts as a single fixed asset worth 90.8 million.

The major risks related to non-integration of the system and bad functionality have been confirmed by external experts in the field.

The receivables with high risk of non-recovery, amounting to 14.4 million, show that the company management does not take all possible actions for their collection.

In addition, it is seen that the SACA assigned to the SE Air Company „Air Moldova” the receivable of the SE “Chisinau International Airport” worth MDL

16.0 mln, unaccepted by and not disclosed in the accounts of the latter.

The economic and financial situation of the company in 2011, compared with 2010, was characterized by economic decline due to the excess of expenditure growth over the revenue growth by 30.9%.

In respect of **regulating the tariff policy**, it stands out that the charges for airport services are levied from airline companies according to the SACA Order from 2007, but the methodology of calculation of tariffs for airport services is missing. The SE “CIA”, for the audited period, continued the collection of the modernization fee meant for the payment for loans taken to upgrade the Chisinau Airport, which was originally approved by the SACA Order of December 1999, worth U.S. \$ 10 per passenger upon departure. This fee was aimed at the reimbursement of the first loan contracted from the EBRD for airport modernization, which was fully paid in advance in January 2007. After contracting a new loan in December 2008, this fee of 9 euros per passenger upon departure was charged under an order of the SACA, the authority which, under the law*, has been reorganized and has lost the powers of central professional authority for civil aviation in July 2008. In these conditions, the company has collected so far 11.5 million euro as modernization fee, or about MDL 186.0 million.

As a result of verification of lease contracts it was found that the company does not have sufficient control in this area, which led to failures to receive all revenues from these services i.e. MDL 4.8 million and prompts certain litigations.

It is necessary to mention that the SE “CIA” has incurred losses amounting to MDL 10.1 million from providing services in the Room for official delegations and free services through the VIP room, where they did not obtain income.

The situations created in the purchase of works for reconstruction of airport infrastructure have led to failure to execute them in time and to repay the loan from the European Bank for Reconstruction and Development and the European Investment Bank, taken for these purposes. Thus, the most important works for the modernization of airport infrastructure worth 37.0 million euro, have not been initiated and, respectively, not performed, includ-

* Law no. 162-XVI of 09.07.2008 „On the amendment and completion of Article 24 of the Law no. 64-XII of 31 May 1990 on the Government”.

În decembrie 2008, această taxă, în mărime de 9 euro/pasager la plecare, a fost percepută în baza unui ordin al ASAC, autoritate care, conform prevederilor legale*, a fost reorganizată și și-a pierdut atribuțiile de autoritate centrală de specialitate în domeniul aviației civile din luna iulie 2008. În aceste condiții, întreprinderea pînă în prezent a încasat taxa de modernizare în sumă de 11,5 mil. euro, sau de circa 186,0 mil. lei.

În rezultatul verificărilor contractelor privind darea în locațiune, s-a constatat că întreprinderea nu dispune de un control suficient la acest capitol, ceea ce a generat neîncasarea integrală a veniturilor de la prestarea acestor servicii în sumă de 4,8 mil. lei și condiționează inițierea unor litigii.

Este necesar de remarcat faptul că Î.S. "AIC", în urma acordării serviciilor în Sala Delegațiilor Oficiale și a serviciilor gratuite prin sala VIP, de la care n-a obținut venituri, a suportat pierderi în sumă de 10,1 mil. lei.

Situațiile create la achiziționarea lucrărilor de reconstrucție a infrastructurii Aeroportului au dus la neexecutarea în termen a acestora și la nedisbursarea creditului contractat de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Banca Europeană pentru Investiții, destinat acestor scopuri. Astfel, n-au fost inițiate și, respectiv, n-au fost executate cele mai importante lucrări de modernizare a infrastructurii Aeroportului în sumă de 37,0 mil. euro, inclusiv reabilitarea pistei de decolare/aterizare și rulare.

De menționat și faptul că pentru sumele nedisbursate întreprinderea a achitat comision în mărime de 335,1 mii euro, din contul dobînzii acumulate de la depozitarea taxei de modernizare.

Întreprinderea, în perioada auditată, a efectuat investiții și reparații în sume semnificative – de 41,9 mil. lei, în lipsa reglementărilor interne, ceea ce a determinat o atitudine iresponsabilă în acest aspect. Astfel, s-a admis contractarea lucrărilor în lipsa precizării planului, majorarea semnificativă a costului contractului comparativ cu oferta inițial stabilită, precum și executarea lucrărilor în sume ce depășesc valoarea contractuală.

La capitolul **remunerarea muncii**, s-a constatat că administratorul întreprinderii a fost remunerat, i s-au achitat prime, sporuri și suplimente, în perioada auditată, în lipsa contractului încheiat cu fondatorul, salariul anual constituind suma de 827,0 mii lei, sau, în medie, circa 43,0 mii lei lunar.

* Legea nr. 162-XVI din 09.07.2008 „Privind modificarea și completarea articolului 24 din Legea nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern”.

Totodată, la remunerarea angajaților întreprinderii au fost admise unele nereguli, care au condiționat suportarea de către întreprindere a unor cheltuieli nejustificate în sumă de circa 900,0 mii lei. De asemenea, în lipsa indicatorilor măsurabili la evaluarea performanțelor angajaților, acestora le-au fost achitate prime și sporuri în sumă de 23,4 mil. lei.

Î.S. „**MoldATSA**” a fost creată în scopul asigurării traficului în spațiul aerian al Republicii Moldova. În cadrul auditului la întreprindere, s-a constatat că aceasta nu dispune de prevederi în politica de contabilitate privind înregistrarea integrală și exactă în evidență a bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor aflate în gestiune și a drepturilor asupra acestora, ceea ce generează riscul neasigurării integrității acestora.

Pe perioada auditată, întreprinderea nu a efectuat o inventariere strictă și nu a racordat datele privind bunurile aflate în administrare cu datele înregistrate la organele cadastrale și cu cele din Statutul întreprinderii, ceea ce denotă o atitudine iresponsabilă a managementului la acest capitol.

În aspectul dat, se remarcă că, potrivit Statutului, suprafața terenului atribuit întreprinderii constituie 17 ha, pe cînd în evidența contabilă sînt înregistrate fără valoare la contul extrabilanțier – 16,2 ha, iar la organele cadastrale – 22 ha. De asemenea, datele înregistrate la organele cadastrale privind imobilele administrate de aceasta sînt mai mari cu 2201 m² decît cele înregistrate la întreprindere.

Un factor important ce influențează calitatea serviciilor prestate este necesitatea renovării mijloacelor fixe, inclusiv a echipamentelor ce participă la dirijarea traficului aerian. La acest capitol, s-a constatat un nivel înalt al uzurii mijloacelor fixe, inclusiv a echipamentelor antrenate la dirijarea traficului aerian, precum și nerealizarea pe deplin de către managementul întreprinderii a măsurilor de renovare a acestora pentru anii 2010-2011, stabilite în planurile de dezvoltare, ceea ce determină nerealizarea politicilor de dezvoltare durabilă a întreprinderii.

Î.S. „MoldATSA”, în perioada ianuarie 2010 – martie 2011, nu a dispus de reglementări privind organizarea și desfășurarea adecvată a procedurilor de achiziție a bunurilor și serviciilor, ceea ce a condiționat efectuarea lor neregulamentară și ineficientă.

Astfel,

- sistemul de prelucrare a mesajelor în valoare de 8,9 mil. lei a fost achiziționat în anul 2009, cu scopul punerii în funcțiune la nivel internațional, acesta nefiind atins pînă în prezent;

ing the rehabilitation of the running /landing and driving way.

It should be noted that for the amounts not disbursed the company paid a commission of 335.1 thousand euro at the expense of the interest accumulated from depositing the modernization fee.

In the audited period the company made repairs and investments in significant amounts – MDL 41.9 million, in the absence of internal regulations, which shows an irresponsible attitude in this regard. Thus it was accepted to contract works without specifying a plan, to increase significantly the contract cost compared with the initial offer, and to perform works that exceed the contract value.

Speaking about **remuneration** it was found that the company administrator was paid premiums, bonuses and supplements in the audited period in the absence of a contract signed with the founder, whose annual salary amounted to 827.0 thousand, or, on average, about 43.0 thousand per month.

At the same time, the remuneration of employees by the company included some irregularities, which have conditioned the enterprise to incur irregular expenditure amounting to about 900.0 thousand. Also, in the absence of measurable indicators to assess employees' performance, they have been paid premiums and bonuses amounting to 23.4 million.

The SE „MoldATSA“ was created to secure the traffic in the airspace of the Republic of Moldova. The audit of the company found that it does not have provisions in the accounting policy for recording fully and accurately the real estate, including land under management and the rights to it, which risks their integrity.

In the audited period the company has not made an accurate inventory and had not connected the data about the assets under management to the data registered with the cadastral organs and to the Statute of the company, which shows an irresponsible attitude in this area on behalf of the management.

In this regard it is noted that, according to the Statute, the land surface ascribed to the company is 17 ha, while in the accounts 16.2 hectares are recorded without value under the off-balance sheet account, and 22 hectares – with the cadastral bodies. Also, the entries of buildings managed by the company with cadastral bodies are higher by 2201 m² than those recorded in the company.

An important factor influencing the quality of services is the need for renovation of fixed assets,

including the equipment used in controlling the air traffic. In this respect, there was discovered a high level of depreciation of fixed assets, including of the equipment involved in controlling air traffic, and also company management's failure to take exhaustive renovation measures in 2010–2011, which were set in the development plans, resulting in non-implementation of policies for sustainable development of the company.

During January 2010–March 2011 the S.E. “MoldATSA” had no relevant regulations for the proper organization of procurement of goods and services, leading to risk of irregular and inefficient procurements.

Thus,

- the message processing system worth 8.9 million was purchased in 2009 with the purpose to operate internationally, which is not reached so far;
- the organization of procurement process and conclusion of the contract for the procurement of the Automated System for Air Traffic Control, worth over 40.0 million, was irregular and inefficient, which leads to incomplete technical implementation and inefficient use of company assets worth about 12.2 million.

Consulting services were purchased for this system totalling over 200.0 thousand USD; these purchases were made at the discretion of former administrator in the absence of transparent and efficient procedures.

In terms of economic and financial situation we notice that in the audited period the company suffered a downturn, the growth of expenditures exceeding the revenue growth by 9.8%, which may cause the risk of inability to develop a sustainable business. In these conditions, the profitability decreased from 22% – in 2010, to 15% – in 2011.

It should be mentioned that for the audited period the founder did not set economic and financial indicators.

Regarding the regularity of tariffs for air navigation services, there was identified a lack of uniformity and consistency in the regulation of competence, and non-transparency of the calculations underlying the tariffs.

Pertinent authorities made suggestions to the Government for removal of double interpretation of legal provisions on the pricing of air navigation services. Here the pricing included in 2010 groundless costs related to wear worth MDL 2.7 mln of the

- achiziția și contractarea procurării Sistemului Automatizat de Dirijare a Traficului Aerian, în valoare de peste 40,0 mil. lei, s-au efectuat neregulamentar și neeficient, ceea ce determină neimplementarea tehnică deplină, utilizarea neeficientă a mijloacelor întreprinderii în sumă de circa 12,2 mil. lei.

Pentru acest sistem au fost achiziționate și servicii de consultanță în sumă de peste 200,0 mii dolari SUA, achizițiile fiind efectuate la latitudinea fostului administrator, în lipsa procedurilor de transparență și eficiență.

La capitolul situația economico-financiară, se remarcă că în perioada auditată întreprinderea a suportat un declin economic, nivelul creșterii cheltuielilor depășind nivelul creșterii veniturilor cu 9,8 puncte procentuale, ceea ce reprezintă un risc de incapacitate în dezvoltarea durabilă a întreprinderii. În aceste condiții, nivelul rentabilității s-a redus de la 22% – în anul 2010, pînă la 15% – în anul 2011.

Se menționează că pentru perioada auditată n-au fost stabiliți de către fondator indicatorii economico-financiar.

La capitolul regularitatea tarifelor pentru serviciile de navigație aeriană, se relevă lipsa de uniformitate și coerență în reglementarea competențelor, precum și netransparența calculelor ce au stat la baza stabilirii tarifelor.

Autoritățile abilitate nu au înaintat Guvernului propuneri în vederea eliminării tratamentului dublu al normelor legale privind stabilirea tarifelor pentru serviciile de navigație aeriană. În acest aspect, se relevă că, pentru anul 2010, în calculul tarifelor au fost incluse nejustificat cheltuielile aferente uzurii sistemului de dirijare a traficului aerian în sumă de circa 2,7 mil. lei, care nu a fost utilizat în procesul tehnologic.

Cheltuielile Î.S. "MoldATSA" pe perioada auditată au înregistrat o creștere cu 9,1%, sau cu 9,5 mil. lei, din care cu 6,8 mil. lei au crescut cheltuielile pentru remunerarea muncii, în timp ce veniturile au înregistrat o descreștere, situația dată relevînd managementul ineficient la întreprindere.

- S-a identificat că ponderea semnificativă în totalul cheltuielilor destinate remunerării muncii o dețin plățile aferente adaosurilor și primelor calculate și achitate, a căror cotă, în anul 2010, a fost de 64,8%, sau de 31,2 mil. lei, din totalul cheltuielilor efectuate la salarizarea angajaților (48,1 mil. lei), iar în anul 2011 – respectiv, 67,3% sau 35,3 mil. lei.

- De menționat că reglementarea stimulării angajaților întreprinderii se regăsește în 3 regulamente interne, potrivit cărora criteriile de premiere sînt identice și țin de activitatea de bază a întreprinderii – asigurarea securității zborurilor, ceea ce determină posibilele acordări duble de plăți stimulatorii.

În aceste circumstanțe, Î.S. "MoldATSA" a utilizat mijloace semnificative în sumă de 34,1 mil. lei pentru acordarea primelor, ponderea considerabilă deținînd-o primele acordate angajaților pentru sărbători, care în anii 2010-2011 au însumat 16,4 mil. lei.

Condițiile de premiere nu reflectă indicatorii măsurabili de performanță care ar determina volumul, calitatea serviciilor prestate și lucrărilor îndeplinite de către angajați.

S.A. „Aeroport Catering” a fost fondată în anul 2002, în scopul prestării serviciilor de alimentație publică, inclusiv la bordul aeronavelor care decolează din Aeroportul Internațional Chișinău. În cadrul verificării situației privind patrimoniul, s-a constatat că valoarea acestuia în anul 2011 a scăzut, comparativ cu anul 2010, cu 626,9 mii lei.

La capitolul analiza evoluției indicatorilor economico-financiar în anii 2010-2011, se relevă că profitul Societății în anul 2011 s-a diminuat, față de anul precedent, cu 2,1 mil. lei, iar nivelul creșterii cheltuielilor a depășit nivelul creșterii veniturilor obținute cu 4,9 puncte procentuale.

În anii 2010-2011, S.A. „Aeroport Catering” a efectuat cheltuieli nelegate de activitatea de bază în sumă de 6,2 mil. lei, care prioritar au fost direcționate la sponsorizări.

Nedeterminarea procedurii de contabilizare a cheltuielilor de producție pentru perioada auditată a condiționat netransparența calculelor pentru stabilirea costurilor și a mărimii adaosului comercial aplicat.

La capitolul **cheltuielile pentru remunerarea muncii angajaților**, s-a constatat că pentru prime, adaosuri, suplimente în sumă de 7,9 mil. lei nu s-au stabilit indicatorii care urmează a fi obținuți și termenele de îndeplinire a sarcinilor pentru fiecare salariat.

Remunerarea membrilor Consiliului Societății se efectuează fără o evaluare a gradului de participare și a aportului la ședințe prin prisma rezultativității activității Societății, aceștia fiind remunerați în perioada auditată cu suma de 537,0 mii lei.

S.A. „Aeroport Handling” a fost constituită în luna martie 2003, în scopul prestării serviciilor de deservire a pasagerilor și bagajelor; de control,

*Echipa de audit a Direcției generale II (Auditul finanțelor sectorului social și economiei naționale)
The audit team of the General Division II (Audit of funds of the social sector and national economy)*

air traffic control system that was not used in the technological process.

The costs of the SE "MoldATSA" in the audited period rose by 9.1%, or 9.5 million, of which 6.8 million was increased costs for wages, while revenues decreased; this shows poor management at the enterprise.

- We identified that a significant share in the total payroll expenditures belongs to additions and premiums calculated and paid, the ratio of which in 2010 was 64.8%, or 31.2 million of the total salaries of employees (48.1 million), and in 2011 – respectively, 67.3% or 35.3 million.
- To note that the regulation on stimulation of enterprise employees is found in three internal regulations, under which the bonus award criteria are identical and related to the core business of the company – flight security, that may result in possible double award of incentive payments.

Under these circumstances, the SE "MoldATSA" used significant resources of 34.1 million for premiums, a considerable share of which belongs to holiday bonuses for employees, which in 2010-2011 amounted to 16.4 million.

The conditions for premium award do not contain measurable performance indicators that would determine the amount and quality of services and work performed by employees.

The JSC "Airport Catering" was founded in 2002, for the provision of catering services, including on board of aircraft departing from the Chisinau International Airport. While checking the situation of the property it was found that its value decreased in 2011, compared with 2010, by MDL 626,900.

Analyzing the evolution of economic and financial indicators in 2010-2011, we revealed that the company's profit in 2011 decreased compared to previous year by 2.1 million and the expenditure growth exceeded income growth by 4.9%.

In 2010-2011 the JSC "Airport Catering" made expenses not related to core business in the amount of 6.2 million, which primarily have been directed to sponsorship.

By not determining the procedure for accounting the production costs for the audited period, the transparency in calculating the costs and the size of profit margin added was compromised.

As for the expenditures for **employees' remuneration**, it was found that for premiums, bonuses, and supplements in the amount of 7.9 million no indicators have been set to be reached and the timeline for performing the tasks for each employee was not defined.

Remuneration of members of the Company Council is made without an assessment of participation and contribution to meetings in terms of business productivity; they were paid during the audited period with the amount of 537.0 thousand.

The JSC "Airport Handling" was established in March 2003, with the purpose of providing services for passengers' luggage handling, control, loading and communication, ground transportation, etc. In terms of property situation, the audit team found the following.

Advanced wear of the fixed assets of the Company, which in the audited period, on average, was about 55%, shows the need for their moderniza-

încărcătură și comunicații, transport la sol etc. În cadrul auditului, la capitolul situația patrimonială, s-au constatat următoarele.

Uzura avansată a mijloacelor fixe ale Societății, care în perioada auditată a constituit, în medie, circa 55%, denotă necesitatea modernizării acestora. Totodată, Societatea nu dispune de politici la acest capitol.

- La formarea capitalului de rezervă, organele de conducere nu au ținut cont de prevederile statutare, ca urmare fiind depășit plafonul de formare a acestuia (cu 685,2 mii lei), neîntreprinzând măsuri în vederea direcționării regulamentare a acestuia la majorarea capitalului social.
- La procurările de bunuri în anii 2010-2011, care au constituit valoarea totală de 6,5 mil. lei, Societatea n-a dispus de reglementări pentru 3,3 mil. lei, astfel neasigurându-se conformitatea desfășurării procedurilor de achiziții.
- Indicatorii economico-financiar pe perioada auditată, de asemenea, au înregistrat un declin economic. Astfel, nivelul creșterii costuri-

lor din vânzări depășește nivelul creșterii veniturilor din vânzări, profitul net al întreprinderii înregistrând o descreștere cu 9,2%.

- La capitolul remunerarea muncii, nu s-au stabilit indicatorii măsurabili la calcularea unor sporuri la salariu pentru angajați, în aceste condiții achitându-se 7,0 mil. lei, iar pentru zilele de sărbători s-a achitat neregularitar suma de 163,0 mii lei.

Majorarea cheltuielilor de locațiune cu suma de circa 700,0 mii lei, condiționată de tendința de creștere a coeficienților de piață, va influența direct majorarea costului tarifului, ținându-se cont de semnificația acestora în costul serviciilor.

Rapoartele de audit au fost examinate și aprobate în ședința Plenului Curții de Conturi la data de 27.04.2012 și 03.05.2012, entităților fiindu-le înaintate recomandări în vederea înlăturării neregulilor constatate la gestionarea patrimoniului public. De menționat că o parte din recomandări se află deja la etapa de implementare atât la nivelul organelor centrale de specialitate, cât și la nivelul entităților din domeniul aviației civile.

tion. However, the Company has no policy in this area.

- During the formation of reserve capital the governing bodies have not taken into account the statutory provisions, therefore the capital formation ceiling was exceeded (by 685.200 MDL); no measures were taken for directing it regularly to the increase of social capital.
- For the procurement of goods in 2010-2011, which represented a total of 6.5 million, for 3.3 million the company has not had regulations, thus not ensuring the compliance of procurement proceedings.
- Economic and financial indicators for the period audited also showed a downturn. Thus, the growth of sales costs exceeded the growth of sales revenues, and the company had a net profit decreased by 9.2%.

- In terms of wages no measurable indicators were set for the calculation of certain salary increases for employees but 7.0 million was paid, and an irregular amount of 163.0 thousand was paid for holidays.

Increase of the lease expenses by approximately 700.0 thousand, caused by the growing trend of market coefficients, will directly influence the increase of tariff cost, given the significance of this money for the cost of services.

Audit reports were considered and approved at the Plenum meeting of the Court of Accounts on 27.04.2012 and 03.05.2012, and the entities were submitted recommendations to eliminate deficiencies in state asset management. To note that some of the recommendations are already in the implementation phase both in the central professional organs, as well as in the civil aviation entities.

Raportul auditului performanței în domeniul mediului – aprovizionarea cu apă și canalizarea localităților

Olesea DJURENCO,
Șef de Direcție
în Direcția generală II
(Auditul finanțelor sectorului
social și economiei naționale)
a Curții de Conturi a RM

Mediul înconjurător devine o preocupare tot mai activă atât a societății, cât și a statului, cu atât mai mult că unul din cele trei obiective privind dezvoltarea durabilă îl reprezintă aspectul ecologic.

Una dintre problemele globale cu care se confruntă omenirea este lipsa apei și degradarea calității ei.

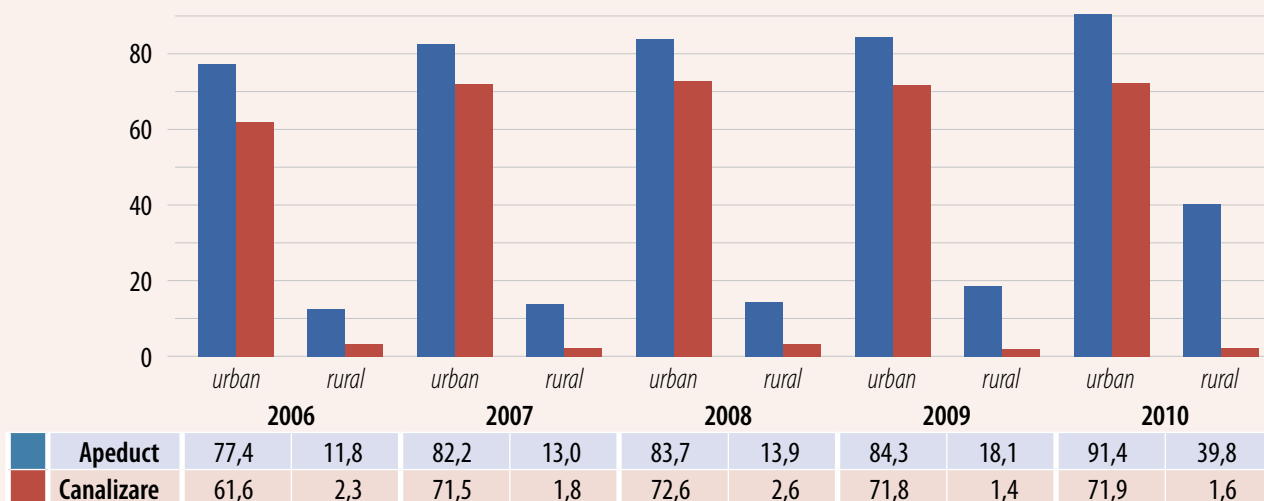
Asigurarea populației cu apă potabilă de bună calitate constituie unul din factorii primordialii ai securității naționale a țării. Un alt factor primordial al activității vitale este funcționarea stabilă a sistemelor de evacuare a apelor uzate, cu diminuarea impactului lor asupra mediului înconjurător.

Starea actuală a sectorului este caracterizată prin: accesul limitat al populației la rețelele de alimentare cu apă și de canalizare; decalajul semnificativ dintre localitățile urbane și rurale privind accesul la sistemele de apă și de canalizare; diminuarea ponderii stațiilor de canalizare în raport cu sistemele de alimentare cu apă.

În cadrul auditului s-a constatat că obiectivele principale de asigurare etapizată cu apă potabilă a populației nu se realizează pe deplin și în termenele stabilite.

Cea mai dificilă situație se atestă în zonele rurale, adică la aproximativ 60% din populația țării. Astfel, în localitățile rurale nu sînt asigurate surse îmbunătățite de apă, cu centralizarea alimentării, fapt ce condiționează riscul îmbolnăvirilor populației din zonele rurale, din motivul lipsei unor condiții fiziologice adecvate. Totodată, lipsa canalizării apelor uzate duce la poluarea mediului, prin contaminarea apelor de suprafață și a celor subterane. Deversarea apelor neparate din sistemul comunal cauzează poluarea apelor de suprafață, deoarece acestea se deversează direct în râuri.

Dotarea locuințelor cu apeduct și instalație de canalizare
(după mediu, % din totalul locuințelor)

Sursă: www.statistica.md

Performance audit report on the environment – water supply and sanitation of localities

Environment becomes a growing concern both of the society, as well as of the state, more so that one of the three goals of sustainable development is the environmental aspect.

One of the global problems mankind is facing is the lack of water and degradation of its quality.

Providing the population with drinking water of good quality is one of the primordial factors of national security of the country. Another primary factor of the vital activity is the stable operation of waste water discharge systems and reduction of their environmental impact.

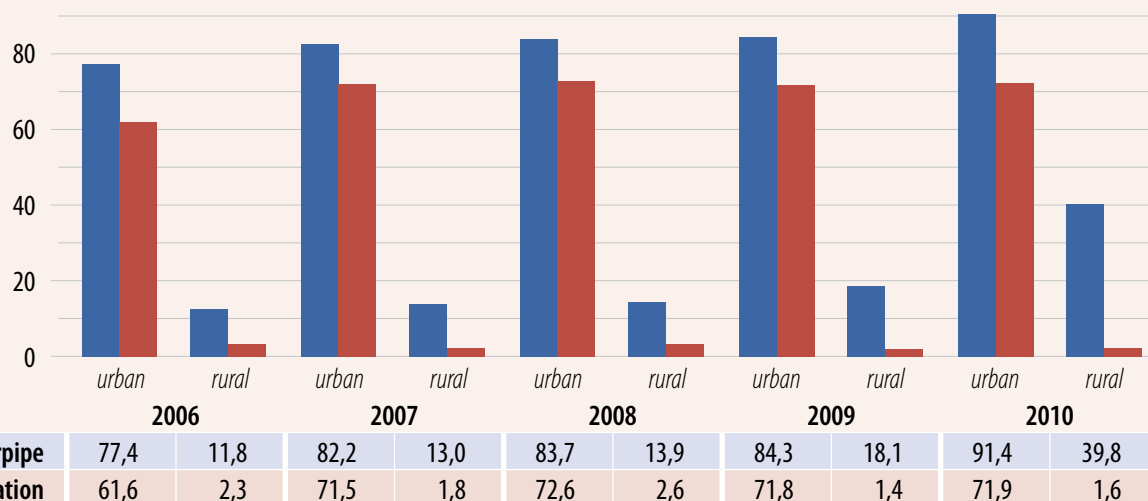
The current state of the sector is characterized by: limited access of population to water supply and sewage networks; significant gap between urban and rural access to water and sewage systems; reduction of sewage plants in relation to water supply systems.

The audit team found that the main objectives of gradual supply of population with drinking water are not fully realized by deadlines.

The worst situation is observed in rural areas, ie about 60% of the population. Thus, in rural areas there are no improved water sources with centralized supply, which causes the risk of population in rural areas getting ill due to lack of appropriate physiological conditions. At the same time, the absence of waste water sewage causes environmental pollution, contaminating surface and ground waters. Overflow of untreated waste waters from the communal system causes pollution of surface waters, as they are discharged directly into rivers.

*Olesea DJURENCO,
Head of Division in the General
Division II (Audit of funds of
the social sector and national
economy) of the Court of
Accounts of RM*

Endowment of dwellings with aqueduct and sewage plant
(by environment, % of total dwellings)

Source: www.statistica.md

Cele relatate sînt condiționate de mai mulți factori:

1. La implementarea politicii de stat în domeniul gestionării resurselor de apă nu se asigură un management integrat, iar autoritățile de resort nu și-au exercitat pe deplin atribuțiile. Legislația națională nu prevede exhaustiv atribuțiile organelor centrale de specialitate și ale autorităților administrației publice locale în domeniul alimentării cu apă potabilă, acestea fiind formulate în mod general, fără divizare pe niveluri. Lipsa unei metodologii unice de acumulare și de efectuare a analizei datelor determină lipsa bazei de date privind starea ramurii de aprovizionare cu apă și canalizare a localităților.

Incoerența documentelor de politici afectează și coordonarea principalelor surse de finanțare a sectorului, neexistînd un mecanism de monitorizare a realizărilor în domeniu.

2. Alocarea mijloacelor financiare se efectuează în mod fragmentat, fără o analiză și o fundamentare în ce privește prioritatea obiectivelor și corelarea disponibilității finanțărilor din diverse surse pentru asigurarea atingerii scopului final. Ministerul Mediului nu dispune de informația privind proiecte-

le finanțate și rezultatele acestora, fapt ce invocă imposibilitatea de a cunoaște situația actuală în țară, precum și creează riscul utilizării neeficace și neconforme cu politicile în domeniul a mijloacelor financiare.

3. Sistemul actual de supraveghere asupra calității apelor și protecției mediului are responsabilități prestabilite, dar nu dispune de pîrghii și metodologii de realizare. Ca rezultat, sistemul de monitorizare și supraveghere în domeniul aprovizionării cu apă și canalizării este inefficient și nu asigură prevenirea și lichidarea la timp a consecințelor impactului negativ asupra mediului și sănătății.

Din cele menționate reiese că structura actuală privind gestionarea resurselor de apă nu asigură implementarea politicilor de sector și nu dispune de instrumente suficiente și eficiente în scopul realizării obiectivelor stabilite.

În acest context, este foarte important de a stabili necesitățile naționale și prioritățile, iar autoritățile responsabile să-și redimensioneze atribuțiile, pentru asigurarea realizării obiectivelor în termene restrînse.

Those reported are conditioned by several factors:

1. In implementing the state policy on the management of water resources there was not secured an integrated management, and the relevant authorities have not fully exercised their duties. The national legislation does not provide for comprehensive duties of specialized central bodies and local authorities in the supply of drinking water, which are formulated in general, without division into levels. The lack of a uniform methodology for accumulation and analysis of data determines the lack of a database on the state of water supply and sewage industry in the settlements.

Inconsistency of policy documents also affects the coordination of the main funding sources of the sector, and there is no mechanism to monitor the achievements in the field.

2. Allocation of funds is made in a piecemeal manner, without an analysis and justification of priority of objectives and no correlation of availability of funding from various sources to ensure the attainment of the final goal. The Environment Min-

istry has no information on funded projects and their results, which invokes the inability to know the current situation in the country and creates the risk of using financial resources inefficiently and inconsistently with policies in the field.

3. The current surveillance system on water quality and environmental protection has predetermined responsibilities, but lacks implementation levers and methodologies. As a result, the monitoring and surveillance system in water supply and sanitation is inefficient and does not ensure timely prevention and liquidation of consequences of environmental and health damage.

From this it appears that the current structure of water resources management does not ensure implementation of sector policies and does not have sufficient and effective tools to achieve the objectives set.

In this context it is important to establish national needs and priorities, and the responsible authorities should resize their duties to ensure achievement of objectives in limited time frames.

O etapă importantă a progresului societății informaționale ratată datorită implicării superficiale a factorilor de decizie

George ANTOCI,
Șef al Direcției audit TI
a Curții de Conturi a RM

Tehnologiile Informației și Comunicațiilor (*în continuare – TIC*) nu numai că au devenit parte indispensabilă a tuturor aspectelor vieții, dar și s-au transformat într-un factor determinant pentru dezvoltarea social-economică, promovarea reformelor, integrarea în economia mondială, asigurarea securității naționale și multe altele. Orice intenție de dezvoltare sau reformare devine dependentă de succesul utilizării noilor tehnologii. Proiectele de automatizare a oricărui proces presupun implicit asumarea unor riscuri și responsabilități suplimentare. Efectele pozitive sau negative ale utilizării TIC sînt proporționale cu gradul de automatizare și importanța a datelor. Astfel, gestionarea TIC devine un domeniu foarte important, ce necesită reglementat și controlat, deseori mult mai minuțios decît oricare alte activități obișnuite, pentru care există și se aplică de mult timp legi, norme, standarde, proceduri etc.

Fructificarea avantajelor TIC poate deveni dificilă în condițiile în care celelalte aspecte ale activității nu se conformează cerințelor. Aceasta duce la dublarea activităților manuale cu cele automatizate și diminuează aspectele de performanță, stăgînd dezvoltarea domeniului vizat.

Deși Moldova a pășit în expresul progresului tehnologic la etapa de maturitate tehnologică globală, avînd moștenite o mulțime de complexe de mentalitate și percepere a progresului, combinate cu rezistența la schimbări a angajaților, majoritatea activităților deja sînt dependente de TIC.

*Recunoscînd importanța istorică și strategică a sarcinii de edificare a societății informaționale, Republica Moldova, stat membru al Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est, a semnat, în iunie 2002, Declarația de Intenție și și-a asumat responsabilitatea pentru edificarea societății informaționale, bazată pe principiile consfințite în Statutul ONU, în Declarația Universală a Drepturilor Omului și în Carta edificării societății informaționale globale de la Okinawa în 2000. Aceste documente, precum și Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.1743-III din 19 martie 2004 „Privind edificarea societății informaționale în Republica Moldova” și Hotărîrea Guvernului nr.632 din 8 iunie 2004 „Privind aprobarea politicii de edificare a societății informaționale în Republica Moldova” au servit drept bază conceptuală pentru elaborarea Strategiei Naționale de Edificare a Societății Informaționale în Republica Moldova (*în continuare – Strategia*).*

Datorită rolului crescînd al tehnologiilor informaționale (*în continuare – TI*) în toate domeniile vieții și obiectivelor importante trasate de Guvern în domeniu, analiza rezultatelor Strategiei Naționale de Edificare a Societății Informaționale – „Moldova electronică” prezintă un interes deosebit.

Deși inițial Strategia, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 255 din 09.03.2005, era divizată în 7 compartimente ce includeau 44 obiective cu 177 acțiuni, prin Hotărîrile Guvernului nr. 606 din 01.06.2007 și nr. 476 din 27.03.2008, au fost suplinite activități și obiective. Astfel, Strategia „Moldova electronică” conținea 67 obiective și 279 acțiuni.

An important stage of the information society missed because of the superficial involvement of decision-makers

The Information and Communications Technologies (*hereinafter – ICT*) not merely became an indispensable part of all life aspects, but also transformed into a driving factor of social-economic development, promotion of reforms, integration into the world economy, assurance of national security and many others. Every development or reform initiative becomes dependent on the success of using new technologies. The automation projects for any process mean by default taking some additional risks and responsibilities. The positive or negative effects of the use of ICT are proportional with the degree of automation and importance of data. Thus, ICT management becomes an extremely important area which needs to be regulated and controlled, sometimes even in much more detail than other usual activities; which are regulated by laws, norms, standards, procedures, etc.

It could be difficult to benefit of the ICT advantages, if the other aspects of the activity do not comply with the requirements. This leads to the duplication of manual works with the automated ones and decreases the performance aspects, stagnating the development in this area.

Although Moldova boarded the train of technological progress at the stage of world technological maturity, having inherited lots of complexes related to mindset and perception of the progress, combined with the employees' resistance to change, most of activities already depend on ICT.

Having recognized the historical and strategic importance of building an information society, the Republic of Moldova, member of the Stability Pact for South Eastern Europe, signed in June 2002 the Statement of Intent and assumed the responsibility to build an information society based on principles stipulated by the UN Charter, the Universal Declaration of Human Rights, and by the Okinawa Charter on Global Information Society in 2000. These documents, as well as the Decree of the President of the Republic of Moldova no 1743-III of 19 March 2004 on Building the Information Society in the Republic of Moldova and the Government Decision no 632 of 8 June 2004 approving the Policy on Building the Information Society in the Republic of Moldova were the conceptual basis for the development of the National Strategy on Building the Information Society in the Republic of Moldova (hereinafter – the Strategy).

Due to the increased role of information technology (*hereinafter – IT*) in all aspects of the life and the important goals set by the Government in this area, the analysis of the results achieved by the National Strategy on Building the Information Society in the Republic of Moldova – “e-Moldova” is of particular interest.

Although initially the Strategy, approved by the Government Decision no 255 of 09.03.2005 was divided in 7 chapters including 44 objectives and 177 actions, the Governments Decisions no 606 of 01.07.2007 and no 476 of 27.03.2008 approved additional activities and objectives. Thus, e-Moldova Strategy contained 67 objectives and 279 actions.

George ANTOCI,
*Head of the IT Audit Division
of the Court of Accounts of RM*

Prin Hotărîrea Guvernului nr.27 din 06.01.2006, a fost aprobat Regulamentul privind mecanismul de realizare a Planului de acțiuni „Moldova electronică”, care stabilea mecanismul de finanțare a măsurilor din Planul de acțiuni pentru realizarea Strategiei „Moldova electronică”.

În scopul coordonării activităților de edificare a societății informaționale în republică, a fost instituită, în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr.632 din 08.06.2004, Comisia Națională pentru Edificarea Societății Informaționale în Republica Moldova (*în continuare – Comisia*), în calitate de organ consultativ pe lângă Guvern. Managementul Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (*în continuare – MTIC, sau ministerul*) a fost reprezentat în componența Comisiei de 2-3 membri (din numărul total de 17-25 membri), desemnați în perioada anilor 2005-2010.

Potrivit Regulamentului MTIC și Hotărîrii Guvernului nr.255 din 09.03.2005, ministerul este investit cu atribuții ce țin de monitorizarea și evaluarea implementării și impactului politicilor sectoriale, inclusiv monitorizarea procesului de realizare a Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei „Moldova electronică”.

Totodată, MTIC, în comun cu Ministerul Economiei și Comerțului, i s-au atribuit următoarele funcții:

a) examinarea proiectelor propuse de către autoritățile administrației publice, întocmirea listelor și argumentărilor financiare și prezentarea anuală a acestora spre examinare Comisiei;

b) înaintarea către Guvern a propunerilor de redistribuire a mijloacelor neutilizate altor autorități ale administrației publice, în baza analizei realizării Planului de acțiuni pentru implementarea guvernării electronice în anii 2007-2008 și a rapoartelor financiare.

Conform Regulamentului aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.27 din 06.01.2006, autoritățile administrației publice centrale și locale (*în continuare – beneficiari*) urmau să prezinte anual MTIC darea de seamă privind utilizarea mijloacelor financiare, precum și nota informativă privind realizarea măsurilor din Planul de acțiuni.

Strategia „Moldova Electronică” putea fi realizată prin implementarea unor acțiuni și activități interdependente, care trebuiau să se completeze și care erau dependente de 4 factori (piloni) primordiali, asigurați la un nivel insuficient:

1. Planificarea corectă a activităților și capacitatea decizională

Strategia și-a asumat realizarea unor obiective mărețe, prin diferite acțiuni, multe dintre care aveau

o formulare neclară, neunivocă și ambiguă, precum și nu puteau fi monitorizate din lipsa indicatorilor adecvați.

În contextul întârzierilor în realizarea anumitor acțiuni, implicarea ineficientă a MTIC și a altor factori de decizie denotă faptul că ori nu s-a conștientizat, ori nu s-a dorit implicarea promptă întru ajustarea acțiunilor, revizuirea direcțiilor și obiectivelor mai importante.

Datorită interdependenței acțiunilor și existenței unor activități primordiale, pe care se bazau alte activități, sau fără de care realizarea unora nu era posibilă, sînt foarte importante planificarea corectă a consecutivității acțiunilor și revizuirea regulată a planurilor de acțiuni.

Acestea s-au datorat și implicării reduse a managementului entităților responsabile de realizarea acțiunilor, lipsei de conlucrare constructivă și gradului redus de supraveghere din partea Guvernului.

2. Resursele

Întrucît nu a fost asigurată repartizarea mijloacelor în baza analizei rezultatelor și situației reale în fiecare sector, distribuirea corectă și consecventă a mijloacelor, multe activități prioritare au fost reținute sau stagnate în dezvoltare, ceea ce, la rîndul său, a creat impedimente în realizarea altor activități, care, fiind lansate, deja erau supuse riscului de a nu fi realizate.

Deseori a fost utilizată neîntemeiat procedura de achiziții „dintr-o singură sursă”, ceea ce nu a permis formarea economiilor, a limitat posibilele soluții oferite și, în final, a constituit un impediment în finalizarea acțiunilor.

Pentru majoritatea acțiunilor nefinalizate se invocă drept cauză lipsa mijloacelor financiare. Dacă mijloacele financiare nevalorificate ar fi fost redistribuite în mod chibzuit, în domeniile importante subfinanțate, n-ar fi fost afectate și alte activități dependente direct de acestea.

Considerăm că ar fi fost rațională finanțarea prioritară, inclusiv prin realocarea mijloacelor pentru acțiunile principale și pentru cele ce puteau fi efectiv realizate.

3. Capacitatea instituțională

MTIC, fiind abilitat cu atribuții și responsabilități importante în cadrul Strategiei și, în general, în domeniul TIC, nu a dat dovadă de insistență suficientă și abilitate, astfel monitorizarea realizării Strategiei rezumîndu-se la colectarea și analiza statistică a informației acumulate de la entități.

De altfel, și Guvernul nu a putut asigura o supraveghere eficientă a Strategiei, limitîndu-se la rapoartele periodice cu caracter informativ.

The Government Decision no 27 of 06.01.2006 approved the Regulations on the mechanism enforcing the Action Plan e-Moldova, which provided for the funding mechanism of the measures from the Action Plan for the Implementation of e-Moldova Strategy.

To coordinate the activities of building the information society in the country, the National Committee on Building an Information Society in the Republic of Moldova (*hereinafter – the Committee*) was established as an advisory body under the Government, based on the Government Decision no 632 of 08.06.2004. The management of the Ministry of Information and Communications Technologies (*hereinafter – MICT*) is represented in the Committee by 2-3 members (of the total number of 17-25 members) appointed during 2005-2010.

According to the MICT Regulations and Government Decision no 255 of 09.03.2005, the Ministry is empowered to monitor and evaluate the implementation and impact of sector policies, including implementation of the Action Plan for the Implementation of e-Moldova Strategy.

At the same time, *MICT together with the Ministry of Economy and Trade was assigned the following functions:*

a) to analyze the projects proposed by local public authorities; to draft lists and financial arguments and submit them annually to the Committee for consideration;

b) to submit to the Government the proposals to redistribute the unused funds to other local public authorities, based on progresses with the implementation of the Action Plan for the Implementation of e-Government in 2007-2008 and of the financial statements.

According to the Regulations approved by the Government Decision no 27 of 06.01.2006, the central and local public authorities (*hereinafter – beneficiaries*) had to submit annually to the MICT the report on the use of funds, as well as the information note on the implementation of the Action Plan.

The e-Moldova Strategy could be accomplished by implementing inter-dependent actions and activities, which had to supplement each other and depended on 4 overarching, insufficiently ensured factors (pillars):

1. Correct planning of activities and decision-making capacity

The Strategy committed to achieve some great goals by various actions, many of which had an unclear, equivocal, and ambiguous formulation and

could not be monitored, as no proper indicators were developed.

Given the delayed performance of some actions, the inefficient involvement of the MICT and other decision-makers reveals that they either did not understand or did not want to get involved promptly and adjust the actions, review the directions and the more important goals.

As the actions are interrelated and there exist some primordial activities on which other activities were based or without which other activities wouldn't be possible to achieve, it is very important to plan properly the sequence of actions and review regularly the action plans.

These were due to the little involvement of the management of entities responsible for the performance of actions, lack of constructive cooperation and low level of the Government supervision.

2. Resources

Since the funds were not distributed on the basis of a proper analysis of results and actual situation in every sector, many priority activities were delayed or stagnated, which in turn hindered the fulfillment of other activities, as they were subjected to the risk of failure since their initiation.

The single source procurement procedure was often used groundlessly. Therefore, no savings were made, there were limited solutions available and, ultimately, this hindered the fulfillment of actions.

Most delays in actions implementations were caused by the shortage of financial resources. If the unused financial resources were redistributed wisely to the under-funded important areas, other dependent activities wouldn't have been affected.

We believe that it would be sound to have a priority-based funding, including by reallocating the funds for the main activities and for the feasible activities.

3. Institutional capacity

MITC, mandated with important tasks and responsibilities under the Strategy and generally in the ICT area, did not show sufficient persuasion and ability, so that the Strategy monitoring being limited to the collection and statistical analysis of the information accumulated from the entities.

However, neither the Government was able to ensure an efficient supervision of the Strategy, limiting itself to periodic reports for purpose of information.

If the Ministry proved a constant involvement and presence at all stages of Strategy enforcement, making use of all available means by reporting to the Government, Committee, by involving directly the entities

Dacă ministerul ar fi demonstrat o implicare și prezență constantă la toate etapele realizării Strategiei, utilizând toate mijloacele disponibile prin raportarea către Guvern, Comisie, prin antrenarea nemijlocită a entităților în procesul de monitorizare, prin mediatizarea problemelor apărute, ar fi fost posibil de exclus majoritatea cauzelor și de minimizat riscurile aferente realizării Strategiei.

4. Baza normativă și interoperabilitatea

Datorită necesității centralizării serviciilor publice și oferirii acestora în regim online, interoperabilității sistemelor informaționale ale instituțiilor publice și utilizării unor clasificatoare și date de bază unice, era primordială necesitatea stabilirii unor cerințe unice față de sistemele informaționale și infrastructurile aferente ale posesorilor de date și a modului de interacțiune a acestora. Deoarece „Registrul Resurselor și Sistemelor Informaționale de Stat” nu este lansat în exploatare industrială și regulamentele tehnice necesare în acest sens nu au fost aprobate, integrarea și interconectarea sistemelor informaționale nu au putut fi asigurate.

Întrucât majoritatea SI create în cadrul entităților nu au putut fi conformate unor cerințe necesare interoperabilității ulterioare, iar în unele cazuri nici nu au fost coordonate cu MTIC la etapa de elaborare a Strategiei, varietatea de soluții existente reprezintă date formate și gestionate haotic, fără a putea fi asigurat schimbul regulat de date. Aceasta reprezintă un cerc vicios de interdependență, care face imposibilă schimbarea lucrurilor spre bine.

Fiecare din acești factori putea afecta în mod decisiv mersul implementării activităților Strategiei. În condițiile interdependenței acțiunilor din Strategie și din motivul nivelului scăzut de asigurare a fiecăruia din cei 4 factori, rezultatele obținute sînt sub așteptări.

În consecință, din 279 de acțiuni aprobate, au fost: realizate integral – 123 (44,1% din numărul total), realizate parțial – 30 de acțiuni (10,7%) și nere-

alizate – 119 acțiuni (42,7%). Ca rezultat, din 67 de obiective au fost realizate doar 12 (17,9%) (vezi figura 1).

Un impact considerabil asupra reușitei Strategiei au avut unele acțiuni de bază, fără realizarea cărora inițierea anumitor activități nu era rațională. Deși asupra acestor acțiuni de bază trebuia focusată atenția pentru a evita eșecul, acestea preponderent au fost nerealizate sau realizate cu întârzieri considerabile. În acest sens, exemplificăm realizarea cu întârziere sau chiar nerealizarea unor acțiuni care trebuiau să stea la baza Strategiei și de care în mod direct depindea succesul Strategiei în ansamblu.

În acest sens, exemplificăm următoarele:

- Unul din factorii care a creat impedimente la gestionarea Fondului pentru realizarea Strategiei „Moldova electronică” în condiții de economicitate și eficacitate, la planificarea și repartizarea corectă a surselor financiare urma a fi înlăturat prin elaborarea și utilizarea reglementărilor tehnice, implicit prin aprobarea Regulamentului „Evaluarea costurilor elaborării și implementării sistemelor informaționale automatizate, normative și estimări ale cheltuielilor de muncă pentru crearea sistemelor”. Deși Regulamentul trebuia să servească drept temelie pentru calculele de estimare și de repartizare, bazate pe prioritățile investițiilor, acesta a fost publicat abia la 23.04.2010. Lipsa acestuia n-a permis exercitarea funcțiilor de control și de gestionare conformă a mijloacelor bugetare, creînd premise pentru investiții ineficiente și, ca urmare, obiective ratate.

- În condițiile în care reglementarea domeniului TIC în cadrul autorităților publice a fost una din condițiile de bază pentru interoperabilitatea SI, nefiind aprobate regulamentele tehnice în acest domeniu și nerealizată integral consolidarea cadrului legislativ-normativ, a devenit imposibilă crearea Centrelor sau Laboratoarelor de certificare a produselor-program și a serviciilor TIC, care urmau să devină un instrument în asigurarea compatibilității soluțiilor utilizate. Din cauza lipsei acestora și în condițiile

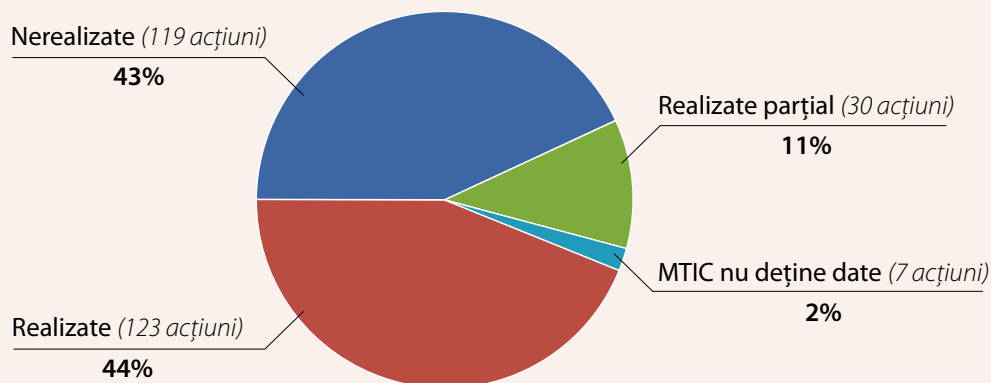

Figura 1

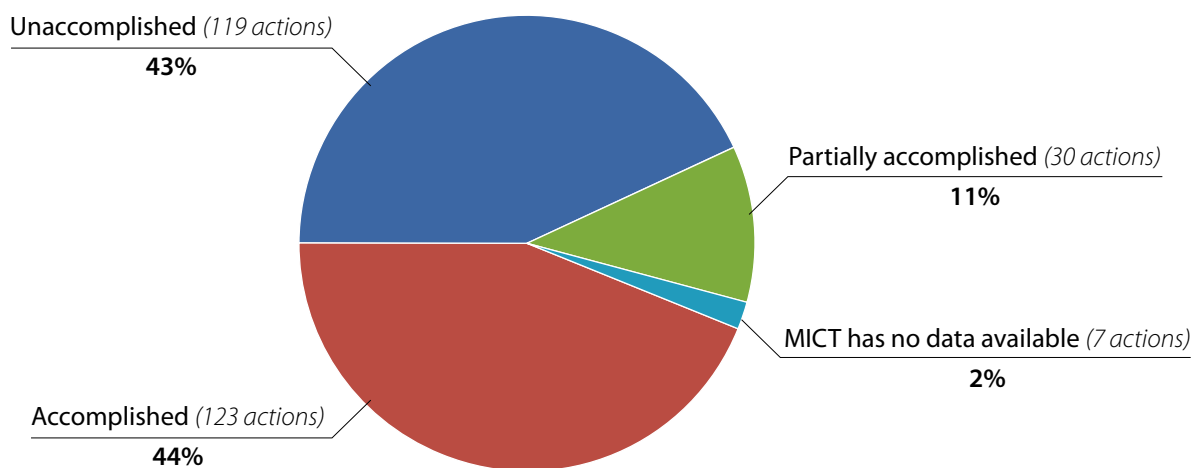

Figure 1

in the monitoring process, by covering in the media the issues arisen, it would be possible to exclude most of the causes and mitigate the risks related to the Strategy implementation.

4. Regulatory basis and interoperability

As the public services need to be centralized and provided online, the public entities' information systems need to be interconnected, and unified classifiers and databases should be used, it was crucial to establish unified requirements for the information systems and related infrastructure of data owners and for their interaction. Since the Register of State Information Resources and Systems is not put into industrial operation and the technical regulations needed for this purpose haven't been approved yet, the integration and interconnection of the information systems couldn't be ensured.

Since most of the information systems developed by entities could not be adjusted to the needed requirements for further interoperability and in some cases they were not even coordinated with the MITC at the stage of Strategy development, the range of existing solutions represents chaotically formed and managed data. Thus, regular data exchange cannot be ensured. This is a vicious circle of inter-dependency, making it impossible to do any improvements.

Each of these factors could affect decisively the Strategy implementation. Since the strategy actions are inter-dependent and the 4 factors are implemented very poorly, the achieved results are much below expectations.

Consequently, of the 279 approved actions: 123 (44.1% of the total number) were achieved fully, 30 (10.7%) were implemented partially, and 119 actions (42.7%) were not implemented at all. As a

result, only 12 of the 67 objectives were achieved (17,9%) (see figure 1).

Some basic actions had a significant impact on the success of the Strategy and it would not be sound to start certain activities unless these factors are in place. Although they should have focused on these actions in order to avoid failure, these activities were either not accomplished, or were accomplished with significant delays. We'd like to bring some examples of delayed accomplishment or even failure to accomplish some basic activities, which underpinned the Strategy implementation.

For this purpose, we'd like to bring the following examples:

- One of the factors that prevented an economic and effective management of the Fund for the implementation of the e-Moldova Strategy, specifically the correct planning and distribution of financial resources, should have been eliminated by developing and using technical regulations and implicitly by approving the Regulations on Assessment of Cost of Development and Implementation of Automated, Regulatory Information Systems and on Estimation of Labor Costs for System Development. Though the estimations and distribution of funds by investment priorities should be calculated on the basis of the Regulation, it was published only on 23.04.2010. Prior to Regulation approval it was not possible to perform the control and proper management of the budgetary funds, creating preconditions for inefficient investment and, as a result, unachieved objectives.

- The governing of ICT area in the public authorities was one of the main conditions for IS interoperability, but because technical regulations were not approved and the legal-regulatory framework was not strengthened fully, it became impossible to create Centers or Laboratories for the certification

inexistenței regulamentelor tehnice în domeniu, și achiziționate sau create în cadrul realizării Strategiei n-au putut fi implementate astfel încât să permită integrarea și interconectarea lor ulterioară, precum și consolidarea lor cu resursele informaționale de bază.

În acest context, se remarcă că mijloacele financiare destinate MTIC au vizat, în special, elaborarea și implementarea sistemelor informaționale și reglementărilor tehnice de importanță majoră și cu funcții-cheie în realizarea obiectivelor generale și specifice ale Strategiei per ansamblu. Deși mijloacele bugetare au fost valorificate integral, nici unul din sistemele informaționale vizate n-a fost dat în exploatare industrială și nu se utilizează, iar 2 reglementări tehnice (din 4 preconizate) n-au fost aprobate. În afară de aceasta, nerealizarea obiectivelor stabilite ministerului a constituit un factor negativ și determinant pentru succesul altor activități din Strategie, datorită dependenței directe a acestora și necesității interoperabilității soluțiilor finale.

Misiunea de audit a concluzionat că la etapa de elaborare a Strategiei n-a fost realizată una din condițiile-cheie – inventarierea resurselor și sistemelor informaționale existente în cadrul autorităților publice, pentru identificarea necesităților reale ale acestora privind elaborarea sau modernizarea și dezvoltarea sistemelor informaționale existente și evaluarea capacităților și posibilităților de automatizare. Astfel, Guvernul nu a dispus de date reale privind modul de realizare a Strategiei și necesitățile de resurse, precum și despre succesiunea logică a activităților. Deși inventarierea menționată trebuia efectuată până la lansarea Strategiei, abia la 06.09.2006 a fost aprobată Concepția „Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat”, care așa și nu a fost realizată. Astfel, una din condițiile principale necesare pentru realizarea activităților din cadrul Strategiei nu a fost asigurată.

De menționat că nu au fost evaluate punctele slabe și riscurile aferente realizării Strategiei „Moldova electronică” în funcție de circumstanțele schimbătoare, iar în combinație cu lipsa de monitorizare și de acțiuni prompte, problemele și reținerile unor proiecte au influențat negativ, sau au făcut imposibilă realizarea altora, din cauza interdependenței acestora.

Misiunea de audit a constatat că achizițiile sistemelor informaționale n-au fost bazate pe analize sau pe evaluarea costurilor. În contextul celor menționate, se exemplifică cazul elaborării Portalului „e-Guvernare”, pentru care în perioada anilor 2007-2010 au fost cheltuite mijloace bugetare în sumă de 4,2 mil. lei, din care 1,7 mil. lei au constituit achiziția

de echipament. Lucrările de creare a Portalului nu au fost finalizate până în prezent, invocându-se necesitatea investițiilor suplimentare. În condițiile în care nu au fost evaluate costurile Portalului, iar o parte din bani s-au cheltuit pentru echipament, care nu poate fi utilizat conform destinației, iar soluțiile utilizate sînt supuse riscului de depreciere morală și tehnologică, investițiile pot fi considerate ineficiente. **Astfel, scopul principal al creării Portalului „e-Guvernare” – de a asigura interacțiunea informațională eficientă, operativă și calitativă între componentele societății (Guvern, cetățeni, mediul de afaceri, societatea civilă) a rămas nerealizat timp de 3 ani.**

Un alt exemplu relevant este crearea SIA „Registrul funcțiilor publice și al funcționarilor publici”, pentru care MTIC a beneficiat de alocații bugetare în sumă de 975,0 mii lei, pe care ulterior le-a utilizat integral doar pentru elaborarea sarcinii tehnice și a caietului de licitație, deși, potrivit Anexei nr. 2 la Hotărîrea Guvernului nr. 1373 din 01.12.2006, sistemul în cauză urma să fie dat în exploatare la finele anului 2007. Deoarece n-a fost asigurată continuitatea lucrărilor, sistemul n-a fost elaborat, astfel mijloacele respective fiind gestionate ineficient.

Un alt caz de utilizare ineficientă a banilor publici este contractarea de către MTIC a lucrărilor de elaborare a SIA „Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat” în valoare de 1,1 mil. lei, care necesita elaborarea inițială a Regulamentului cu privire la înregistrarea sistemelor și resurselor informațiilor automatizate de stat (pct. 4 din Hotărîrea Guvernului nr. 562 din 22.05.2006), dar care până în prezent nu este dat în exploatare industrială. În condițiile în care Regulamentul nu este aprobat până la momentul actual, iar mijloacele financiare au fost asimilate integral, se relevă utilizarea ineficientă a acestora. Drept urmare, persistă riscul că sistemul ar necesita ajustarea și/sau înlocuirea, din motivul învechirii morale și tehnologice a soluției inițiale.

Totodată, se menționează că, la momentul desfășurării misiunii de audit, 13 din 24 SI (cu valoarea totală de 18,9 mil. lei), propuse spre elaborare în cadrul Strategiei, nu sînt date în exploatare industrială, ceea ce demonstrează că mijloacele financiare respective au fost utilizate ineficient.

La valorificarea banilor publici din Fondul pentru realizarea Strategiei „Moldova electronică”, n-au fost respectate principiile transparenței, economicității și eficienței. Astfel, 16 contracte din cele 50 încheiate de către beneficiarii de mijloace bugetare (pentru crearea a 12 sisteme informaționale în valoare de 11,7 mil. lei, sau 27,6% din suma totală a alocațiilor) au fost atribuite prin procedura de achiziții „dintr-o singură sursă”;

of software and ICT services, which had to become a tool ensuring the compatibility of the solutions used. In their absence and because of the lack of technical regulations in this area, the information systems procured or developed during Strategy enforcement couldn't not be implemented so that to allow their further integration and interconnection, as well as their consolidation with the main information resources.

In this context, it is worth mentioning that the financial resources designated for MICT envisaged particularly the development and implementation of information systems and technical regulations of major importance, with key-roles in the achievement of the general and specific goals of the Strategy as a whole. Albeit the budgetary resources were totally used, none of the envisaged information systems was put into industrial operation and 2 technical regulations (out of 4 planned regulations) were not approved. Moreover, the failure to achieve the goals established for the Ministry was a negative factor that impacted negatively the Strategy implementation, because of their direct dependence and the need of interoperability in the final solutions.

The audit team concluded that one of the key conditions was not fulfilled at the Strategy development stage – inventory counting of the public authorities' information resources and systems to identify their actual needs related to the establishment or upgrading of the existing information systems and assessment of automation capacity and possibility. Thus, the Government did not have actual data related to the development of the Strategy and to the resources needed, as well as about the logic sequence of activities. Although the inventory counting had to be done before launching the Strategy, the Concept of the Register of State Information Resources and Systems was approved only on 06.09.2006, but it wasn't ever implemented. Thus, one of the main conditions for the Strategy implementation was not ensured.

It is noteworthy that the weaknesses and risks related to the e-Moldova Strategy in the changing circumstances were not assessed. This, in tandem with the lack of monitoring and quick response, the problems and delays of some projects influenced negatively or made impossible to implement others, as they were inter-related.

The audit found that the procurement of information system did not rely on analyses or cost estimation. An example in this sense is the case of the e-Government Portal development, for which MDL 4.2 million was spent in 2007-2010, of which

MDL 1.7 million was spent for procurement of equipment. The works on the Portal development haven't been finished yet, invoking the need for additional investment. Taking into account that Portal cost was not assessed and a part of the money was spent on equipment, which cannot be used for its purpose and the solutions used are subject to the risk of functional and technological depreciation, the investment can be considered inefficient. ***Thus, the main purpose of the e-Government Portal development, to ensure the efficient, operational, and high quality information interaction among the society components (Government, businesses, civil society) is outstanding for 3 years already.***

Another relevant example is the development of the Register of the Civil Service Positions and of the Civil Servants AIS, for which MICT benefited of budget appropriations amounting to MDL 975.0 thousand, which were used only to develop the technical specifications and tender documentation, although, according to Annex 2 to the Government Decision no 1373 of 01.12.2006, this system should have been put into operation in late 2007. As the continuity of works was not ensured, the system was not developed and this means that the funds were managed inefficiently.

Another example of inefficient use of public funds is the case when MICT contracted works for the development of the Register of State Information Resources and Systems AIS worth MDL 1.1 million. For that, first the Regulations on the Registration of Automated State Information Systems and Resources (Article 4 of the Government Decision no 562 of 22.05.2006) had to be developed, but it hasn't been put into industrial operation yet. Since the Regulation hasn't been approved yet, but the funds were used entirely, it is obvious that they were spent inefficiently. As a result, there remains the risk that the system would need to be adjusted and/or substituted because of technological and functional depreciation of the initial solution.

It should be also mentioned that at the time of the audit, 13 of the 24 information systems (with the total value of MDL 18.9 million), proposed for development in the Strategy, have not been put into industrial operation yet, which proves that the respective funds were used inefficiently.

The transparency, economy, and efficiency principles were not observed when using the public money from the Fund for the Implementation of the e-Moldova Strategy. Thus, 16 of the 50 contracts concluded by the beneficiaries of budgetary funds (for the development of 12 information systems worth MDL 11.7 mil-

diminuându-se posibilitatea obținerii economiilor prin metodele de achiziții transparente, bazate pe libera concurență. Totodată, 10 SI (în valoare de 11,2 mil. lei) din cele 12, nu sînt date în exploatare industrială, ceea ce denotă și utilizarea ineficientă a mijloacelor publice respective.

Au fost efectuate cheltuieli în sumă de 9,5 mil. lei pentru realizarea unor acțiuni neprevăzute în Strategie, inclusiv Cancelaria de Stat a transferat Î.S. „CTS” 8,0 mil. lei în vederea acoperirii cheltuielilor ce țin de procesul de deservire și întreținere a Sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice (conform Hotărîrii Guvernului nr. 723 din 10.08.2010) și Biroul Național de Statistică a utilizat 1,5 mil. lei pentru achiziția tehnicii de calcul, deși mijloacele respective urmau a fi îndreptate la realizarea activităților aferente Strategiei.

N-au fost redistribuite alocațiile nevalorificate de către unii beneficiari în sumă de 2,6 mil. lei, destinate implementării unor acțiuni ale Strategiei pentru alte autorități ale administrației centrale (vezi figura 1).

De menționat faptul că, în cadrul realizării Strategiei „Moldova electronică”, Republica Moldova a lansat implementarea guvernării electronice. La etapa incipientă de realizare a Strategiei „Moldova electronică” a fost foarte important să fie soluționate, în primul rînd, problemele ce țin de pregătirea administrației publice și a societății, în ansamblu, în domeniul formării infrastructurii e-Guvernare și utilizării pe scară largă a TIC în diferite domenii. Proiectul E-Transformare urma să beneficieze de rezultatele Strategiei și să reprezinte o nouă etapă de progres. Rămîne să sperăm că Centrul de Gu-

vernare Electronică a luat în considerație principiul continuității activităților de reformare, astfel încît să poată fructifica acțiunile realizate, să continue unele acțiuni nefinisate și să evite repetarea greșelilor.

În prezent se oferă doar 5 (din 12) servicii online publice de bază pentru cetățeni și doar 6 (din 8) – pentru agenții economici. Totodată, n-a fost asigurată trecerea administrației publice și a societății la infrastructura e-Guvernare, cu utilizarea pe scară largă a tehnologiilor informaționale în diferite domenii, iar integrarea sectorului TIC în Societatea informațională Europeană durează în timp.

Reieșind din lipsa unei analize a rezultatelor Strategiei „Moldova Electronică”, precum și a cauzelor și motivelor eșecurilor din cadrul acesteia, putem concluziona că noul program strategic ar trebui să excludă aceste riscuri, întru neadmiterea unor astfel de cazuri pe viitor, precum și preluarea realizărilor deja existente, pentru asigurarea continuității în dezvoltarea, valorificarea eforturilor și cheltuielilor din cadrul Strategiei.

În contextul celor expuse, concludem că Strategia „Moldova Electronică” a avut obiective importante în dezvoltarea societății informaționale, care, datorită unui șir de factori obiectivi și subiectivi, nu au fost realizate integral, dar dezvoltarea domeniului în țară continuă. Majoritatea resurselor informaționale ale organelor administrației publice nu sînt interconectate și integrate într-un spațiu unic de interoperabilitate, ceea ce stagnează reformarea și dezvoltarea socială în ansamblu.

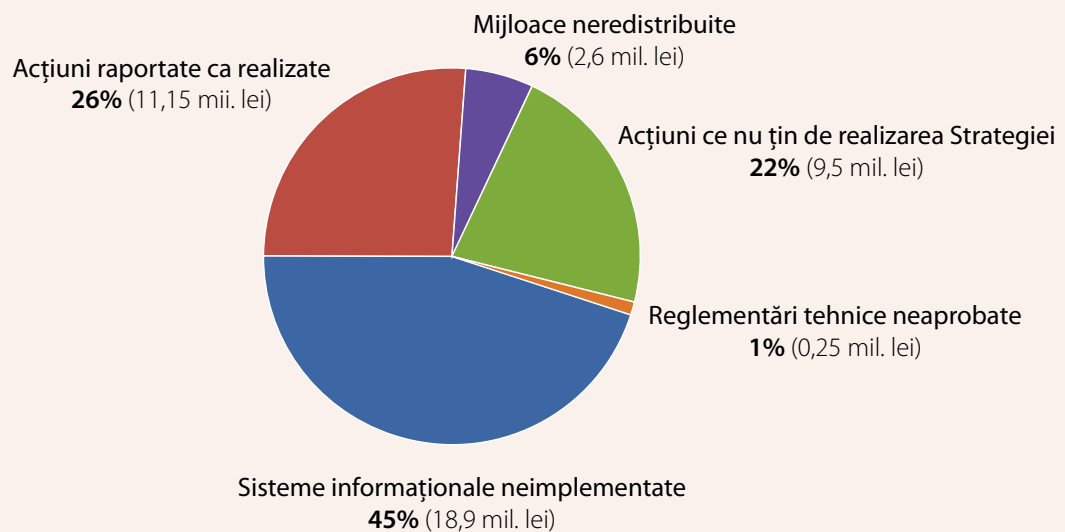

Figura 2. Analiza eficienței utilizării mijloacelor financiare din Fondul pentru realizarea Strategiei

lion or 27.6% of the total appropriations) were selected through single source procurement, decreasing the possibility to make savings through a transparent and competitive procurement. As well, 10 information (amounting to MDL 11.2 million) of the 12 are not put into industrial operation, which also proves the inefficient use of these public funds.

Expenses of MDL 9.5 million were made for some activities that were not stipulated in the Strategy, including the transfer of MDL 8.0 million made by the State Chancellery to cover the expenses related to the service and maintenance of the Telecommunications System of the Public Authorities (according to Government Decision no 723 of 10.08.2010) and the transfer of MDL 1.5 million made by the National Bureau of Statistics for the procurement of IT equipment, though these funds had to be spent for the implementation of the Strategy activities.

The appropriations not used by some beneficiaries, worth MDL 2.6 million, were not redistributed, foreseen for the performance of some Strategy actions for other central public authorities.

It is worth mentioning that the Republic of Moldova launched the implementation of the e-government project as part of the e-Moldova Strategy. At the initial stage of the e-Moldova Strategy implementation it was very important to educate first the public administration and the society as a whole on the e-Government infrastructure and large scale use of ICT in various areas. The e-Transformation project was supposed to build on the

Strategy results and be a new stage of progress. We should hope that the e-Government Center took into account the continuity principle for the reform activities, in order to be able to bring to fruition the actions taken, to continue some unfinished actions and to avoid repeated mistakes.

Currently only 5 (of 12) basic public services are provided on-line for citizens and only 6 (of 8) – for business entities. The transition of the public administration and the society to the e-Government infrastructure, with a wide use of IT in various areas, was not ensured yet, and integration of ICT sector in the European Information Society is lengthy.

Since the e-Moldova Strategy results were not analyzed and given the causes and reasons of its failure, we can conclude that the new strategic plan should eliminate similar risks to prevent such cases in the future, as well as build on the existing achievements to ensure continuity of the developments, efforts and expenses made under the Strategy.

Given the aforementioned, we conclude that the e-Moldova Strategy stipulated important goals for the development of an information society, but due to a series of objective and subjective factors they were not achieved fully. However, this area is still developing in the country. Most information resources of the public authorities are not interconnected and integrated into a single area of interoperability, which hinders the reform and the social development, as a whole.

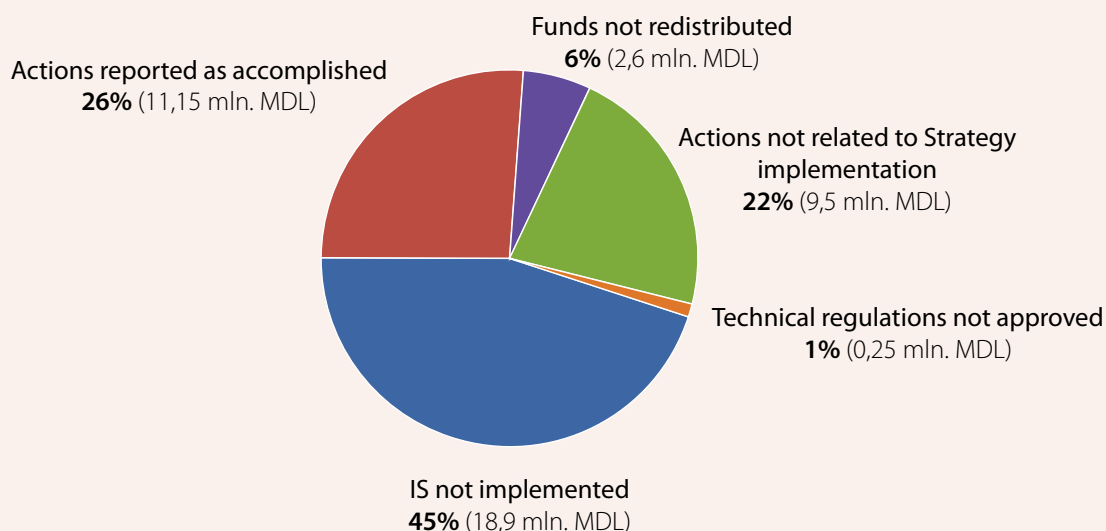

Figure 2. Analiza eficienței utilizării mijloacelor financiare din Fondul pentru realizarea Strategiei

Obiectivele de dezvoltare ale Proiectului Energetic II n-au fost realizate integral, iar o parte din mijloacele creditului acordat pentru implementarea acestuia au fost utilizate ineficient

Valentina MADAN,
Șef al Direcției
audit al performanței
a Curții de Conturi a RM

Proiectul Energetic II se integrează în procesul reformelor din sectorul termoelectric, inițiat de Guvernul Republicii Moldova și finanțat din mijloacele împrumutului extern oferit Republicii Moldova de către Banca Mondială.

Scopul principal al auditului performanței „Au fost realizate obiectivele Proiectului Energetic II în condiții de utilizare eficientă și eficace a surselor financiare?” a constat în analiza performanțelor atinse, urmare implementării Proiectului Energetic II (în continuare – PE II) în sistemele electroenergetice și termoelectrice ale Republicii Moldova; evaluarea contribuției creditorului și a beneficiarului la realizarea proiectului, cu emiterea recomandărilor, care să asigure îmbunătățirea proceselor aferente domeniului menționat.

Auditul a fost planificat și s-a efectuat la Unitatea consolidată pentru implementarea și monitorizarea proiectelor în domeniul energiei și la Î.S. „Moldelectrica”. În cadrul auditului au fost efectuate vizite la fața locului la 8 stații electrice, 9 consilii raionale, 3 primării orașenești, precum și la 45 de obiecte de menire socială, la care a fost verificată eficiența utilizării echipamentelor instalate în cadrul Proiectului Energetic II.

Pentru implementarea Proiectului Energetic II, Republica Moldova a obținut credite în mărime de 32,4 mil. Drepturi speciale de tragere – circa 45,0 mil. dolari SUA, sau echivalentul a circa 540,0 mil. lei. Din suma totală a creditului, 26,0 mil. dolari SUA (57,8%) au fost destinate Î.S. „Moldelectrica”, pentru implementarea componentei electrice a PE II, și 19,0 mil. dolari SUA (42,2%) – pentru implementarea componentei termice. Creditul a fost stabilit pe un termen de 20 de ani, cu o perioadă de grație de 5 ani și rata dobânzii de 0,75% anual.

Implementarea **componentei electrice** a Proiectului Energetic II urma să asigure: îmbunătățirea evidenței în rețeaua de transport al energiei electrice; implementarea unui nou sistem de telecomunicații și dispecerizare; modernizarea echipamentului stațiilor electrice; restaurarea rețelei de transport. Realizarea celor menționate urma să contribuie la integrarea sistemului electroenergetic național în cel european și, împreună cu consolidarea legăturilor electrice Republica Moldova – România și Republica Moldova – Ucraina, să permită creșterea substanțială a gradului de fiabilitate a procesului de transport al energiei electrice atât pentru consumatorii locali, cât și pentru cei de pe axa est-vest, obiectivele respective nefiind îndeplinite integral.

Implementarea **componentei termice** a PE II, conform documentelor de aprobare a creditului investițional, urma să sporească disponibilitatea, calitatea și eficiența serviciilor de termoficare în clădirile prioritare selectate. Din creditele destinate acestuia, au fost semnate

Development objectives of the Energy Project II have not been fully implemented and a part of the loan for its implementation has been used inefficiently

The Energy Project II fits in the thermal sector reforms initiated by the Moldovan Government and financed from the external loan offered to the Republic Moldova by the World Bank.

The main purpose of the performance audit “Have the objectives of Energy Project II been achieved using financial resources in an efficient and effective manner?” consisted in analyzing the performance achieved as a result of implementation of the Energy Project II (hereinafter – EP II) in the electric and thermal power systems of the Republic of Moldova; assessing creditor and beneficiary contribution to project implementation, issuing recommendations to improve the processes related to these areas.

The audit was planned and performed at the Consolidated Unit for the implementation and monitoring of the energy sector projects and at the SE „Moldelectrica”. During the audit, site visits were made to eight power stations, nine rayon councils, three city halls and 45 social facilities, where the efficiency of usage of equipment installed under the Energy Project II was verified.

To implement the Energy Project II, Moldova received a loan worth 32.4 million special drawing rights – about 45.0 million U.S. dollars or the equivalent of about MDL 540.0 million. Of the total credit amount, U.S. \$ 26.0 million (57.8%) was for SE “Moldelectrica” to implement the electric component of the EP II, and 19.0 million U.S. dollars (42.2%) – for the implementation of the thermal component. The credit was given for a period of 20 years, with a grace period of 5 years and annual interest rate of 0.75%.

The implementation of the *electric component* of the Energy Project II had to: improve metering in the electricity transportation network; implement a new telecommunications and dispatching system; upgrade the equipment of electric power stations; restore the transportation network. Achievement of those referred to was to contribute to integration of the national electro-energetic system into the European one, and, by strengthening the electrical links Moldova – Romania and Moldova – Ukraine, to enable a substantial increase in reliability of electricity transportation process both for local consumers, and for those on the East-West axis, but these objectives have not been fully delivered.

Implementation of the *thermal component* of the EP II, according to the documents approving the investment credit, was to increase the availability, quality and efficiency of heating services in selected priority buildings. For the appropriations earmarked for this component 18 refinancing agreements were signed (Subsidiary Loan) between the Ministry of Finance and 17 rayon councils in the amount of 12.2 mil-

Valentina MADAN,
Head of the Performance
Audit Division of the Court of
Accounts of RM

18 Acorduri de refinanțare (Împrumut Subsidiar) între Ministerul Finanțelor și 17 consilii raionale, în sumă de 12,2 mil.dolari SUA. În afară de aceasta, Ministerul Finanțelor a încheiat, în perioada anilor 2004-2006, cu Ministerul Sănătății și Protecției Sociale 3 Acorduri de implementare în sumă totală de 6,8 mil.dolari SUA. Obiectivul de dezvoltare al componentei respective, în mare măsură, a fost realizat, de ameliorarea aprovizionării cu agent termic beneficiind 64 de instituții de menire socială, inclusiv 7 instituții medico-sanitare publice subordonate Ministerului Sănătății, precum și 43 de blocuri locative.

Misiunea de audit a relevat problemele, neregulile și impedimentele care au limitat utilizarea eficientă și eficace a surselor financiare, precum și atingerea obiectivelor propuse și a performanțelor stabilite, după cum urmează:

Componenta electrică:

- Î.S. „Moldelectrica”, neținând cont de concluziile experților care au efectuat studiul de fezabilitate, a efectuat cheltuieli din sursele proprii pentru proiectarea și construcția a 54 de căsuțe în valoare de 19,1 mil. lei destinate instalării panourilor de evidență a energiei electrice și componentelor sistemului SCADA la stațiile electrice la prețuri exagerate (prețul de cost al 1 m² de suprafață fiind mai mare de 10,0 mii lei). Lipsește argumentarea tehnico-economică a necesității înlocuirii încăperilor separate pentru instalarea echipamentelor de evidență, dispecerat și telecomunicații existente cu căsuțe capitale. Conform concluziei experților care au efectuat studiul de fezabilitate, încăperile existente urmau a fi păstrate și dotate suplimentar cu sisteme de condiționare.

- Atât achizițiile, cât și instalarea echipamentelor, de regulă, au fost tergiversate, termenele de realizare extinzându-se frecvent în timp. O parte din bunurile achiziționate au fost depozitate, fără a fi instalate, iar altele la momentul instalării erau moral depășite, acestea devalorizându-se. Ca urmare, n-a fost atins unul din scopurile principale ale PE II – îmbunătățirea și modernizarea în termenele stabilite a sistemului de dispecerat și telecomunicații.

- Implementarea contractului „Dispecerat și comunicații” (sistemul SCADA), cu valoarea de 17,3 mil.dolari SUA (65,4% din valoarea creditului), se tergiversează, întârziind și în raport cu ultimul grafic aprobat (01.07.2011), astfel persistând riscul anulării creditului nedebursat în mărime de 3,9 mil.do-

lari SUA. Funcționarea acestui sistem este una din condițiile de aliniere a sistemului energetic național la cel european, însă Compania suedeză „ABB Power Technologies”, responsabilă de implementarea acestui sistem, nu-și îndeplinește obligațiunile contractuale asumate, care se exprimă prin:

- nepunerea în funcțiune a 170 de panouri cu RTU560 și REF54x (cu valoarea de 30,5 mil.lei, inclusiv costul panourilor), din motiv că conțin erori substanțiale, situațiile menționate nefiind soluționate nici în perioada auditului;
- neinstalarea pe parcursul a mai mult de 2 ani a 10 seturi de baterii de acumuloare destinate alimentării stațiilor electrice în valoare totală de 8,0 mil.lei, fapt care expune acumuloarele unui risc sporit de ieșire prematură din funcțiune;
- livrarea tehnicii de calcul de o calitate mai joasă (parametrii tehnici fiind inferiori celor contractați).

Se remarcă că neimplementarea sistemului SCADA condiționează tergiversarea integrării sistemului energetic național în cel european; posibilitatea redusă de rambursare a creditului; nerealizarea unor indicatori-cheie de performanță, precum și a obiectivului PE II, la componenta electrică.

- Din contul creditului au fost efectuate unele cheltuieli ineficiente și iraționale pentru achiziționarea de la Compania turcească „Areva T&D Enerji Endustrisi A.S.” a 27 de transformatoare de tensiune înaltă cu valoarea de 8,0 mil.lei, care urmează a fi înlocuite din cauza calității neadecvate (totodată, Î.S. „Moldelectrica” a suportat pierderi în sumă de 2,4 mil.lei în urma ieșirii din funcțiune (explozia) a 2 transformatoare din cele achiziționate).

- Cheltuielile ce țin de punerea mijloacelor fixe în funcțiune variază semnificativ pentru utilaje de același tip. Exemplificăm că, pentru montarea a 20 de întrerupătoare cu elegaz de tip GL311F1 în valoare de 8,5 mil.lei, au fost efectuate cheltuieli din sursele proprii ale Î.S. „Moldelectrica” în sumă de 2,3 mil. lei. Cheltuielile ce țin de punerea mijloacelor fixe respective în funcțiune, înregistrate în evidența contabilă a întreprinderii, variază de la 68,6 mii lei (sau 15,4% față de prețul de achiziție) pînă la 210,2 mii lei (47,3%). În mod similar, acestea diferă și pe alte tipuri de utilaje. Situația descrisă a fost influențată și de faptul că Î.S. „Moldelectrica” n-a asigurat transparența și economicitatea achizițiilor lucrărilor respective, acestea fiind achiziționate dintr-o singură sursă, iar neparticiparea mai multor operatori economici la procedurile de achiziție a

lion U.S. dollars. In addition, in the period of 2004-2006, the Ministry of Finance has concluded with the Ministry of Health and Social Protection 3 Implementation Agreements totalling 6.8 million U.S. dollars. The development objective of this component has largely been achieved by improving heat supply, benefiting 64 social institutions, including 7 public medical institutions under the Ministry of Health, as well as 43 residential buildings.

The audit mission revealed problems, irregularities and impediments that restrained the efficient and effective use of funds, and fulfilment of goals set and performance intended, as follows:

Electric component:

- Disregarding the conclusions of experts who conducted the feasibility study, the SE "Moldelectrica" made expenditures from their own resources for design and construction of 54 boxes worth MDL 19.1 million meant for installing electric power metering panels and the components of the SCADA system at power stations at inflated prices (the cost price of 1 m² of surface is higher than MDL 10.0 thousand). There is no technical and economic reasoning for the need of replacement of the separate rooms for installation of existing metering equipment, dispatch and telecommunications with capital boxes. According to the conclusions of the experts who conducted the feasibility study, the existing rooms were going to be kept and fitted with additional conditioning systems.

- Both procurements, as well as equipment installation were often delayed, frequently extending the deadlines in time. A part of purchased goods was stored without installation, and others were morally obsolete and devalued upon installation. As a result, one of the main purposes of the EP II was not achieved – improve and upgrade the dispatch and telecommunications system by deadlines set.

- Implementation of the contract "Dispatch and communications" (the SCADA system), with the value of 17.3 million U.S. dollars (65.4% of contract value), is delayed and late even compared to the last schedule approved (07/01/2011), thus there is a risk of cancellation of the non-disbursed funds in the amount of 3.9 million U.S. dollars. The operation of this system is one of the conditions of alignment of the national energy system to the European one, but the Swedish company „ABB Power Technologies“, responsible for implementing this

system, fails to meet the contractual obligations assumed, and specifically:

- did not put into operation 170 panels with REF54x and RTU560 (worth MDL 30.5 million, including the cost of panels), because they contain substantial errors, and these cases were not settled even during the audit;
- did not install for over more than two years the 10 sets of accumulator batteries worth MDL 8.0 million for the supply of electric power stations, which exposes batteries to an increased risk of premature exit from operation;
- delivered computers of lower quality (technical parameters were inferior to the contracted ones).

It should be noted that the failure to implement the SCADA system conditions delay in integration of the national energy system into the European one, reduced ability to repay the loan, non-fulfilment of some key performance indicators and the objective of the EP II for the electric component.

- From the loan certain ineffective and irrational expenses were made to purchase from the Turkish Company „Areva T&D Enerji Endustrisi A.S.“ 27 high voltage transformers with the value of MDL 8.0 million, which had to be replaced because of inadequate quality (at the same time the SE "Moldelectrica" has incurred losses amounting to MDL 2.4 million after exit from service (explosion) of two transformers of those purchased).

- Costs related to putting into operation the fixed assets vary significantly for the same type of equipment. We illustrate that for installation of 20 gas-insulated circuit breakers GL311F1 worth MDL 8.5 million expenditures in the amount of MDL 2.3 million were made from own resources of the SE "Moldelectrica". Costs related to putting into operation these fixed assets, recorded in the accounts of the company, range from MDL 68.6 thousand (or 15.4% of the purchase price) up to MDL 210,200 (47.3%). Similarly, they also differ for other types of equipment. This situation was influenced by the fact that the SE "Moldelectrica" did not secure transparency and efficiency in the procurement of works, which were purchased from a single source, and the fact that multiple operators did not participate in the procurement of works influenced the cost-effectiveness. The increase of installation costs was also negatively influenced by the delay in equipment installation, and the prices for installation and needed materials increased over time as well.

lucrărilor respective a influențat raportul cost-eficiență. Asupra majorării cheltuielilor de montare, de asemenea, a influențat negativ tergiversarea termenului de instalare a echipamentului, pe parcurs crescând și prețurile la lucrările de montare și la materialele necesare.

- Î.S. „Moldelectrica” a achiziționat, în anul 2008, de la S.R.L. „ABS” (din surse proprii) echipamente destinate modernizării SE Vulcănești cu valoarea de 8,9 mil. lei, care la acel moment nu erau de o necesitate stringentă și, ca urmare, acestea nu sînt instalate o perioadă de 3 ani, aflîndu-se sub cerul liber, în rezultatul cărui fapt întreprinderea a suportat cheltuieli ineficiente în sumă de 4,5 mil. lei (mijloace achitate în avans).

Cele menționate se datorează schimbării frecvente a top-managementului Î.S. „Moldelectrica”; controlului intern ineficient la aceasta; monitorizării neadecvate a executării contractelor; neîntreprinderii măsurilor de rigoare față de furnizorii care nu execută obligațiunile contractuale etc. Sînt necesare măsuri urgente la Î.S. „Moldelectrica” privind revizuirea procedurilor de control intern în domeniul achiziției, recepționării și punerii în funcțiune utilă a bunurilor achiziționate, implementarea unui management corelat pentru valorificarea eficientă a resurselor materiale, umane și financiare.

Componența termică:

Factorii de decizie din cadrul unor autorități și instituții publice centrale și locale nu au dat dovadă de prudență și capacitate managerială analitică la încadrarea în proiectul respectiv, implementarea acestuia și utilizarea sistemelor termice instalate, care, în ansamblu, au limitat atingerea performanțelor stabilite, ca urmare:

- Consiliile raionale nu au elaborat criteriile de selectare a instituțiilor beneficiare. În consecință, de îmbunătățirea aprovizionării cu agent termic au beneficiat unele instituții care dispuneau de sisteme de încălzire funcționale, angajînd împrumuturi și efectuînd cheltuieli iraționale în sumă de 2,9 mil. lei.

- Unele blocuri ale instituțiilor, incluse în proiect, care necesită reparații capitale au beneficiat de sisteme de termoficare noi, pentru ce s-au cheltuit 1,4 mil. lei, dar care n-au fost utilizate nici după instalarea încălzirii, consiliile raionale efectuînd cheltuieli ineficiente pentru achitarea dobînzii.

- Nu s-a ținut cont de obiectivele Concepției privind renovarea sistemului republican de alimentare cu căldură și de practicile internaționale

privind sporirea eficienței termice prin reabilitarea clădirilor. Drept urmare, din suma de 2,5 mil. dolari SUA, prevăzută inițial din contul creditului pentru reabilitarea clădirilor, s-au utilizat numai 60,0 mii dolari SUA, situația dată fiind cauzată de procedurile complexe stabilite de către Banca Mondială pentru achiziționarea acestor servicii, precum și de lipsa de insistență și voință a factorilor de decizie.

- Unele autorități publice n-au ales cele mai optimale și eficiente variante ale instalațiilor, ceea ce a generat cheltuieli ineficiente din sursele creditare în valoare de 4,7 mil. lei.

- În unele instituții nu sînt utilizate eficient suprafețele încălzite, acestea suportînd cheltuieli care nu au acoperire financiară. Din necesitatea de a economisi surse financiare pentru achitarea serviciilor sau din lipsa rețelelor interne de distribuție, precum și datorită stării deplorabile a acestora, unele instituții nu utilizează sau utilizează ineficient sistemele de producere a apei calde.

- În unele instituții gradul de utilizare a capacităților instalate atît pentru încălzire, cît și pentru apă caldă este redus. Se remarcă că, potrivit concluziei expertului în audit energetic, doctor în științe tehnice, puterile termice, îndeosebi pentru apă caldă menajeră, sînt supradimensionate, aceasta fiind și una din cauzele gradului redus de utilizare a capacității instalațiilor.

- Neexecutarea corespunzătoare a obligațiilor contractuale de către unii antreprenori a dus la apariția deficiențelor în funcționarea unor sisteme de încălzire și la ieșirea prematură din funcțiune a unor utilaje, fapt ce a generat cheltuieli suplimentare beneficiarilor în mărime de 0,9 mil. lei.

- Managementul contabil al instituțiilor care au beneficiat de împrumuturi și de bunuri achiziționate și instalate din contul acestora nu a asigurat veridicitatea raportării situațiilor financiare și patrimoniale, fiind depistate diferite erori contabile, inclusiv nefiind reflectate în evidența contabilă: împrumuturile în valoare de 90,1 mil. lei la Aparatele președinților raioanelor, sau, după caz, la primăriile orașelor; sistemele de termoficare construite cu valoarea de 73,1 mil. lei; dobînzile aferente împrumuturilor în sumă de 1,2 mil. lei la costul obiectelor instalate etc.

Deficiențele relevate sînt cauzate de: neexecutarea pe deplin de către consiliile raionale a obligațiilor prevăzute de Acordul de credit în ceea ce privește implementarea activităților în cadrul proiectului cu eficiența și consecvența cuvenită, în conformitate cu practicile adecvate administrative, financiare, de

- The SE “Moldelectrica” acquired in 2008 from the Ltd. “ABS” (own resources) equipment worth MDL 8.9 million meant to upgrade the Vulcanesti ES, which at that time was not an urgent necessity and therefore, it has not been installed for a period of three years, stayed outdoors, and as a result the company incurred inefficient expenditures amounting to MDL 4.5 million (paid in advance).

Those referred to are due to frequent changes of senior management of the SE “Moldelectrica”; ineffective internal control, inadequate monitoring of performance of contracts; not taking relevant measures towards the suppliers that do not perform contractual obligations etc. Urgent measures are needed in the SE “Moldelectrica” related to reviewing internal control procedures in procurement process, receipt and putting into useful service of goods purchased, implementation of correlated management for the effective use of material, human and financial resources.

Thermal component:

Decision makers in certain public authorities and institutions of central and local government have not shown caution and analytical management capacity when embarking on this project, and during its implementation and use of heating systems installed, which, overall, limited the achievement of performance expected:

- Rayon councils have not developed criteria for selection of beneficiaries. Consequently, of heat supply improvement have benefited some institutions that had functional heating systems, but they took loans and made irrational spending amounting to MDL 2.9 million.

- Some blocks of the institutions included in the project, requiring capital repairs, have benefited of new heating systems, for which MDL 1.4 million has been spent, but they were not used even after heating installing; thus rayon councils made inefficient expenditures to pay the interest.

- The objectives of the Concept on the renovation of the republican heat supply system and the international practices on enhancing thermal efficiency by rehabilitating buildings have not been taken into account. Therefore, of the sum of U.S. \$ 2.5 million, earmarked initially in the loan for the rehabilitation of buildings, only 60.0 thousand US dollars were used. This situation was caused by the complex procedures established by the World Bank for the purchase of these services and lack of insistence and willingness of policy makers.

- Some public authorities have not chosen the most optimal and efficient versions of installations, which led to inefficient spending of MDL 4.7 million from credit resources.

- Some institutions have not used efficiently the heated areas, and incurred costs without financial backing. Due to the need to save funds for payment of services or for lack of internal distribution networks, and because of their deplorable state, some institutions have not used or ineffectively used the hot water production systems.

- In some institutions the use of installed capacities both for heating and for hot water was low. It was noted that according to the conclusions of the expert in energy audit, PhD, the thermal powers, especially for domestic hot water, have been over-scaled; this was also a cause for low utilization of facilities capacity.

- Inappropriate performance of contractual obligations by some contractors has led to deficiencies in the operation of some heating systems and premature exit from service of machines, which generated additional costs to beneficiaries in the amount of MDL 0.9 million.

- The accounting management of the institutions that have benefited from loans and assets purchased and installed on the account of these loans did not ensure the veracity of financial and assets reporting. Different accounting errors were discovered, and there have not been recorded in the accounts: there were found loans worth MDL 90.1 million which had been taken by rayon chairmen offices, or, where appropriate, by town mayors; built heating systems worth MDL 73.1 million; interest on loans in the amount of MDL 1.2 million in the cost of objects installed, etc.

The deficiencies revealed are caused by: failure of rayon councils to fully perform the terms of the Credit Agreement related to the implementation of project activities with due efficiency and consistency in accordance with proper administrative, financial, technical engineering and energetic practices; inadequate management of some institutions that have benefited from rehabilitation of heating systems; failure of certain contractors to fully perform the contract terms; lack of necessary funds for building rehabilitation, and for covering the expenses related to purchasing heating services.

In the context of the above, it is noted that although the Ministry of Economy, according to its functions, was to participate in developing and implementing measures to ensure en-

inginerie tehnică și energetice; managementul necorespunzător al unor instituții care au beneficiat de reabilitarea sistemelor de termoficare; neexecutarea pe deplin de către unii antreprenori a obligațiilor contractuale; lipsa mijloacelor financiare necesare pentru reabilitarea clădirilor, precum și pentru acoperirea cheltuielilor legate de achiziționarea serviciilor de termoficare.

În contextul celor expuse, se remarcă că, deși Ministerul Economiei, conform funcțiilor atribuite, urma să participe la elaborarea și implementarea măsurilor de asigurare a securității energetice a țării, la coordonarea acțiunilor în domeniul eficienței energetice, la monitorizarea implementării proiectelor de eficiență energetică, precum și să supravegheze activitatea autorității abilitate cu administrarea lucrărilor în acest domeniu, iar Unitatea consolidată să pregătească și să imple-

menteze Proiectul Energetic II (componentele electrică și termică), să monitorizeze și să evalueze performanțele, să asigure realizarea eficientă a procesului de instruire a beneficiarilor proiectelor în curs de implementare, aceștia nu și-au exercitat corespunzător funcțiile atribuite, în consecință nefiind implementate în termen și calitativ unele părți ale componentei electrice (SCADA), astfel nefiind atinse unele din obiectivele propuse și performanțele stabilite. De asemenea, la componenta termică nu s-au utilizat eficient o parte din sursele creditare acordate, precum și sistemele de termoficare instalate, iar în unele cazuri – opțiunile cost-minime de încălzire.

Se menționează că entităților auditate le-au fost înaintate recomandări privind lichidarea deficiențelor constatate și eficientizarea utilizării utilajelor instalate.

ergy security of the country, in coordinating the actions targeted to energy efficiency, in monitoring the implementation of energy efficiency projects, and in supervising the work of the authority empowered with the administration of works in this area, and the Consolidated Unit was to prepare and implement the Energy Project II (electric and thermal components), to monitor and evaluate performance, to ensure efficient training of beneficiaries of projects under implementation, they have not exercised properly their assigned functions, thus some parts of

the electric component (SCADA) have not been implemented in time and to quality, and some of the objectives and performance set have not been achieved. Also, under the thermal component, a part of the credit granted and the heating systems installed have not been effectively used, and in some cases minimum cost heating options were chosen.

It should be mentioned that the audited entities have been submitted recommendations to eliminate deficiencies and improve the use of equipment installed.

Conceptul și esența securității informaționale, locul și rolul ei în sistemul informațional

Sergiu TERGUȚĂ,
Șef al Secției analitico-
informaționale a Curții
de Conturi a RM

În ultimele decenii creșterea gradului de informatizare a proceselor industriale, precum și a gradului de folosire a informațiilor în rezolvarea problemelor umane au făcut ca informația să fie considerată o resursă economică oarecum egală cu alte resurse, cum ar fi munca, materia primă și capitalul. Această perspectivă scoate în evidență faptul că posesia, manipularea și folosirea informației poate îmbunătăți raportul cost-eficiență în multe procese fizice sau cognitive.

Informația poate exista sub mai multe forme, printată sau scrisă pe hârtie, stocată electronic, transmisă prin e-mail, prezentată în filme sau expusă în conversații. În mediul de afaceri competitiv prezent informația este "amenințată" constant. Sursele de amenințare pot fi atât interne, cât și externe, premeditate sau accidentale, și se pot referi atât la utilizarea, aplicarea sistemelor IT, cât și la aspectele fizice și de mediu. Aceste amenințări pot lua orice formă, de la furtul de identitate, atacuri de la distanță asupra organizației, spionaj, furt de echipamente sau de documente pînă la fenomene seismice sau climaterice, incendii și inundații. Aceste amenințări pot duce la diverse impacturi, cum ar fi, de exemplu, pierderile financiare, pierderea încrederii clienților, sau chiar incapacitatea de lucru ulterioară a organizației.

Curtea de Conturi este instituția supremă de audit public extern, care exercită controlul asupra formării, administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și administrării patrimoniului public, prin realizarea auditului extern în sectorul public. Avînd în vedere faptul că tendințele economiei mondiale și naționale sînt îndreptate spre gestionarea informației prin intermediul sistemelor informaționale, informația devine cel mai important activ* cu care operează Curtea de Conturi.

Cert este că odată cu tendințele crescînde de dezvoltare ale noilor tehnologii de stocare și prelucrare a informației, cresc și riscurile care afectează siguranța informației. Un risc este o combinație dintre consecințele producerii unui eveniment nedorit și probabilitatea de apariție a evenimentului. Evaluarea riscurilor (cantitativă sau calitativă) permite managerilor de a acorda prioritate riscurilor în funcție de gravitatea acestora sau de careva criterii stabilite. Prin urmare, odată cu dezvoltarea capacităților de utilizare a informației, crește și necesitatea sporirii securității informației, apare necesitatea generală de stabilire a unei Politici de Securitate Informațională (PSI), de CONFIDENȚIALITATE, INTEGRITATE și DISPONIBILITATE a informației.

Prin emiterea și aprobarea PSI, Curtea de Conturi s-a angajat să asigure integritatea, disponibilitatea și confidențialitatea tuturor activelor informaționale fizice și electronice în cadrul său, prin asigurarea implementării și menținerii unui Sistem de Management al Securității Informației în conformitate cu legislația în vigoare și ajustat la standardele internaționale din domeniu (ISO 27001:2005, ISO 27002:2005,

* Activ – totalitatea bunurilor aparținînd unei persoane fizice sau juridice.

The concept and essence of information security, its place and role in the information system

Over the recent decades the increase of computerization of industrial processes and of the extent of using information in solving human problems has caused the information to be regarded as an economic resource, somehow equal to other resources such as labor, raw materials and capital. This perspective highlights the fact that the possession, handling and use of information can improve the cost-effectiveness in many physical or cognitive processes.

Information can exist in various forms, printed or written on paper, stored electronically, sent by e-mail, shown in movies or displayed in conversation. In today's competitive business environment information is constantly "threatened". Threat sources can be internal as well as external, deliberate or accidental, and may refer both to the use and application of IT systems, as well as to physical and environmental aspects. These threats may take any form from identity theft, remote attacks on the organization, spying, theft of equipment or documents up to seismic or weather events, fires and floods. These threats can lead to various impacts, such as, for example, financial loss, loss of customer confidence, or inability of the organization to work further.

The Court of Accounts is the supreme audit institution that controls the formation, administration and use of public funds and management of public assets by conducting public sector external audit. Given that the global and the national economy trends are directed towards managing information through information systems, information becomes the most important asset* the Court of Accounts operates with.

What is certain is that along with the growing development trends of new technologies for storing and processing information, the risks that affect information security increase as well. A risk is a combination of consequences of an unwanted event and the likelihood of the event occurring. Risk assessment (quantitative or qualitative) enables managers to prioritize risks according to their severity or any criteria set. Therefore, along with the development of information use capacity the need to enhance information security grows too. There is a general need to establish an Information Security Policy (ISP) encompassing CONFIDENTIALITY, INTEGRITY and AVAILABILITY of data.

By issuing and approving the ISP the Court of Accounts is committed to ensure the integrity, availability and confidentiality of all its electronic and physical information assets, by securing the implementation and maintenance of an Information Security Management System in accordance with the law and harmonized with the relevant international standards (ISO 27001:2005, ISO 27002:2005, ISO 27005:2008). Thus, the forefront task is security planning, the secondary one – security itself, and then – operation with confidential, secret and top secret information.

* Asset – all goods belonging to a person or company.

Sergiu TERGUTA,
*Head of the Analytical
Informational Section of the
Court of Accounts of RM*

ISO 27005:2008). Astfel, se pune pe prim plan sarcina privind planificarea securității, pe plan secund – securitatea propriu-zisă și ulterior – operarea cu informația confidențială, secretă și strict secretă.

Rolul PSI este de a informa angajații Curții de Conturi asupra comportamentului și modului de reacționare în situații de risc, poziției managementului referitor la situația creată și acțiunilor specifice pe care instituția urmează să le întreprindă în funcție de necesitățile și circumstanțele apărute.

La elaborarea PSI s-a ținut cont de procedurile de securitate deja implementate, de riscurile utilizării tehnologiilor informaționale și de bunele practici existente în domeniu. Astfel, PSI a Curții de Conturi are următoarele obiective majore:

- Să fie menținute procedurile operaționale și responsabilitățile de securitate a informației;
- Să fie clasificate activele într-un mod care indică importanța lor pentru Curtea de Conturi;
- Să fie desemnați responsabilii pentru toate activele critice;
- Activele critice să fie supuse periodic unei analize a riscurilor;
- Să fie implementate controale de securitate bazate pe riscuri, întru minimizarea impactului lor asupra continuității activității;
- Să fie implementat controlul accesului la informații bazat pe principiul „*știi ce trebuie să știi*”;
- Instruirea în domeniul securității informației să fie disponibilă pentru toți angajații;
- Să fie protejată informația în ceea ce privește cerințele sale de confidențialitate, integritate și disponibilitate în toate domeniile de activitate;
- Securitatea să fie parte integrantă a procesului de dezvoltare a Curții de Conturi;
- Toți angajații, fără excepții, să respecte politicile și procedurile de securitate a informațiilor,

iar nerespectarea să fie supusă unei acțiuni disciplinare sau juridice (dacă este cazul);

- Standardele (cerințele) de configurare să fie aplicate pentru toate aplicațiile, componentele de rețea, serviciile critice și punctele de acces wireless;
- Planul de continuitate a afacerii să fie elaborat, menținut și testat;
- Toate încălcările privind securitatea informațiilor (reale sau suspectate) să fie raportate și investigate de către Serviciul de audit intern și securitate;
- Să fie îndeplinite toate cerințele legislative și cele de reglementare.

Pornind de la faptul că factorul uman reprezintă una din verigile vulnerabile ale sistemului de securitate informațională, toți angajații Curții de Conturi, fără excepții, trebuie inițiați și familiarizați cu metodele și procedeele de prevenire și contracararea a posibilelor pericole sau amenințări.

PSI este un document public și accesibil tuturor părților interesate și, reieșind din obiectivele menționate, conchidem că la baza asigurării securității informaționale stau atribuțiile și obligațiile tuturor celor implicați în procesul de producție, rolurile și responsabilitățile pentru asigurarea securității informaționale fiind stabilite într-un mod cert, transmise personalului corespunzător și aprobate de către toți participanții la proces.

Pe măsură ce organizațiile devin din ce în ce mai dependente de buna funcționare a sistemelor informaționale, problema securității acestor sisteme devine din ce în ce mai importantă. Doar investind în securitate „cap-coadă”, vom putea avea sisteme IT mai sigure. De multe ori vom constata că beneficiile vor fi mai mari, iar investițiile și eforturile depuse – mai mici, dacă vom avea o abordare per ansamblu, decât dacă am trata problema separat, sau, mai rău, vom acționa pentru a înlătura efectele abia după producerea unui incident de securitate.

The role of the ISP is to inform the Court of Accounts employees of the behavior and how to react in risk situations, of management position towards this situation, and specific actions that the institution is to take depending on the needs and circumstances arising.

In developing the ISP there have been taken into account the security procedures already in place, the risks of using information technologies, and best practices in the field. Thus, the ISP of the Court of Accounts has the following objectives:

- To maintain operational procedures and responsibilities for information security;
- To classify the assets in a way that indicates their importance for the Court of Accounts;
- To appoint responsible persons for all critical assets;
- To subject critical assets to regular risk analysis;
- To implement security controls based on risks, in order to minimize their impact on business continuity;
- To implement the control of access to information based on the “*need to know*” principle;
- Training in information security available to all employees;
- To protect information as regards its requirements for confidentiality, integrity and availability in all fields of activity;
- To make security an integral part in the process of development of the Court of Accounts;
- All employees, without exception, to comply with policies and procedures for information security, and failure to comply to be subject to disciplinary or legal measures (if applicable);
- Configuration standards (requirements) to be applied to all applications, network components, critical services and wireless access points;
- Business continuity plan to be developed, maintained and tested;
- All breaches of information security (real or suspected) to be reported and investigated by the Internal Audit and Security Service;
- To meet all pertinent legal and regulatory requirements.

Starting from the fact that the human factor is one of the vulnerable links in the information security system, all employees of the CoA, without exception, should be initiated and familiar with the methods and procedures to prevent and counteract the potential hazards or threats.

The ISP is a public document and available to all interested parties, and based on the objectives set, we conclude that the platform of information security is the duties and obligations of all those involved in the production process. The roles and responsibilities for information security should be clearly established and disseminated to appropriate personnel and approved by all participants in the process.

As the organizations become increasingly dependent on proper functioning of information systems the security issue of these systems becomes increasingly important. Only investing thoroughly in security we can have more secure IT systems. Often we find that the benefits will be higher, and investments and efforts – less if we have an overall approach than if we address the problem separately, or worse, if we work to reverse the effects only after production of a security incident.

Administrarea finanțelor publice – slăbiciuni instituționale și riscuri

Valeriu CHIȚAN,
Membru al Curții de Conturi
a Republicii Moldova

Într-o accepție generală și conform standardelor de aplicare, auditul public extern acoperă atât aspectele de *legalitate și regularitate*, cât și cele de *economicitate, eficiență și eficacitate a utilizării resurselor publice*. Ansamblul acestor resurse reprezintă *finanțele publice* care, conform unei definiții mai relevante, constituie „...totalitatea fondurilor publice, care se formează din plăți obligatorii (impozite, taxe, contribuții), ce se acumulează și se distribuie, după necesitate, de către stat, pentru îndeplinirea funcțiilor și sarcinilor sale...”.

Sistemul bugetar – în cadrul *finanțelor publice*, reprezintă instrumentul consolidat de politică publică pentru realizarea priorităților economice și sociale ale unei țări, în contextul resurselor disponibile, aflate la dispoziția guvernului.

Capacitatea de a transpune prioritățile de politică în buget, și apoi – de a asigura conformitatea cheltuielilor reale cu alocările bugetare, depinde, în mare măsură, de fundamentarea credibilă a previziunilor macroeconomice și bugetare, precum și a prognozelor veniturilor pe termen mediu. Prin urmare, politicile economice și bugetare sunt indisolubil legate, iar realizarea se face în baza metodologiilor și tehnicilor analitice convergente. În acest sens, bugetul trebuie privit și ca un sistem de administrare economică și financiară.

Plenul Curții și-a propus să evalueze implementarea principiilor managementului finanțelor publice, care reprezintă un compartiment-cheie în ceea ce ține de modernizarea administrației publice, avînd drept obiectiv crearea unui sistem eficient și durabil de management financiar, bazat pe instrumente și mecanisme de interacțiune a procesului de elaborare a politicilor (naționale și sectoriale) cu procesul bugetar.

În acest scop, autoritățile centrale și-au asumat următoarele acțiuni:

- de a conferi subdiviziunilor cu atribuții de planificare strategică și a celor de planificare bugetară din administrația publică centrală capacități de a analiza diferite opțiuni de perspectivă și a evalua impactul acestora, inclusiv, impactul financiar;
- de a introduce practici de raportare anuală privind realizarea obiectivelor programelor sectoriale și eficiența utilizării resurselor financiare;
- de a introduce sistemul de evaluare a performanțelor administrației publice centrale în raport cu volumul resurselor financiare alocate.

În sensul modernizării, transparentizării și credibilizării procesului de gestionare a finanțelor publice, obiectivele nominalizate devin, în mod imperativ, ținte și pentru auditul extern; prin urmare Curtea de Conturi trebuie să-și focalizeze, în mod deosebit, atenția, atât prin prisma auditului regularității, cât și a auditului de performanță.

În această ordine de idei, sarcina misiunilor de audit rezidă în evaluarea în complex a cadrului normativ-metodologic de asigurare a procesului bugetar, precum și a impactului acțiunilor de consolidare

Public finance management – institutional weaknesses and risks

In general acceptance and according to standards, public external audit covers both *legality and regularity* aspects, as well as *economy, efficiency and effectiveness* of public resource use. All these resources are *public finances*, which, according to a more relevant definition, are “... all public funds, which are formed from mandatory payments (taxes, fees, contributions), accumulated and distributed by the state as required, for the performance of its functions and tasks...”.

The budget system – in public finances, is the consolidated tool of public policy for the implementation of economic and social priorities of the country, in the context of resources available to the government.

The ability to translate policy priorities into the budget, and then to ensure the compliance of actual costs with budget appropriations depends largely on the credible substantiation of macroeconomic and budgetary projections and revenue forecasts for the medium term. Therefore, economic and budgetary policies are inextricably interrelated and implementation is based on analytical and convergent methodologies and techniques. In this regard, the budget should be viewed as an economic and financial management system.

The Plenum of the Court of Accounts aims to evaluate the implementation of the principles of public finance management, which are a key compartment in modernization of public administration, with the objective to establish an efficient and sustainable financial management system, based on instruments and mechanisms of interaction between the process of policy making (national and sectoral) and the budgetary process.

To this end, the central authorities have assumed to take the following actions:

- to assign to the central government subdivisions, responsible for strategic planning and budget planning, the duty to analyze different future options and assess their impact, including financial impact;
- to introduce annual reporting on delivery of objectives of sector programs and on the efficiency in the use of financial resources;
- to introduce a performance appraisal system of central government in relation to the amount of financial resources allocated.

For the purposes of modernization, transparency and credibility of public financial management, the objectives nominated also become, imperatively, targets for external audit; so the CoA must in particular focus its attention on both regularity audit as well as performance audit.

In this context, the task of the audit missions consists in evaluating as a whole the legal and methodological framework governing the budget process, and the impact of actions meant to strengthen the analytical capacity of public institutions in order to formulate ministerial budgets, harmonizing policies with plans, and plans with

Valeriu CHITAN,
Member of the Court of
Accounts of the Republic
of Moldova

a capacităților analitice a instituțiilor publice, de a formula bugete ministeriale, armonizând politicile cu planurile, și planurile cu bugetele. Important este de a se revizui calitatea acestor planuri pe termen mediu, în cadrul politicilor (naționale, sectoriale) și resurselor aprobate. O atenție deosebită, în acest sens, necesită evaluările în cadrul principalelor instituții cu prerogative de politici – ministerele Economiei și Finanțelor. Aici este necesar de identificat capacitatea instituțională a acestora, inclusiv – abilitățile profesionale în materie de analiză macroeconomică și prognoză fiscală.

Pornind de la postulatul că statul, care reprezintă un ansamblu de mijloace și instituții, se bazează pe 3 piloni: *instituții* (care formulează obiective și strategii), *mecanisme și instrumente*, este necesar să ne preocupăm și de gradul de funcționalitate a acestora. Pentru că, *slăbiciunile instituționale* sau disfuncționalitățile, cauzate de un cadru regulator precar și ineficient, exprimat prin procese neidentificate și nereglementate/nestandardizate exhaustive, de lipsa de proceduri și mecanisme de interacțiune, sunt *consecințele* unui management instituțional nesistemic. Din păcate, acesta este unul dintre viciile, care domină mentalitatea și comportamentul uman, nu numai în instituții, dar și în societate. Deseori, această stare de lucruri este folosită pentru a „justifica” deciziile și erorile, dar și pentru a interpreta, de la caz la caz, anumite acțiuni din cadrul managementului instituțional și financiar. *Efectele* sau *consecințele* acestor practici defectuoase prezintă riscuri în gestiunea economico-financiară, riscuri în administrarea patrimoniului național, cumulul cărora generează dezechilibre (mai ales bugetare) și inegalități (nu numai de natură socială, dar și de neloialitate – prin nerespectarea principiului neutralității concurențiale).

Prin urmare, trebuie să pornim de la evaluarea *proceselor* care, conform definiției recunoscute, prezintă „...o succesiune de acțiuni sau de operații, prin care se realizează o lucrare...”. Managementul în general – în sectorul public și în cel corporativ – este recunoscut funcțional atunci, când se bazează pe procese.

Procesele, la rândul lor, sunt reglementate/standardizate (regulamente/standarde: set de concepte, proceduri și metode) și funcționează în bază de reguli și proceduri tehnice. Iată de ce, inițiind misiunea de audit, este important, de rând cu alte criterii, să cunoaștem și să evaluăm funcționalitatea proceselor respective. Dacă abordăm, de exemplu, *procesul bugetar* (la fiecare componentă a BPN) și, mai cu seamă, prima etapă (fază) – *elaborarea*, atunci este necesar a evalua următoarele acțiuni și ținte:

- setul de reguli clare și cuprinzătoare privind evaluările și estimările;
- țintele macroeconomice de venituri și cheltuieli generale, datoria publică, deficitul bugetar;
- obiectivele politicilor economice naționale și politicilor sectoriale;
- convergența politicilor economice cu cele fiscale și bugetare;
- obiectivele bugetare pe termen mediu (3 ani), inclusiv pentru anul bugetat;
- plafoanele cheltuielilor pe ministere și domenii;
- gradul de fundamentare și viabilitatea bugetelor „pe programe”, corespunderea acestora indicatorilor de eficiență și eficacitate.

Un alt obiectiv în materie de eficiență alocativă este utilizarea resurselor conform principiului cost-eficacitate. Societatea percepe tot mai activ, ia atitudine și reclamă starea de lucruri absolut intolerabilă în domeniul prestării serviciilor publice de către instituțiile statului, mai cu seamă, de către cele spitalicești și educaționale – (mă refer, în primul rând, la instituțiile specializate pentru copiii cu defecțiuni fizice și la școlile-internat pentru copiii abandonati). Nu numai calitatea, dar și cultura servirii, racordate la resursele alocate, trebuie să fie în agenda misiunilor de audit. Acest deziderat se regăsește și în prevederile legislative, conform cărora „...toate actele normative trebuie să corespundă standardului de calitate – eficacitate a costurilor...”.

Administrarea veniturilor publice reprezintă un proces complex ce implică un set de instrumente operaționale pentru asigurarea sistemului bugetar cu resursele necesare statului în exercitarea funcțiilor sale. Și, atenție, eficiența autorităților abilitate cu atribuțiile respective se măsoară, la nivel național, prin raportul dintre colectări și PIB.

Un alt criteriu de performanță, atât referitor la sistemul administrativ respectiv, cât și în aspect teritorial, este rata de colectare (raportul dintre încasat și calculat). Se cere de menționat, că indicatorii bugetari la venituri servesc pentru autoritățile fiscale și vamale ca punct de reper. Iar determinarea bazei impozabile și colectarea integrală a impozitelor și taxelor este sarcina de bază a acestora.

Integritatea și credibilitatea acestor date, de la declarațiile și rapoartele contribuabililor pînă la verificarea autenticității acestora, declanșarea controalelor de verificare prin contrapunere și evaluările cifrelor de afaceri, ajustarea obligațiilor fiscale – iată spectrul, ce trebuie supus auditării și aprecierii eficienței acestui domeniu de activitate. O deosebită atenție, în acest sens, trebuie acordată veri-

the budgets. It is important to review the quality of these medium term plans under the (national, sectoral) policies and approved resources. Special attention in this respect is required to the assessments in the major institutions with policy prerogatives – the Ministries of Economy and Finance. Here it is necessary to identify their institutional capacity, including professional skills in macroeconomic analysis and fiscal forecasting.

Starting from the assumption that the state, which is a set of means and institutions, is based on three pillars: *institutions* (that formulate objectives and strategies), *mechanisms* and *tools*, we need to also worry about their degree of functionality, because *institutional weaknesses* or failures, caused by a poor and inefficient regulatory framework, expressed by the lack of identified and comprehensively regulated /standardized processes and interaction procedures and mechanisms, are the *consequences* of a non-systemic institutional management. Unfortunately, this is one of the vices that dominates human mentality and behavior, not only in institutions but also in society. Often this situation is used to “justify” decisions and mistakes, but also to interpret, on a case by case basis, certain actions of the institutional and financial management. *Effects* or consequences of these poor practices imply risks for economic and financial management and risks in managing the national property, which summed up generate imbalances (especially budget ones) and inequalities (not only of social, but also disloyalty nature – by not respecting the principle of competitive neutrality).

Therefore, we should start from evaluating the *processes* that according to the accepted definition, represent “...a sequence of actions or operations by which a piece of work is done...”. Generally speaking, management – in public and corporate sector – is recognized as functional only when it is based on processes.

In turn, processes are regulated /standardized (regulations/ standards: set of concepts, procedures and methods) and work on the basis of rules and technical procedures. This is why when starting the audit mission it is important to know and assess the functionality of these processes along with other criteria. If we shall approach, for example, the *budget process* (by each NPB component) and, in particular, the first stage (phase) – *drafting*, then it is necessary to assess the following actions and targets:

- the set of clear and comprehensive rules on evaluations and estimates;

- macroeconomic targets for general revenues and costs, public debt, budget deficit;
- the goals of national and sectoral economic policies;
- the convergence of economic policies with the fiscal and budget ones;
- medium term budgetary targets (3 years), including for the budget year;
- expenditure ceilings by ministries and areas;
- the degree of substantiation and viability of program-based budgets, their consistency with the efficiency and effectiveness indicators.

Another goal in terms of allocative efficiency is the use of resources against the cost-effectiveness principle. The society perceives, takes attitude and complains more actively about the unacceptable state of things related to public service delivery by state institutions, especially hospital and educational services – (I refer particularly to specialized institutions for children with physical disorders and boarding schools for abandoned children). Not only the quality but also the culture of service provision compared to the money allocated should be on the agenda of audit missions. This requirement can also be found in legal provisions according to which “... all regulations shall comply with the quality standard – cost effectiveness...”.

Public revenue management is a complex process implying a set of operational tools for the supply of budget system with money necessary to the state to perform its duties. And attention! the efficiency of authorities entitled with these powers is measured at the national level by the ratio between the receipts and GDP.

Another performance criterion, related to this administrative system and from territorial perspective, is the collection rate (ratio between collected and accrued). It should be mentioned that budget indicators for revenues serve as a reference point for fiscal and customs authorities. Their primary task is determining the taxable amount and full collection of taxes and fees.

The integrity and credibility of this data, starting from taxpayers’ declarations and reports, verifying their accuracy, controls by reconciliation and estimation of turnovers, adjustment of tax liabilities – is the range of aspects to be audited and appraised in terms of efficiency in this area. Special attention in this context is required to accuracy of accrued and outstanding amounts. Under different excuses (changes in taxpayers’ reports, re-phasing, moratoria, including for businesses declared bankrupt) tax liabilities can be manipulated just to “report” posi-

dicității sumelor calculate și restante. Sub diferite pretexte (se modifică rapoartele contribuabililor, se fac reeșalonări, se instituie diferite moratorii, inclusiv – pentru cei declarați în stare de insolvență), obligațiile fiscale pot fi manipulate, numai pentru a „raporta” indici favorabili. Restanțele – mai cu seamă către bugetul asigurărilor sociale de stat – nu „inspiră” încredere, acestea nici nu pot apărea, dacă obligațiile nu sunt calculate.

Fenomenul *restanțelor* fiscale către sistemul bugetar trebuie catalogat ca o *amenințare a intereselor publice* (economice, sociale, etc.). La originea acestui flagel se află multiple deficiențe, atât de ordin economico-financiar și juridic, cât și de comportament civic.

Misiunile de audit urmează să evalueze în profunzime posibilele slăbiciuni instituționale în administrarea veniturilor, atenția fiind acordată următoarelor aspecte:

- (ne)funcționalitatea/lipsa cadrului normativ și metodologic departamental de reglementare a proceselor, procedurilor și tehnicilor în materie de:
 - evaluări ale bazei impozabile/valorii în vamă;
 - planificare operativă și analiză a încasărilor pe categorii de venituri;
 - fundamentare a țințelor de colectare a veniturilor în aspect administrativ-teritorial;
 - urmăriri a obligațiilor fiscale și de efectuare a controlului fiscal/vamal;
 - analiză și identificare a riscurilor de neplătă, evaziune și fraudă.
- impactul „regulilor de joc” generate de politici/proceduri impredictibile și instabile (inclusiv cu efecte retroactive).

Prin determinarea „slăbiciunilor” se oferă o gamă de probe pentru identificarea „riscurilor” semnificative, printre care ar fi:

- planurile (sarcinile) indicative nerelevante/nemotivate de colectare a plăților;
- reducerea colectărilor și creșterea restanțelor fiscale per-ansamblu, inclusiv, și pe fiecare din componentele bugetului public național;
- randamentul scăzut în acțiunile anti-evaziune și anti-fraudă;
- demotivarea contribuabililor disciplinați privind rezultatul practicilor arbitrare și inegale în urmărirea obligațiilor fiscale și restituirile TVA;
- lucrul neadecvat explicativ și de comunicare cu contribuabilii și gradul scăzut de onorare voluntară (benevolă) a obligațiilor fiscale;
- litigiile judiciare compromise și generatoare de prejudicii pentru buget.

Sintetizînd cele evocate, aș defini următoarele aspecte asupra cărora urmează să reflectăm:

- calitatea managementului instituțional și financiar în sectorul public nu întrunește rigoriile convenite pentru a realiza principiile unei gestiuni responsabile și performante. Este necesară realizarea măsurilor aferente cheltuielilor publice, atât în aspect de respectare a disciplinei bugetare, cât și de folosire eficientă prin prisma serviciilor prestate conform criteriilor de calitate;
- nivelul colectărilor veniturilor publice a înregistrat o tendință pronunțată de scădere, comparativ cu creșterea PIB-ului. Există riscuri majore privind sustenabilitatea finanțelor publice și, în primul rînd, privind sursele de constituire a bugetului asigurărilor sociale de stat.

În susținerea celor expuse, cu titlu de „soluții”, este oportună implementarea următoarelor acțiuni:

- orientarea activităților de administrare a veniturilor către procese generatoare de rezultate, conform exigențelor de performanță;
- îmbunătățirea gradului de colectare a veniturilor fiscale. Este necesar ca autoritățile de specialitate să-și asume țințe (angajamente) concrete pentru sporirea considerabilă a ponderii colectărilor în raport cu indicii PIB-ului;
- combaterea eficientă a evaziunilor și fraudelor fiscale. Diminuarea graduală a ponderii afacerilor și tranzacțiilor nefiscalizate trebuie să constituie obiectivul principal al managementului autorităților fiscale și vamale;
- eficientizarea procedurilor administrative pentru motivarea contribuabililor privind conformarea voluntară (benevolă) de onorare a obligațiilor fiscale.

În acest context, și misiunile de audit urmează să-și redefinească modul de evaluare a activităților ce țin de domeniul administrării veniturilor publice și de capacitățile instituționale ale autorităților de profil de a gestiona eficient atribuțiile ce le revin.

Abordînd problematica finanțelor publice (din lipsă de spațiu, nici pe departe – exhaustiv), doresc să folosesc acest prilej și pentru a rezuma, ca o constatare de „bătăie lungă”, pe durata implementării Planului de Dezvoltare Strategică 2011-2015.

Acest document ambițios și responsabil, de rînd cu obiectivele asumate, este și o provocare pentru a realiza un deziderat instituțional, cu genericul: *În interesul societății, Curtea de Conturi, trebuie să fie un promotor fidel al schimbărilor cu impact financiar, managerial și social.*

tive indices. The arrears, especially to the SSIB, are not to be “trusted”; they do not even occur if the contributions are not accrued.

The phenomenon of tax *arrears* to the budget system should be regarded as a *threat to public interests* (economic, social, etc.). The origins of this scourge include a lot of deficiencies of economic, financial, legal as well as civic conduct nature.

Audit assignments have to assess in depth the possible institutional weaknesses in revenue management, considering the following aspects:

- (non)functionality /lack of departmental regulatory and methodological framework for the regulation of processes, procedures and techniques related to:
 - estimation of taxable amount /customs value;
 - operative planning and analysis of receipts by categories of revenues;
 - substantiation of targets for revenue collection from administrative-territorial perspective;
 - follow up of tax liabilities and conduct of fiscal/ customs controls;
 - analysis and identification of risks of non-payments, evasion and fraud;
- the impact of “game rules” generated by unpredictable and unstable policies/procedures (including those with retroactive effects).

When determining “*weaknesses*” a range of evidence is found that enables us to identify significant “*risks*”, among which:

- indicative irrelevant /unjustified plans (tasks) for payment collection;
- reduction of receipts and growth of tax arrears as a whole, including by each individual component of national public budget;
- poor effectiveness of anti-evasion and anti-fraud actions;
- demotivation of bona fide taxpayers as a result of arbitrary and unfair practices applied in follow up of tax liabilities and VAT refund;
- inappropriate explanations and communication with taxpayers and poor voluntary payment of tax liabilities;
- compromised legal litigations generating losses to the budget.

To sum up, I would define the following areas to be considered:

- the quality of institutional and financial management in the public sector does not meet the requirements needed to implement the principles of accountable and advanced management. It is necessary to take actions related to public costs both for compliance with budget discipline and their efficient use for service delivery in line with quality criteria;
- the level of public revenue collection is significantly decreasing against GDP growth. There are major risks in public finance sustainability and primarily in relation to the sources that form the SSIB.

To support the above mentioned, it is advisable to take the following actions as “*solutions*”:

- to orient the revenue administration activities towards processes generating results that meet performance requirements;
- to improve the collection of tax revenues. It is required that line authorities assume specific targets (commitments) to raise considerably the share of receipts against GDP indices;
- to efficiently fight tax evasion and frauds. To gradually reduce the share of businesses and transactions that are not yet subject to taxation should be the major goal of the leaderships of tax and customs authorities;
- to make the administrative procedures more efficient in order to motivate the taxpayers to voluntarily honor their tax liabilities.

In this context, the audit missions should also redefine the way they assess the activities concerning public revenue administration and institutional capacities of line authorities to efficiently manage their duties.

Approaching the topic of public finance (due to shortage of time it is not exhaustive) I want to use this opportunity to sum up a «long range» finding for the period of 2011-2015 SDP implementation.

This ambitious and responsible document and the goals assumed also cover a challenge in achieving an institutional wish under the topic: *For the benefit of the society, the Court of Accounts should be a true promoter of changes with financial, managerial and social impact.*

Documentarea activității de audit, aspecte practice

Angela CURCHIN,
Șef-adjunct al Direcției
generale metodologie,
planificare și analiză a Curții de
Conturi a RM

„Auditorii publici externi trebuie să întocmească documentația corespunzătoare activităților desfășurate în cadrul etapelor auditului, astfel încât aceasta să permită unui alt auditor, care nu are nici o legătură cu auditul respectiv, să înțeleagă raționamentele profesionale, constatările, concluziile și recomandările consemnate în raportul de audit.” ISSAI 1230

În contextul Standardelor Internaționale de Audit, documentația de audit reprezintă documentele de lucru pregătite de auditor, precum și materialele obținute de la entitate în cursul efectuării auditului pe diferite suporturi (hârtie, film, electronice etc.). Auditorii trebuie să probeze prin acatele, documentele și informațiile dobândite toate constatările și concluziile rezultate în urma misiunii de audit. De asemenea, documentația trebuie să facă legătura între activitatea de audit desfășurată și rezultatele acesteia.

Necesitatea întocmirii documentației în cadrul misiunii de audit

- Prezintă dovada activității de audit începând de la pregătirea misiunii, planificarea acesteia și verificarea tuturor obiectivelor auditului până la raportare și, mai apoi, la verificarea implementării măsurilor dispuse;
- Prezintă procedurile de audit utilizate (teste de detaliu, proceduri analitice, teste ale controalelor);
- Confirmă și susține constatările, concluziile și recomandările auditorului, prezentate în rapoartele de audit;
- Utilizarea unor documente de lucru standardizate poate îmbunătăți eficiența muncii de audit, mai ales în ce privește activitățile de colectare a informațiilor (probelor), de întocmire și de revizuire a acestor documente;
- Servește auditorului ca probă că s-au respectat Standardele de audit;
- Facilitează planificarea, executarea și raportarea activității de audit;
- Dovedește calitatea activității desfășurate de auditorii publici externi și eventuala necesitate a perfecționării pregătirii profesionale a acestora;
- Dovedește activitatea desfășurată de experții externi atunci când Curtea de Conturi apelează la serviciile acestora;
- Oferă informații care pot fi utilizate în activitățile viitoare.

Documentația de audit:

- trebuie să permită oricărui utilizator să înțeleagă mai ușor riscurile existente, afirmațiile testate, procedurile aplicate, modul în care au fost obținute probele și, respectiv, concluziile consemnate;
- vizează direct planificarea și executarea misiunii de audit, reprezentând materialul de bază pentru revizuirile (supervizările) necesare, inclusiv pentru controlul calității muncii echipei de audit;
- reprezintă principalele „piese” în dosarele de audit (permanent, curent) privind procedurile aplicate și probele obținute.

Factorii care influențează asupra formei și conținutului documentelor de lucru

Pentru ca documentele de lucru să servească scopului propus, la întocmirea lor trebuie să se țină cont de o serie de factori care influențează asupra formei și conținutului lor:

Documentation of audit work, practical aspects

“External public auditor is required to prepare audit documentation that is sufficient to enable an experienced auditor, having no previous connection with the audit, to understand significant matters arising during the audit, the conclusions reached thereon, and significant professional judgments made in reaching those conclusions.”

ISSAI 1230

In the context of international auditing standards, audit documentation includes the working papers prepared by the auditor, and the materials obtained from the entity during the audit on various carriers (paper, film, electronic, etc.). Auditors should prove by the acts, documents and information obtained all findings and conclusions resulting from the engagement. Also, the documentation should be the link between the audit work performed and results.

The need to prepare documentation in an audit mission

- Provide evidence of audit work starting from mission preparation, planning and checking all audit purposes up to the reporting and, then, to verifying the implementation of measures decided;
- Present audit procedures used (tests of details, analytical procedures, tests of controls);
- Confirm and support the findings, conclusions and recommendations of the auditor, presented in the audit reports;
- The use of standardized working papers can improve audit work efficiency, especially the collection of information (evidence), the preparation and review of these documents;
- Serve as evidence for the auditor that the audit standards are met;
- Facilitate the planning, conduct and reporting of audit work;
- Prove the quality of work undertaken by external public auditors and the possible need to improve their professional skills;
- Prove the work of external experts when the Court of Accounts uses their services;
- Provide information that can be used in future work.

Audit Documentation:

- should allow any user to easily understand the risks, assertions tested, the procedures applied, how evidence was obtained, and respectively, the conclusions drawn;
- is directly targeting the planning and execution of the engagement, being the main material for revisions (supervision) necessary, including quality control of audit team’s work;
- represent the main “parts” in audit files (permanent, current) about the procedures applied and the evidence obtained.

Angela CURCHIN,
Deputy Head of the General
Division of Methodology,
Planning and Analysis of the
Court of Accounts of RM

- Scopul misiunii de audit și obiectivele auditului;
- Natura entității auditate (gradul de complexitate a activității acesteia);
- Natura și particularitățile sistemelor contabile și de control intern;
- Necesitatea îndrumării, supravegherii și revizuirii lucrărilor executate de către auditorii începători.

Indiferent de scopul și tematica auditului, nivelul de extindere a documentelor de lucru este o problemă de *raționament profesional*, iar auditorul trebuie să-și bazeze decizia privind extinderea documentelor pe ceea ce ar fi necesar pentru a ajuta auditorul experimentat, fără legături anterioare cu auditul respectiv, să înțeleagă activitatea desfășurată și temeiul deciziilor luate.

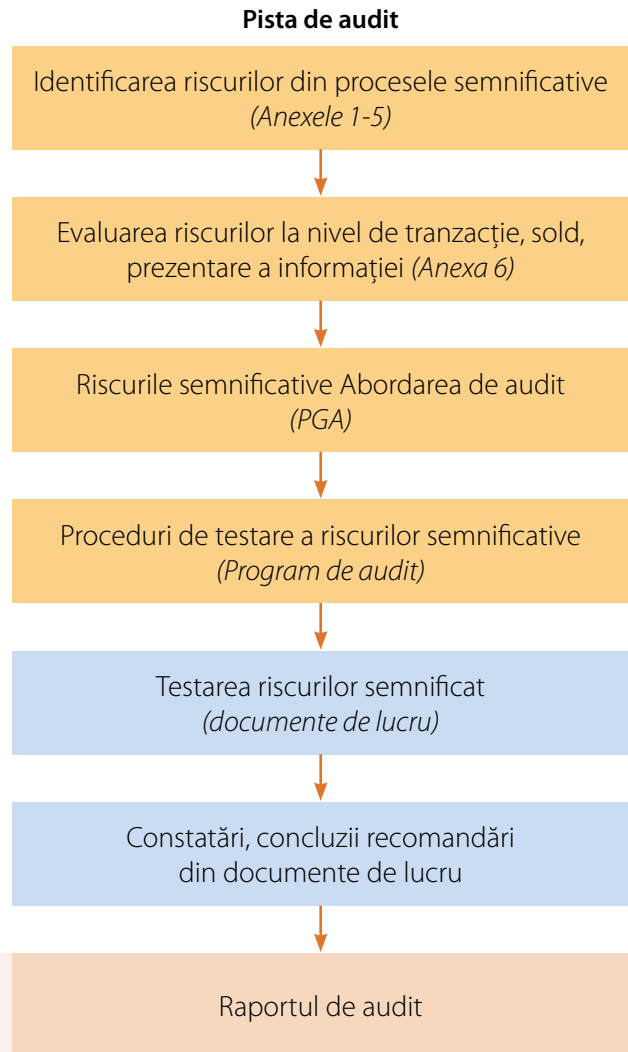
Merită de remarcat faptul că modul de întocmire, organizare și conținutul documentelor de lucru scot în evidență nivelul de pregătire, experiența și cunoștințele auditorului în domeniul auditat, precum și calitatea activității de audit.

Documentația de audit aplicabilă auditului regularității

Pentru documentarea activităților desfășurate, auditorul poate folosi formularele din documentația-standard, prevăzută în Manualul de audit al regularității (vezi figura ce urmează).

Pista de audit permite de a urmări întregul proces de documentare a activității de audit, începând cu inițierea auditului și finalizând cu întocmirea raportului de audit. Astfel, la etapa de cunoaștere a entității, auditorul identifică riscurile semnificative, documentate în Anexe. Ulterior, aceste riscuri urmează a fi evaluate și documentate în Anexa 6. În cadrul procesului de evaluare a riscurilor, auditorul stabilește existența în cadrul entității a procedurilor de control intern, menite să minimizeze riscurile identificate, și determină abordarea de audit. Concluziile se documentează în Planul General de Audit. Paralel, în programul de audit, auditorul planifică procedurile care vor fi aplicate pentru testarea riscurilor semnificative. De asemenea, în programul de audit se va urmări cum pot fi realizate obiectivele specifice de audit, stabilite în Anexa 6 și Planul General de Audit.

La etapa de executare are loc testarea riscurilor semnificative, documentarea lucrului efectuat, formularea constatărilor și concluziilor, precum și oferirea recomandărilor. Rezultatul testărilor va fi descris în programul de audit, iar constatările, concluziile și recomandările se vor regăsi în raportul de audit, dar nu înainte de a fi revizuite de către șeful echipei de audit și directorul de departament responsabil de monitorizarea misiunii de audit.

Forma și conținutul documentelor de lucru

Documentele de lucru consemnează următoarele informații: denumirea entității auditate; tipul auditului (regularității/cu scop special); perioada supusă auditului; scopul testului (pentru ce efectuăm această testare/procedură? Ce dorim să obținem?); inițialele și semnătura persoanei care a elaborat acest document, precum și cine l-a revizuit.

Documentele de lucru trebuie întocmite pe măsura efectuării auditului și nu trebuie lăsate incomplete sau să conțină aspecte inutile. De asemenea, documentele de lucru trebuie să fie întocmite corect și suficient de complete, în vederea facilitării înțelegerii depline a operațiunilor executate într-o misiune de audit.

Exemple de formulare a scopului testului:

- Anexa 2, „Acțiunile întreprinse de către entitate începând cu ultimul Raport de audit executat de Curtea de Conturi”. *Scopul testului constă în identificarea acțiunilor întreprinse de către entitate și evaluarea rezultatului produs de la implementare.*
- Anexa 3, „Evaluarea auditului intern”. *Scopul testului constă în evaluarea activității de audit intern, care*

Factors influencing the form and content of the working papers

So that working papers could serve the purpose set, in their preparation there should be taken into account several factors, which influence their form and content:

- The purpose of the audit engagement and objectives;
- Nature of the audited entity (the complexity of its business);
- Nature and specifics of the accounting and internal control systems;
- Need for guidance, supervision and review of work performed by junior auditors.

Regardless of the purpose and theme of the audit, the extent of the documents is a matter of *professional judgment*, and the auditors should base their decision about the extent of documents on what would be needed to help an experienced auditor with no previous connection with that audit to understand the work and reasons for decisions taken.

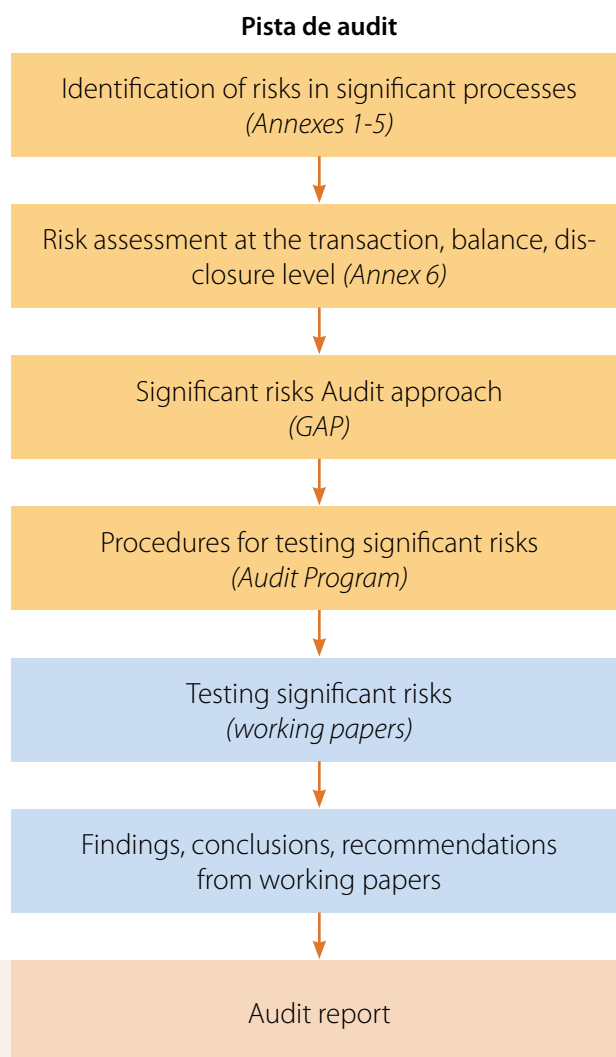
It is worth noting that the way of preparation, organization and content of working papers highlight the auditor's training, experience and knowledge of audited area, and the quality of audit work.

Audit documentation applicable to regularity audit

To document the activities done the auditor may use standard forms of documentation provided in the regularity audit manual.

Audit trail allows track the entire process of audit work documentation, beginning with the initiation of audit and ending with audit report preparation. Thus, at the stage of understanding the entity, the auditor identifies significant risks, documented in Annexes 1–5. Subsequently, these risks will be evaluated and documented in Annex 6. In the process of risk assessment, the auditor shall identify entity's internal control procedures designed to minimize identified risks, and determines the audit approach. The conclusions are documented in the general audit plan. Simultaneously, the auditor plans in the audit program the procedures to be applied to test significant risks. Also, the audit program helps to follow how specific audit objectives set out in Annex 6 and the general audit plan can be achieved.

The implementation phase comprises testing of significant risks, documentation of work done, the formulation of findings and conclusions and provision of recommendations. Test outcome will be described in the audit program, and findings, conclusions and recommendations will be included in the

audit report, but not before being reviewed by the audit team leader and director of the department responsible for monitoring the engagement.

Form and content of working documents

Working papers shall record the following information: name of the audited entity, type of audit (regularity /special purpose); period under audit, purpose of test (why perform this test / procedure? What we want to achieve?); initials and signature of the person who drew up this document, and who revised it.

Working papers shall be prepared along with the audit conduct and should not be left incomplete or contain unnecessary matters. In addition, working papers must be prepared properly and be sufficiently complete to facilitate full understanding of the operations performed in an audit.

Examples of wording the test purpose:

- Annex 2 "Actions taken by the entity since the last audit report of the Court of Accounts". *Test purpose is to identify actions taken by the entity and evaluate the outcome of implementation.*

este responsabil de determinarea eficienței procedurilor de control intern, în scopul utilizării muncii acestuia.

Exemplu de program:

- **Obiectivele auditului** (corespund obiectivelor specifice stabilite în Anexa 6 și în Planul General de Audit) – *Au fost înregistrate în perioada contabilă corespunzătoare cheltuielile privind arendarea mijloacelor de transport? Operațiunile înregistrate au avut loc în realitate și aparțin entității?*

- **Tipurile de proceduri aplicate** – proceduri de fond.

- **Descrierea testului** – examinarea a 30 de facturi, cu separarea perioadelor; examinarea a 20 de acte de verificare și a registrelor contabile, recalcularea exactității; confirmarea externă a 10 tranzacții semnificative.

- **Afirmații** – Departajare; Plenitudine; Existență/Apariție.

- **Nr. documentului de lucru** – E2. Auditorul trebuie să indexeze documentul de lucru și să facă referințe (trimiteri) la alte documente, informații, pentru a îndruma corect responsabilul de revizuire către documentul de lucru care susține constatările și concluziile.

- **Concluziile testului de audit** (se descriu succint concluziile aferente testului efectuat) – *Entitatea n-a înregistrat în perioada de gestiune corespunzătoare suma de XX mii lei, ceea ce a cauzat denaturarea raportului financiar.*

Dacă auditorii intenționează să se bazeze pe datele și informațiile rezultate în urma întâlnirilor cu reprezentanții entității auditate, aceștia trebuie să întocmească *procese – verbale privind comunicarea cu entitatea*, care vor fi folosite ca probe de audit.

- **A întocmit:** auditor/data XXX/15.02.2010

- **A revizuit:** șeful echipei/data XXX/18.02.2010

Înainte de emiterea raportului de audit, *directorul de departament*, prin *revizuirea documentelor de lucru* și discuții cu echipa de audit, trebuie să fie convins de faptul că au fost obținute probe adecvate și suficiente pentru a susține constatările și concluziile formulate.

Exemplu de document de lucru de la etapa de executare – E2:

- **Lucrul efectuat:** tehnicile de audit aplicate de către auditor (examinarea, observarea, confirmarea, recalcularea, interviuarea, reeefectuarea).

Pentru testarea Departajării, s-a examinat dacă facturile fiscale (30 facturi din fiecare lună) au fost înregistrate în registrele contabile în perioada corespunzătoare.

Pentru testarea Plenitudinii, s-a examinat dacă sumele din 20 de acte de verificare au fost transpuse

în registrele contabile și, ulterior, în cartea mare; s-au efectuat verificări aritmetice la unele facturi semnificative.

Pentru testarea Existenței și Apariției, s-a solicitat confirmarea externă a 10 tranzacții semnificative.

- **Constatări:** (rezultatul obținut în urma aplicării testului)

- **criteriu** – *cum trebuie să fie?* (poate fi dedus din legi, regulamente, norme, politici)

- **condiție** – *ce este de fapt?* (reprezintă situația constatată de auditor)

- **cauză** – *de ce?* (poate fi definit ca factorul apariției unui eveniment)

- **efect** – *la ce duce aceasta?* (reprezintă consecințele ce pot surveni).

- **Concluzii:** (deducerile auditorului, care se bazează pe problemele constatate) *Entitatea a raportat în perioada de gestiune necorespunzătoare cheltuielile privind arendarea mijloacelor de transport în sumă de 750,0 mii lei. Acest fapt a condiționat denaturarea rezultatului financiar înregistrat la 31.12.2008 și la 31.12.2009, precum și neveridicitatea bilanțului entității la contul „Datorii pe termen scurt privind facturile comerciale” în sumă de 750,0 mii lei.*

- **Recomandări:** (proponerile auditorului în vederea soluționării problemelor stabilite).

Dosarele de lucru ale auditorului

Documentația de audit trebuie păstrată și organizată în dosare de audit, care sînt de două tipuri: *Dosarul curent* și *Dosarul permanent*.

Dosarul permanent conține documente cu caracter constant și trebuie actualizat la zi cu informații noi, din cadrul misiunii de audit ulterioare.

Dosarul conține istoricul entității, lista principalelor domenii de activitate, prezentarea celor mai importante politici contabile aplicate în anii anteriori. Studiarea acestor informații și discuțiile cu personalul entității contribuie la buna înțelegere a entității. Dosarul permanent se organizează pe secțiuni, cu indexarea acestora: **PP** – *permanent/etapa de planificare*, **PR** – *permanent/etapa de raportare*.

Dosarul curent, sau **dosarul exercițiului** cuprinde toate informațiile relevante pentru misiunea de audit efectuată.

Dosarul cuprinde toate documentele de lucru pregătite de către auditor la etapele de planificare, executare și terminînd cu raportul de audit. Dosarul curent, de asemenea, se organizează pe secțiuni, cu indexarea acestora, pentru a avea acces rapid la documente: **CP** – *curent/etapa de planificare*, **CE** – *curent/etapa de executare*, **CR** – *curent/etapa de raportare*.

- Annex 3 "Assessment of internal audit". *Test purpose is to evaluate the activity of internal audit, which is responsible for determining the effectiveness of internal control procedures, in order to use its work.*

Example of program:

- **Audit objectives** (that meet the specific objectives set out in Annex 6 and in the General Audit Plan) – *Have all costs of leasing vehicles been fully recorded in the appropriate accounting period? Have the recorded transactions occurred and pertain to the entity?*
- **Types of procedures applied** – *substantive procedures.*
- **Test description** – *examination of 30 invoices, by separating the periods; examination of 20 verification papers and accounting books; recalculation of accuracy; external confirmation of 10 significant transactions.*
- **Assertions** – *Cut off; Completeness; Existence/Occurrence.*
- **Number of working paper** – *E2. The auditor should index the working document and make references to other documents and information, to properly guide the reviewer to the document which supports the findings and conclusions.*
- **Conclusions of audit test** (brief conclusions of the test made) – *The entity did not register in the corresponding reporting period the amount of XX thousand, which caused distortion of the financial report by...*

If auditors intend to rely on data and information learned from meetings with representatives of the audited entity, they must prepare *minutes of communication with the entity* that will be used as audit evidence.

- Prepared by: auditor/ date XXX/ 15.02.2010
- Reviewed by: team leader/date XXX/ 18.02.2010

Before issuing the audit report, the *head of the department*, by *reviewing the working papers* and discussing with the audit team, must be convinced that there was obtained sufficient appropriate evidence to support findings and conclusions.

Example of the working paper of the execution stage – E2:

▪ **Work done:** auditing techniques applied by the auditor (examination, observation, confirmation, recalculation, interviewing, re-performance).

To test the Cut-off assertion, we examined whether invoices (30 invoices of each month)

were recorded in the corresponding accounting period.

To test Completeness, we examined whether the amounts of 20 verification documents have been recorded into accounting books and, later, in general ledger, and arithmetic verifications were performed to verify some significant invoices.

To test Existence and Occurrence, we sought external confirmation of 10 significant transactions.

- **Findings:** (results obtained from test)
- **criterion** – *how it should be* (can be deduced from the laws, regulations, rules, policies)
- **condition** – *what do we have in fact?* (the situation found by the auditor)
- **cause** – *why?* (can be defined as the factor for occurrence of an event)
- **effect** – *what can this lead to?* (these are the consequences that may arise).

▪ **Conclusions:** (auditor's deductions based on problems found) *The entity reported in the wrong management period the leasing costs of vehicles in the amount of MDL 750.0 thousand. This conditioned distortion of financial results recorded as at 31.12.2008 and 31.12.2009, and the truthfulness of entity's balance sheet under account "Short term debts on trade bills" in the amount of MDL 750.0 thousand.*

▪ **Recommendations:** (auditor's proposals to address specific questions).

Working files of the auditor

Audit documentation should be kept and organized in audit files, which are of two types: *Current file* and *Permanent file*.

Permanent file contains documents of constant nature that should be kept up to date with new information from subsequent audits.

The file contains the history of the entity, list of main areas of activity, presenting the most significant accounting policies followed in previous years. Studying this information and discussing with entity's personnel contribute to better understanding of the entity. Permanent file is organized into sections that are indexed: **PP** – *permanent/planning stage*, **PR** – *permanent/reporting stage*.

Current file or engagement file includes all information relevant to the audit being carried out.

The file includes all working papers prepared by the auditor at planning and execution stages and ends up with the audit report. Current file is also organized by sections that are indexed for quick access to documents: **CP** – *current/planning stage*, **CE** – *current/execution stage*, **CR** – *current/reporting stage*.

Activitatea internațională a Curții de Conturi

▪ În zilele de **11–12 ianuarie 2012**, în contextul activităților prevăzute de Proiectul de cooperare pentru dezvoltarea instituțională între Curtea de Conturi a Republicii Moldova (CCRM) și Oficiul Național de Audit al Suediei (ONAS) – partenerul de dezvoltare instituțională a Curții de Conturi, la Curtea de Conturi s-a desfășurat misiunea privind Cadrul calității.

Expertul ONAS, Anita Nilsson și-a propus să ofere dezbateri relevante și interactive cu membrii CCRM, șefii de subdiviziuni, angajații CCRM despre standardele internaționale privind calitatea, politicile de monitorizare a calității, precum și despre revizuirea „la rece” și revizuirea „la fierbinte” atât la ONAS, cât și în cadrul CCRM. În acest context, reprezentanții CCRM s-au concentrat asupra problemelor ce țin de politicile și procedurile CCRM, conform standardelor internaționale ISQC1 și ISSAI 1220 cu privire la responsabilitățile conducerii pentru calitate, resurse umane și monitorizare, precum și referitor la cerințele de calitate în activitatea de audit public extern.

▪ În perioada **23 ianuarie – 2 februarie 2012**, doi evaluatori ai ONAS – Karin Holmerin și Finn Hedvall, s-au aflat la Curtea de Conturi pentru a evalua, după 6 ani de cooperare CCRM-ONAS, la ce etapă de dezvoltare se află Curtea de Conturi, precum și pentru a identifica măsurile ulterioare de evoluare spre o instituție supremă de audit modernă. Evaluatorii ONAS au avut întrevederi de studiu cu Președintele și membrii CCRM, cu auditori și manageri, cu persoanele responsabile de dezvoltarea metodologiei, inclusiv în vederea evaluării controlului calității și auditului financiar.

Echipa de evaluatori a avut, de asemenea, întrevederi de studiu cu reprezentanți ai Comisiei parlamentare economie, buget și finanțe, cu câteva entități auditate, cu reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, Ministerului Educației, Ministerului Sănătății, în scopul determinării percepției privind utilitatea și domeniul de aplicare al auditului public extern, modul în care acesta a evoluat și necesitățile de dezvoltare. Totodată, evaluatorii ONAS au avut întrevederi cu persoane responsabile pentru coordonarea reformelor din domeniul finanțelor publice în Republica Moldova.

La 27 ianuarie 2012, în cadrul unei ședințe de lucru cu participarea Președintelui și membrilor Curții de Conturi, directorilor departamentelor de audit și expertului SIPU, Finn Hedvall, evaluator ONAS, a fost prezentată o sinteză a rezultatelor evaluărilor calității muncii de audit exercitată de către Curtea de Conturi în anul 2011. Evaluările au fost supuse 10 misiuni de audit, efectuate în perioada anilor 2010-2011, selectate pentru revizuirea „la rece”.

Ecaterina Paknehad, membru al Curții de Conturi, a prezentat un raport în care a menționat, că obiectivul CCRM, în calitate de instituție supremă de audit (ISA), este de a asigura ca instituția și personalul acesteia să respecte standardele internaționale și cerințele legale și de reglementare aplicabile auditului public extern, precum și ca rapoartele emise de CCRM să fie adecvate. De asemenea, au fost

International activity of the Court of Accounts

▪ In the context of the activities stated in the Project for institutional development cooperation between the CoA and SNAO – the partner of CoA institutional development, on **11–12 January 2012** the mission on quality framework took place.

The SNAO expert, Ms Anita Nilsson, planned to have relevant and interactive debates with the CoA Board members, the heads of divisions and the CoA staff about the international standards on quality, quality monitoring policies and cold and hot reviews both in SNAO and CoA. To this end the CoA representatives focused on issues related to CoA policies and procedures against ISQC1 and IS-SAI 1220 standards as regards leadership responsibilities for quality, human resources and monitoring, as well as quality requirements in public external audit.

▪ In the period **23 January and 2 February 2012**, 2 evaluators from SNAO – Mrs Karin Holmerin and Mr Finn Hedvall – were at the CoA to assess, after 6 years of cooperation with SNAO, at what development stage the CoA is and to identify further measures towards a modern supreme audit institution. SNAO evaluators had meetings with the CoA President, the Members of the CoA Plenum, the auditors and managers, the people responsible for methodology development to assess quality control and financial audit.

The evaluation team has also met with the representatives of the Parliamentary Commission for Economy, Budget and Finance, with some audited entities and representatives of the Ministry of Finance, Ministry of Education, Ministry of Health to determine the perceptions of the usefulness and scope of public external audit, how it progressed and its development needs. In addition, SNAO evaluators met with people responsible for coordinating public finance reforms in Moldova.

On January 27, 2012, during a working meeting with the participation of the President and the Members of the Plenum of the Court of Accounts, the Heads of the Audit Divisions, the SIPU expert Finn Hedvall, employed as an evaluator by SNAO, presented an overview of the quality assessment results of audit work performed by the Court of Accounts in 2011. 10 audits conducted during the years 2010-2011 were subject to assessment, and were selected for „cold” review.

Ecaterina Paknehad, Member of the Court of Accounts’ Plenum, presented a report which stated that the CoA objective, as a supreme audit institution (SAI), is to ensure that the institution and its staff meet international standards and legal requirements and regulations applicable to public external audit and that the reports of the CoA are appropriate. In this report, some conclusions are drawn regarding the audit compliance with the CoA own standards, developed based on the INTOSAI standards, and legislative and regulatory framework of the Court.

prezentate unele concluzii vizînd conformitatea activității de audit cu standardele proprii, elaborate în baza standardelor INTOSAI, precum și cu cadrul legislativ și regulator al CCRM.

CCRM, cu suportul ONAS, a elaborat un Cadru al calității propriu privind auditul regularității, pe care îl implementează treptat. Cadrul calității privind auditul regularității stabilește abordarea față de calitatea derulării procesului de audit, inclusiv controlul calității, care urmează a fi efectuat în 3 etape: controlul calității – acțiunile de rutină, exercitate zilnic de echipa de audit, și, în special, revizuirile permanente ale șefului echipei de audit; monitorizarea calității – acțiunile de revizuire „la fierbinte”; și evaluarea calității – revizuirea „la rece”.

- Doi reprezentanți ai Curții de Conturi – George Antoci, șeful Direcției audit TI, și Lilian Ungureanu, controlor superior de stat, au participat, în zilele de **20–22 februarie 2012**, la un Atelier de lucru specializat privind auditul TI, organizat de Centrul de Excelență în Finanțe de la Ljubljana, Slovenia. Atelierul de lucru a fost organizat pentru angajați ai ISA și pentru alți funcționari publici responsabili de auditul TI, constituind o combinație de teorie și exemple practice, axate pe pregătirea și realizarea de proiecte tehnologice pentru efectuarea auditului TI.

La Atelier au participat moderatorii de la Ministerul Finanțelor al Olandei, care au prezentat definițiile și caracteristicile principale ale marilor proiecte TI. Participanții la Atelier au identificat tipul de audit al proiectelor TI și metodele care se utilizează pentru a audita proiectele TI, ceea ce a contribuit semnificativ la consolidarea și aprofundarea cunoștințelor de management al riscurilor și de audit al proiectelor IT.

E U R S A I

- Victor Munteanu, șef de Direcție din cadrul Direcției generale I, a participat la **22 martie 2012**, în calitate de expert, la Reuniunea Grupului operativ EUROSAI privind auditul fondurilor alocate pentru combaterea efectelor calamităților naturale sau a dezastrelor, care a avut loc la Wrocław, Polonia. La Reuniune au participat reprezentanți ai ISA din Azerbaidjan, Belarus, Federația Rusă, Kazahstan, Italia, Republica Moldova, Polonia, Ucraina și Ungaria.

FONDUL PROVOCĂRILE
MILENIULUI MOLDOVA

- La **22 martie 2012**, Serafim Urechean, Președintele Curții de Conturi, a avut o întrevedere cu un grup de experți ai Corporației Provocările Mileniului din SUA, care asistă Fondul Provocările Mileniului Moldova în elaborarea unor

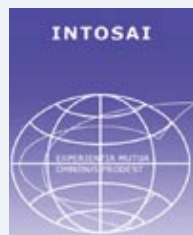
acțiuni de prevenire a fenomenului corupției și fraudelor în implementarea activităților Compact. La întrevedere au participat Christopher Williams, director pentru investiții și riscul managementului al Corporației Provocările Mileniului, Kevin Mitchell, director financiar al Corporației Provocările Mileniului, Amy Young, expert antifraudă și corupție al Corporației Provocările Mileniului, precum și Igor Perjan, directorul adjunct al Fondului Provocările Mileniului Moldova, și Valentin Bozu, consilier principal al Fondului Provocările Mileniului Moldova.

În cadrul întreprinderii, Președintele Curții de Conturi și experții Corporației au discutat despre prevenirea și neadmiterea cazurilor de fraudă și corupție în activitatea Fondului Provocările Mileniului Moldova și în procesul de implementare a Programului Compact. Discuțiile s-au axat, în special, pe identificarea riscurilor de apariție și pe întreprinderea acțiunilor de prevenire a ilegalităților care pot să prejudicieze eficiența activităților desfășurate și corectitudinea gestionării mijloacelor financiare acordate de Guvernul SUA pentru realizarea obiectivelor Programului Compact în Republica Moldova. În urma acestor discuții, Fondul Provocările Mileniului Moldova va elabora un plan de acțiuni pentru prevenirea fenomenului corupției și a acțiunilor ilicite pe parcursul derulării Programului Compact în Republica Moldova.

- La **29 martie 2012**, Angela Pascaru, membru al Curții de Conturi, a participat la Seminarul internațional cu genericul „Relațiile dintre instituția supremă de audit și Parlament – modalități de îmbunătățire a performanței”, organizat de ISA a Armeniei la Erevan. La Seminar au participat reprezentanți ai ISA din Kazahstan, Kirgîzstan, Republica Moldova, Federația Rusă, Tadjikistan și Ucraina. Dna A. Pascaru a prezentat raportul „Comunicarea dintre ISA și legislativ – impact sigur asupra buneii guvernări”.

- În zilele de **29–30 martie 2012**, Angela Curchin, șef-adjunct al Direcției generale metodologie, planificare și analiză, a participat la Reuniunea anuală a Grupului de lucru pentru elaborarea standardelor de control financiar de stat pentru organele supreme de control financiar din statele membre ale CSI, care a avut loc la Astana, Kazahstan.

- În zilele de **3–4 aprilie 2012**, Angela Pascaru, membru al Curții de Conturi, a participat la reuniunea anuală a Grupului de lucru INTOSAI privind indicatorii-cheie naționali (ICN), organizată de Instituția Supremă de Audit a Letoniei la Riga. În cadrul reuniunii au fost puse în discuție metodologia de selectare a ICN pentru

With the support of SNAO the Court of Accounts has developed its own quality framework for regularity audit, which is gradually implemented. Quality framework for regularity audit sets the approach to the quality of audit process including quality control that has to be conducted in 3 stages: quality control – routine actions, performed daily by the audit team, and in particular, permanent reviews by head of the audit team; quality monitoring – “hot” review, and quality assessment – “cold” review.

- Two representatives of the Court of Accounts – George Antoci, Head of IT Audit Division, and Lilian Ungureanu, Senior State Controller, participated on 20 to 22 February 2012, in a special workshop on IT audit, organized by the Center de Excellence in Finance from Ljubljana, Slovenia. The workshop was organized for SAI employees and other public servants responsible for IT audit, being a combination of theory and practical examples and focused on preparation and implementation of technology projects for IT audit performance.

The workshop was attended by moderators from the Ministry of Finance of the Netherlands, who presented the definitions and main characteristics of major IT projects. The workshop participants identified the type of audit for and methods used to audit IT projects, which contributed significantly to strengthening and deepening the knowledge of risk management and audit of IT projects.

EUROSAI

- Victor Munteanu, Head of Division in the General Division I, attended on **March 22, 2012**, as an expert, the EUROSAI Task Force Meeting on the audit of funds allocated to combat the effects of natural calamities or disasters, held in Wroclaw, Poland. The meeting was attended by representatives of the SAIs of Azerbaijan, Belarus, Russia, Kazakhstan, Italy, Moldova, Poland, Ukraine and Hungary.

FONDUL PROVOCĂRILE
MILENIULUI MOLDOVA

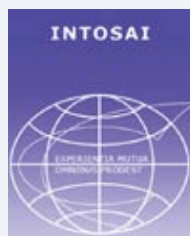
- On **22 March 2012**, Serafim Urechean, the President of the Court of Accounts met with a group of experts from the U.S. Millennium Challenge Corporation that assists the Millennium Challenge Account Moldova in developing actions to prevent corruption and fraud in the implementation of Compact activities. The meeting was attended by Christopher Williams, Director of Investment and Risk Management of the Millennium Challenge Corporation, Kevin Mitchell, CFO of Millennium

Challenge Corporation, Amy Young, Expert on Fraud and Corruption of the Millennium Challenge Corporation, and Igor Perjan, Deputy Director of the Millennium Challenge Account Moldova, and Valentin Bozu, Senior Adviser of the Millennium Challenge Account Moldova.

During the meeting Serafim Urechean, President of Court of Accounts, and the MCC experts discussed the prevention of fraud and corruption in the activity of the Millennium Challenge Account Moldova and in the implementation of the Compact Program. Discussions focused in particular on identifying the risks and taking action to prevent irregularities, which could prejudice the efficiency of activities and the propriety of management of funds disbursed by the U.S. Government to implement the objectives of the Compact Program in Moldova. After these discussions, the Millennium Challenge Account Moldova will develop an action plan to prevent corruption and illegal activities during the Compact Program in Moldova.

- On **March 29, 2012**, Angela Pascaru, Member of Plenum of the Court of Accounts, attended the international seminar entitled „Relations between the SAI and Parliament – ways to improve performance”, organized by the SAI of Armenia in Yerevan. The seminar was attended by the representatives of the SAIs of Kazakhstan, Kyrgyzstan, Moldova, Russia, Tajikistan and Ukraine. Mrs. A. Pascaru presented the report „Communication between SAI and Legislature – definite impact on good governance”.

- On **29 to 30 March 2012**, Angela Curchin, Deputy Head of the General Division of Methodology, Planning and Analysis, attended the annual meeting of the Working Group for the Development of State Financial Control Standards for the Supreme Financial Control Bodies of the CIS Member States, held in Astana, Kazakhstan.

- On **3–4 April 2012** Angela Pascaru, Member of Plenum of the CoA, attended the annual meeting of the INTOSAI Working Group on Key National Indicators (KNI), organized by the SAI of Latvia in Riga. The meeting participants discussed the methodology for selecting the KNI to use in SAI activity; development of cooperation with international organizations on progress evaluation and measurement, where KNI investigations take place; methodological and information support for viewing

utilizarea în activitatea ISA; dezvoltarea cooperării cu organizațiile internaționale în domeniul de evaluare și măsurare a progresului, în cadrul căruia au loc investigațiile în materie de ICN; asigurarea metodologică și informațională pentru vizualizarea și evaluarea ICN în vederea utilizării lor de către ISA pentru comparațiile internaționale, etc.

- În perioada **24–27 aprilie 2012**, experții ONAS au organizat un seminar de instruire și un atelier de lucru cu tematica „Fraudă sau eroare”, în cadrul misiunii ordinare a subproiectului „Audit financiar”. Participanții au discutat standardele internaționale la acest capitol și aplicarea lor corectă în practică. Misiunea ONAS și CCRM au evaluat calitatea activității de audit exercitată de către Curtea de Conturi; au examinat politicile și procedurile stipulate în Standardul Internațional pentru Controlul Calității (ISQC1), implementate de CCRM; rapoartele pe 2011 și activitățile planificate de Curtea de Conturi, potrivit raportului de revizuire “la rece”.

- În perioada **15–16 mai 2012**, în cadrul proiectului Cooperarea pentru Dezvoltarea Internațională dintre CCRM și ONAS, doi experți ai ONAS, Anita Nilsson și Anne Fahl, au susținut un seminar specializat pentru colaboratorii Curții de Conturi. Prelegerile au fost axate pe diferențele dintre revizuirea „la rece și fierbinte” și responsabilitatea pentru diferite părți la CC în funcție de calitatea în audit.

- Oscar Karneback, Manager de Proiect în cadrul cooperării dintre CCRM și Oficiul Național de Audit din Suedia, și-a încheiat misiunea în Moldova. Cu aceasta ocazie, la **29 mai 2012**, Magnus Lin-

dell, șeful Departamentului Relații Internaționale și Vice Auditor General al ONAS, împreună cu Oscar Karneback, ex-manager de Proiect și Anne Fahl, lider de echipă în subproiectul ONAS „Audit financiar”, au efectuat o vizită la Curtea de Conturi, unde au avut o întrevedere cu Președintele și membrii CCRM. Curtea de Conturi a Republicii Moldova a adresat sincere mulțumiri dlui Karneback pentru eforturile substanțiale, depuse în cadrul Proiectului de cooperare ONAS-CCRM.

- În perioada **4–7 iunie 2012** la Ljubljana, Slovenia, s-a desfășurat atelierul de lucru „Audit de performanță”, organizat de Centrul de Excelență în Finanțe, la care au participat Viorel Grozavu și Iulian Dumitraș, controlori superiori de stat ai CCRM. Seminarul a avut drept obiectiv punerea în evidență a principalelor aspecte ce țin de: conceptul auditului performanței și abordarea de audit; conceptul celor 3 „E” – economicitate, eficiență, eficacitate; relațiile dintre auditul performanței și cel financiar; metodologia de audit, probele și etapele auditului de performanță etc.

- La **7 iunie 2012**, doi experți ai organizației SIGMA în Moldova, Joop Vrolijk și Noel Handford, au efectuat o vizită la Curtea de Conturi a Republicii Moldova, determinată de dorința acestei structuri internaționale de a lansa un proiect de colaborare cu CCRM. Experții SIGMA și conducerea CCRM au convenit să inițieze o viitoare colaborare, în timpul apropiat urmînd a fi definite direcțiile de activitate ale Curții de Conturi care vor fi incluse în programul de asistență SIGMA.

and evaluation of KNI to be used by SAI for international comparisons, etc.

- Between **24 to 27 April 2012**, SNAO experts organized a training seminar and a workshop on "Fraud and error" in an ordinary mission under "Financial audit" subproject. Participants discussed international standards in this area and their proper application in practice. CoA-SNAO mission evaluated the quality of audit work performed by the Court; examined the policies and procedures laid down in the International Standard on Quality Control (ISQC1) implemented by the CoA; the reports for 2011 and activities planned by the Court according to the report on „cold" review.

- Between **15 to 16 May 2012**, under the International Development Cooperation project of the CoA and SNAO, two experts from SNAO Anita Nilsson and Anne Fahl have held a special seminar for employees of the Court. The lectures were focused on differences in „cold and hot" review and the responsibility of different CoA parties for the quality in audit.

- Oskar Karneback, Project Manager for the cooperation between the CoA and the Swedish National Audit Office (SNAO), ended his mission. On this occasion, on **May 29, 2012**, Magnus Lindell, Head of International Relations Department and

Deputy Auditor General of SNAO, together with Oskar Karneback, former Project Manager, and Anne Fahl, team leader in the subproject "Financial audit", conducted a visit to the Court of Accounts, where they met with the President and the Plenum Members of CoA. The Court of Accounts of the Republic of Moldova has addressed sincere thanks for the substantial efforts made by Mr. Karneback in SNAO-CoA cooperation project.

- From **4 to 7 June 2012** in Ljubljana, Slovenia, the Centre of Excellence in Finance held the workshop „Performance audit", attended by Iulian Dumitraş and Viorel Grozavu, Senior State Controllers of the CoA. The seminar aimed to highlight the main aspects of: the concept of performance audit and the audit approach; the concept of 3 "E" – economy, efficiency, effectiveness; relations between performance and financial audit, audit methodology, performance audit evidence and steps etc.

- On **June 7, 2012**, two experts from Sigma organization in Moldova, Joop Vrolijk and Noel Handford, paid a visit to the Court of Accounts of the Republic of Moldova, due to the desire of this international structure to launch a project of cooperation with the CoA. The SIGMA experts and the CoA management agreed to initiate a future colla-

*Serafim Urechean, Preşedintele CCRM, alături de echipa de experți ONAS:
Anne Fahl, Maria Kling, Kent Gustafsson și Thomas Israelsson*

*Serafim Urechean, President of the Court of Accounts of the Republic of Moldova, with ONAS experts team:
Anne Fahl, Maria Kling, Kent Gustafsson și Thomas Israelsson*

▪ În perioada **14–15 iunie 2012**, Ecaterina Paknehad, membru al Curții de Conturi, a participat la reuniunea anuală a sub-comitetului INTOSAI „Promovarea activităților de consolidare a capacităților ISA”, care a avut loc la Tokyo, Japonia.

▪ Tudor Șoitu, vice-președintele Curții de Conturi a Republicii Moldova, a participat în perioada **18–20 iunie 2012** la cea de-a 17-a reuniune a evenimentelor PEM PAL pentru comunitatea practică a auditorilor interni. Evenimentul a avut loc în Budapesta, Ungaria.

▪ Serafim Urechean, Președintele Curții de Conturi, și Stela Rusu, controlor superior de stat al CCRM, au participat în perioada **17–20 iunie 2012** la lucrările Congresului internațional de justiție, guvernare și lege pentru durabilitatea mediului, care a avut loc în Brazilia. Congresul a fost organizat de UNEP, în cooperare cu Grupul de lucru INTOSAI privind auditul mediului, având drept scop obținerea sprijinului reprezentanților de nivel înalt din sistemele juridice mondiale – președinți ai Curților Supreme de Justiție, Procurori Generali, Auditorilor Generali, în ceea ce privește realizarea unei dezvoltări durabile a mediului. Totodată, Congresul Mondial a intenționat să contribuie, prin realizarea unui document comun, la Conferința Națiunilor Unite pentru dezvoltare durabilă Rio+ 20, care s-a desfășurat în paralel.

Declarația comună cu privire la justiția, guvernarea și cadrul legislativ pentru dezvoltarea durabilă a mediului cuprinde trei capitole de bază: mesaje pentru șefii de stat și de guvern, dar și pentru întreaga comunitate internațională, principii pentru promovarea respectării legislației în materie de mediu și instituirea unui cadru instituțional în vederea promovării justiției, guvernării și cadrului legislativ pentru dezvoltarea durabilă a mediului.

Serafim Urechean, Președintele Curții de Conturi a Republicii Moldova, și Bakary Kante, Directorul Departamentului Legislație și Convenții în domeniul mediului al Programului Națiunilor Unite pentru Mediu, Brazilia

Serafim Urechean, President of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and Bakary Kante, Director of DELC, at the World Congress on Justice, Governance and Law for Environmental Sustainability, Brazil

Serafim Urechean, Președintele Curții de Conturi a Republicii Moldova, și Președintele Curții de Conturi din Turcia, Recai Akyel la lucrările Congresului internațional de justiție, guvernare și lege pentru durabilitatea mediului, Brazilia

Serafim Urechean, President of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and President of the Court of Accounts of Turkey, Recai Akyel, at the World Congress on Justice, Governance and Law for Environmental Sustainability, Brazil

boration in the near future and set out the activity directions of the Court of Accounts to be included in the assistance program with SIGMA.

- Between **14 to 15 June 2012**, Ecaterina Paknehad, Member of Plenum of the Court, attended the annual meeting of the INTOSAI sub-committee 1 "Promoting SAI capacity building", held in Tokyo, Japan.

- Tudor Șoitu, Vice-President of the Court of Accounts of the Republic of Moldova, participated between **18 to 20 June 2012** at the 17th Meeting of PEM PAL events for the Community of Practice of Internal Auditors. The event took place in Budapest, Hungary.

- Serafim Urechean, the Court of Accounts' President, and Stela Rusu, Senior State Controller of the CoA, participated from **17 to 20 June 2012** at the World Congress on Justice, Governance and Law for Environmental Sustainability, which took

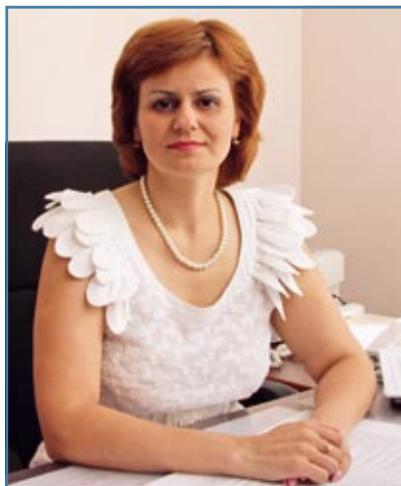
place in Brazil. The Congress was organized by UNEP in cooperation with INTOSAI working group on environmental auditing, aiming to obtain the support of high-level representatives of legal systems worldwide – Presidents of Supreme Courts of Justice, Attorneys General, Auditors General, in terms of achieving sustainable environmental development. At the same time, the World Congress intended to contribute, by making a joint document, to the United Nations Summit on Sustainable Development Rio + 20, which ran in parallel.

The "Rio +20 Declaration on Justice, Governance and Law for Environmental Sustainability" sets out three main sections on: messages to Heads of State and Government and the world community; procedural and substantive principles to advance the rule of law on environmental matters; and on an institutional framework for the advancement of justice, governance and law for environmental sustainability.

*Reuniunea anuală a sub-comitetului INTOSAI „Promovarea activităților de consolidare a capacităților ISA” în Tokyo, Japonia
Annual Meeting of the INTOSAI Sub-Committee "Promotion of capacity building of SAIs" in Tokyo, Japan*

Jurnal de călătorie. Participarea la seminarul cu tema: „Comunicarea dintre ISA și Legislativ – impact sigur asupra bunei guvernări”

Angela PASCARU,
Membru al Curții de Conturi
a Republicii Moldova

La reuniunea care a avut loc la data de 29 martie 2012 în or. Erevan, Armenia, au participat reprezentanții instituțiilor supreme de control, după cum urmează: Armenia, Federația Rusă, Kazahstan, Cîrgîzstan, Moldova, Tadjichistan, Ucraina, în conformitate cu Planul de lucru al Consiliului conducătorilor organelor supreme de control din țările membre ale CSI.

Seminarul s-a petrecut în sala de conferințe a hotelului în care s-au cazat delegațiile, iar din partea părții gazdă (Curtea de Conturi a Armeniei) au participat numai organizatorii: reprezentanții serviciului relații internaționale și ai departamentului metodologie, precum și membrul Curții de Conturi care curează activitatea departamentului respectiv. Ședința a fost deschisă de către membrul Curții de Conturi, iar moderator a fost angajatul din serviciul relații internaționale, care face parte din departamentul metodologie (denumirea deplină: Departamentul metodologie, TI și relații internaționale). La seminar au mai participat un reprezentant din Parlamentul Armeniei și consultantul strategic.

Toți reprezentanții au avut prezentări, în care s-a expus modalitatea de comunicare dintre organele de control și legislativ, problemele întâmpinate și propuneri de ameliorare a situației.

Astfel, în prezentarea directorului departamentului metodologie, TI și relații internaționale a Curții de Conturi a **Armeniei** s-a menționat despre principiile care stau la baza stabilirii și dezvoltării comunicării dintre legislativ și organele de control. În Armenia comunicarea cu Parlamentul nu este dezvoltată la nivelul dorit, nu se examinează rapoartele de control/audit în comisiile parlamentare. Un aspect specific este că CC conlucrează cu toate fracțiunile parlamentare, inclusiv, foarte activ, cu opoziția la elaborarea planului anual de activitate, iar după aprobarea acestuia se remite Parlamentului.

Interacțiunea cu Parlamentul persistă și la aspectul ce ține de numirea Președintelui CC și a membrilor. Conducerea CC este organ colegial, alcătuit din 7 membri, dintre care un președinte și un vicepreședinte numiți de Parlament pe un termen de 5 ani. Fiecare membru al Curții de Conturi (cu excepția președintelui și vicepreședintelui) patronează activitatea unui domeniu/departament, acestea fiind schimbate prin rotație, astfel ca pe parcursul a 5 ani fiecare membru al Curții de Conturi patronează câte 1 an fiecare din domeniile de activitate din Curte. Schimbarea prin rotație se face la începutul anului calendaristic printr-o decizie a Președintelui CC.

În **Cazahstan** practic nu există comunicare cu Parlamentul, deoarece CC se subordonează Președintelui țării. Totodată CC din Kazahstan prezintă Parlamentului unele generalizări pe domenii importante auditate și înaintează recomandări de modificare sau ajustare a cadrului legal.

Specific pentru Kazahstan este că CC nu verifică bugetele unităților administrativ teritoriale. În acest scop sînt create structuri teritoriale, dar care nu li se subordonează. Suportul acestor structuri se limitează la unele coordonări din punct de vedere metodologic.

Travel Journal. Participation in the seminar **“Communication between SAI and Legislature – definite impact on good governance”**

The meeting held on March 29, 2012 in the city of Yerevan, Armenia, was attended by representatives of supreme control institutions from: Armenia, Russia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Moldova, Tajikistan, and Ukraine, according to the Working Plan of the Council of leaders of supreme control bodies of the CIS member states.

The meeting was held in the meeting room of the hotel where the delegations were located. The host Party (The Court of Accounts of Armenia) was represented only by employees busy with organising the event: the representatives of the International Relations Service, the Methodology Department, and the members of the Court of Accounts which are responsible for the activity of the mentioned Departments. The meeting was opened by one of the members of the Court of Accounts, which was helped by the representative of the International Relations Service from the Methodology Department (the complete name: the Methodology, IT and International Relations Department). A representative from the Parliament and a strategic consultant participated at the meeting.

All representatives had presentations that displayed manners of communication between control bodies and the legislative, the problems faced and proposals for improvement.

Thus, the Head of Methodology, IT and International Relations Department of the Court of Accounts of **Armenia** mentioned in his presentation the principles underlying the establishment and development of communication between the legislative and control bodies. In Armenia the communication with the Parliament is not developed to the desired level; the control /audit reports are not examined by parliamentary committees. A specific aspect is that the Court of Accounts cooperates with all factions, and also very actively with the opposition, to develop the annual work plan, which is submitted to the Parliament when approved.

The interaction with the Parliament also covers the appointment of the Chairman of the Court of Accounts and its members. The Court of Accounts is a collegiate body composed of 7 members including a chairperson and vice chairperson, appointed by the Parliament for a period of five years. Each member of the Court of Accounts (except the Chairman and the Vice Chairman) monitors a work area /department, which are rotated. Thus, over five years, each member of the Court of Accounts monitors for a year each of the areas of the Court of Accounts' activity. The change by rotation is done in the beginning of the calendar year by a decision of the Chairman of the Court of Accounts.

In **Kazakhstan** there is virtually no communication with the Parliament, as the Court of Accounts is subordinated to the President of the country. At the same time, the CoA of Kazakhstan sends to the Parliament some generalizations for significant audited areas and makes recommendations for modification or adjustment of the legal framework.

Specific for Kazakhstan is that the CoA does not check the budgets of administrative-territorial units. To this end territorial structures are created, but which are not subordinated to it. Support to these structures is limited to some coordination in terms of methodology.

*Angela PASCARU,
Member of the Court of
Accounts of the Republic
of Moldova*

În **Cîrgîzstan** Curtea de Conturi raportează atât Președintelui țării cât și Parlamentului. Din anul 2011 activează într-o componență de 9 membri numiți de Parlament pe un termen de 5 ani (3 – de la coaliția parlamentară, 3 – de la opoziție, 3 – numiți de Președintele țării). Președintele țării numește, din cei 9 membri, Președintele CC tot pe un termen de 5 ani.

Structura organizatorică și numărul de unități se elaborează în coordonare cu Comisia de profil din Parlament și se aprobă de Președintele CC.

Cît privește comunicarea cu Parlamentul în aspect de raportarea rezultatelor auditelor, se concluează cu Comisia de profil. CC a petrecut chiar și un seminar de inițiere în activitatea de audit pentru noua componență a Comisiei. În Comisiile parlamentare se examinează rapoartele de audit cu invitarea reprezentanților entităților auditate, astfel se asigură implementarea mai rapidă a recomandărilor înaintate entităților.

Curtea de Conturi a **Ucrainei** realizează din numele Radei Supreme a Ucrainei controlul asupra utilizării mijloacelor bugetului de stat. Una din sarcinile CC este de a informa periodic Rada Supremă și Comisiile despre mersul executării bugetului Ucrainei, despre situația datoriei interne și externe, precum și despre rezultatele altor controale efectuate. Obiectul supus controlului de către CC a Ucrainei sunt resursele de stat, iar din 30 septembrie 2010 Curtea Constituțională a Ucrainei a privat Curtea de Conturi de dreptul de a verifica partea de venituri a bugetului de stat, astfel fiindu-i limitat mandatul. Această limitare a mandatului CC a dus la limitarea funcției de control a Parlamentului.

Curtea de Conturi pledează pentru operarea unor noi modificări care să soluționeze această problemă, solicitînd să le fie atribuite și funcțiile de

verificare a bugetelor locale, a partidelor politice și a altor organizații obștești.

CC a Ucrainei efectuează avizarea proiectului legii bugetare anuale, precum și supun unei expertize economice alte proiecte de acte normative ce țin de bugetul de stat și finanțele publice ale Ucrainei. Este verificat în parte parte procesul bugetar și sunt înaintate propunerile corespunzătoare.

Rezultatele activității CC, propunerile de modificare a cadrului legislativ, precum și rezultatele controalelor se ascultă în Comisiile de profil ale Radei Supreme. La aceste ședințe participă atât conducerea cât și controlorii CC. Aceste ședințe sunt benefice, deoarece deputații înțeleg mai bine care este rolul CC și care-s rezultatele activității. Se analizează motivele admitterii neregulilor și de aici apar propuneri de modificare a cadrului legislativ, precum și propuneri de lichidare și neadmitere a acestora. În unele cazuri Rada adoptă hotărîri prin care solicită entităților (ministerelor, agențiilor) să întreprindă măsuri și să informeze despre implementarea recomandărilor CC.

La planificarea activității anuale de control se iau în considerație propunerile de efectuare a unor controale parvenite din partea deputaților.

Raportul anual privind activitatea de control se prezintă Radei Supreme pînă la 1 decembrie, iar după aprobarea acestuia, se publică.

Pentru asigurarea impactului activității de control, reprezentanții CC a Ucrainei consideră că ar fi benefic ca la ședințele Comisiilor de profil să se invite și conducătorii entităților rezultatele controalelor cărora se discută. Se mai examinează o astfel de propunere privind crearea unui comitet special în cadrul Radei Supreme care să se ocupe nemijlocit de conlucrarea cu CC, care să sistematizeze toate propunerile, rapoartele, informațiile ce țin de activitatea CC.

In **Kyrgyzstan** the Court of Accounts reports both to the President of the country and the Parliament. Since 2011 it has been operating with 9 Board members, appointed by the Parliament for a period of 5 years (3 – from the parliamentary coalition, 3 – from opposition, 3 – appointed by the President). The President of the country appoints, from among the nine members, the Court of Accounts' Chairman for a period of five years.

Organisational structure and number of staff shall be developed in coordination with the line commission of the Parliament and approved by the Court of Accounts' Chairman.

As for the communication with the Parliament and reporting of audit results, they cooperate with the line commission. The Court of Accounts even held a seminar for initiation in the audit work for the new members of the Commission. The parliamentary commissions examine audit reports, inviting representatives of the auditee; this ensures faster implementation of recommendations submitted to entities.

The Court of Accounts of **Ukraine** carries out on behalf of the Verkhovna Rada of Ukraine, the control of the use of the state budget. One of the tasks of the Court of Accounts is to regularly inform the Verkhovna Rada and the committees about the progress made in Ukrainian budget execution, about the internal and external debt, and the results of other controls. The Court of Accounts of Ukraine controls state resources, and since September 30, 2010 the Constitutional Court of Ukraine has deprived the Court of Accounts of the right to check the state budget revenues, thus limiting its mandate. This restriction of powers of the Court of Accounts led to limiting the control function of the Parliament.

The Court of Accounts calls for the operation of new changes to address this issue, asking to be assigned the verification of local budgets, political parties and other civic organizations.

The Court of Accounts of Ukraine provides an expert view on the Annual Budget Law and subjects to economic expertise other draft normative acts related to the state budget and public finances of Ukraine. The CoA checks the part related to budget process therein and submits appropriate suggestions.

The results of the CoA's activity, the proposals for amendments to the legislative framework and control results are heard in line commissions of the Verkhovna Rada. These meetings are attended both by the management as well as controllers of the Court of Accounts. These meetings are beneficial, because the members of the Parliament (MPs) understand better the role of the CoA and the results of its work. The reasons for admission of irregularities are considered and, hence, there are proposals to amend the legisla-

tive framework and proposals for their clearance and prevention. In some cases the Verkhovna Rada adopts resolutions requesting entities (ministries, agencies) to take actions, implement recommendations and inform the Court of Accounts.

In planning the annual control work they take into account control proposals received from MPs.

Annual report on control activity is presented to the Verkhovna Rada until December 1, and once approved, it is published.

To ensure the impact of control, representatives of the Ukrainian Court of Accounts believe that it would be beneficial to invite heads of entities, whose control results are examined, to the meetings of the line commissions. The CoA is also examining a proposal on creating a special committee in the Verkhovna Rada, which would work directly with the Court of Accounts to systematize all proposals, reports, information related to the work of the CoA.

Characteristic for the **Tajikistan** Court of Accounts, in terms of communication with the Parliament, is that the heads of all audited entities, whose control results are included in the Annual Report, are invited to the hearing of the Annual Report in the Parliament.

The Court of Accounts of Tajikistan was created by the Presidential Decree of 12.12.2011. They had the Agency on financial control and fight against corruption before.

According to the current legislation, the Court of Accounts will submit to the President and the Parliament the audit opinion on the Government annual report on state budget execution for the year ended.

The Court of Accounts of Tajikistan is subordinated and reports to the President and presents to the Parliament the Annual Report on the results of controls performed.

The representative of the **Russian** Accounts Chamber referred in his presentation to the methods of cooperation and the problems faced in communication and interaction with the Russian State Duma.

The moments of interaction are:

- appointment of the President and auditors of the Accounts Chamber for a period of six years;
- reporting to the Parliament on the results of controls;
- execution of indications from the Federal Assembly;
- participation in the budget process;
- submitting proposals to the President, the Government and the Parliament to amend legislative and regulatory framework, and
 - the problems are as follows:
 - The Accounts Chamber of the Russian Federation does not have complete independence;

Caracteristic pentru CC din **Tagjikistan** în aspectul comunicării cu Parlamentul este că la ascultarea raportului anual în Parlament se invită conducătorii tuturor entităților verificate, rezultatele controalelor cărora se conțin în Raportul anual.

CC din Tadjikistan s-a creat prin decretul Președintelui țării din 12.12.2011, anterior exista Agenția privind controlul financiar și lupta cu corupția.

Conform prevederilor legislației actuale CC va prezenta Președintelui țării și Parlamentului opinia de audit asupra raportului anual al Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul expirat.

CC din Tadjikistan se subordonează și raportează Președintelui țării și prezintă Parlamentului Raportul anual despre rezultatele controalelor efectuate.

În prezentarea sa reprezentantul CC din **Federația Rusă** s-a referit la metodele de conlucrare, precum și la problemele întâmpinate în procesul de comunicare și interacțiune cu Duma de Stat a Federației Ruse.

Momentele de interacțiune:

- Numirea președintelui și auditorilor CC pe un termen de 6 ani;
- Raportarea Parlamentului despre rezultatele controalelor efectuate;
- Executarea indicațiilor Adunării Federale;
- Participarea la procesul bugetar;
- Înaintarea propunerilor de modificare a cadrului legislativ și normativ către Președinte, Guvern și Parlament.
 - Probleme:
 - CC a FR nu dispune de independență totală;
 - Auditele/controalele nu au efectul direct, adică CC nu dispune de dreptul de a întreprinde măsuri de lichidare a încălcărilor depistate, nu se poate adresa în instanțele de judecată pentru a restitui sumele utilizate necorespunzător;
 - Mandatul CC în privința Băncii Naționale este limitat;
 - Unele solicitări ale deputaților de efectuare a controalelor poartă caracter de reglări de conturi și promovează interese corporative;
 - Nu este prevăzută o procedură clară de examinare de către Parlament a rezultatelor controalelor efectuate de CC;
 - Pe marginea multor rezultate ale controalelor reacția Dumei de Stat sau lipsește sau este neînsemnată.

Aspecte pozitive:

- în cadrul Dumei de Stat este creat un comitet special prin intermediul căruia se comunică cu CC;

- la examinarea de către Parlament a raportului Guvernului se ia în considerație opinia CC;
- comitetul special din Parlament contribuie la monitorizarea executării cerințelor CC;
- la ședințele din Comisiile de profil la care se examinează rezultatele controalelor se invită conducătorii entităților verificate, astfel se asigură executarea cerințelor înaintate;
- la aceste ședințe, la fel, sunt invitați și reprezentanții CC;
- conducătorii Comisiilor de profil participă, asistă la ședințele CC;
- conlucrarea cu toate fracțiunile parlamentare, inclusiv cu opoziția.

În concluzie, s-a menționat despre importanța temei seminarului, s-a evidențiat aspectul ce ține de problemele identice cu care se confruntă CC din majoritatea țărilor CSI în interacțiunea cu Parlamentul și s-a propus ca secretariatul să sistematizeze toate problemele, punctele slabe și punctele pozitive într-un document, care să fie examinat în cadrul ședinței Comitetului conducătorilor organelor supreme de control din țările membre ale CSI care va avea loc în Kirgizstan în septembrie 2012. Rezultatele examinării propunerilor să fie consemnate într-o rezoluție, care după semnarea de către toți conducătorii organelor supreme de control din țările membre ale CSI să se remită în adresa conducerii fiecărei țări.

Generalizînd cele expuse, se poate de menționat următoarele:

- Este benefică practica CC a Republicii Moldova de a invita la ședințele Curții președinții Comisiilor parlamentare;
- Este necesar de dezvoltat un mecanism care ar contribui la intensificarea interacțiunii CC cu Comisiile parlamentare de profil, inclusiv prin ascultarea în cadrul acestora a rezultatelor auditelor CC, în special a auditelor performanței și a auditelor ce vizează domeniile importante;
- În scopul familiarizării deputaților, inclusiv a celor din Comisia economie, buget și finanțe cu scopul, misiunea și viziunea CC, se poate de examinat următoarele propuneri:
 - organizarea unor mese rotunde, seminare;
 - elaborarea unor pliante, broșuri, etc.

Astfel de seminare sînt benefice, deoarece contribuie la schimbul de experiențe și identificarea soluțiilor de depășire a unor situații specifice activității ISA.

- audits /controls have no direct effect, ie the Accounts Chamber has no right to take measures to liquidate violations detected, is unable to contact the law courts to recover the money used improperly;

- The Accounts Chamber's mandate as regards the National Bank is limited;

- some requests of the MPs for controls bear a character of settling of accounts and promote corporate interests;

- there is no clear procedure for the Parliament to scrutinize the results of controls carried out by the CoA;

- the response of the State Duma to many control results is missing, or is insignificant.

The positive aspects are:

- the State Duma has a special committee via which it communicates with the Accounts Chamber;

- in scrutinizing the Government report the Parliament considers the opinion of the CoA;

- the special committee of the Parliament contributes to monitoring the execution of requirements of the Accounts Chamber;

- meetings of line commissions that examine control results are attended by leaders of verified entities, thus ensuring the execution of requirements put forward;

- these meetings are also attended by representatives of the Accounts Chamber;

- leaders of line commissions attend the sittings of the Accounts Chamber;

- cooperation with all parliamentary factions, including opposition.

In conclusion, there was mentioned the importance of the seminar topic, and highlighted the as-

pect related to the common problems faced by the Courts of Accounts in most CIS member states in their interaction with Parliament and it was proposed that the Secretariat summarizes all problems, weaknesses and strengths in a document to be examined at the meeting of the Committee of the Heads of the Supreme Control Bodies of the CIS Member States to be held in Kyrgyzstan, in September 2012. Outcomes from examination of the proposals are to be recorded in a resolution which, once signed by all Heads of supreme control bodies of CIS member states, should be submitted to the leadership of each country.

Generalizing the above mentioned, it is worth mentioning the following:

- It is beneficial for the Court of Accounts of the Republic of Moldova to invite to the CoA hearings the chairmen of parliamentary commissions;

- It is necessary to develop a mechanism that would contribute to increased interaction between the Court of Accounts and the relevant parliamentary commissions, including hearing the Court of Accounts audit results, especially performance audits and audits targeting key areas;

- In order to familiarize MPs, including people in the Economy, Budget and Finance Commission, with the aim, mission and vision of the Court of Accounts the following proposals can be considered:

- organization of round tables, seminars;
- development of leaflets, brochures etc.

Such seminars are beneficial because they contribute to exchange of experiences and identification of solutions to overcome situations specific to SAs activity.

Participarea la ședința a 5-a a grupului de lucru INTOSAI privind indicatorii-cheie naționali

Angela PASCARU,
*Membru al Curții de Conturi
a Republicii Moldova*

Curtea de Conturi în calitate de instituție supremă de audit, fiind membră a INTOSAI și EUROSAI, începînd cu anul 2008, participă, în calitate de observator, la ședințele grupului de lucru privind indicatorii cheie-naționali (ICN) INTOSAI și în calitate de membru al grupului de experți pentru ICN pe lângă Consiliul conducătorilor organelor supreme de control financiar din statele membre ale CSI, care a avut loc la 3-4 aprilie 2012 în or. Riga, Latvia

Decizia privind crearea Grupului de lucru privind ICN INTOSAI a fost luată în luna noiembrie 2007 la cel de-al XIX-lea Congres INTOSAI din Mexico. Scopul creării grupului de lucru este de a sprijini eforturile coordonate ale instituțiilor supreme de audit (ISA) și INTOSAI pentru susținerea dezvoltării și utilizării indicatorilor cheie-naționali în domeniile economic, social și ecologic la nivel național și internațional.

Majoritatea țărilor membre ale grupului de lucru privind ICN INTOSAI în activitatea sa pun accentul pe interacțiunea dintre ISA, Guvern și Parlament, ultimele utilizînd rezultatele activității ISA în scopul îmbunătățirii indicatorilor naționali, aceștia reprezentînd un instrument disponibil pentru a măsura progresul în dezvoltarea societății, pentru a evalua tendințele de dezvoltare și a ajuta la comunicarea problemelor complexe. Este important ca fiecare țară să elaboreze și utilizeze un set de indicatori de măsurare a progresului național.

Președintele Grupului de lucru este Președintele Curții de Conturi a Federației Ruse dl S.Stepașin. Ședința grupului de lucru INTOSAI are loc în fiecare an, în luna aprilie, locul desfășurării lucrărilor fiind stabilit în cadrul ședințelor ordinare. Următoarea ședință va avea loc în aprilie 2013 în or. Cracov, Polonia.

Ședința grupului de lucru pentru ICN pe lângă Consiliul conducătorilor organelor supreme de control financiar din statele membre ale CSI va avea loc pe data de 31 mai 2012 în or. Chișinău, gazda fiind Curtea de Conturi a Republicii Moldova. Conducătorul grupului de lucru la nivelul CSI este A.A.Piscunov – auditor al Curții de Conturi a Federației Ruse, iar în calitate de membru al grupului de lucru din partea CC a Republicii Moldova sînt numită subsemnata – Angela Pascaru.

La ședința a 5-a a grupului de lucru INTOSAI privind indicatorii cheie-naționali au participat reprezentanții ISA din 19 țări: Austria, Belarusia, China, Danemarca, Finlanda, Ungaria, Indonesia, Italia, Kazahstan, Kirgîzstan, Latvia, Lituania, Moldova, Polonia, Federația Rusă, Slovacia, Africa de Sud, Ucraina, SUA.

Ședința a fost deschisă și prezidată de S.Stepașin. Cuvînd de salut a fost oferit din partea auditorului general al Latviei Inguna Sudraba. După aprobarea ordinei de zi au urmat prezentările. Ordinea de zi a inclus următoarele teme: 1) Realizările și lucrul efectuat de grupul de lucru: – elaborarea "Cărții albe"; – elaborarea Metodologie privind

Participation in the 5th meeting of the INTOSAI working group on key national indicators

The Court of Accounts, a supreme audit institution and a member of INTOSAI and EUROSAI, participated as an observer in the meetings of the INTOSAI Working Group on Key National Indicators (KNI) since 2008, and as a member in the meetings of the Expert Group on KNI under the Council of Heads of the Supreme Financial Control Bodies of the CIS Member States. On 3-4 April, 2012 the 5th meeting of the INTOSAI Working Group on Key National Indicators took place in Riga, Latvia.

The decision on creating the INTOSAI Working Group on KNI was taken in November 2007, at the XIX INTOSAI Congress in Mexico. The purpose of the working group is to support the coordinated efforts of Supreme Audit Institutions (SAIs) and INTOSAI to assist the development and use of key national indicators in the economic, social and environmental areas nationally and internationally.

Most of the members of the INTOSAI Working Group on KNI focus their work on the interaction between SAI, Government and Parliament, the latter using SAI work results to improve the national indicators. They are a tool available to measure progress in social development, to assess development trends and to help communicate complex issues. It is important that each country develops and uses a set of indicators to measure national progress.

Chair of the WG is the Accounts Chamber' Chairman of the Russian Federation, Mr. S. Stepashin. The meeting of INTOSAI Working Group is held every year in April, and the place of work is set during regular meetings. The next meeting will be held in April 2013 in the city of Krakow, Poland.

The 5th meeting of the INTOSAI Working Group on Key National Indicators was attended by representatives of the SAIs from 19 countries: Austria, Belarus, China, Denmark, Finland, Hungary, Indonesia, Italy, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Moldova, Poland, Russia, Slovakia, South Africa, Ukraine, USA.

The meeting was opened and chaired by S. Stepashin. Welcome speech was delivered by the General Auditor of Latvia Inguna Sudraba. After approving the agenda the presentations followed. The agenda included the following topics: 1) The achievements and the work done by the working group: Elaboration of the White Paper; development of the Methodology for identifying KNI; Creation of KNI data base; 2) Analysis of opportunities to use the KNI for evaluation of national and transnational projects, and audit programs; 3) Discussion of drafts of the White Paper and Methodology for identifying KNI; 4) Use of KNI by SAIs in auditing; 5) Approval of work program for 2012.

Like a red thread through all presentations there was mentioned the compliance with the principles of SAIs independence, exhib-

Angela PASCARU,
*Member of the Court of
Accounts of the Republic
of Moldova*

identificarea ICN; – crearea bazei de date privind ICN; 2) Analiza oportunităților de utilizare a ICN pentru evaluarea rezultatelor proiectelor naționale și transnaționale, programelor de audit; 3) Discutarea proiectului "Cărții albe" și al "Metodologiei privind identificarea ICN"; 4) Utilizarea ICN de către ISA în activitatea de audit; 5) Aprobarea Planului de lucru pentru anul 2012.

Ca un fir roșu în toate prezentările s-a menționat despre respectarea principiilor independenței ISA expuse în Declarațiile de la Lima, de la Mexic și Recomandările de la Praga, precum și despre rolul ISA de a activa în conformitate cu standardele internaționale de audit și a contribui la ridicarea nivelului de bunăstare al cetățenilor. Pornind de la ideea că politicile statului trebuie să asigure bunăstarea cetățenilor săi, ISA urmează să informeze, să aducă la cunoștință politicienilor, cetățenilor despre nereguli, probleme, sau persoane ce nu respectă legea, precum și să înainteze recomandări care ar contribui la ameliorarea situației. ISA nu trebuie să-și asume rolul de anchetatori sau judecători, noi trebuie să depistăm, să ajutăm, să informăm, ca foarte important, ulterior să nu apară întrebarea: "Dar unde a fost Curtea de Conturi?" Rapoartele de audit trebuie aduse la cunoștință tuturor factorilor interesați, iar dacă 50-60% din recomandări se îndeplinesc, atunci

deja este bine. Principalul e ca rapoartele de audit să fie citite. Cît privește publicarea rapoartelor de audit, acestea se publică, în mare parte, pe paginile web a ISA, iar în unele țări (unde numărul de rapoarte este mai mic), acestea se publică în ziarle oficiale. ISA care emit cîte 350-500 rapoarte de audit anual, chiar dacă acestea sunt mai succinte, le publică numai pe pagina web, dar în fiecare caz în parte se rezultă din prevederile legislației ce reglementează acest aspect.

I. Prima prezentare a fost a reprezentantului din **Finlanda**. Referindu-se la utilizarea ICN în activitatea de audit, acesta a menționat despre planificarea activității de audit în contextul domeniilor prioritare a reformelor și politicilor promovate de Guvern. Astfel, în anul 2011 domeniile prioritare în care s-au alocat resurse substanțiale, s-au promovat politici și reforme au fost:

- Învățămîntul – dezvoltarea capitalului uman (s-a verificat tot sistemul de învățămînt;
- Invențiile în domeniul ocrotirii mediului înconjurător: recomandarea a fost de a avea o abordare sistemică față de politicile inovative;
- Ocrotirea sănătății, în special calitatea serviciilor acordate;

ited in the Lima and the Mexico Declarations, the Prague recommendations, and the role of SAIs in operating in accordance with international auditing standards and contributing to raising citizens' welfare. Starting from the idea that state policies must ensure the welfare of its citizens, SAIs have to inform politicians and citizens about irregularities, problems or people who do not obey the law and to submit recommendations that would help alleviate the situation. SAIs should not assume the role of investigators and judges, but should detect, help, and inform so that later, very important, there is no question like: "But where was the Court of Accounts?" Audit reports should be made known to all stakeholders, and if 50-60% of the recommendations are met, it is already good. The most important thing is that audit reports are read. As for the publication of audit reports they are published mostly on websites of the SAIs, and in some countries (where the number of reports is smaller) they shall be published in official newspapers. In the case of SAIs that issue annually 350-500 audit reports, even if they are more succinct, they are only published on the website, but each individual case follows the legislation regulating this matter.

I. The first presentation was that of the representative of the SAI from **Finland**. Referring to the use of KNI in audit, he mentioned the planning of audit in the context of the priority areas of reforms and policies pursued by the Government. Thus, in 2011, the priority areas in which substantial resources have been allocated, and policies and reforms promoted, were:

- Education – developing human capital (educational system was examined entirely);
- Inventions in the field of environmental protection: the recommendation was to take a systemic approach to innovation policies;
- Health, in particular the quality of services provided;
- Social sector. This area is very difficult to audit if some concrete indicators are not developed, as it is not possible to measure results.

An interesting aspect in the presentation was the concern about politicization of resource allocation. It is the politicians who are to identify priority areas that must be developed, reformed and sustained in order to enhance welfare of citizens.

A challenge for the SAI of Finland was to perform an audit with the theme "*Legislative policies*".

II. The representative of the **Hungary** SAI described what priority areas the country's government policies have and specified what indicators derive from them. A highly important and new area was sustainable development of the society. For this area 9 groups, 3 levels and 150 indicators were identified. The most important were:

- Social and economic development;
- Demographic changes;
- Social inclusion measures;
- Employment;
- Development of the innovation sector;
- Education: content of curricula;
- Quality of health services.

Virtually all indicators referred to higher standards of living, ecology, social issues, education, health care, fighting unemployment.

A challenge for the SAI of Hungary was conducting a performance audit on: "*Sustainability of country's financial capacity*".

III. **Austria** presented the results of a performance audit in the context of KNI, the aim of which was to audit:

- Budget planning, budget process, fiscal policy;
- Legal provisions on public finances, the annual budget law;
- Budget deficit.

The demographic problem was identified as a risk, and they focused on the verification of expenditure related to population aging (health care, social assistance).

The findings were quite interesting. For example, it was identified that there had been no general information on old people, especially retired people, and respectively, the necessary recommendations were submitted.

Conclusion: In planning the audit any SAI should be concerned about social issues, administration and payment capacity of the country, demographic issues, environment, unemployment, education, health care, because solving these problems, which are identical for most countries, would contribute to raising the welfare.

A challenge for the SAI of Austria was conducting an audit on the theme "*How much does the Government cost us? The efficiency of its work.*"

- Domeniul social. Acest domeniu este foarte greu de-l auditat dacă nu sunt elaborați niște indicatori concreți, la fel nu este posibil de măsurat rezultatele.

Un aspect interesant din prezentare a fost îngrijorarea față de politizarea alocărilor de mijloace. Anume politicienii urmează să identifice domeniile prioritare ce urmează a fi dezvoltate, reformate și susținute în scopul ridicării bunăstării populației.

O provocare pentru ISA din Finlanda este de a efectua un audit cu tema: *"Politicile în domeniul legislativ"*.

II. Reprezentantul ISA din Ungaria a descris care sînt domeniile prioritare din politicile guvernamentale ale țării, precum și a specificat care-s indicatorii ce rezultă din acestea. Un domeniu foarte important și nou este dezvoltarea durabilă a societății. Pentru acest domeniu sunt identificate 9 grupe, 3 nivele și 150 de indicatori. Cei mai importanți sunt:

- Dezvoltarea social-economică;
- Schimbările demografice;
- Măsurile de incluziune socială;
- Încadrarea în cîmpul muncii;
- Dezvoltarea domeniului inovațional;
- Învățămîntul: conținutul programelor de studii;
- Calitatea serviciilor din sănătate.

Practic toți indicatorii se referă la ridicarea nivelului de trai, ecologia, problemele sociale, învățămîntul, medicina, lupta cu șomajul.

O provocare pentru ISA din Ungaria este efectuarea unui audit de performanță cu tema: *"Durabilitatea capacității financiare a țării"*.

III. Austria a prezentat rezultatele unui audit al performanței în contextul ICN, scopul căruia a fost de a audita:

- Planificarea bugetului, procesul bugetar, politica fiscală;
- Prevederile legale privind finanțele publice, legea bugetară anuală;
- Deficitul bugetar;

Ca risc fiind identificată problema demografică s-au axat pe verificarea cheltuielilor legate de îmbătrînirea populației (sănătate, asistență socială).

Constatările au fost destul de interesante, de exemplu, s-a identificat că nu există o informație generalizată privind vîrsta oamenilor, în special a persoanelor pensionare și respectiv, au fost înaintate recomandările de rigoare.

Concluzie: La planificarea activităților de audit orice ISA trebuie să fie preocupată de problemele sociale, capacitatea de administrare și de plată a țării, problemele demografice, ecologice, șomajul, învățămîntul, medicina, deoarece soluționarea acestor probleme, care-s identice pentru majoritatea țărilor, va contribui la ridicarea bunăstării cetățenilor.

O provocare pentru ISA din Austria este efectuarea unui audit cu tema: *"Cît ne costă Guvernul? Eficiența activității acestuia."*

IV. Danemarca, în prezentarea sa s-a axat pe problemele ce țin de existența riscurilor la identificarea indicatorilor în activitatea de audit, acest fapt fiind datorat, în mare parte și crizei economice care a influențat nivelul de viață și a generat multe probleme sociale. Astfel, criza a impulsionat multe țări să se focuseze asupra altor indicatori, reieșind din cele mai afectate domenii. Indiferent de situațiile la nivel național sau internațional ICN urmează a fi revăzuți periodic.

Concluzie: Indicatorii pentru planificarea activității de audit se identifică și se selectează din următoarele surse: (i) Legea bugetară anuală (acele domenii în care se alocă surse financiare importante); (ii) cadrul de cheltuieli; (iii) programele de guvernare; (iiii) strategiile de dezvoltare a țării și pe domenii.

V. Slovacia a prezentat o lege nouă recent aprobată de Parlamentul lor care prevede responsabilitatea financiară și conține un șir de reguli care ar contribui la depășirea situației de criză și consolidarea capacității financiare a țării. Scopul elaborării acestei legi este de a asigura durabilitatea financiară a țării și de a promova transparența utilizării mijloacelor bugetare. Sunt stabilite pentru toți utilizatorii de mijloace bugetare termene concrete de publicare a rapoartelor privind utilizarea acestora. O normă clară este stabilită privind reducerea alocărilor din bugetul de stat pentru unitățile administrative teritoriale: *"Bugetul de stat nu trebuie să fie "colacul de salvare" a bugetelor uat"*.

Se prevăd reguli clare privind diminuarea datoriei publice care nu trebuie să depășească 60% din PIB. Veniturile obținute din contul privatizărilor, din exploatarea resurselor naturale urmează a fi direcționate la achitarea datoriei publice.

VI. China a prezentat exemplul lor privind utilizarea ICN în activitatea de audit. Au efectuat un

IV. The representative of the **Denmark** SAI in his presentation focused on issues related to the existence of risks in the identification of indicators in audit work; this was largely due to the economic crisis that had influenced the life and created many social problems. Thus, the crisis had prompted many countries to focus on other indicators, based on the most affected areas. Regardless of national or international situations, KNI were to be reviewed periodically.

Conclusion: Indicators for planning the audit were identified and selected from the following sources: (i) the annual budget law (those areas where significant financial resources are allocated), (ii) the expenditure framework, (iii) government programs, (iiii) country and sector development strategies.

V. Slovakia introduced a new law recently passed by the Parliament, which provided for financial responsibility and contained a set of rules that would help overcome the crisis and strengthen the financial capacity of the country. The purpose of developing this Act was to ensure financial sustainability of the country and to promote transparency in the use of budgetary funds. Deadlines were set for all users of budgetary funds for publishing re-

ports on their use. A clear rule was established to reduce state budget allocations for administrative territorial units: *“The state budget should not be the “life buoy” for ATU budgets.”*

Clear rules have been set for public debt reduction, which should not exceed 60% of GDP. Revenues from privatization and exploitation of natural resources have been to be directed to pay public debt.

VI. The SAI representative from **China** presented their example on the use of KNI in auditing. They conducted a performance audit applying KNI, which targeted the activity of state enterprises. Its purpose was to assess the operation of state enterprises (SE) in terms of global indicators and national indicators. They verified the effectiveness of SE in the light of following indicators:

- Financial performance;
- Managerial performance;
- Business quality indicators;
- Use of labor force;
- Use of innovations in SE activity.

The SAI in China has an information system “Data analysis” by which, during the planning running virtually in the office, they analyse financial documents, identify risks, priority areas are selected for

audit al performanței aplicînd ICN care a vizat activitatea întreprinderilor de stat. Scopul auditului a constat în evaluarea activității Î.S. prin prisma indicatorilor globali și indicatorilor naționali. S-a verificat eficiența activității ÎS prin prisma următorilor indicatori:

- Performanța financiară;
- Performanța managerială;
- Indicatorii calității activității;
- Utilizarea forței de muncă;
- Utilizarea inovațiilor în activitatea Î.S.

ISA din China dispune de un sistem informațional "Analiza datelor", prin intermediul căruia la etapa de planificare, care se petrece practic în oficiu, se analizează documentele financiare, se identifică riscurile, se selectează domeniile prioritare spre auditare, iar în continuare se aplică procedurile specifice auditului performanței sau regularității.

VII. Polonia. Prezentarea s-a axat pe utilizarea ICN în auditele performanței în contextul dezvoltării strategice a țării.

Polonia are elaborate strategii la toate nivelele și în toate domeniile (infrastructură, transport, dezvoltare regională, sistemul social, domeniul economic, etc.), care conțin indicatorii de performanță. Planificarea activității de audit și selectarea domeniilor spre auditare este facilitată de acest aspect.

Condițiile și calitatea vieții cetățenilor polonezi se examinează permanent și se conțin indicatori specifici acestui aspect.

Unele probleme specifice identificate de audit: – decesul prematur al bărbaților; – vârsta de pensionare; – distanța mare dintre localități.

Recomandare: în cazul în care pe un domeniu supus auditului nu sunt elaborați indicatori la nivel național, echipa de audit urmează să-i identifice la etapa de planificare a auditului și să petreacă auditul în dependență de acești indicatori.

VIII. În Indonezia este elaborat și aprobat Programul de guvernare (2010–2014) care conține domeniile prioritare din care rezultă indicatorii, aceștia fiind utilizați la planificarea activității de audit:

- Îmbunătățirea nivelului de trai;
- Problema demografică;
- Lupta cu birocrăția;
- Sănătatea, învățămîntul;
- Atragerea investițiilor, etc., în total sunt 11 domenii și 409 indicatori.

În anul 2011 ISA din Indonezia a petrecut un audit al performanței în domeniul învățămîntului prin prisma ICN. Alocațiile în domeniul învățămîntului constituie 20% din bugetul anual. Scopul de bază al auditului respectiv a constat în aprecierea calității managementului în învățămînt.

Concluzie: ICN – baza aprecierii criteriilor în auditul performanței.

Generalizînd cele expuse se evidențiază următoarele: ICN – un domeniu nou, dar unul foarte interesant, care necesită multă muncă, studiere, conlucrare, promovare. Prin participarea în cadrul grupurilor de lucru respective se va contribui la o abordare sistemică și o îmbunătățire a activității de planificare a misiunilor de audit, a selectării unor teme de audit importante și prioritare, precum și la obținerea unui impact mai mare al activității de audit.

audit, and further procedures specific to performance audit or regularity audit are applied.

VII. Poland. The presentation focused on the use of KNI in performance audits in the context of strategic development of the country.

Poland has developed strategies at all levels and in all areas (infrastructure, transport, regional development, social system, economic sector, etc.), which contained performance indicators. Planning the audit and selecting areas to audit has been facilitated by this.

The conditions and quality of life of the Polish citizens has been permanently examined and there were indicators specific to this aspect.

Some specific issues identified by audit were: premature death of men, the retirement age, large distance between localities.

Recommendation: If an audited area has no national indicators developed, the audit team is to identify them during the planning of the audit and do the audit considering these indicators.

VIII. Indonesia has adopted and approved the Government Program (2010–2014), which contains

priority areas from where the indicators stem; they are used in planning the audit of:

- Improving living standards;
- Demographic problem;
- Fighting bureaucracy;
- Health, education;
- Attracting investments, etc.

In total there are 11 areas and 409 indicators. In 2011, the Indonesian SAI conducted a performance audit in education from KNI perspective. Allocations in education constituted 20% of the annual budget. The main goal of the audit was evaluating the quality of management in education.

Conclusion: KNI – the basis for assessing criteria in performance audit.

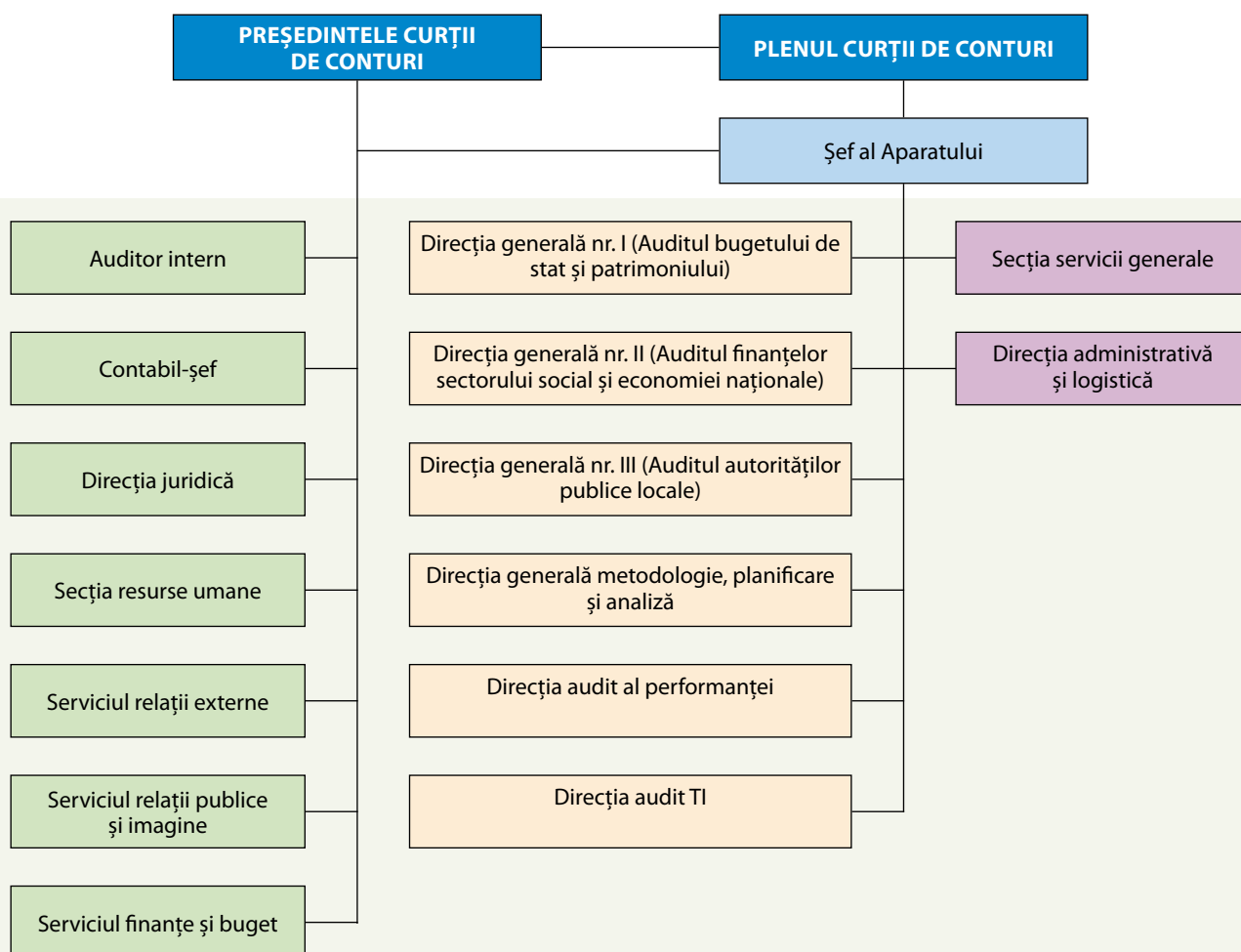
Summing up, we outline the following: KNI is a new but very interesting area, which requires hard work, learning, collaboration, promotion. Participation in these working groups will contribute to a systemic approach and to improvement of audit planning, selection of important and priority audit topics and to achievement of greater impact from audit activities.

Noua structură organizatorică a Curții de Conturi

În conformitate cu prevederile art.4 alin.(2) lit. c), art.6, art. 13 alin. (1), art. 14 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Legea Curții de Conturi nr. 261-XVI din 05.12.2008, Legii nr. 155 din 21.07.2011 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice, Legii nr. 48 din 22.03.2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici și Hotărârii Guvernului RM nr. 1001 din 26.12.2011 privind punerea în aplicare a unor acte legislative, la 11 iunie 2012 a fost aprobată Structura organizatorică a Curții de Conturi.

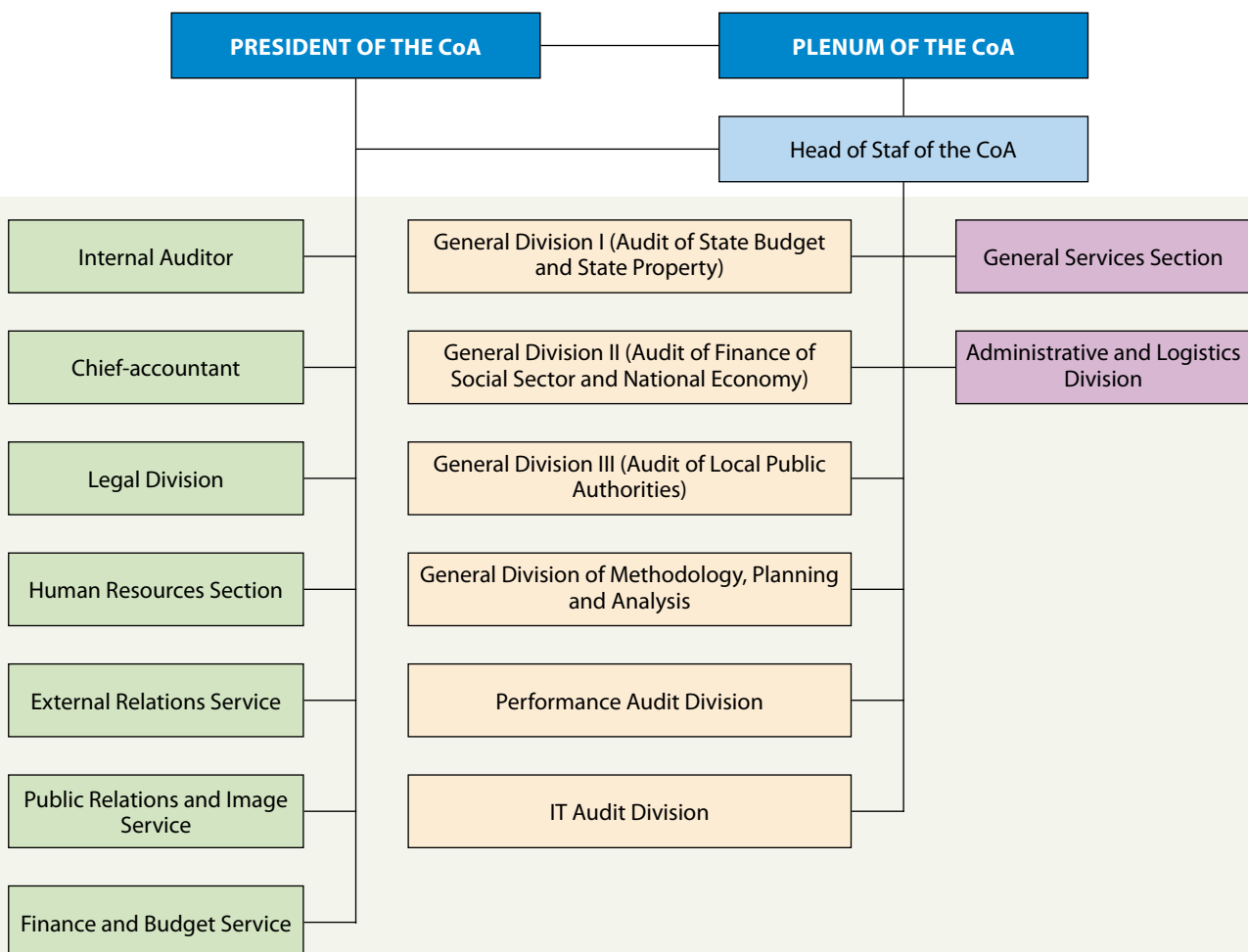
Organigrama Curții de Conturi

New organisational structure of the Courts of Accounts

On June 11, 2012 the organizational structure of the Court of Accounts was approved in accordance with Article 4 paragraph (2) c), Article 6, Article 13 paragraph (1), Article 14 paragraph (1) b) and paragraph (2) of the Law on Court of Accounts no. 261-XVI of 05.12.2008, the Law no. 155 of 07/21/2011 approving the Single Classification of public functions, the Law no. 48 of 22.03.2012 on the salary system for civil servants and the Government Decision no. 1001 of 26.12.2011 on the implementation of certain legal acts.

Organizational chart of the Courts of Accounts

Noii angajați ai Curții de Conturi 2012

Huzinschi Uliana,
controlor de stat în
Direcția generală I (Auditul
bugetului de stat și
patrimoniului), angajată la
data de 09 ianuarie 2012

Herțanu Tatiana,
controlor de stat în
Direcția generală I (Auditul
bugetului de stat și
patrimoniului), angajată la
data de 09 ianuarie 2012

Graur Nicoleta,
controlor de stat în
Direcția generală I (Auditul
bugetului de stat și
patrimoniului), angajată la
data de 09 ianuarie 2012

Ciubaci Natalia,
controlor de stat în Di-
recția generală III (Auditul
autorităților publice locale),
angajată la data de 09
ianuarie 2012

Damian Veceslav,
controlor de stat în
Direcția generală III
(Auditul autorităților
publice locale), angajat la
data de 09 ianuarie 2012

Bădărău Vasile,
controlor de stat în
Direcția generală III
(Auditul autorităților
publice locale), angajat la
data de 09 ianuarie 2012

Capcelea Vladimir,
controlor de stat
în Direcția Audit al
performanței, angajat la
data de 09 ianuarie 2012

Railean Ada,
controlor de stat
în Direcția audit al
performanței, angajată la
data de 09 ianuarie 2012

Hincota Vadim,
specialist principal
în Direcția generală
metodologie, planificare și
analiză, angajat la data de
09 ianuarie 2012

Gisca Larisa,
controlor superior de stat
în Direcția generală III (Au-
ditul autorităților publice
locale), angajată la data
de 14 februarie 2012

New employees of the Court of Accounts 2012

Triboi Tatiana,
Superior Specialist in
the External Relations
Service, employed on
April 2, 2012

Usurelu Irina,
State Controller in the
General Division of Meth-
odology, Planning and
Analysis, employed on
April 2, 2012

Mihai Diana,
State Controller in the
General Division of
Methodology, Planning
and Analysis, employed
on April 17, 2012

Olaru Victoria,
State Controller in the
General Division of
Methodology, Planning
and Analysis, employed
on April 25, 2012

Litun Carolina,
Consultant in the General
Services Section,
employed on May 7,
2012

Saichin Ana,
Head of the Legal
Division, employed on
June 11, 2012

Caldarii Victoria,
Head of the External
Relations Service,
employed on June 6,
2012

Balan Violeta,
Head of the Public
Relations and Image
Service, employed on
June 8, 2012

Tataru Vladimir,
Main engineer in the Ad-
ministrative and Logistics
Division, employed on
June 11, 2012

Prisacaru Carolina,
Principal Specialist in
the External Relations
Service, employed on
June 25, 2012

Seminar de instruire pentru angajații Curții de Conturi

În perioada 06–07 martie, în cadrul Sălii Polivalente a Institutului Muncii, a avut loc seminarul de instruire pentru angajații Curții de Conturi a Republicii Moldova (CCRM).

Agenda evenimentului s-a axat pe următoarele subiecte:

- calitatea muncii de audit;
- administrarea finanțelor publice;
- sarcinile auditului extern;
- administrarea patrimoniului imobiliar;
- achizițiile publice; etc.

Seminarul a început cu un cuvânt de salut din partea Președintelui CCRM, **Serafim Urechean**, care a reiterat importanța instruirii angajaților și menținerea competenței profesionale a personalului. Totodată, a menționat că actuala conducere a Curții va continua să investească în angajații săi ca prin aceasta să construiască o instituție puternică și aliniată la standardele moderne de audit.

În cadrul acestui seminar membrii și angajații CCRM, precum și experți din afară au făcut prezentări privind problemele actuale ce țin de auditul public extern, mai cu seamă: **E. Paknehad** – *Cadrul calității muncii de audit*; **V. Chițan** – *Administrarea finanțelor publice – slăbiciuni instituționale și riscuri. Sarcinile auditului public extern în identificarea cauzelor*; **V. Melnic** – *Aspecte privind administrarea veniturilor publice de către organele vamale*; **I. Sturzu** – *O mai bună administrare a resurselor financiare publice*; **A. Vitanov** – *Sarcinile autorităților publice privind administrarea patrimoniului imobiliar*; **A. Curchin** – *Documentarea activității de audit, aspecte practice*; **Gh. Grib** – *Modificările cadrului legal în domeniul achizițiilor publice. Probleme frecvente privind implementarea procedurilor de achiziție publică*; **I. Lichii** și **G. Șpac** – *Impozitele indirecte. Impozitele directe*.

Training seminar for the employees of the Court of Accounts

From 6 to 7 March a training seminar took place for employees of the Court of Accounts of Moldova (CoA) in the Polyvalent Hall of Labor Institute.

- The event agenda focused on the following topics:
- quality of audit work;
- public finance management;
- external audit tasks;
- administration of real estate assets;
- public procurement, etc.

The seminar started with a word of greeting from the President of CoA, **Serafim Urechean**, who reiterated the importance of training the employees and maintaining professional competence of staff. At the same time, he noted that the current management of the Court will continue to invest in its employees thereby building a strong institution aligned to modern auditing standards.

In this seminar CoA Plenum Members, employees and outside experts made presentations on current issues related to public external audit, especially: **E. Paknehad** – *The quality of audit work*; **V. Chitan** – *Public Finance Management – institutional weaknesses and risks. External public audit tasks in identifying causes*; **V. Melnic** – *Aspects of public revenue administration by the customs authorities*; **I. Sturzu** – *Better management of public funds*; **A. Vitanov** – *Public authorities' tasks in real estate property administration*; **A. Curchin** – *Documentation of audit, practical aspects*; **Gh. Grib** – *Changes in the legal framework for public procurements. Issues concerning the implementation of public procurement procedures*; **I. Lichii** and **G. Spac** – *Indirect taxes. Direct taxes.*

Frauda și corupția în obiectivul instituțiilor supreme de audit

Oxana CHIRILICI,
Controlor de stat superior
în Direcția generală I
(Auditul bugetului de stat
și patrimoniul) a Curții de
Conturi a RM

Noiembrie 2011, Budapesta, Ungaria

În perioada 23-25 noiembrie 2011, la Budapesta, s-a desfășurat seminarul instituțiilor supreme de audit privind lupta împotriva fraudei și corupției. Evenimentul a întrunit auditori, funcționari publici și experți în materie de antifraudă și anticorupție din Ungaria, Olanda, Slovenia, Polonia, Cehia, Serbia, Croația, Macedonia, Bulgaria, Moldova, Federația Rusă și Armenia. Seminarul și-a propus drept scop schimbul de experiență și împărtășirea celor mai bune practici în lupta împotriva corupției, discutându-se despre rolul instituțiilor supreme de audit în prevenirea și combaterea acestui fenomen, precum și despre necesitatea implementării la nivel de fiecare instituție publică a politicilor de integritate și a managementului integrității.

În cadrul seminarului au fost abordate subiecte ce țin de:

Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și obiectivele acestuia

Pentru a fortifica mijloacele de prevenire a fraudei, Comisia Europeană a înființat în cadrul propriei instituții Oficiul European de Luptă Antifraudă (anul 1999). Oficiului i-a revenit responsabilitatea de a conduce investigațiile administrative antifraudă, beneficiind de un statut independent special.

Oficiul a succedat „Grupului de lucru pentru coordonarea prevenirii fraudei” (UCLAF), care a făcut parte din Secretariatul General al Comisiei, creat în anul 1988.

OLAF exercită toate puterile de investigație conferite de Comisie prin legislația comunitară și acordurile cu terțe țări în vigoare, în ve-

Fraud and corruption in the sight of SAIs

November 2011, Budapest, Hungary

Oxana CHIRILICI,
Senior State Controller in the
General Division I (Audit of
State Budget and State
Property) of the Court of
Accounts of RM

A SAIs seminar on the fight against fraud and corruption was organized between 23 to 25 November 2011 in Budapest. The event brought together auditors, civil servants and experts in antifraud and anticorruption from Hungary, Netherlands, Slovenia, Poland, Serbia, Croatia, Macedonia, Bulgaria, Moldova, Russia and Armenia. The seminar has set the aim to exchange experiences and share best practices in fighting corruption, and discuss the role of SAIs in preventing and combating this phenomenon, as well as the need to implement integrity policies and integrity management in each public institution.

Participants in the seminar discussed issues related to:

European Anti-Fraud Office (OLAF) and its goals

In order to strengthen the means of preventing fraud, the European Commission established the European Anti Fraud Office (1999) in its own institution. The Office took the responsibility to conduct administrative antifraud investigations, enjoying a special independent status.

The Office had replaced the «Unit for Coordination of Fraud Prevention» (UCLAF) created in 1988, which was part of the General Secretariat of the Commission.

OLAF exercises all investigation powers conferred by the Commission through the Community law and existing agreements with third countries, to strengthen the fight against fraud, corruption and other illegal activities affecting the Communities' financial interests. Besides and beyond the protection of financial interests, the responsibility of the Office covers all activities relating to safeguarding the Community interests against misconduct that may lead to administrative or criminal prosecution.

In order to coordinate the actions of the Member States in the fight against fraud, which negatively affects the community interests, OLAF shall assist the Commission in organizing close and regular cooperation between national competent authorities. In addition, the Office, as a Commission service, contributes to planning and developing methods to prevent fraud.

Discharge of the OLAF investigation functions (internal and external investigations) is conducted by its General Director. He /she is designated by the Commission for a period of five years (with the possibility of extension for another term), with a favorable opinion from the Control Commission, in cooperation with the European Council and Parliament.

derea consolidării luptei împotriva fraudei, corupției și altor activități ilegale care afectează interesele financiare ale Comunității Europene. Pe lângă și dincolo de protejarea intereselor financiare, responsabilitatea Oficiului vizează toate activitățile legate de salvagardarea intereselor Comunității împotriva comportamentului necorespunzător care poate duce la urmărire administrativă sau penală.

Pentru a coordona acțiunile statelor membre în lupta împotriva fraudei, care afectează negativ interesele comunității, OLAF oferă sprijin Comisiei în organizarea unei cooperări strânse și regulate între autoritățile naționale competente. În plus, Oficiul, în calitate de serviciu al Comisiei, contribuie la planificarea și dezvoltarea metodelor de prevenire a fraudei.

Aplicarea funcțiilor de investigare ale OLAF (investigații interne și externe) este realizată de directorul său general. Acesta este desemnat de către Comisie pe o perioadă de cinci ani (cu posibilitatea prelungirii pentru încă un mandat), cu avizul favorabil al Comisiei de control, în cooperare cu Parlamentul și Consiliul European.

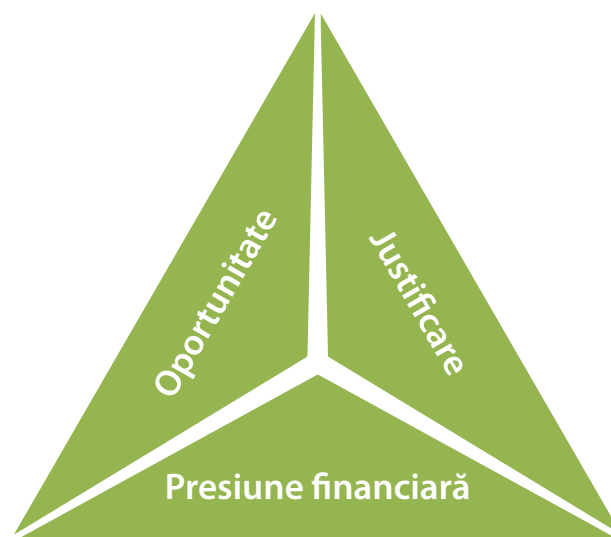
În cadrul obiectivului de garantare a independenței OLAF în funcția sa de investigare, legislatorul a prevăzut obligația ca directorul general al Oficiului să nu solicite, dar și să nu accepte instrucțiuni de la nici un guvern sau de la orice instituție (inclusiv de la Comisie). Directorul general al OLAF, dacă ia cunoștință de luarea de către Comisie a unei măsuri care îi pune sub semnul întrebării independența, atunci are posibilitatea de a prezenta un caz împotriva Comisiei în fața Curții de Justiție.

Pentru a-și consolida independența, Oficiul este supus unui control regulat al funcțiilor sale investigaționale de către o Comisie de control, alcătuită din cinci persoane independente din afara instituțiilor comunitare, care au o înaltă calificare în domeniile de competență ale Oficiului. La cererea directorului general sau din proprie inițiativă, Comisia de control furnizează avize directorului general privind activitățile Oficiului, fără a interveni în desfășurarea investigațiilor în curs.

În contextul atribuțiilor OLAF, în cadrul seminarului s-a menționat și faptul că **pentru a preveni efectiv fraudele, mai întâi de toate trebuie să stabilim ce îi motivează pe oameni să comită fraude**. În acest sens, a fost discutat conceptul de „*triumphi al fraudei*”.

Conform acestui concept, există trei elemente care stau la baza comiterii fraudelor:

- oportunitate (*opportunity*);
- justificare (*rationalization*);
- presiune financiară (*financial pressure*).

Cauzele/motivale Fraudei:

Oportunitatea se referă la situațiile și circumstanțele care favorizează comiterea fraudelor. Spre exemplu, angajatul care are acces necontrolat la bunurile instituției are oportunitatea să sustragă aceste bunuri.

Oportunitatea este elementul care poate fi influențat și controlat cel mai eficient. O acțiune importantă pentru a reduce manifestările criminale constă în evaluarea oportunităților de comitere a fraudelor și reacționarea corespunzătoare. Reacționarea la riscurile de fraudă include **utilizarea și dezvoltarea controlului intern**, în scopul reducerii și înlăturării oportunităților de comitere a fraudelor.

Justificarea se referă la necesitatea oamenilor de a-și justifica acțiunile frauduloase în propria minte. O persoană poate formula o justificare prin explicarea rezonabilă a actelor sale, de exemplu „este corect să procedez astfel – merit acești bani” sau „au o datorie față de mine”, „iau banii doar cu împrumut – îi voi restitui”. În așa mod, ei încearcă să accepte psihologic propriile acțiuni și să transfere vina pe alte persoane sau circumstanțe.

Justificarea, de obicei, nu este cunoscută altor persoane și, din aceste considerente, este dificil să fie detectată. Concomitent, oamenii cu un nivel redus de integritate morală nu prea simt necesitatea să-și justifice comportamentul.

Presiunea financiară sau **stimulentul** ajută să stabilim de ce și când se comite fraude. Frauda are loc atunci când presiunea depășește și, în cele din urmă, înfrânge onestitatea oamenilor. În așa mod, presiunea sau stimulentul devin o motivație a actului fraudulos. Deseori presiunea și stimulentul comiterii fraudei se asociază cu:

Under the objective of guaranteeing the independence of OLAF in its investigative function, the legislature provided that the General Director shall not request and not accept instructions from any government or any institution (including the Commission). *If the General Director of OLAF becomes aware of the Commission taking a measure which puts in doubt the independence, then he / she has the possibility to present a case against the Commission before the Court of Justice.*

In order to strengthen the independence the Office is subject to regular checks of its investigation functions by a Control Commission composed of five independent persons from outside community institutions who are highly qualified in the competence areas of the Office. At the General Director's request or on its own initiative, the Control Commission provides opinions to the General Director on the Office activities, without interfering with the investigations in progress.

In the context of the OLAF powers, it was also mentioned during the seminar that *to effectively prevent fraud we have to first determine what motivates people to commit fraud.* In this respect, there was discussed the concept of "fraud triangle".

Under this concept, there are three elements underlying fraud commission:

- opportunity;
- rationalization;
- financial pressure.

Causes /reasons for fraud:

Opportunity refers to situations and circumstances that favor committing fraud. For example, the employee that has uncontrolled access to the

assets of the institution has the opportunity to steal property.

Opportunity is the element that can be influenced and controlled most effectively. An important action to reduce the number of criminal events is to evaluate opportunities to commit fraud and appropriate responses to this. Responding to risks of fraud includes the **use and development of internal controls** to reduce and eliminate opportunities to commit fraud.

Rationalization refers to the need of people to justify their fraudulent actions in their own mind. A person can develop a reasonable justification explaining his /her action, for example «it is fair to do this – I deserve this money» or «They owe me» or «I just borrow the money – I will return it». Thus, they try to psychologically accept their actions and to transfer the blame on others or on circumstances.

The rationalization usually is not known to other people and, on these grounds, it is difficult to be detected. At the same time, people with low moral integrity hardly feel the need to justify their behavior.

Financial pressure or incentive helps determine why and when fraud is committed. Fraud occurs when pressure exceeds and, ultimately, defeats the honesty of people. Thus, pressure or incentive become the motivation for a fraudulent act. Pressure and incentive to commit fraud is often associated with:

- lifestyle issues (living beyond one's means);
- personal debts (gambling, drug or alcohol addiction, etc.);
- business outcome (poor operating results, the desire to avoid bankruptcy, creditors satisfaction).

If the institution can determine when and where such pressures /incentives exist, it may use this information in preventing and detecting fraud and taking measures to mitigate these pressures in order to reduce the risk of committing fraud.

An effective program to prevent fraud can increase pressure and incentive for employees to exhibit honest behavior, because the entity highlights its concerns to detect and take appropriate action against fraud. It was stressed that this program should be focused on all aspects of the fraud triangle; *the key to preventing fraud consists in breaking the triangle.*

- probleme legate de stilul de viață (un trai nu după mijloacele de care se dispune);
- datorii personale (jocurile de noroc, dependența de droguri sau alcool etc.);
- rezultatul afacerilor (rezultate operaționale insuficiente, dorința de a evita falimentul, satisfacerea cerințelor creditorilor).

Dacă instituția poate stabili când și unde au loc asemenea presiuni/stimulente, ea poate să utilizeze această informație în activitatea de prevenire și detectare a fraudelor și să întreprindă măsuri de diminuare a acestor presiuni în sensul reducerii riscului de comitere a fraudelor.

Un program eficient de prevenire a fraudelor poate să sporească presiunea și stimulentele ca angajații să manifeste un comportament onest, deoarece entitatea evidențiază preocuparea de a detecta și a întreprinde măsuri adecvate împotriva fraudelor. S-a subliniat că acest program trebuie să fie orientat asupra tuturor laturilor triunghiului fraudei, *cheia prevenirii fraudelor constând în spargerea acestui triunghi.*

Rolul instituțiilor supreme de audit în protecția intereselor financiare ale UE

Protecția intereselor financiare ale Comunităților [Uniunea Europeană] este sarcina primordială a Comisiei Europene și a statelor membre, în timp ce una din *sarcinile esențiale ale instituțiilor supreme de audit (ISA)* este să verifice dacă/ și cum această protecție este asigurată.

Întru realizarea acestui deziderat, deși ISA nu au competențe directe în domeniul protecției dreptului penal, ele pot și trebuie să joace un rol important în prevenirea, detectarea și descurajarea fraudei și a corupției în timpul îndeplinirii sarcinilor lor, în special prin:

- utilizarea standardelor de audit și procedurilor de audit financiar și de performanță, pentru o asigurare rezonabilă în detectarea fraudei;
- efectuarea analizei riscurilor pentru a identifica riscurile specifice de corupție și fraudă;
- raportarea către Parlamentul European și alte instituții cu privire la constatările de audit;
- promovarea de măsuri regulatorii adecvate pentru a îmbunătăți gestiunea financiară;
- susținerea activităților de orientare/instruire, a bunei guvernări și a culturii împotriva corupției și a fraudei;
- încurajarea autorităților administrative și financiare direct implicate în lupta împotriva fraudei și corupției;

- comunicarea/diseminarea informațiilor către procurori, instanțele judecătorești cu privire la acțiunile criminale suspectate / ilegale descoperite pe parcursul desfășurării misiunii de audit.

În cadrul aceleiași prezentări, am avut ocazia să facem o incursiune prin referințele standardelor internaționale de audit vis-a-vis de atribuțiile auditorului în problemele de fraudă/corupție și să realizăm o sinteză a definițiilor conceptelor de eroare și fraudă, a scepticismului profesional, a celor ce relevă rolul auditorului în relația fraudă-corupție etc. Astfel, conform standardului internațional de audit (SIA) 240:

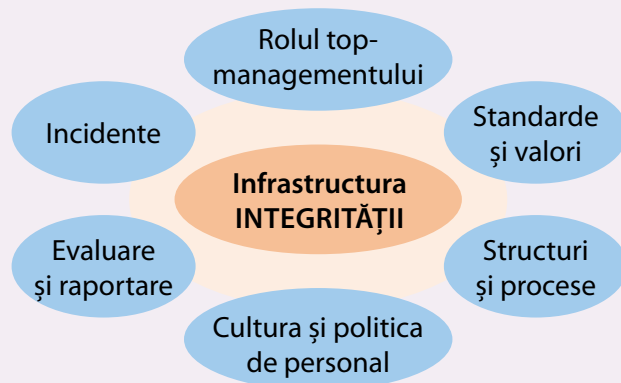
a) „Responsabilitatea primară pentru prevenirea și detectarea fraudei revine celor însărcinați cu guvernarea entității și managementului” (paragr.4,SIA 240);

b) „Un auditor care efectuează un audit, în conformitate cu SIA, este responsabil pentru obținerea unei asigurări rezonabile că situațiile financiare considerate în ansamblu nu conțin denaturări semnificative, fie ca rezultat al fraudei, fie al erorii” (paragr.5, SIA 240); etc.

Rolul instituțiilor supreme de audit în prevenirea fraudei și corupției

La acest capitol ne-au fost aduse la cunoștință principalele caracteristici ale noțiunilor de *corupție și integritate*, elementele politicii de integritate, abordările integrității din perspectiva presiunii și cea a prevenției, ciclul de viață al politicilor anticorupție, provocările fenomenului de corupție și rolul instituțiilor statale de audit în combaterea fraudei și corupției.

Un interes deosebit a constituit prezentarea cadrului managementului integrității (Olanda). Infrastructura integrității se prezintă în imaginea de mai jos:

The role of SAIs in safeguarding EU financial interests

Protection of financial interests of the Communities [European Union] is the primary task of the European Commission and member states, while one of the *essential tasks of supreme audit institutions (SAIs)* is to check if/ and how this protection is secured.

Though SAIs have no direct competence in criminal law, to meet this target they can and should play an important role in preventing, detecting and deterring fraud and corruption while accomplishing their tasks, particularly by:

- using audit standards and financial and performance audit procedures, for getting reasonable assurance of fraud detection;
- risk analysis to identify specific corruption and fraud risks;
- reporting to the European Parliament and other institutions about audit findings;
- promoting appropriate regulatory actions to improve financial management;
- supporting guiding/training activities, good governance and culture against corruption and fraud;
- encouraging administrative and financial authorities directly involved in fighting fraud and corruption;
- communicating /disseminating information to prosecutors, and courts of law about suspected criminal /illegal actions discovered during the audit.

During the same presentation we had the opportunity to make an incursion into ISAs references about the powers of the auditor on issues of fraud / corruption and make a summary of the definitions of error and fraud, professional skepticism, those revealing the role of auditor in relation to fraud, corruption, etc. Thus, the international standard on auditing (ISA) 240 states:

a) "The primary responsibility for the prevention and detection of fraud rests with those charged with governance of the entity and management" (para. 4, ISA 240);

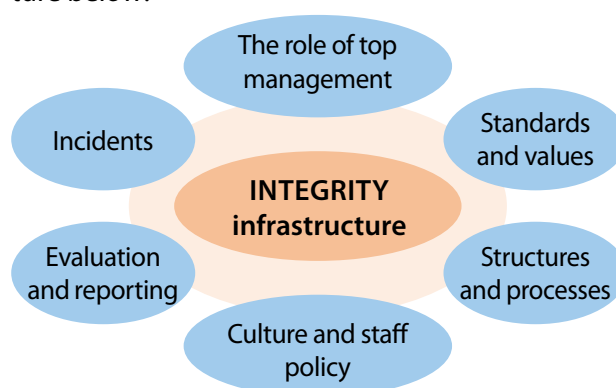
b) „An auditor conducting an audit, in accordance with ISAs, is responsible for obtaining reasonable assurance that the financial statements taken as a whole are free from material misstatement, whether caused by fraud or error" (para. 5, ISA 240); etc.

The role of SAIs in preventing fraud and corruption

In this respect we became aware of the main features of the concepts of *corruption* and *integrity*, integrity policy elements, integrity approaches in terms of repression and prevention, life cycle of anti-corruption policies, corruption challenges and the role of state audit institutions in combating fraud and corruption.

Of particular interest was the presentation of the integrity management framework (Netherlands)

The integrity infrastructure is shown in the picture below:

Thus, it was stressed that to achieve high performance in fighting corruption, an institution needs solid integrity, and to build an integrity infrastructure it is needed to develop / design rigorous systems and processes to prevent, detect fraud and take quick and effective actions when one of the *pillars of integrity* "stagger".

Integrity policies in Belgium, Slovenia and Romania have been brought as an example of well developed/documented policies, and their implementation shows positive results in fighting corruption, although for some countries it is at an early stage.

Best practices in integrity auditing in the Netherlands

During 15 years the Dutch Government, in collaboration with the Ministry of Interior, has worked on policies and legislation to introduce integrity management in public sector. This culminated in changing the Civil Servant Act in 2005, by which all Dutch public organizations were required to implement integrity management to promote transparency and good governance. The progress in implementing integrity and quality management was monitored by the Court of Audit of the Netherlands.

Astfel, a fost subliniat faptul că pentru a atinge performanțe înalte în lupta anticorupție, o instituție are nevoie de integritate solidă, iar la edificarea infrastructurii integrității e nevoie de a dezvolta/elabora sisteme și procese riguroase de prevenire, detectare a fraudei și acționare rapidă și eficientă atunci când unul din **pilonii integrității** „se clatină”.

Politicele de integritate din Belgia, Slovenia și România au fost aduse drept exemplu de politici foarte bine elaborate/fundamentate, iar aplicarea acestora, deși pentru unele țări e la etapa incipientă, atestă rezultate pozitive în lupta anticorupție.

Bunele practici în domeniul auditului de integritate în Olanda

Pe parcursul a 15 ani, Guvernul Olandei, în colaborare cu Ministerul de Interne, a lucrat asupra politicilor și legislației, în vederea introducerii managementului de integritate în sectorul public. Aceasta a culminat cu schimbarea Legii funcționarului public în anul 2005, prin care toate organizațiile publice olandeze au fost obligate să implementeze managementul integrității în vederea promovării transparenței și a bunei guvernări. Progresul implementării managementului de integritate și a calității acestuia au fost monitorizate de către Curtea de Conturi a Olandei.

Expertul care a fost implicat nemijlocit în acest proces ne-a explicat raționamentul ce a stat la baza alegerii unei astfel de abordări în lupta împotriva corupției, o abordare, în opinia sa, mult mai ieftină (din punctul de vedere al consumului de resurse).

Integritatea nu este un concept simplu de definit. În acest context, sînt utilizate o mulțime de definiții ce se suprapun și se diferențiază în același timp. Termenul de *integritate* derivă din latinescul „in-tangere”, adică „neatins”. Aceasta se referă la virtute, nestrăciune și starea de a fi corespunzătoare. *Integritatea este strîns legată de lipsa de fraudă și corupție*, implicînd, de asemenea, și decență comună. Astfel, integritatea este un concept pozitiv și vast, care este legat de etică și cultură.

Folosirea acestui cuvînt în mod prioritar, în loc de corupție sau fraudă, ne permite să adoptăm o *abordare preventivă*. Integritatea este un cuvînt pozitiv. Este ceva pentru care se poate depune efort, dar, de asemenea, ceva cu care se poate monitoriza progresul. *Integritatea ne ajută să subliniem ceea ce a fost atins, în loc de ceea ce lipsește.*

Utilizarea cuvîntului *integritate* ne ajută, pentru că ne permite să folosim o definiție largă și nespecifică, dincolo de categoriile juridice, cum ar fi fraudă și corupția. Aceasta permite orientarea spre politici și măsuri menite să împiedice tot felul de comportamente nedorite în cadrul organizațiilor, stimulîndu-se cultura etică.

Așadar, în lupta împotriva corupției, Curtea de Conturi a Olandei se concentrează pe stimularea integrității, avînd printre instrumentele de bază:

- Utilizarea sondajelor în procesul de monitorizare a integrității;
- Utilizarea hărților geospațiale (GIS) în auditul spălării banilor (cartografierea zonelor de risc);
- Autoevaluarea integrității (SAINT).

Pe parcursul aceleiași prezentări, am fost familiarizați cu metodologia de evaluare a integrității, modalitățile de desfășurare a autoevaluării în cadrul unui atelier de lucru de 2 zile la nivel de entitate, precum și cu oportunitățile/facilitățile ce ne sînt oferite de hărțile geospațiale.

Un interes deosebit a creat în cadrul seminarului subiectul „**lecțiilor învățate**” de către colegii din Olanda pe parcursul desfășurării unor astfel de audite, și anume:

- Abordarea bazată pe reguli nu este suficientă pentru a face integritatea să funcționeze;
- Politica de integritate trebuie să fie obligatorie pentru fiecare instituție publică;
- Controalele soft sînt vitale, prin urmare, managementul resurselor umane trebuie direct implicat în cadrul politicilor de integritate;
- Mai puține verificări, mai multă autoevaluare și împărtășire de experiență care implică cooperare, evaluări continue și învățare;
- Combinarea straturilor de informații și utilizarea tehnicilor de „benchmarking” (strategie de îmbunătățire a performanțelor);
- Cooperarea dintre sistemul judiciar, de consultanță și audit;
- Leadership x3 (leadership la nivel de instituție, de guvern și de audit) (**cea mai importantă lecție!**)

Into-SAINT (Self Assessment Integrity for SAls) – instrument de măsurare a riscurilor de corupție în cadrul instituțiilor supreme de audit

Autoevaluarea integrității (SAINT) este un instrument ce permite instituțiilor supreme de audit să-și proiecteze propria politică de integritate.

Acesta permite evaluarea vulnerabilităților de integritate (a riscurilor) și a maturității nivelului de control al integrității, ceea ce contribuie la prevenirea corupției și la menținerea integrității instituționale.

Into-SAINT ia forma unui atelier de lucru de 2 zile, cu o secțiune transversală de angajați ai instituției. Atelierul este moderat de un consultant deja antrenat în această metodologie.

Un avantaj major al acestei abordări este că Into-SAINT utilizează cunoștințele și experiența angajaților. Aceștia dețin experiența riscurilor și a provocărilor etice direct din activitatea lor și pot spune ce ar putea fi îmbunătățit într-un domeniu sau altul. Angajații au o imagine realistă a situației/a provocărilor din cadrul organizației, fiind conștienți de importanța integrității pentru întreaga organizație. De aceea, opinia angajaților contează foarte mult în stabilirea unor strategii corecte de prevenire a corupției și consolidare a integrității instituționale.

În fond, metodologia se bazează pe elaborarea unor diagrame ce ilustrează nivelul/dinamica vulnerabilităților identificate, a maturității sistemului de control al integrității, ceea ce permite elaborarea de recomandări rapide, practice și aplicabile la nivel de instituție. Recomandările sînt formulate direct de către angajații instituției, dar nu de un consultant extern.

Into-SAINT a fost proiectat și testat de către Curtea de Conturi a Olandei, fiind disponibil pentru întreaga comunitate INTOSAI.

Participanții la seminar au format 4 ateliere de lucru, în cadrul cărora:

- s-au propus spre dezbateră studii de caz (dileme) ce implică adoptarea de către auditor a unui sau altui comportament/a unei sau altei decizii;
- s-a improvisat evaluarea prin metoda SAINT a integrității unei instituții de audit, fiind spri-

jinită formularea recomandărilor în vederea reducerii vulnerabilităților constatate și îmbunătățirii sistemului de control al integrității pentru studiul de caz propus spre analiză.

Proiectul „Consolidarea integrității, bazată pe cultura administrativă”

În cadrul acestei prezentări ne-a fost conturată o imagine de ansamblu asupra esenței/conținutului Proiectului „Integritate” din Ungaria, proiect finanțat din fondurile europene (1,05 mil.euro, perioada – anii 2007-2011), care și-a propus drept obiectiv strategic consolidarea integrității, prin:

- schimbarea culturii administrative și a atitudinii celor însărcinați cu guvernarea;
- inovarea (cartografierea riscurilor de corupție, chestionare via Internet);
- măsurarea performanțelor instituțiilor bugetare (benchmarking-ul);
- „extinderea sferei publice” (transparență și responsabilitate);
- elaborarea metodologiei de audit în domeniul managementului riscurilor de integritate;
- instruirea funcționarilor publici (training-uri, conferințe, e-learning);
- asistență/sprijin consultativ pentru instituțiile guvernamentale.

Prevenirea este considerată abordarea cea mai optimă în lupta împotriva fraudei și corupției, de aceea în Strategia Oficiului de Stat de Audit al Ungariei pentru anii 2011-2015 integritatea, bazată pe cultura administrativă, constituie o prioritate strategică.

La finele seminarului, participanții au fost de acord în unanimitate cu cele afirmate de reprezentantul Curții de Conturi Europene, și anume, că funcția de audit extern, exercitată calitativ și profesionist de către instituțiile supreme de audit, este un element foarte important în combaterea fraudei și a corupției.

ics of weaknesses identified, the maturity of the integrity control system, which enables the development of **rapid, practical and applicable recommendations at the institution level**. Recommendations are **formulated directly by employees of the institution, not by an external consultant**.

Into-SAINT was designed and tested by the Court of Audit of the Netherlands, being available for the entire INTOSAI community.

The participants formed four workshops, in which:

- case studies (dilemmas) were proposed for discussion that require the adoption by the auditor of one or another behavior /one or another decision;
- there was simulated the assessment of integrity in an audit institution by using the SAINT method, and supported the formulation of recommendations to reduce identified vulnerabilities and improve the integrity control system for the case study proposed for consideration.

The project “Strengthening integrity based on administrative culture»

In this presentation there has been outlined an overview of the substance / content of the **project «Integrity»** in Hungary, financed by European

funds (1.05 million euros, 2007-2011), which had the strategic aim to **strengthen integrity** through:

- change of administrative culture and attitude of those charged with governance;
- innovation (mapping corruption risks, questionnaires via the Internet);
- measuring the performance of state institutions (benchmarking);
- «expanding public sphere» (transparency and accountability);
- development of the audit methodology for integrity risk management;
- training of civil servants (trainings, conferences, e-learning);
- assistance / advisory support for government institutions.

Prevention is considered the optimal approach in fighting fraud and corruption, so in the strategy of the State Audit Office of Hungary for the years 2011-2015 the integrity, based on administrative culture, is a strategic priority.

*At the end of the seminar, the participants agreed unanimously with what was stated by the representative of the European Court of Auditors, specifically that **the function of external audit, performed qualitatively and professionally by the SAIs, is a very important element in fighting fraud and corruption.***

„Ultimul sunet” la Școala-internat auxiliară din or. Bălți

În conformitate cu Lista nominală a patronilor instituțiilor rezidențiale de întreținere și educație a copiilor și instituțiilor sociale, aprobată de către Guvern la 28 iunie 2005, Curtea de Conturi este desemnată în calitate de patron responsabil de asigurarea activității eficiente a Școlii-internat auxiliare din or. Bălți – internat ce găzduiește copii cu dezabilități (handicap) și continuă să întreprindă, în măsura posibilităților, acțiuni de îmbunătățire a condițiilor sociale de trai ale copiilor.

La data de 31 mai 2012, cu ocazia finisării anului școlar marcat prin „Ultimul sunet”, reprezentanții Curții de Conturi au vizitat Școala-internat auxiliară din or. Bălți. Nu s-a trecut cu vederea nici sărbătoarea de 1 iunie, „Ziua internațională a copiilor”. Cu această ocazie, conducerea instituției a organizat o dublă sărbătoare, în cadrul căreia copiii au primit cadouri (maiouri, dulciuri), procurate din donațiile benevole ale angajaților și Comitetului sindical al Curții de Conturi. La școala auxiliară-internat Bălți trăiesc și învață în jurul a 80 de copii.

Emoțiile trăite de cei care au rostit poezii, au cântat și au dansat au fost deosebit de eminente la sunetul ultimului clopoțel, *menit să dăruiască zâmbete celor care au mai puține momente de bucurie.*

Curtea de Conturi aduce sincere mulțumiri celor care nu au rămas indiferenți și au contribuit la realizarea acestei misiuni de caritate, fiind oameni cu suflet mare, care înțeleg importanța donațiilor pentru copiii defavorizați, readucând zâmbete pe fețele copiilor.

Sufletul copilului, se știe, este pur și deschis pentru acei care doresc cu adevărat să-l descopere!

Last Bell Ceremony at the Special Boarding School of Balti

As per the Nominal List of Supervisors for Residential Educational Institutions and Social Institutions, approved by the Government on 28 June 2005, the Court of Accounts was appointed as the supervisor of the special boarding school of Balti, which accommodates children with disabilities, and continues to carry out, to the extent possible, measures aimed at improving the children's social living conditions.

Representatives of the Court of Accounts visited the special boarding school of Balti on 31 May 2012, on the occasion of the Last Bell Ceremony, marking the end of the school year. The International Children's Day, on 1 June, was not overlooked either. On this occasion, the management of the institution organized a double festivity, when the children received presents (T-shirts and sweets), sponsored by the voluntary donations made by the employees and the Trade Union Committee of the Court of Accounts. About 80 children live and learn in the special boarding school.

The emotions felt by those who recited poems, sang songs and danced were particularly strong when the last bell rang, *in an attempt to bring smiles on the faces of those who have fewer joyful moments in their lives.*

The Court of Accounts expresses sincere gratitude to those who were not indifferent and contributed to the achievement of this charity mission, as these are big-hearted people, who understand the importance of donations for underprivileged children, thus putting a smile on children's faces.

A child's soul is pure and open towards those who truly wish to discover it!

Ediția a IX-a a Spartachiadei angajaților în serviciul public

În perioada 08-10 iunie 2012 a avut loc Spartachiada Ediția a IX-a, a Asociației Sindicale Teritoriale Chișinău, organizată de Federația SINDASP, după buna tradiție, cât și cu prilejul sărbătorii profesionale „Ziua Sindicalistului”. „Pentru sindicatele din țara noastră 7 iunie are realmente semnificația unei sărbători profesionale, dar și amprenta de calitate a actului de mobilizare și unificare continuă a tuturor membrilor întru fortificarea imaginii și acțiunii sindicaliste”, a declarat președintele SINDASP, Vlad Canțir.

SINDASP reprezintă un centru sindical național ramural care reunește 41 organizații-membre: 35 asociații sindicale teritoriale și 6 asociații sindicale ramurale, numărul membrilor de sindicat constituie – 33786 întruniți în 1416 organizații sindicale primare. Federația SINDASP promovează principiile fundamentale ale mișcării sindicale: unitate în acțiuni, solidaritate, democrație.

Inaugurarea și monitorizarea competițiilor sportive din cadrul Spartachiadei a avut loc în prezența dlui vicepreședinte al Curții de Conturi, Tudor Șoitu, a conducerii sindicatului de ramură și a șefului echipei sportive a Curții de Conturi, Furnica Nicolae, controlor superior de stat.

Spartachiadele anuale ale lucrătorilor din serviciul public au tradiții frumoase și au scopul menționarea celor mai activi participanți. Datorită acestui fapt, Curtea de Conturi a Republicii Moldova (CCRM) a fost decorată cu distincția celor mai organizați și disciplinați sportivi din serviciul public, premiată cu statuia de cristal, în memoria dlui Nicolae Barbieru, fondatorul acestor reuniuni sportive.

Rezultatele probelor sportive ale Spartachiadei au poziționat echipa CCRM pe locul de vîrf la proba Ridicarea greutății, reprezentată de Miron Viorel, controlor superior de stat. Totodată cele mai active colective ale instituțiilor publice din municipiu care participă, an de an la competiții, au fost menționate cu diplome de onoare.

The 9th Spartacus Games of Public Service Employees

On June 8-10, 2012 the 9th Spartacus Games of the Chisinau Territorial Trade Union Association were organized traditionally by the Federation of Trade Unions of Public Service Employees (FTUPSE) on the occasion of the professional holiday: "Trade Unionist Day". "For the trade unions from our country, June 7 is a real professional holiday, but it also represents an act of mobilization and continuous association of all the members for strengthening the trade union actions and image", stated the President of FTUPSE, Vlad Cantir.

FTUPSE is a national, industry trade union center that musters 41 member-organizations: 35 territorial trade union associations and 6 industry trade unions, there are 33786 union members, gathered within 1416 primary trade unions. The Federation of Trade Unions of Public Service Employees (FTUPSE) promotes the fundamental principles of the trade union movement: unity in action, solidarity, and democracy.

The Spartacus Games were inaugurated and monitored in the presence of the Deputy President of the Court of Accounts, Tudor Soitu, management of the industry trade union and sports team leader of the Court of Accounts, Furnica Nicolae, Senior State Controller.

The yearly sports tournaments of the public service employees represent a beautiful tradition and aim at acknowledging the most active participants. For this, the Court of Accounts of the Republic of Moldova was awarded for the best organized and disciplined sport team within the public service, and has received the crystal statue in the memory of Nicolae Barbieru, founder of these sports tournaments.

At the Spartacus Games, the Court of Accounts ranked the first at weightlifting, performed by Miron Viorel, Senior State Controller. The most active public institutions' teams from Chisinau, that participate every year in the Spartacus Games, were awarded certificates of honor.

Hotărârile Curții de Conturi privind activitatea de audit

Decisions of the Court of Accounts of Moldova on audit activity

Hotărârea nr. 1 din 09 februarie 2012 referitor la Raportul privind corectitudinea utilizării mijloacelor financiare publice de către Curtea de Conturi în anul 2011

Decision no. 1 of 9 February 2012 on the Report on the correct use of public funds by the Court of Accounts in 2011

Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2012 pentru modificarea și completarea Regulamentului cu privire la monitorizarea executării cerințelor și implementării recomandărilor Curții de Conturi

Decision no. 2 of 9 February 2012 amending and supplementing the Regulation on the monitoring of implementation of recommendations and requirements of the Court of Accounts

Hotărârea nr. 3 din 09 februarie 2012 cu privire la aprobarea Modificărilor și completărilor ce se operează în Anexa la Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2012

Decision no. 3 of 9 February 2012 on approval of amendments and additions in the Annex to the 2012 Annual Audit Programme of the Court of Accounts

Hotărârea nr. 4 din 09 februarie 2012 cu privire la numirea în funcții

Decision no. 4 of 9 February 2012 on appointments

Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2012 privind rezultatele auditului gestionării patrimoniului dat/luat în locațiune de către „Banca de Economii” S.A. pe perioada anilor 2008-2011

Decision no. 5 of 14 February 2012 on the audit of management of property leased /rented by the „Banca de Economii” JSC during the years 2008-2011

Hotărârea nr. 6 din 16 februarie 2012 cu privire la aprobarea Raportului financiar privind executarea bugetului Curții de Conturi în exercițiul bugetar 2011

Decision no. 6 of 16 February 2012 approving the Financial Report on budget execution by the Court of Accounts in budget year 2011

Hotărârea nr. 7 din 23 februarie 2012 cu privire la confirmarea în funcție

Decision no. 7 of 23 February 2012 on confirmation of positions.

Hotărârea nr. 8 din 23 februarie 2012 despre aprobarea Raportului privind executarea Hotărârii Curții de Conturi nr.22 din 18 iulie 2011, „Privind Raportul auditului regularității utilizării mijloacelor financiare pentru desfășurarea alegerilor Parlamentului în anul 2010 la Comisia Electorală Centrală și la unele consilii electorale de circumscripție”

Decision no. 8 of 23 February 2012 approving the Report on execution of the Court of Accounts Decision No. 22 of July 18, 2011 “On the report of regularity audit of the use of funds for the 2010 Parliament elections by the Central Election Commission and some district electoral councils”

Hotărârea nr. 9 din 23 februarie 2012 despre aprobarea Raportului cu privire la executarea Hotărârii Curții de Conturi nr.5 din 25 ianuarie 2011 privind

Decision no. 9 of 23 February 2012 approving the Report on the execution of the Court of Accounts Decision No. 5 of January 25, 2011 on the Perfor-

Raportul auditului performanței „Există oportunități de îmbunătățire semnificativă a proceselor de planificare, achiziție, repartizare a dispozitivelor medicale și de asigurare a unei utilizări mai bune a acestora?”

Hotărîrea nr.10 din 28 februarie 2012 despre aprobarea Politicii de securitate informațională și a Regulamentului cu privire la modul de prelucrare și protecție a datelor cu caracter personal

Hotărîrea nr. 11 din 01 martie 2012 cu privire la aprobarea Raportului de activitate a Curții de Conturi pe anul 2011

Hotărîrea nr. 12 din 05 aprilie 2012 privind Raportului auditului tehnologiilor informaționale cu elemente de performanță la Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și la unele instituții subordonate

Hotărîrea nr. 13 din 10 aprilie 2012 privind Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Briceni pe anul 2011 și Raportul auditului legalității administrării mijloacelor financiare în cadrul unor entități din raionul Briceni în perioada anilor 2005-2011

Hotărîrea nr. 14 din 12 aprilie 2012 privind Raportul auditului performanței în domeniul mediului – aprovizionarea cu apă și canalizarea localităților „Situția privind aprovizionarea cu apă și canalizarea localităților din republică este alarmantă și în impas”

Hotărîrea nr. 16 din 3 mai 2012 privind rezultatele auditului regularității gestionării patrimoniului public de către autoritățile și entitățile din domeniul aviației civile pe perioada anilor 2010-2011

Hotărîrea nr. 17 din 7 mai 2012 cu privire la Raportul auditului regularității pe exercițiul bugetar 2011 la Ministerul Afacerilor Interne și unele instituții din subordine

Hotărîrea nr. 18 din 10 mai 2012 privind Raportul auditului regularității pe exercițiul bugetar 2011 la Ministerul Sănătății și unele instituții din subordine

Hotărîrea nr. 19 din 11 mai 2012 privind Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Edineț pe anul 2011

Hotărîrea nr. 20 din 11 mai 2012 privind Raportul auditului regularității pe exercițiul bugetar 2011 la

mance Audit Report „Are there opportunities to significantly improve planning, procurement, and distribution of medical devices and to secure a better use of them?”

Decision No. 10 of 28 February 2012 approving the Information Security Policy and the Regulation on the processing and protection of personal data

Decision no. 11 of 01 March 2012 approving the Activity Report of the Court of Accounts in 2011

Decision no. 12 of 5 April 2012 on the Report on IT audit with performance elements at the Information and Communications Technology Ministry and some subordinated institutions

Decision no. 13 of 10 April 2012 on the Report on audit of budgets of administrative-territorial units and management of public assets in Briceni rayon for 2011 and the Report on audit of legality in funds management by some entities from Briceni rayon during the years 2005-2011

Decision no. 14 of 12 April 2012 on the Report on environmental performance audit of water supply and sanitation in localities „The situation regarding water supply and sanitation in country localities is alarming and in trouble”

Decision no. 16 of 3 May 2012 on the regularity audit of management of public assets by civil aviation authorities and entities in 2010-2011

Decision no. 17 of 7 May 2012 on Report of regularity audit of budget year 2011 at the Ministry of Interior and some subordinated institutions

Decision no. 18 of 10 May 2012 on Report of regularity audit of budget year 2011 at the Ministry of Health and some subordinated institutions

Decision no. 19 of 11 May 2012 on the Report of audit of administrative-territorial units' budgets and management of public assets in 2011 in Edinet rayon

Decision no. 20 of 11 May 2012 on Report of regularity audit of budget year 2011 at the Ministry of

Ministerul Apărării, unele unități militare și instituții din subordine

Defense and some military units and subordinated institutions

Hotărîrea nr. 21 din 18 mai 2012 privind Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Ștefan Vodă pe anul 2011

Decision no. 21 of 18 May 2012 on the Report of audit of administrative-territorial units' budgets and management of public assets in 2011 in Ștefan Vodă rayon

Hotărîrea nr. 22 din 24 mai 2012 privind Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Strășeni pe anul 2011

Decision no. 22 of 24 May 2012 on the Report of audit of administrative-territorial units' budgets and management of public assets in 2011 in Strășeni rayon

Hotărîrea nr. 23 din 29 mai 2012 privind Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Glodeni pe anul 2011

Decision no. 23 of 29 May 2012 on the Report of audit of administrative-territorial units' budgets and management of public assets in 2011 in Glodeni rayon

Hotărîrea nr. 24 din 29 mai 2012 privind Raportul auditului bugetului UTA Găgăuzia pe anul 2011 și gestionării patrimoniului public

Decision no. 24 of 29 May 2012 on the Report on audit of ATU Gagauzia budget and management of public assets in 2011

Hotărîrea nr. 25 din 7 iunie 2012 privind Raportul auditului paralel al Curții de Conturi a Republicii Moldova și al Curții de Conturi a Federației Ruse asupra utilizării mijloacelor publice alocate pentru realizarea în anii 2009–2011 a Programului de colaborare economică între Republica Moldova și Federația Rusă, inclusiv asupra livrării de produse alimentare în Federația Rusă din Republica Moldova*;

Decision no. 25 of 7 June 2012 on the Report on parallel audit of the Court of Accounts of the Republic of Moldova and the Accounts Chamber of the Russian Federation on the use of public funds allocated for the implementation in 2009-2011 of the Economic Cooperation Program between The Republic of Moldova and the Russian Federation, including delivery of food products in the Russian Federation from the Republic of Moldova*;

Hotărîrea nr. 26 din 15 iunie 2012 cu privire la numirea în funcție a dnei A. Frunze în funcție de șef al Direcției generale metodologie, planificare și analiză

Decision no. 26 of 15 June 2012 on the appointment of Mrs. A. Frunze as Head of the General Division of Methodology, Planning and Analysis

Hotărîrea nr. 27 din 15 iunie 2012 privind Raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public din raionul Rîșcani pe anul 2011

Decision no. 27 of 15 June 2012 on the Report of audit of administrative-territorial units' budgets and management of public assets in 2011 in Rîșcani rayon

* Prezentul audit s-a desfășurat în paralel cu auditul pe aceeași tematică efectuat de către Curtea de Conturi a Federației Ruse, în temeiul Acordului privind desfășurarea unor acțiuni de audit paralel de către Curtea de Conturi a RM și Curtea de Conturi a FR, semnat la 11 octombrie 2011.

* This audit was conducted in parallel with the audit on the same topic conducted by the Accounts Chamber of the Russian Federation under the Agreement on conduct of parallel audit actions by the CoAs of RM and RF, signed on October 11, 2011.

„Curtea de Conturi exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare publice”.

Art. 133
din Constituția Republicii Moldova

„Curtea de Conturi este unica autoritate publică a statului care exercită controlul asupra formării, administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și administrării patrimoniului public prin realizarea auditului extern în sectorul public în calitate de instituție supremă de audit și este protejată legal de interferența din partea organelor de drept sau cu funcții de control”.

Art. 2 (1) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI
din 05.12.2008 „Privind Curtea de Conturi”

„... Un audit extern eficient este elementul fundamental în asigurarea unor standarde înalte în domeniul managementului financiar, iar un management financiar bun constituie un aspect fundamental al unei bune guvernări, care produce beneficii reale și directe pentru cetățenii Republicii Moldova”.

Planul de Dezvoltare Strategică
a Curții de Conturi pe anii 2006–2010

Aducem mulțumiri Oficiului Național de Audit din Suedia – partenerul principal al Curții de Conturi în realizarea proiectului de consolidare instituțională, pentru publicarea numărului 1-2 (19) al Buletinului Informativ al Curții de Conturi.

Colegiul redacțional

“The Court of Accounts controls the ways of creating, administering and utilizing public financial resources”.

Article 133
from the Constitution of the Republic of Moldova

“The Court of Accounts is the only public authority of the State controlling the formation, management and use of public financial resources and management of public assets by performing external audit in the public sector as a supreme audit institution and is legally protected from interference from law enforcement or control bodies.”

Article 2 (1) of Law No 261-XVI of 05.12.2008
“on the Court of Accounts”

“...An effective external financial audit of public authorities is fundamental to achieving high standards of public financial management in Moldova. And good financial management is not an optional extra but a fundamental feature of good governance its of real and direct benefit to the citizens of Moldova.”

Strategic Development Plan
of the Court of Accounts for 2006–2010

RIKSREVISIONEN

Special thanks to SNAO – the main partner of the CoA in the implementation of the institutional strengthening project – for the support in publishing issues 1-2 (19) of the Informative Bulletin.

Editorial Board

MD-2021, CHIȘINĂU | BULETIN INFORMATIV
BD. ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÎNT, 69 | NR. 1-2 (19) / 2012
TEL./FAX (+373) 22 233 020 | PUBLICAȚIE PERIODICĂ TRIMESTRIALĂ

WWW.CCRM.MD